SERIA DE AUTOR

ERIC-EMMANUEL SCHMITT

Răzbunarea iertării

NUVELE

HUMANITAS fiction

ERIC-EMMANUEL
SCHMITT

Serie coordonată de DENISA COMĂNESCU

ERIC-EMMANUEL
SCHMITT

Răzbunarea iertării

Traducere din franceză şi note de LAURENŢIU MALOMFĂLEAN

HUMANITAS
fiction

Redactor: Raluca Popescu
Coperta: Angela Rotaru
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
Corector: Cristina Jelescu
DTP: Corina Roncea, Carmen Petrescu

Tipărit la Artprint

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
SCHMITT, ERIC-EMMANUEL
Răzbunarea iertării / Eric-Emmanuel Schmitt; trad, din franceză de
Laurenţiu Malomfălean. – Bucureşti: Humanitas Fiction, 2019
ISBN 978-606-779-477-9
I. Malomfălean, Laurenţiu (trad.)
821.133.1

EDITURA HUMANITAS FICTION
Piaţa Presei Libere 1, 013701 Bucureşti, România
tel. 021 408 83 50, fax 021 408 83 51
www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro
Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro
Comenzi telefonice: 021 311 23 30

SURORILE BARBARIN

Dacă ţi-ai imagina paradisul terestru sub forma unui sat, acesta ar fi Saint-Sorlin.

De-a lungul străzilor pavate ce duceau în jos pe panta lină până la fluviu, fiecare faţadă arăta ca o grădină. În timp ce glicinele îşi atârnau lampioanele mov la etaje, muşcatele sclipeau la ferestre, via lumina parterele, degetariţa ţâşnea dinapoia băncilor, pe când dintre pietre încolţeau firişoare de lăcrămioară, compensându-şi micimea printr-un parfum intens.

Celui care îl străbătea, Saint-Sorlin-en-Bugey îi lăsa impresia că nu cunoaşte decât un anotimp: luna mai. Florile se găseau acolo din belşug, vii, stufoase, neobrăzate, transformând casele în simple suporturi. Sub un cer albastru şi naiv, zidurile erau invadate de o conspiraţie a trandafirilor, trandafiri trandafirii, plini, deschişi, mai copţi decât nişte fructe coapte, vibranţi, bogaţi, etalându-şi petalele cărnoase ce chemau mângâieri sau săruturi, trandafiri negri, pudici şi îmbujoraţi, trandafiri roşii, uscaţi şi zvelţi, trandafiri galbeni cu miresme de piper fin, trandafiri portocalii, muţi fără parfum, trandafiri albi, timizi, efemeri, cu iluziile prea repede înşelate, deja fanaţi. Ici-colo, aidoma unor sălbatici veniri să îşi instaleze tabăra în oraş, măceşi mlădii cu frunziş grăunţos îşi arătau bobocii roşietici din care locuitorii făceau dulceaţă. Mărginind ghizdul spălătoriei, nişte hortensii viorii dese confereau locului o respectabilitate burgheză. De la biserica Sainte-Marie-Madeleine şi până la malurile Ronului, Saint-Sorlin era cuprins de o dezlănţuire vegetală.

Prin Place de la Halle trecea Lily Barbarin, o doamnă în vârstă al cărei farmec se potrivea cu străduţele cochete.

Surâzătoare, firavă, cu tenul delicat, nasul ferm şi ochi strălucitori, era efigia bunătăţii. Dacă Saint-Sorlin închipuia paradisul, Lily întruchipa cu siguranţă bunica ideală! Binevoitoare, preocupată să-şi ajute consătenii, părea să facă din bătrâneţe o retragere politicoasă amestecată cu altruism. Viața ar fi trebuit totuşi s-o conducă la ură, s-o lase pradă resentimentelor. Nu fusese hărţuită zeci de ani la rând? Nu fusese oare dispreţuită, ocărâtă, trădată, detestată? Şi, mai ales, nu avea să se prezinte a doua zi în faţa justiţiei pentru omor?

La fel cum târguşorul cu aspect idilic îşi adăpostise ranchiunele, geloziile, crimele, tot așa, sub masca ei netedă şi rece, bătrâna dăduse târcoale infernului. Să-i fi trecut oare porţile? Să fi comis acel ceva de neiertat?

Acuzatorul ei, Fabien Gerbier, o privea din atelierul său de cizmărie. Solid, înalt, cu sprâncenele încruntate şi ochii întunecaţi, prăvălea ciocanul asupra tălpilor cu o violenţă ce o viza pe Lily Barbarin. În ciuda vârstei femeii, fragilităţii şi prezumţiei de nevinovăţie, găsea intolerabil că umbla încă în libertate și că era tratată cu îngăduinţă de ceilalţi. El exprimase bănuieli, el îi alertase pe jandarmi, îi pusese la treabă pe polițiști, declanșase o procedură judiciară, el era responsabil pentru brăţara electronică de arest la domiciliu, căci autorităţile nu doriseră să o închidă înaintea procesului.

Mâine, Fabien Gerbier se va duce la tribunal în Bourg-en-Bresse. Mâine, va asista la spectacolul justiţiei în acțiune. Mâine, în sfârşit se va şti.

De săptămâni bune, la masă, saint-sorlinezii le spuneau străinilor sau prietenilor aflaţi în trecere povestea lui Lily Barbarin. Sau mai curând povestea surorilor Barbarin, deoarece, chiar dacă numai una supravieţuise, nu puteai vorbi despre una fără s-o aminteşti şi pe cealaltă.

*

— Incredibil!

Surorile Barbarin au văzut lumina zilei deodată. Prima a provocat admiraţie, iar a doua a stârnit stupoare, ivindu-se dintre coapsele mamei sale epuizate o jumătate de oră mai

târziu. Nimeni nu o prevăzuse. Într-o vreme când medicii nu puteau investiga prea mult pacientele, abia la naştere se aflau sexul şi numărul copiilor.

— Doi, doamnă Barbarin! Asta ne pregăteaţi în secret: două fete superbe!

Moaşa era în al nouălea cer.

Ca două picături de apă, leite de la ochii azurii până la degetele de la picioare, surorile Barbarin îşi umpleau părinţii de mândrie. Să faci un copil era deja extraordinar, însă doi, doi perfect identici, asta ţinea de miracol!

— Ce minunăţii!

Uluiţi, adulţii prezenţi n-au întârziat deloc asupra impetuozităţii cu care dăduse năvală a doua, nici asupra scâncetului de indignare pe care-l scosese, ca şi cum le-ar fi purtat pică oamenilor pentru că nici n-au pândit-o, nici n-au aşteptat-o.

— Cum o să-i spuneţi?

Fără ezitare, Barbarinii au botezat-o Lily pe cea născută prima, aşa cum plănuiseră. Pentru mezina neanunţată, au rămas un moment nedumeriţi. Până la urmă, au propus Moïsette, deoarece, dacă li s-ar fi născut un băiat, l-ar fi numit Moïse.

Lily şi Moïsette... Cei care se mirau de nepotrivirea dintre cuvinte, primul sunând delicios, al doilea ciudat, aveau dreptate. Un nume la repezeală e ceva de rău augur pentru un destin...

Lily şi Moïsette au trăit patru ani fericite. Familia Barbarin se bucura de asemănarea lor spectaculoasă şi, din amuzament, o accentua: fetiţele nu erau despărţite niciodată, erau îmbrăcate la fel, erau numite „gemenele”.

Înainte să folosească limba societăţii, Lily şi Moïsette au vorbit propriul idiom, un gângurit lichid, articulat, ce trecea de la una la alta fără întrerupere, amestecat cu murmure şi ciripeli, pe atât de clar pentru ele pe cât le rămânea de obscur celor din jur.

— Ce bine se înţeleg! exclamau adesea vecinii, văzându-le cum se târăsc, se joacă, mănâncă, dorm, aleargă, monologhează împreună.

În realitate, dacă le observai mai bine, ele nu „se înţelegeau” în sensul obişnuit al termenului, fiindcă, pentru a te înţelege – a te exprima, a asculta, a răspunde –, e nevoie de doi. Lily şi Moïsette creşteau cot la cot fără să aibă sentimentul că diferă. Era limpede că în zorii vieţii surorile nu îşi înţelegeau dualitatea, formau una şi aceeaşi persoană, o entitate cu două corpuri, un organism cu patru braţe, patru picioare și două guri. Când una începea un gest, cealaltă îl termina. Ca şi cum le-ar fi unit în continuare o placentă invizibilă, se scăldau în armonie, protejate de un buzunar protector, o bulă umplută cu lichid amniotic în care evoluau, netulburate, la temperatură constantă, vibrând amândouă pe aceeași lungime de undă.

Ce eveniment a spart bula? Ce cuţit le-a despărţit pe cele două surori?

În dimineaţa aceea, pentru aniversarea celor patru ani ai lor, Barbarinii i-au pus în braţe un pachet albastru lui Lily şi un pachet roşu lui Moïsette. Încântată, fiecare fetiţă și-a privit cu jind cadoul, după care, zâmbind, s-a aplecat să-l examineze pe al surorii. Moïsette s-a descotorosit de cel roşu și a pus mâna pe cel albastru, care o atrăgea mai mult, ceea ce Lily a acceptat. Părinţii au intervenit:

— Nu! Cel albastru e al lui Lily, cel roşu al lui Moïsette.

Au împărţit din nou cadourile. Patru secunde mai târziu, Moïsette, încăpăţânată, o lua de la capăt.

— Moïsette, de ce nu-nţelegi? Al tău e cel roşu, nu cel albastru.

Moïsette s-a încruntat. Îi plăcea mai mult culoarea albastră decât cea roşie şi nu pricepea de ce i se ia pachetul acela. L-a tras înapoi.

O lovitură uşoară pe încheietura mâinii a oprit-o. Nedumerită, a rămas cu gura căscată.

— Haideţi, fetelor, deschideți-vă cadourile!

În timp ce Moïsette se uita la ea, Lily a desfăcut ambalajul azuriu și a scos la iveală o cutie de carton ce conţinea o păpuşă.

— O! au spus în cor micuţele.

Întocmai ca sora ei mai mare, Moïsette era fascinată de

somptuoasa creatură blondă, îmbrăcată în satin alb, ce stătea aşezată în cutie.

— E frumoasă! a şoptit Lily.

— O, da! a încuviinţat Moïsette.

Lily a ridicat încetişor plasticul, a scos păpuşa şi a pus-o în picioare. Moïsette urmărea cu atenţie scena, dând impresia că face parte din ea.

Apoi, Lily a mângâiat părul auriu al păpuşii, gest pe care Moïsette l-a încurajat. În cele din urmă, Lily a sărutat obrajii roşii, ceea ce a făcut-o pe Moïsette să se îmbujoreze, de parcă ea ar fi primit sărutul.

— Moïsette, cadoul tău?

Lui Moïsette i-a luat zece secunde să bage de seamă că părinţii i se adresează. Dar ei nu s-au lăsat:

— Nu eşti curioasă?

— Îmi place păpuşa.

— Ai dreptate, e foarte frumoasă.

— Îmi place.

— Da, dar e a lui Lily.

Neținând seama de remarcă, Moïsette a întins mâna pentru ca Lily să-i dea păpuşa înapoi.

Părinţii au hotărât să ia măsuri.

— Nu, Moïsette, e păpuşa lui Lily!

I-au smuls lui Moïsette jucăria, pe care o strânsese la piept, şi i-au înapoiat-o cu forţa lui Lily.

— E a ta: o păstrezi.

Moïsette s-a gândit un pic și, după câteva secunde, a întins mâna spre Lily, care i-a dat iarăşi păpuşa. Părinţii au intervenit din nou. Butoiul cu pulbere exploda.

— Nu, ajunge! Nu ne mai confundăm. Lasă cadoul lui Lily. Despachetează-l pe-al tău.

Din reflex, în fața acestui ton ameninţător Moïsette a început să plângă.

— Tâmpito! Primeşti un cadou și nici măcar nu te uiţi la el. Mă-ntreb de ce ne obosim atâta...

Moïsette nu pricepea decât că nu mai avea dreptul să se mişte în voie. Lily s-a repezit s-o îmbrăţişeze și, molipsindu-se de la ea, a izbucnit în lacrimi. Moïsette s-a potolit, a mai plâns

un pic, după care a cântărit situaţia: mama îi arăta insistent pachetul roşu.

Constrânsă, cu faţa neclintită, Moïsette a sfâşiat hârtia şi a scos la iveală un urs superb.

— O, ce frumos e ursuleţul! au strigat părinţii ca s-o încurajeze.

Moïsette s-a uitat la el cu o atenţie posacă.

— Îţi place?

Întorcându-se înspre sora ei, care privea cu lăcomie pluşul, a spus în şoaptă:

— Da.

Crezându-se scăpată, a înhăţat păpuşa.

Scandalul a degenerat. Exasperaţi, părinţii au ridicat vocea, Moïsette a izbucnit iar în plâns şi Lily, solidară, a început să urle.

— Of, nu, nu şi tu, Lily! Nu-i da şi tu apă la moară! Nu fi gâsculiţă, ca Moïsette!

A izbucnit o ploaie de vorbe grele, după care uşa s-a trântit şi părinţii au dispărut, lăsându-le pe fetiţe sughiţând pe podea, în mijlocul resturilor de ambalaje.

Aniversarea a rupt în două totul pe care îl alcătuiau gemenele: nelămurit, fiecare observase că nu se mai confundă cu cealaltă. La patru ani, se năşteau din nou, însă două, de data asta. Distincte. Lily şi Moïsette.

Pentru Lily, acest lucru constituia o informaţie; pentru Moïsette, o nenorocire. Nu doar că nu era sora ei, însă era singură. În plus, era tratată mai puţin bine. Fiecare dintre noi a fost lovit ca de fulger în copilărie: discernând brusc spaţiul dintre el şi restul lumii, şi-a dat seama că există separat, diferit, corp singular în mijlocul unor corpuri străine, incintă mentală unică. Nedreptatea conştiinţei... Pentru unii, ea semnifică o înflorire, pentru alţii o decădere. Dacă de pe lumea celor dintâi se ridică un văl, pe cei din urmă un zid îi închide într-o temniţă.

Singurătatea e un regat căruia unii îi văd tronul, alţii hotarele.

Lily s-a bucurat să exploreze natura din jurul ei; în plus, o cutreiera înzestrată cu o geamănă! Jignită, neîncrezătoare,

Moïsette a socotit universul neprimitor şi a observat că prezenţa surorii sale îi ştirbeşte influenţa, dimensiunea, preeminenţa... La a patra aniversare, Lily câştigase o soră, Moïsette îşi descoperise o rivală.

Din ziua aceea, în ochii satului gemenele au rămas o singură fiinţă, nu însă şi în ai lor.

Din reflex, în orice împrejurare, de faţă cu părinţii, profesorii, colegii, tovarăşii, se contopeau. Dacă mama lor dădea peste un bec spart când se întorcea acasă, cele două fetiţe dădeau înapoi. „Nu eu!” bombănea Lily. „Nu eu!” adăuga Moïsette. Zadarnic aşteptai, nici una nu ar fi arătat-o cu degetul pe vinovată. Pătrunderea oricărei autorităţi în spaţiul lor le adâncea complicitatea. Drept urmare, fie pedepsele dispăreau, fie li se aplicau amândurora. Puţin le păsa că nu primesc desert, că petrec mai multe ore țintuite la studiu de către învăţătoare, că nu sunt invitate la colegul care îşi pierduse mingile după vizita lor, perechea lor conta mai mult decât furia sau răzbunarea străinilor. Alcătuiau un întreg.

În schimb, la adăpost de priviri, unitatea se crăpa. Dacă fizic nu se deosebeau decât prin greutate – Lily fiind mai rotunjoară –, psihologic fisurile se adânceau.

Lily prelua conducerea. Ambasadoare a gemenelor, îndrăzneaţă, simțindu-se confortabil în rolul de cercetaş, punea la cale întâlnirile, jocurile, deplasările. Deoarece se agăţa de oameni, aceştia se ataşau de ea mai întâi. Poziţia sa spontană de lider crea obiceiurile, aşa că auzeai mai des vorbindu-se despre „Lily” sau despre „gemene” decât despre „Moïsette”, unii mulţumindu-se să spună „cealaltă”, mulți uitându-i prenumele.

Fără să-i treacă prin gând să pună la îndoială această ordine aproape naturală, Moïsette se ţinea după sora sa mai mare, dar observa umbra pe care aceasta o arunca asupra ei. Timp de doi ani, nu i-a purtat niciodată pică surorii sale, sora sa necesară, sora sa dintotdeauna, sora sa fără de care se simţea incompletă; îi acuza mai degrabă pe adulţii neglijenţi, indiferenţi, lipsiţi de memorie. De altfel, Lily îi cânta în strună lui Moïsette când aceasta din urmă denunţa lipsa de atenţie a

unuia sau altuia, şi o apăra întotdeauna.

Cum la sărbătorile de Crăciun sau de ziua de naștere primeau de acum cadouri diferite, adoptaseră o strategie: simulau veselia în public, după care, liniştindu-se îndată, purcedeau la o redistribuire. Moïsette, dezamăgită sistematic de cadourile ei, cerea să şi le însuşească pe ale lui Lily, care i le oferea fără să ezite, nesupărându-se nici măcar atunci când Moïsette refuza pe urmă să i le împrumute.

Pe la șapte ani, școala primară le-a rupt în două unitatea. Lui Moïsette, mai lentă, mai puţin precisă decât sora ei, îi venea greu să înveţe. Învăţătoarele le-au adus la cunoştinţă părinţilor. Din această discuţie, Moïsette s-a ales cu o furie întunecată: ritmul ei de studiu, în concordanţă cu ultima treime a clasei, nu mai rău decât cel al colegilor, nu ar fi atras nimănui atenţia dacă ea nu ar fi fost flancată de o soră strălucită. Elevă normală, devenea mediocră pentru că era măsurată cu Lily! A urât-o pentru că impusese această comparaţie, a blestemat-o în tăcere pentru că e mai dotată şi a căpătat obiceiul să dea vina pe Lily când obţinea o notă proastă.

Pe la zece ani s-a produs inevitabilul: o învăţătoare a propus ca gemenele să fie despărţite pentru a o plasa pe fiecare într-o clasă de nivelul său. Oricât a lăudat învăţătoarea meritele acestei schimbări, promiţând o dezvoltare mai bună, lăudând eficienţa unei formule individuale, Moïsette a plecat capul şi s-a uitat la Lily cu dezgust.

Începând din acel moment, a răvăşit în mod regulat camera surorii mai mari, i-a hărtănit cărţile, i-a rupt creioanele, i-a distrus desenele, i-a găurit hainele. Însă Lily făcea ordine, repara fără să spună o vorbă, protejându-şi mezina. Nu îi trecea prin gând să o critice, convinsă fiind că Moïsette e neglijată.

Calmă, liniştită, Lily nu lăsa ca meschinăriile surorii sale să fie demascate. Când pătimea prea tare de pe urma agresivităţii ei, dădea dovadă de un sânge rece subtil. Astfel, în ziua confirmării lor, pentru că ţinea la obiectele pe care le ceruse, s-a dus devreme la masa unde fuseseră puse cadourile, a inversat etichetele şi a putut, așadar, în aceeaşi

seară, în intimitatea nopţii, atunci când Moïsette a schimbat cadourile, să le recupereze pe cele pe care le jinduise.

În cursul celui de-al doisprezecelea lor an, echilibrul s-a modificat.

Într-o dimineaţă, Moïsette a fixat-o pe Lily şi a spus:

— Eşti urâtă.

Cu gura căscată, Lily a măsurat-o din cap în picioare.

— Şi tu.

Aşezându-se amândouă în faţa oglinzii, au constatat că reflexia le dă dreptate: chipurile li se schimbau.

O săptămână mai târziu, Moïsette şi-a aţintit privirea asupra şoldurilor lui Lily.

— Nu mai băga atâta în tine: te-ngraşi de-o să-ţi pocnească fusta.

— Şi tu.

Încă o dată, oglinda le-a confirmat dezastrul comun. Aidoma unei armate secrete, hormonii le invadaseră carnea şi începeau să o transforme.

Nu a mai trecut nici o dimineaţă fără ca una să nu remarce la cealaltă vreo imperfecţiune, pe care aceasta o regăsea de îndată şi la ea, un coş pe vârful nasului, sâni ce încolţesc, fire de păr ce ţâşnesc, grăsime pe coapse, pielea ce devine grasă, un miros nou... Părăsiseră ţărmurile copilăriei pentru a ajunge pe continentul femeilor, însă pentru moment pluteau pe apele vârstei ingrate.

Lily îşi descoperea cu uimire corpul cel nou în sora sa geamănă. Cât despre Moïsette, ea nu suporta ca sora ei să îi impună spectacolul acestei situaţii catastrofale. Oare îţi petreci douăzeci şi patru de ore din douăzeci şi patru în faţa unei oglinzi? Groaznica Lily îi aducea în permanenţă aminte propria-i urâţenie; ce mai, Lily o sâcâia într-atâta scoţându-i la iveală defectele, încât avea oroare de ea.

În mod providenţial, odată ce estrogenii îşi încheiaseră colonizarea şi migăliseră metamorfoza, surorile Barbarin s-au dovedit a fi drăguţe. La fel de drăguţe amândouă.

Moïsette era în al nouălea cer.

Gata cu inegalitatea pe care o scosese la iveală şcoala,

redeveneau identice!

Paradoxal, primele flirturi le-au apropiat. Speriate de dorinţele lor, nerăbdătoare să îşi exercite puterile recent dobândite asupra băieţilor, împătimite de jocurile seducţiei, se consultau fără încetare şi au dezvoltat o complicitate strânsă, ce ţinea mai mult decât o solidaritate între nişte soldaţi înfruntând un pericol neaşteptat decât de o prietenie adevărată. O înfrăţire de arme le reunea. îşi povesteau tentativele, eşecurile, reuşitele, astfel încât Moïsette, mai puţin îndrăzneaţă decât Lily, profita de gafele surorii mai mari pentru a se avânta la rândul său cu mai multă acuitate, plăcând mai mult.

Găseau uneori o încântare în a-i păcăli pe băieţi luându-şi locul una alteia pentru un sărut furişat sau o ghiduşie romantică. La vârsta când adolescentele se tem de influența masculilor, ele îşi manifestau bucuria, satisfăcute că stăpânesc aparenţele, că îşi domină pretendenţii.

Se iubeau oare? Indiscutabil, Lily îşi idolatriza sora, preocupată de fericirea ei, fericită când aceasta era fericită, nefericită când nu era. Moïsette conta la fel de mult ca ea, dacă nu mai mult. Apropierii fizice care exista de la naşterea lor, Lily îi adăugase o afecţiune profundă, esenţială.

Pentru Moïsette, era vorba mai mult de obişnuinţă decât de dragoste. Dacă resimţea o nevoie aproape fizică de Lily, nu era devastată de suferinţă când acesteia nu îi era bine, nu lua niciodată iniţiativa pentru ea sau pentru perechea pe care o formau, nu îşi includea sora mai mare în visurile de viitor, ba chiar se putea bucura să o vadă aflată în dificultate.

— Ţi-l prezint pe Fabien.

Într-o după-amiază fierbinte ca o baie de aburi, cu un gest al mâinii, Lily i-a arătat lui Moïsette un tânăr brunet cu ochi aprinşi, piept bombat, talie arcuită şi picioare crăcănate ca şi cum ar fi coborât de pe cal.

De când îl întâlnise la o prietenă, înainte cu o săptămână, Lily îi vorbea despre Fabien şi nu îi ascunsese că, pentru prima dată, era îndrăgostită.

Nerăbdătoare, excitată de irumperea „iubirii” în viaţa lor,

Moïsette a înţeles emoţia lui Lily descriindu-l în amănunt pe Fabien, înalt, subţire, cu o alură elegantă atenuată de obrăznicie, păr creţ un pic prea lung, ochi verzi cu pupile mari ce îl făceau să pară hipnotizat de către fete. Cu picioarele bine înfipte în pământ, oscilând între băiat ideal şi derbedeu, afişa un zâmbet crud şi vesel.

Moïsette a roşit sub ochii lui, nişte ochi uimiţi în fața perfectei asemănări a surorilor, nişte ochi încărcaţi de dorinţă... Vădit lucru, băiatul acesta le găsea pe gemenele Barbarin pe gustul său. Moïsette a coborât imediat pleoapele. „Pericol!” râdea o voce interioară. Inima i-a bătut puternic, pumnii i s-au închis, sudoarea i-a umezit subsuorile şi s-a temut ca sângele năvalnic să nu-i rupă venele gâtului.

În după-amiaza pe care au petrecut-o toţi trei împreună, Moïsette a lăsat-o pe Lily să hotărască distracţiile, activităţile, plimbările, ora ceaiului, tipul de ceai, biscuiţii ce vor fi mâncaţi cu ceaiul, locul din grădină unde va fi băut ceaiul... Întorcându-se la retractilitatea şi timiditatea copilăriei sale, a stat deoparte, nu a râs decât ca un ecou al surorii mai mari, nu a deschis gura decât pentru a încuviinţa. Tulburată de băiat, gândea cu încetineală supunându-se unei amorţeli voluptuoase. Această situaţie o deranja. Conştientă că sora ei se aprindea din ce în ce, îndura de asemenea o supraîncălzire ambiguă: pe de o parte, aproba entuziasmul lui Lily; pe de alta, îşi reproşa că-l resimte. Astfel, istovită de această tensiune, a scos un oftat de uşurare atunci când Fabien le-a părăsit în cele din urmă.

— Aşadar, ce părere ai? a exclamat Lily.

— Ca şi tine! a răspuns Moïsette dintr-un foc.

— Îi plac, nu?

Moïsette s-a gândit la atitudinea binedispusă a lui Fabien atunci când o studia pe Lily.

— Clar!

Lily a explodat cu bucurie învârtindu-se. Moïsette a omis să menţioneze că observase acelaşi entuziasm din partea lui Fabien şi în privinţa ei.

Odată ce Lily şi-a terminat valsul în jurul mesei, Moïsette s-a scărpinat în cap.

— E ceva mai degrabă fizic?

— Nu doar.

— A început cu o privire?

— Evident. Nu l-am întâlnit prin scrisori...

— Nici la telefon...

— Nici la telefon! Da, ai dreptate, Moïsette: prima vedere ne-a curentat. O descărcare. De trei sute de volţi. Nu, mii de volţi. Un trăsnet.

— Deci e mai mult fizic.

— Nu, Moïsette, e-n primul rând fizic. Pe urmă, e tot restul... O da, tot restul...

Visătoare, Lily a pronunţat de mai multe ori „tot restul”, pe un ton misterios.

Moïsette a clătinat din cap: nu pricepea... „tot restul”. Timp de două ore, conversaţia nu fusese presărată decât cu clişee, fraze obositoare, glume reîncălzite, tăceri jenante întrerupte de râsete excesive; ea îşi dădea cu atât mai bine seama că a fost martorul acestei bârfe cu atât mai mult cu cât nu luase pare la ea. Prin interesele sale, Fabien se arăta a fi un băiat obişnuit, brutal, cu picioarele pe pământ, asemănător cu alte mii, fără altă trăsătură izbitoare decât lăcomia de a plăcea. Părea ager la agăţat, dar mintea i se mişca mai greoi decât ochii nesăţioşi.

Păstrându-şi aprecierea pentru ea însăşi, Moïsette s-a felicitat *in petto*[1] pentru luciditatea sa, care – nu încape îndoială! – o înlocuia pe cea a bietei sale surori îndrăgostite.

Fabien stătea nu departe, în Amberieu, pe timpul celor două luni de vacanţă. Fiind liber, se deplasa în voie cu o motoretă pe care i-o dăduse naşul său; s-a abonat la vizite la familia Barbarin.

Temperatura a urcat cu mare viteză între Lily şi Fabien, la fel de mult ca mercurul din barometre în acea vară toridă. La sfârşit de iulie, Lily i-a spus lui Moïsette că nu mai aşteaptă: va face dragoste cu Fabien curând.

— Fără să vă căsătoriţi?

— Da!

---

[1] În secret, în sinea ei (lb. lat. în orig.).

— Nici logodi?
— Nu-mi pasă.
— Poftim?
— Ascultă-mă, Moïsette. Sigur, îmi doresc să-mi petrec toată viaţa alături de Fabien, pentru că îl iubesc. Dar cum te asiguri că lucrul ăsta se va întâmpla? „Întreaga viaţă”... Abstract, nu? şi apoi, nu locuieşte aici decât vara asta; se va întoarce la Lyon în septembrie. Viaţa mea se petrece acum, nu mâine. În plus, nu face pe mirata, am discutat de o sută de ori despre asta, tu şi cu mine, noi respingem căsătoria. Dacă are loc, cu atât mai bine. Dacă nu are loc, mă voi fi culcat în orice caz cu Fabien.

Moïsette a protestat îndelung, vehement, ore, zile. Desigur, spre deosebire de generaţiile anterioare, şi ea revendica libertatea de a fi femeie înainte de a fi soţie, dar o forţă încăpăţânată o făcea să i se opună lui Lily, înmulţind argumentele pentru a o opri. Ce forţă? O teamă cu mii de feţe, teama de a-şi pierde sora, teama de a se situa din nou într-o poziţie secundară, „cealaltă”, geamăna, mica retardată, înceata... Toanta, ce mai! Reţinând-o pe Lily, se lupta pentru ea, nu pentru sora ei.

Pe la jumătatea lui august, s-a liniştit, întrucât Lily n-a mai vorbit despre Fabien, schimbând subiectul de cum sora ei îl aborda. Moïsette a triumfat. O împiedicase pe Lily să crească. Era mai bine ca în casa aceea să locuiască mai degrabă două larve decât o omidă şi un fluture.

În seara zilei de 15 august, după sărbătoarea Fecioarei Maria, când toată lumea se îmbătase, Moïsette a surprins şoapte la parterul clădirii adormite.

Clopotniţa tocmai bătuse miezul nopţii.

Îngrijorată, sărind din pat, s-a apropiat de fereastră cu paşi tiptili. Pe stradă, sub o lună roşiatică, Lily, în picioarele goale, cu sandalele în mână, i se alătura unui tip suspect în bluzon pe motoretă. Încălecând şaua, ea îl îmbrăţişa de piept, i se încolăcea de spate, deja consimţind, iar Fabien, bătând caldarâmul cu picioarele, a folosit panta şi greutatea vehiculului pentru a demara fără să pornească motorul până la drumul asfaltat ce străbătea satul. Cei doi au alunecat fără

zgomot la colţul străzii; câteva secunde mai târziu, s-a auzit huruitul cilindrilor, care a crescut uşor, apoi s-a pierdut în depărtare...

Peste peisajul stins s-a aşezat o tăcere de plumb.

Moïsette s-a cutremurat. Niciodată nu se simţise aşa de singură...

Unde se duceau? Nu ştia. În schimb, ce anume aveau să facă, bănuia... Pe acoperişul din faţă, o pisică se uita țintă la ea cu ochi fosforescenți. De furie, Moïsette si-a muşcat pumnul. Dacă sora sa evitase subiectul în ultima vreme, era pentru că luase o hotărâre. Lily îşi bătea de două ori joc de ea: n-o asculta şi descoperea dragostea înaintea ei.

— O urăsc! N-am urât-o aşa niciodată.)

Şi-o imagina pe sora ei sub trupul gol al lui Fabien, care se cabra, ridicându-şi apoi fesele.

— O scroafa! Nimic altceva decât o scroafa!

La aceste cuvinte şuierate printre buze, pisica s-a îndreptat, bănuitoare, încordându-şi coada.

Moïsette s-a tras înapoi în penumbra camerei sale şi şi-a zărit silueta ridicolă în oglinda uriaşă de pe dulap: un crevete în pijama.

— Curvă! a repetat ea în direcţia surorii sale. Ofensată, pisica a fugit pe ţigle.

În dimineaţa aceea, la fel ca şi în următoarele, Moïsette a rămas fără cuvinte în fata transformării surorii sale.

Maiestuoasă precum zorii, Lily radia, imperială, hieratică, atât de luminoasă încât impunea respect. Cu tenul chihlimbariu, părul şiroind de vitalitate, buzele pline, ochii scânteietori, Lily, care fusese o fată încântătoare, devenise o femeie frumoasă. Cu fața luminată de un zâmbet statornic, îşi mărea amploarea gesturilor: nu mai umbla, se avânta; nemişcată, se transforma într-un sfinx; iar când se întindea pe o canapea, degaja o senzualitate arzătoare, Afrodită pozând pentru un sculptor invizibil. Ceva o moleşise puţin, facând-o mai ademenitoare, mai graţioasă, mai fatală... Secretul voluptăţii, poate?

Moïsette a încetat să o critice, într-atât o invidia. Nu dorea

decât să îi semene din nou.

Aşa că s-a arătat foarte linguşitoare pentru a reînnoi dialogul. Din politeţe, asta însemnând că, ştiind prea bine ce se întâmplă în fiecare noapte, îi va rămâne totuşi complice loial, a recâştigat încrederea lui Lily, ahtiată de efuziuni. Aceasta i-a descris hambarul în care o ducea Fabien, lumina stelelor pe feţele lor, fiorii pielii atunci când o dezbrăca, forţa sa sexuală pe care o detecta în ochii masculului plin de râvnă, extaziat, puterea sa erotică provocând atât răbdarea, cât şi nerăbdarea lui Fabien, atât delicateţea, cât şi înflăcărarea lui. Apoi, împinsă de Moïsette, detalia înlănţuirea hârjoanelor, ce îi făcea el, ce îi făcea ea, ce îi plăcea tot mai mult, după ce era nebună, ce va încerca în curând… A evocat teama ce o paraliza la început, încurajând-o pe urmă. A descris apoi drumul ruşinii, dezgustul pe care îl resimţise din copilărie la ideea anumitor atingeri, un dezgust care se topea făcând dragoste, un dezgust care se preschimba în opusul său, lăcomia, pe scurt, acel dezgust care se dovedea pecetea copilăriei.

Fermecată de aceste poveşti, Moïsette devenea o femeie prin procură, aproape regăsind lipsa de separaţie a primilor ani. Noaptea însă, când Lily fugea de acasă pe motoreta lui Fabien, Moïsette, singură în patul ei, începea din nou să o dezaprobe, lăsată baltă, furioasă că nu mai are altă ocupaţie decât să fantasmeze.

Pe 31 august, un eveniment dramatic a perturbat viaţa familiei Barbarin. La masa de seară, un văr a ciocănit la uşă pentru a anunţa că bunica Garcin se stinge şi cere să-şi vadă fiica.

Doamna Barbarin, panicată, a hotărât să meargă imediat la ea, în Montalieu, 15 kilometri mai înspre sud. Domnul Barbarin s-a năpustit în garaj după maşină pentru a-şi conduce consoarta.

Citroënul era parcat în faţa peronului, cu motorul pornit. Însoţită de gemenele ei, doamna Barbarin a trecut pragul, iar apoi s-a întors deodată către Lily.

— Hai cu mine.

Lily s-a dat înapoi în hol.

— Eu?

— Da.

Deşi îndurerată de ceea ce i se întâmpla bunicii sale, Lily s-a gândit la Fabien care o va aştepta în acea noapte la fel ca în celelalte. I-a aruncat lui Moïsette o privire disperată. A repetat:

— Eu?

— Grăbeste-te! Mişcă! Încalță-te.

— Eşti sigură? a îngăimat Lily.

— Da, hai s-o veghem pe buni.

— De ce eu şi nu Moïsette ?

Enervată, agitată, mama nu şi-a căutat cu grijă cuvintele în timp ce intra în maşină, lăsând să îi scape:

— Pentru că buni te iubeşte mult!

Fetele s-au cutremurat. Moïsette şi-a sprijinit spatele de peretele coridorului – ar fi căzut dacă zidul n-ar fi ţinut-o. Poftim? Bunica ei adorată n-o adora aşadar? I-o prefera pe Lily? şi ea?

Lily a înţeles lovitura pe care o primea sora ei şi s-a uitat la ea cu milă. Mama a observat această privire, şi-a înţeles gafa şi, în loc să-şi ceară scuze, s-a înfuriat:

— La naiba, ajunge! Nu complicaţi şi voi două lucrurile. Nu în seara asta. Lily, tu vii după mine. Moïsette, tu păzeşti casa. Pe mâine!

A trântit portiera. Lily a avut douăzeci de secunde să urce în spate. Maşina a demarat în trombă.

Moïsette a rămas îndelung la geam. Singură... Încă o dată... Singură... Departe de dramele familiale... Departe de sentimentele familiale... Singură... Trebuia să stea de pază... Ca un câine... Singură...

Hotărârea a fost luată imediat. A urcat în camera lui Lily, s-a încuiat în baie, s-a spălat, s-a aranjat, s-a dat cu parfumul ei şi a luat pe ea una dintre rochiile ei.

După miezul nopţii, când a apărut Fabien, Moïsette stătea sub veranda vecinilor, aşa cum ar fi făcut Lily.

A încălecat motoreta, l-a strâns pe Fabien la piept, i s-a lipit de spate şi dusă a fost…

Două ore mai târziu, devenise femeie în braţele unui bărbat. Nu recunoscuse toate lucrurile despre care îi vorbise

sora ei, ci numai o parte. La început, își dăduse silința, fără îndoială prea mult, pentru a profita, apoi, în ultimele îmbrățișări, se abandonase în cele din urmă și resimțise emoții puternice.

Acum, stăteau goi, unul lângă altul, privind luna ce apărea în spatele ferestruicii din acoperiș. În acea seară, pe cer se vedeau mai multe stele ca oricând. Tăceau amândoi, istoviți, încercând să-și recapete suflul.

La început năucă, pe măsură ce trupul i se relaxa și inima i se liniștea, Moïsette bănuia că partea cea mai dificilă abia urmează: conversația. Până atunci, schimbaseră numai câteva șoapte în sat, merseseră în noapte, după care se aruncaseră numaidecât unul pe altul în mijlocul patului sărăcăcios improvizat printre grămezile de fân.

Se va trăda vorbind? Îi era frică.

Fabien s-a întors spre ea, s-a sprijinit în cot, a mângâiat-o pe șold privind-o.

Jenată, ea a zâmbit. El a zâmbit la rândul său.

— Ți-a plăcut, Moïsette?

A împietrit, a ezitat, după care a găsit puterea să izbucnească într-un râs care să nu sune fals.

— Ha, ha, ha... De ce-mi spui Moïsette?

Uf, îi reușiseră intonațiile ei: ai fi zis c-o auzi pe Lily dată pe spate de-o glumă bună. A repetat, prin urmare:

— De ce-mi spui Moïsette?

— Pentru că ești Moïsette.

— În momentul ăsta, Moïsette doarme în patul ei, ca în fiecare noapte.

Zâmbetul lui Fabien a devenit mai tăios.

— Mă iei de prost?

Moïsette s-a înfiorat, dar s-a încăpățânat:

— Fabien, zi-mi: de ce-mi spui Moïsette ?

Fabien a arătat liniștit petele întunecate de pe partea inferioară a cearșafului.

— Nu îți pierzi virginitatea de două ori.

Moïsette s-a făcut verde la față. Sânge! În ardoarea zbenguielilor, nu își dăduse seama că sângerează.

— Poftim?

— De unde sângele ăla?

Îngrozită, înţelegând în acelaşi timp ce s-a întâmplat şi ce crede Fabien, s-a ghemuit cu genunchii la gură şi s-a închis în ea.

Batjocoritor, el îi urmărea gesturile. Cu capul plecat, nu îndrăznea să-l mai privească.

El a insistat cu glas lent, lasciv:

— Am bănuit. Iar apoi am primit dovada.

— Când?

El a ridicat din umeri şi, sarcastic, a arătat petele maronii.

— Repede.

— şi ai continuat?

— Ca şi tine...

Speriată, şi-a întors faţa spre el. Fabien şi-a închis ochii pe jumătate şi a râs.

— Începem din nou când vrei tu.

Moïsette s-a încordat. Nu îi plăcea cum decurge scena. Totul îi scăpa.

A sărit în picioare, şi-a înşfăcat hainele şi s-a îmbrăcat la loc în grabă. El a rămas gol, sfidător.

Când ea a fost gata, a prins-o tare de glezne, a dezechilibrat-o, a trântit-o la pământ, a rostogolit-o sub el. Vocea lui a căpătat o inflexiune metalică:

— Serios: începem din nou când vrei tu.

— Ce? I-ai face asta surorii mele?

— Ce să fac?

— S-o înşeli!

— Da, aş face asta. Cum ai făcut-o şi tu.

Moïsette se zbătea dându-i lovituri de picior.

— Gunoiule! Nenorocitule! Dă-mi drumul.

Încântat de rezistenţa ei, s-a lăsat peste ea, a îmblânzit-o, a imobilizat-o. La câţiva centimetri de ai săi, ochii lui deveniseră feroce.

— Fii atent la ea, cine dă lecţii de morală! Se dă la prietenul surorii ei şi e indignată!

— Dă-mi drumul.

— Eu cel puţin am scuza că te-am confundat.

Ea şi-a întors faţa. El a eliberat-o brusc, a alunecat într-o

parte şi s-a îmbrăcat, impasibil.

Umilită, Moïsette îşi frângea încheieturile.

Odată aranjat, el a părut că o descoperă pe jos, i-a întins mâna şi a ajutat-o să se ridice, curtenitor.

— Când vrei, unde vrei.

Ea s-a ridicat fără să răspundă. El a insistat, zeflemitor:

— Ba chiar şi cu sora ta, dacă vă tentează.

Moïsette ieşi din hambar cu paşi mari. El a urmat-o fumând.

Aşezată pe motoretă, în timp ce străbătea noaptea rece şi ostilă, Moïsette îşi dădu seama în ce capcană păşise. Ce îi va spune ea surorii sale? Nimic, desigur. Dar el, mâine, dacă i-ar fi dezvăluit noaptea asta? Sau o parte. Cum se va justifica ea oare? Ce...

S-a cutremurat.

Ce nedreptate! în timp ce tocmai încercase nişte senzaţii uriaşe, oceanice, atingând feminitatea supremă, nu avea dreptul să-şi facă de cap din vina blestematei sale surori! Sora ei, afurisita, stricătoarea de chef, băgăreaţa, piedica în faţa plăcerii! Oribila de Lily!

La intrarea în sat, chiar în faţa felinarelor, când Fabien a oprit motorul şi a lăsat-o pe Moïsette, ea i s-a proţăpit în faţă. Nu i-a tremurat nici vocea, nici privirea.

— Nu-i zici nimic lu' soră-mea.

— A, da?

— Nu-i zici nimic lu' soră-mea ori îți fac vânt.

— Poftim?

— Voi spune c-am coborât să te anunţ că nu poate veni cu tine din cauza bunicii, dar că tu m-ai forțat şi m-ai violat.

— Vezi să nu te creadă!

— E foarte credibil, doar ai mărturisit: îţi place fizicul surorilor Barbarin. Aşa că, una sau alta, pentru tine totuna e...

El s-a strâmbat.

Ea a continuat, vehementă:

— După tine, pe cine o să creadă Lily? Pe cea cu care împarte totul din prima clipă, geamăna ei dintotdeauna şi pentru totdeauna, sau pe iubitul de-o vară?

— Tu...

El a pălit.

Ea, simţind că e mai tare, i-a dat lovitura de graţie:

— De ce i-ai spune de noaptea noastră, până la urmă? Dacă te crede, o să te urască de moarte. Dacă nu te crede, o să te blesteme. În ambele cazuri, o pierzi, asta-i singura certitudine.

El a coborât capul.

Moïsette câştigase.

Au stat un minut aşa, ea măsurându-l din cap în picioare, el scrutând pământul. Trupurile lor erau calde după două ore de zbenguieli, pielea lor emana încă miresme ispititoare, sexele lor aveau din nou chef de... Se excitau îngrozitor.

El a şoptit cu glas răguşit:

— Ce căţea eşti!

Ea a răspuns dintr-o suflare:

— Şi tu, un mare bou!

El şi-a ridicat capul şi brusc, fără ca vreunul să înţeleagă, s-au sărutat cu patimă. Limbile scormoneau, se respingeau, se încolăceau, se urmăreau. El i-a pus mâna pe fund, ea a scos un geamăt de plăcere. Cât despre degetele ei, au căutat în pantalonii de pânză mădularul întărit.

O pisică a mieunat puternic pe marginea drumului.

Dându-şi seama că pierde controlul, Moïsette s-a smuls din sărut, l-a privit pe Fabien şi l-a scuipat în faţă.

El a scuipat la rândul său.

Saliva care a lovit tâmpla fetei i-a coborât, fierbinte, de-a lungul obrazului, gâtului, şi i-a trimis o descărcare în pântec. Un elan înfiora măruntaiele lui Moïsette, precum adineauri, sub acoperişul hambarului. Înnebunită, s-a întors pe călcâie şi a fugit, de frică să nu simtă, acolo, pe mijlocul drumului, un al doilea orgasm.

Întoarsă acasă, când l-a auzit pornind, Moïsette s-a oprit din alergătură, s-a rezemat de perete şi a izbucnit în lacrimi, scoasă din minţi, răscolită, nefiind în stare să îşi dea seama dacă e insuportabil de nefericită sau profund fericită.

*

În Bourg-en-Bresse, în lunea aceea, mulţimea nu se

grăbea nicidecum la tribunal.

Fabien Gerbier era indispus. De obicei, crimele umpleau sălile. El însuşi, în optzeci de ani de viaţă, urmărise mai multe procese aici, al văduvei negre Marie Morestier, al tatălui Pucier care îşi masacrase cei trei fii, al camionagiului care jupuise nişte chelneriţe. Succese de public de fiecare dată, triumfuri. Ce se întâmpla? O soră să-şi ucidă sora, lucrul acesta era ceva rar, un eveniment, un şoc, asta merita afluenţă şi efervescentă de zile mari... Or, în sala rece de judecată pe care o angajată morocănoasă încă o spăla cu mopul, şase indivizi îşi uscau umbrela sub bănci. Afară, o ploaie mocănească înţepenea oraşul.

— E vina mass-media! a bodogănit el.

Cum ziarele, posturile de radio şi televiziune nu făcuseră vâlvă cazului, publicul nu ştia de el şi nici un reporter nu acoperea evenimentul.

Fabien Gerbier s-a aşezat în faţa pupitrului din lemn de cireş, unde avea să ia loc în curând acuzata.

— Va fi obligată să mă vadă, a zis el. Îi voi întruchipa conştiinţa, pentru că ea nu are aşa ceva.

Dezinvolt, cu o cafea în mână, un avocat se mişca de colo-colo pălăvrăgind cu un coleg:

— În opinia mea, se va rezolva în timpul zilei: dosarul e gol.

Fabien Gerbier a sărit ca ars. Ce? Poliţia nu găsise nimic? Incapabilii ăştia bagatelizau ceea ce spunea el de luni de zile: Lily Barbarin o omorâse pe sora ei Moïsette; aceasta din urmă nu murise în urma unui accident.

Furios, şi-a amintit cât se luptase pentru a forţa autorităţile să investigheze, căci, la început, laolaltă cu tot satul, acestea trăseseră concluzia unei morţi accidentale. Neobosit, Fabien oferise indicii. Zadarnic! Sătul, ameninţase atunci că îi va stârni pe jurnalişti să denunţe tergiversarea anchetei.

— Domnule Gerbier, repetau judecătorii, până la urmă de ce vreţi ca o doamnă de optzeci de ani să-şi omoare geamăna?

— Ce ştiţi despre gemene? răspundea Fabien Gerbier.

— Trăiesc împreună de peste optzeci de ani!

— A da? Există o dată limită? La optzeci de ani, nu mai poţi

deveni asasin? Dacă eu, mâine, îi fac felul unui jandarm, n-o să fiu prins?

— Nu aduceţi dovezi, domnule Gerbier. Numai argumente şi suspiciuni.

— Au fost îndeajuns argumente şi suspiciuni pentru a trimite mai mulţi suspecţi în judecată, apoi la închisoare. Pe ea nu?

Răspunsul a intrat în sala de judecată, flancat de doi poliţişti: roz la faţă, caldă, fragilă, Lily Barbarin, delicată aidoma unui porţelan, cu faţa luminată de riduri, a înaintat cu paşi mărunţi, era întruchiparea bunăvoinţei şi grijii, având un aer inalterabil de bunică model.

„Îi păcăleşte pe toţi idioţii să nu treacă dincolo de aparenţe", s-a gândit Fabien. Încreţindu-şi fruntea, cu bărbia în faţă, a fixat-o cu duşmănie. Spre deosebire de ceilalţi, era convins de vinovăţia ei: îi fusese în preajmă de la 18 ani.

*

Moïsette era liniştită: Fabien nu suflase o vorbă.

Lily se întorsese acasă – bunica îşi revenea după un infarct uşor – şi nu îşi schimbase comportamentul faţă de sora sa geamănă; continua să o ia de confidentă, să îi mărturisească şovăielile, bucuriile, aşteptările. Moïsette, conştientă că se bucură de un surplus de respect ce i-ar putea fi retras într-o zi, îi arăta o bunătate profundă. Poate încerca să îşi răscumpere trădarea, ba chiar să o şteargă?

În fiecare seară, la miezul nopţii, Lily se vedea cu Fabien. De la fereastra de unde privea cuplul dispărând in beznă, Moïsette ştia acum unde şi cum li se desfăşoară întâlnirile.

După noaptea petrecută în braţele virile, Moïsette era mai apropiată de sora ei, o înţelegea mai bine şi era mai puţin geloasă. În realitate, Fabien nu-i plăcea cu adevărat; în timpul întâlnirii lor, se bucurase de senzaţiile încercate. El fusese instrumentul, nu cauza emancipării ei. Se folosise de el. Nimic mai mult. Chiar dacă îşi aducea bine aminte de trupul şi mângâierile lui, îl dispreţuia pentru îngustimea minţii lui, pentru perversitatea atitudinii lui, pentru bădărănia faţă de Lily.

Moïsette considera că Fabien comisese o greşeală: o înşelase cu bună ştiinţă pe sora ei. Nu o merita. Oricui i-ar fi obiectat că şi ea acţionase greşit, i-ar fi întors că ea nu strică relaţiile! Nu, ea nu îl împinsese pe Fabien să înșele, pentru că ea se dăduse drept Lily. Totul ar fi reintrat în ordine dacă el nu s-ar fi încăpăţânat să se culce cu ea după ce a recunoscut-o; acolo începea problema.

Uneori, Moïsette se arăta atât de în armonie cu sora ei, femeie ca şi ea, ce cunoștea pielea de bărbat, mirosul de bărbat, sexul bărbatului în pântec, încât îi venea să i-o mărturisească. Da, aspira să îşi exprime bucuria, să îşi împărtăşească extazul. Dar vai, asta presupunea să îi spună cum ajunsese acolo. Tăcea, dar îi purta pică lui Lily că o reduce la tăcere. „Ea mi-a povestit în detaliu totul, iar cu trebuie să îmi ţin gura. Ce nedreptate!”

Când Lily a început să se smiorcăie la gândul că sfârşitul vacanţei o va despărţi de Fabien, Moïsette a readus-o la realitate:

— Glumeşti, Lily? N-o să ţi-o mai tragi cu băiatul ăsta după ce se termină vara?

— Îl iubesc.

— Şi el te iubeşte?

— Cred că da.

— Ţi-a spus?

— Da.

— Când?

— La început.

— La început şi acum nu?

— Păi... nu.

— La început, ca să se culce cu tine. De atunci, nu. Nu ţi se pare ciudat?

— Nu-i nevoie să-mi spună, mi-o dovedește.

— Cum?

Lily a clipit roșind.

— Ştii bine...

Moïsette a întors capul: într-adevăr, ştia prea bine.

Ruptura s-a dovedit anevoioasă. De fiecare dată când Fabien spunea că se despart, Lily îl implora. Cum el ceda,

povestea lor se relua şi Lily credea că biruise.

Pe 4 septembrie, el a plecat la Lyon pentru a-şi începe ultimul an la liceul Edouard-Herriot. Lily a plâns atât de mult încât Fabien a hotărât să se întoarcă, în două sâmbete, la Saint-Sorlin. Deşi i-a spus din nou că legătura lor aparţine trecutului, trupurile lor tinere au sărit unul pe celălalt, şi au făcut şi răsfăcut dragoste.

Moïsette tuna şi fulgera. Lui Lily îi dădea sfatul să respingă un băiat care nu o mai dorea. Ea însăşi ştia că pericolul nu avea dispară decât atunci când Fabien se va retrage din peisaj.

— Ascultă-mă, Lily. Povestea voastră nu se mai termină... Suferi! Lasă-l o dată pentru totdeauna, fără certuri, şi nu te mai întâlni cu el niciodată. A fost prima ta iubire, dar a fost o iubire de vară.

— Probabil că ai dreptate, încuviinţa Lily între două suspine.

Într-o sâmbătă de octombrie, Lily a inventat o zi de naştere a unor prieteni pentru a-şi justifica absenţa şi s-a dus cu autobuzul la Lyon să-l vadă pe Fabien. Surprins, deşi prevenit, constrâns, s-a culcat din nou cu ea în camera lui de adolescent, sub nişte postere cu fotbalişti. După beţia plăcerii, când ea l-a rugat să se întoarcă la Saint-Sorlin, el a început să urle:

— Destul! Dă-mi pace! M-am săturat de surorile Barbarin!

Ca muşcată de şarpe, Lily i-a întors:

— Surorile Barbarin? Eşti dus! Eu nu sunt surorile Barbarin, sunt Lily.

— A, da? Nu în fiecare noapte...

— Cum?

— Sunteţi două neruşinate.

— Poftim? Mă sâcâi săptămâni la rând să mă culc cu tine, cedez, petrecem momente minunate şi, drept răsplată, mă respingi făcându-mă neruşinată?

— Da, neruşinată! Şi soră-ta la fel!

— O, las-o pe soră-mea! Moïsette nu are nimic de-a face cu tine! Cu atât mai bine, de altfel... Săraca, nu-i doresc să umble cu un tip ca tine.

— Ea nu-ţi împărtăşeşte părerea!

— Poftim?

— Soră-ta e-n călduri.
— Şi ce? Insinuezi că sora mea şi-o pune cu tipi?
— Nu, cu un tip.
— Un tip?
— Un tip!
— Care?
— Ha-ha...
— „Ha-ha”... Râzi ca prostul! Mi-ar fi spus, închipuie-ţi.
— Nu cred.
— Ne spunem totul.
— Chiar aşa?
— Bineînţeles.
— A da?
— Înghite-ţi bârfele: sora mea îmi zice tot!
— Ți-a zis că s-a culcat cu mine?

Lily a primit fraza ca pe o lovitură de pumnal în piept. A rămas uluită.

Atunci, cu o meticulozitate crudă, el i-a relatat ceea ce se întâmplase. Ea a protestat la început, apoi a îndurat în tăcere desfăşurarea poveştii.

Moïsette avusese dreptate când îl înştiinţase pe Fabien că Lily o va rupe cu el de îndată ce i-ar fi spus despre noaptea aceea: după acea cronică minuţioasă, ea şi-a strâns lucrurile, nu i-a mai adresat nici un cuvânt lui Fabien, a părăsit apartamentul şi a luat, cu faţa crispată, ultimul autobuz care o ducea înapoi la Saint-Sorlin.

Odată întoarsă acasă, a urcat în baie, a înghiţit cele cam treizeci de pastile pe care le conţinea dulăpiorul de medicamente, s-a dus în camera ei, s-a închis înăuntru şi, cu părul pieptănat bine, cu hainele netede, s-a întins pe pat în aşteptarea morţii.

Din fericire, Moïsette, auzind-o intrând, se îngrijorase că nu o vede apărând pentru a-i povesti tot, cum obişnuia. O oră mai târziu, îi bătuse încet la uşă.

Lipsa unui răspuns a neliniştit-o. A insistat, a întors mânerul, a izbit în canatul ce rezista, a implorat, după care, neobţinând nici o reacţie, a strigat. Nimic nu se mişca în camera lui Lily.

În grabă, Moïsette a coborât să-şi anunţe tatăl, acesta a spart uşa, a găsit-o pe Lily inconştientă şi a chemat o ambulanță.

Lily a fost salvată de echipa medicală. Deşi părinţii au pus gestul său pe seama unui eşec în dragoste, Moïsette bănuia că era vorba despre o dezamăgire mai gravă: indiferenţei lui Fabien i se adăuga făţărnicia lui Moïsette.

S-a învinuit.

Tare.

Nu foarte mult timp, pentru că nu îi plăcea să se simtă vinovată. Puţin dispusă la remuşcări, suportând greu să fie duşmanul ei înseşi, Moïsette se opunea cu vehemenţă vinovăţiei, îşi căuta circumstanţe atenuante, şi le enumera, îşi acuza mama, tatăl, bunica, pe Fabien, apoi, pentru a scăpa de indispoziţie, se lua de victima ei, fiindcă Lily capta iarăşi atenţia tuturor, devenea buricul pământului, în ciuda ruşinii sale, Moïsette îşi blestema sora.

Părinţii au propus să o ducă la spital.

— Nu! a ţipat ea.

În faţa stuporii lor, a simţit nevoia să se justifice:

— Nu pot. Şocul a fost prea mare.

S-au supus. A doua zi, abordată din nou, i-a repezit la fel adăugând lacrimi, iar în următoarea zi furie; în cele din urmă, a ameninţat că îşi taie venele dacă insistă.

O săptămână mai târziu, Lily a cerut să îşi vadă sora.

Fără nici un pretext, Moïsette a intrat în camera spitalului, cu gâtul plecat, cu obrajii aprinşi, mai sfârşită decât un prizonier înaintea torturii. Pereţii galben deschis creau o atmosferă ciudată, ca şi cum un soare ce luminase cândva zidurile s-ar fi fost stins. Lily, în cămaşă de noapte, impresionantă, era aşezată pe un pat cu ţevi cromate, mari şi strălucitoare.

Aceasta îşi privea sora apropiindu-se.

Moïsette a înlemnit când ochii li s-au întâlnit. Înmărmurită, a încetat să respire.

— Ştii că ştiu? a spus Lily cu voce înfundată.

Moïsette a coborât fruntea în semn de încuviinţare.

Lily a oftat.

— Bănuiai. De-asta nu ai venit aici? Ți-e rușine?

Lacrimile au curs pe obrajii lui Moïsette.

Lily a scos o mână de sub cearceaf şi a prins-o pe sora ei de încheietură.

— Te iert.

Moïsette a remarcat inflexiunea mieroasă a propoziţiei – pielea îi îngheţa în timp ce a lui Lily emana căldură – dar nu a înţeles-o pe loc.

Lily a insistat:

— Eşti sora mea, te iert.

Moïsette a ridicat capul, aidoma condamnatului la moarte care nu-şi crede ochilor când vede călăul aruncându-și securea departe.

Lily a zâmbit cu greu, încet.

— N-o să ne despartă pe noi un băiat...

Moïsette a făcut ochii mari. Lily a adăugat:

— Cu atât mai puţin ăla!

Gemenele au izbucnit în râs, un râs venit din gât, dureros, o sfâşiere sonoră ce dădea afară angoasa, dezamăgirea, spaima, singurătatea. Moïsette s-a aruncat la pieptul surorii sale şi a plâns la nesfârşit.

Lily îşi iubea sora geamănă. O iubea aşa cum era, cu defectele ei, gelozia ei, dorinţa ei neclintită de a-și însuși ceea ce poseda sora ei mai mare, gata de viclenie, furt, crimă. Cum Moïsette suferea mai mult decât ea, îşi dădea seama de un lucru: sora ei se va purta rău întotdeauna. La optsprezece ani, nu mai spera să o schimbe, încerca să o ierte, să o protejeze.

Întoarsă acasă, şi-a revenit repede, ca şi cum acea tentativă necugetată i-ar fi permis să cugete. Eliberată din negurile pasiunii, analiza situaţia cu înţelepciune: nu îl ierta pe Fabien pentru că, de fapt, nu îl iubise niciodată; o ierta pe Moïsette pentru că o iubea. Pe viitor, şi-a jurat ea, nu va mai confunda dorinţa cu o afecţiune reală.

Învăţătură de minte pentru o viaţă întreagă... I se părea că ajunsese la adevăr prin eroare, la înţelepciune prin nebunie.

— Biata mea Moïsette...

Lily a meditat şi a bănuit că prezenţa ei nu va îmbunătăţi caracterul lui Moïsette. Blocată într-o confruntare perpetuă ce nu o punea în valoare, sora sa mai mică trecea mai anevoios decât alţii prin etapele obişnuite ale vieţii. Fără Lily, nu s-ar fi clătinat sub tirul criticilor, ar fi avut un drum mai puţin accidentat.

Presupunerea asta a zdruncinat-o pe Lily. A rememorat povestea lor şi s-a considerat responsabilă pentru perversiunile surorii sale gemene. Mai rău: vinovată! „Nimeni nu este rău în mod voluntar", această sentinţă socratică pe care i-o dăduse profesorul de filozofie ca subiect de disertaţie îi răsuna în minte: Moïsette nu era rea nici prin natură, nici prin intenţie, nu era aşa decât din cauza lui Lily.

Considerându-se vinovată, luni de zile Lily s-a arătat foarte afectuoasă cu sora ei geamănă, în asemenea măsură încât aceasta, uşurată, a început să îşi uite mârşăvia şi s-a privit din nou cu ochi buni.

În luna iunie, si-au luat bacalaureatul – cu menţiunea bine pentru Lily, şi recomandare de repetare pentru Moïsette. Examenul marca sfârşitul copilăriei. Urmau să se integreze în societate, să îşi facă loc în ea. Moïsette a anunţat că îşi caută o slujbă de chelneriţă la hanul din Bresse, nu departe de sat, în zona unde se pescuiau păstrăvi. După o tăcere de o lună, Lily le-a mărturisit părinţilor că vrea să studieze dreptul la Lyon.

Vestea a fost deconcertantă: până atunci, Lily nu adusese în discuţie nici cel mai mic proiect de viitor, iar gemenele merseseră în aceeaşi direcţie.

Apoi, familia Barbarin a consimţit şi a promis sprijin financiar. Moïsette nu a primit această alegere cu entuziasm: perspectiva de o vedea pe Lily îndepărtându-se o neliniştea. Posacă, într-o stare de spirit suferindă, a încetat să se hrănească mai multe zile.

— Eşti tristă, Moïsette?

— Lily pleacă, mamă.

— Draga mea mică...

— O iubesc pe sora mea, suspina Moïsette.

Fireşte, Moïsette numea iubire acea lungă obişnuinţă pe care o avea cu sora ei, continuitatea lor fizică, proximitatea lor

animală; numea iubire faptul de a se referi la ea în permanență; numea iubire confortul său în fața ființei care nu o condamna niciodată; numea iubire invidia, pofta, ranchiuna, dorințele de răzbunare, impulsurile de agresivitate; numea iubire ura tenace pentru sora ei mai mare.

Sub masca deprimării, se învenina. Încă o dată, Lily căpăta statutul de vedetă: urma să i se poarte de grijă, să fie cheltuiți bani pentru ea, să fie admirată. Moïsette anticipa derularea anilor: eclipsată de studiile surorii sale, va trece iarăși în umbră, va redeveni cea despre care nu se vorbește, „cealaltă".

Cât despre Lily, luase această hotărâre atât pentru viața ei cât și pentru Moïsette, convinsă că retragerea sa ar elibera-o pe sora ei geamănă, care și-ar înfrunta destinul scutită de comparații.

Fetele s-au îndepărtat și s-au descurcat bine.

Lily învăța cum să se descurce într-o metropolă, Lyon, orașul dublu, unde două coline, Fourvière și Croix-Rousse, se reflectă în două cursuri de apă. Izolată la început, tânăra a fost repede înconjurată de colegi atrași de personalitatea ei radioasă. Mai mulți băieți au încercat să o agațe; însă după deziluziile avute cu Fabien, dornică să își dedice energia dreptului, îi ținea la distanță așteptându-l pe cel potrivit.

La hanul din Bresse, lui Moïsette îi mergea bine, avea o slujbă pragmatică și convenabilă, pe care o îndeplinea cu brio. Spre deosebire de sora ei, având mai mult timp liber și fiind mai curioasă fată de bărbați, ea își înmulțea aventurile. Așa cum în bucătărie gusta felurile de mâncare pe care le ducea în sală, în afara orelor de serviciu testa bărbații. Cu discreție și eficiență, conducea jocul, determinând începutul, sfârșitul, controlându-și sentimentele inexistente, căutând să se cunoască și să catalogheze mai bine fauna masculină.

Când cele două surori s-au regăsit, Moïsette era cea plină de povești gata să fie înșirate, fapt ce o umplea pe Lily de bucurie și îi dovedea că avusese dreptate să plece. Sora ei se afirma.

Cu toate astea, în sinea sa, Lily regreta Saint-Sorlin, satul ei plin de flori populat numai cu fețe cunoscute, străduțele lui

pietruite pe care umblase de mii de ori, îngustimea lui protectoare. În garsoniera ei fixată în vârful unui turn, pradă ameţelii, se gândea la părinţi, o lua nostalgia după stuful de pe malurile Ronului – la Lyon, râul nu mai mângâia decât nişte cheiuri pietruite –, după pisicile aţipite pe ziduri, după câinii prietenoşi din libertate, după piţigoii care ciripeau ca nişte portărese, după rândunelele ce coborau să anunţe furtuna, după melcii moi invadând gardurile vii după ploaie, după măgarii cu priviri galeşe, după vacile care îl salutau pe trecător cu un muget. În realitate, era puţin atrasă de cursurile ei de drept, îşi urma conştiincioasă studiile pe drumul pe care, într-o seară de vară, îl luase pentru a ceda locul surorii sale. Continua mai mult de dragul coerenţei decât din plăcere.

Într-o zi plină de melancolie, imprudentă, şi-a mărturisit amărăciunea unei prietene, care i-a povestit dialogul încă de a doua zi lui Moïsette. Uitând recentul armistiţiu, sora cea mică a s-a înfuriat. Poftim? Soră-sa făcea pe martira? Soră-sa pretindea că se jertfeşte? Ipocrita! Toca toţi banii părinţilor cu studiile ei, se ridica în societate mulţumită diplomelor ei, vedea intelectuali şi ar fi trebuit să-i plângi de milă? Incredibil, cât tupeu... Ea, Moïsette, nu costa nimic pentru nimeni! Stătea cu părinţii, dar contribuia la cheltuielile casei, nu dădea înapoi de la sarcinile comune. Domnişoara Lily? Ea se întorcea – când se întorcea! – obosită de la Lyon, aidoma unei prinţese, şi lumea se asigura că se odihneşte. Oare te surmenezi aşa repede la douăzeci de ani? Cititul cărţilor te istoveşte?

Ascultatul unui profesor îţi sleieşte puterile? Dacă domnişoara Lily şi-ar fi mişcat măcar fundul, dacă ar fi alergat de la un capăt la celălalt al hanului cu farfurii fierbinţi in mână, i-ar fi fost de înţeles epuizarea, da, dacă i-ar fi înfruntat pe clienţii nemulţumiţi pentru că ei au specificat „păstrăv la grătar” şi nu „clean”, sau pentru că mătuşa lor Zoe prepara laptele de pasăre altfel, ai fi compătimit-o. Dar aşa? Fără griji materiale, instalată într-un studio cu vedere în Part-Dieu![1]

Vechii demoni au pus din nou stăpânire pe Moïsette. Trei

[1] Centrul de afaceri din Lyon.

ani de acalmie nu o schimbaseră, tuna şi fulgera! Când şi-a revăzut sora, nu a lăsat să se vadă nimic, dar şi-a dat seama, punând nişte întrebări inteligente ca şi cum ar fi fost lipsite de importanţă, câtă dreptate avea prietena lor: lui Lily nu îi plăcea să trăiască departe de ai săi şi de Saint-Sorlin.

Mai mult decât milă, a simţit ciudă. Lily se chinuia din dragoste şi chiar acest lucru o îngrozea pe Moïsette. Ea n-ar fi făcut-o! Ea nu şi-ar fi impus nimic de felul acela! De ce?

Moïsette s-a gândit la asta câteva săptămâni şi a cedat în faţa evidenţei: nu s-ar fi sacrificat niciodată pentru că nu simţea nici un fel de ataşament. Nici o formă de afecţiune nu o determina să o prefere pe sora ei sieşi. Dimpotrivă. Iată ce a şocat-o: a descoperit că Lily o iubeşte, în timp ce ea nu.

— Curva!

Dintr-odată, regăsea cuvântul pe care îl pronunţase odinioară, în noaptea de august în care Lily fugise pe motoreta lui Fabien Gerbier.

— Curva!

Oare această monopolizare a iubirii nu era o nouă cale pentru ca Lily să se ridice în prim-plan, cel al surorii credincioase, al gemenei împlinite, cea perfectă, superioară?

Această iubire o punea pe Moïsette, care nu o împărtăşea, într-o poziţie inferioară. O păta. O făcea vrednică de milă, jalnică, prăpădită. O înjosea, ca tot ce venea dinspre sora sa mai mare, dintotdeauna. Avea oroare de dragostea asta.

Neavând cunoştinţă de gândurile care nu îi dădeau pace surorii sale mai mici, Lily şi-a început licenţa în drept şi s-a îndrăgostit de Paul Denis, un student strălucit şi fără un ban, care, prin ochelarii lui reparaţi de mântuială, o privea ca pe o stea inaccesibilă, deşi el avea doi metri.

Apariţia acestui lungan a făcut ca pentru Moïsette să sune alarma: trebuia să reacţioneze şi să nu rămână mai prejos decât sora ei.

În lotul său de foşti iubiţi, de iubiţi actuali şi de viitori iubiţi, a căutat cine ar da mai mulţi bani pe ea în cazul unei căsătorii. Examenul a scos în faţă un câştigător, candidatul Xavier Forêt, fiu al marilor burghezi Forêt, care erau acţionari

ai supermarketurilor din regiune, altfel spus moştenitorul unei averi.

Ingenioasă, deprinsă cu bărbaţii, Moïsette a ştiut să creeze ataşamentul în Xavier Forêt, l-a încălzit, l-a încins, l-a respins, l-a aţâţat iar şi a reuşit să îi smulgă o cerere în căsătorie.

În seara aceea de duminică, la familia Barbarin s-a desfăcut şampania. Lily terminase dreptul, iar Moïsette punea cruce restaurantului, căsătorindu-se cu un băiat de bani gata. Ce reuşită!

S-a râs, s-a băut, s-a râs din nou, s-a băut din nou. În toiul euforiei, roşie la faţă, Lily le-a mărturisit astfel părinţilor că şi ea vrea să se mărite cu bărbatul vieţii ei, Paul Denis.

— Ce face? au exclamat părinţii.

— Studii de drept.

Ochii lui Moïsette se aprindeau în timp ce savura scena pe care o prevăzuse.

— şi părinţii?

— Sunt morti.

— Poftim?

— Un accident de avion.

— Are familie?

— Nu.

— Nu?

— Nu.

— Există oameni care chiar n-au noroc! a conchis mama pe un ton înţepat, de parcă orfanul i-ar fi ucis pe ai lui.

Tatăl a atins-o cu piciorul ca s-o întrerupă, dar, uluit la rândul său, i-a luat treizeci de secunde să reia conversaţia, cu o mutră ce te îngheţa:

— Cine-i plăteşte studiile?

— Nimeni. A primit o bursă.

— A...

— Şi supraveghează o parcare, noaptea, pentru a-şi plăti camera.

În timp ce vocea lui Lily pălea, Moïsette jubila în sinea ei.

Mama şi-a dres vocea şi a reuşit să şoptească:

— E un om de valoare...

Moïsette a destupat cu entuziasm o nouă sticlă de

şampanie şi a bătut şaua să priceapă iapa:

— Încă un pic de spumant? Mă rog, spumant... e Dom Perignon! Să nu ne zgârcim! Putem abuza, Xavier mi-a adus o ladă! Cine vrea?

Zgomotul bulelor a umplut tăcerea consternată a părinţilor, care nu îndrăzneau să i se opună pe faţă lui Lily.

— Ce diplome are?

— Tocmai a terminat anul patru, ca şi mine. Dar el va merge mult mai departe, e foarte strălucit.

— Cât timp?

— Trei ani. Patru... Of, tată, mamă, ne iubim.

Barbarinii s-au strâmbat. Moïsette se bucura de confuzia lor, fiindcă îi şi auzea ce gândesc: „Auzi acolo! Moïsette ne aduce partida cea mai bună, şi lui Lily a noastră, în care am investit atâta, i se aprind călcâiele după un orfan bursier cu viitor nesigur... Cine s-ar fi gândit..."

Moïsette i-a lăsat să bâjbâie în starea de disconfort şi apoi a spus cu vioiciune:

— şi dacă ne-am căsători în aceeaşi zi?

— Poftim?

— Ce?

Făcându-se că n-aud, părinţii se uitau ţintă la ea fără să înţeleagă.

— Propun ca Lily şi cu mine să ne căsătorim cu aleşii noştri în aceeaşi zi.

Lily, uimită, şi-a privit sora. Moïsette s-a aruncat spre ea şi a strâns-o în braţe.

— Mi-ar plăcea aşa de mult, Lily. Îţi dai seama? Născute în aceeaşi zi, măritate în aceeaşi zi! Sublim, nu?

Lily a izbucnit în lacrimi, recunoscătoare: Moïsette o ajuta să îl impună pe Paul în faţa părinţilor ei reticenţi, Moïsette se lupta pentru ea.

— Te rog, Lily, să facem o nuntă comună!

— O, m-ar încânta...

Mişcaţi de emoţia gemenelor, părinţii au ridicat din umeri, au înghiţit în sec şi, bombănind, s-au resemnat să se supună.

Căsătoria dublă a fost un eveniment spectaculos care a satisfăcut întru totul cruzimea lui Moïsette.

Diferenţa dintre cele două cupluri a sărit în ochii tuturor: cinci sute de invitaţi pentru Moïsette şi Xavier Forêt, în jur de treizeci pentru Lily şi Paul Denis. Cadouri pline de fast – argintărie, cristaluri, porţelan, mobilă stil – pentru cei dintâi, răsfăţaţi de toţi partenerii de afaceri ai familiei Forêt; cărţi şi discuri oferite de colegi pentru cei din urmă. Miresele purtau rochii de rang echivalent – plătite de către părinţii Barbarin –, dar Moïsette era doldora de bijuterii și se înconjurase de domnişoare de onoare snoabe şi înzorzonate.

„Să facem nuntă comună!” implorase Moïsette.

De fapt, ea încerca să pună cele două nunţi pe un acelaşi nivel, împrumutându-i surorii sale limuzina, mulţumind cu vârf şi îndesat[1] familiei Forêt că închiriase acel castel pentru ei patru, incluzând-o pe sora ei mai mică în toate împrejurările ce presupuneau luxul. Moïsette se purta generos fără nici un efort. De fapt, mărinimia satisfăcea meschinăria: cu cât îşi împărtăşea mai mult marele noroc cu Lily, cu atât se bucura mai tare de superioritatea ei. Copleşită, a izbucnit așadar la modul sincer în lacrimi, seara, înaintea enormei orchestre de muzicieni ce anima balul, astfel încât a sărit numaidecât în braţele socrului său, o modalitate de a-l desemna în faţa invitaţilor pe cel care finanţase suplimentul acela costisitor.

Acest lucru nu i-a stricat ziua lui Lily, într-atât de puţin bănuia viclenia surorii sale. Radia la braţul lui Paul, care, într-un frac închiriat prea scurt, nu a impresionat pe nimeni, decât prin înălţime. În timp ce, a doua zi, Moïsette pleca în luna de miere să bifeze un safari în Africa de Sud, Lily şi Paul s-au mulţumit să rămână la Saint-Sorlin, în casa copilăriei, jucând cărţi cu părinţii, plimbându-se de mână pe malurile Ronului, gustând prăjituri pe zidurile de apărare din Pérouges, cocheta cetate medievală care înfruntase atâtea secole.

Continuarea a atestat justeţea planului elaborat de Moïsette. Cuplurile și-au început viaţa maritală, Paul și Lily într-un apartament minuscul, în Bron, astfel încât Paul să îşi termine studiile, în timp ce Lily ocupa un post de jurist

---

[1] În original, *urbi et orbi.*

debutant; Moïsette şi Xavier într-una dintre proprietăţile familiei Forêt, la Montalieu, un conac de piatră cenuşie şi cărămidă roz construit în secolul al XIX-lea de un magnat pasionat din Versailles.

Moïsette triumfa. Mândră de reuşită, nu ezita niciodată să-şi afişeze privilegiile, povestea pe îndelete despre recepţiile la care era invitată, pe scurt, îşi asuma cu o conştiinţă avidă rolul de proaspătă bogătaşă. Adesea, în tirul care îi viza sora, adăuga o săgeată, cea a compasiunii:

— Aşadar, cum e viaţa în Bron? Nu-i greu?

Se delecta în faţa jenei lui Lily şi se interesa la nesfârşit despre dificultăţile cu care se confrunta gospodăria.

— Crezi că Paul îşi va termina studiile curând?

Ea a oftat zgomotos.

— Groaznic să studiezi aşa de mult ş să trăieşti atât de puţin. Nu, într-adevăr, îi tot repet lui Xavier: sunteţi oameni de valoare.

Lily bănuia uneori că Moïsette se bucură să îi plângă de milă, dar îşi reproşa acest gând şi, confuză, îi răspundea cu amabilitate surorii sale.

Anii treceau.

Moïsette iubea totul la mariajul ei, cu excepţia soţului.

Desigur, nu îşi făcuse niciodată iluzii în privinţa lui Xavier, alegându-l aşa cum selectezi o maşină, cu sânge rece şi discernământ; conştientă de lipsa lui de caracter, pusă de la bun început în gardă de faptul că el are un fizic mediocru ameninţat de îngrăşare, nu avusese neplăcuta surpriză de a inventaria defecte suplimentare; întrucât nu se înşelase nici asupra familiei, nici asupra averii lui, n-o încerca nici un regret. Însă se plictisea. Nu era vorba despre o viaţă pe care să o ducă împreună, ci despre obligaţia de a duce o viaţă cu el. Trăgea după ea o ghiulea prinsă de picior. De ce nu se făcea nevăzută?

Deseori, se mustra: „Calmează-te, Moïsette! Un alt om cumsecade te-ar enerva la fel, dar te-ar răsfăţa mai puţin.” După o matură chibzuinţă, îşi valida decizia mai veche şi îşi repeta întruna că o sarcină include întotdeauna plăceri şi

neplăceri, că efortul vine la pachet cu distracţia. Căsătoria îi aducea desfătări – banii, poziţia socială – şi o costa munca – partea intimă. La adăpost de priviri, îşi îndeplinea îndatoririle de soţie la fel ca un salariat constrâns. „Uf, nimeni nu ştie că mă forţez!” Zbenguielile cu bărbatul ei o plictiseau într-un asemenea hal încât nici măcar nu visa la adulter. Când o mângâia, îşi ascundea reţinerile, i se oferea, zâmbea, se înroşea, se prefăcea, mârâia. Dibace, executa gesturile corespunzătoare, astfel încât el să juiseze foarte rapid şi să se creadă un erou. Odată treaba făcută ţac-pac, mulţumită de răgaz, se gândea mai ales să nu o repete, nici cu el, nici cu altul. Frustrarea sexuală o făcea absolut fidelă.

Cele două surori au intrat în cel de-al treizecilea lor an şi nici una nu avea copii.

Lily exclusese această posibilitate până când Paul nu îşi termina studiile. Or acesta se ridicase de-acum printre experţii fiscali internaţionali căutaţi, contractele se ţineau lanţ, importante, profitabile, iar cuplul pe care îl formau se bucura de roadele anilor grei, bunăstarea urmând strâmtorării. Într-un apartament spaţios din peninsula lyoneză, lucrau enorm, însă îşi ofereau călătoriile la care renunţaseră înainte, se regăseau serile în restaurante bune ca doi îndrăgostiţi, plecau, sâmbăta şi duminica, să schieze în munţi sau să înoate în Mediterană.

Momentul era în sfârşit potrivit: Lily a încetat să mai ia pilula.

Fără să ştie, Moïsette s-a oprit şi ea, simţind că şi-ar consolida mariajul având copii.

Când cele două surori şi-au mărturisit acest lucru, au râs pe seama lui şi, reînnodând complicitatea primilor ani, s-au ţinut la curent cu ceea ce li se întâmpla în pântec.

Din păcate, încercările lor au eşuat. Întrucât unii prietenii le-au asigurat că, după ani de contracepţie, uterul întârzia să redevină fertil, au aşteptat.

Curios, apropierea lor avea loc şi pe plan social. Pe măsură ce Lily şi Paul o duceau tot mai bine, Moïsette şi Xavier deveneau tot mai săraci. O serie de eşecuri la Bursă, de vânzări nepotrivite, de tranzacţii neinspirate erodaseră averea familiei

Forêt, forțând-o să reducă sumele pe care le acorda celor cinci copii. Xavier, în loc să-şi tempereze stilul de viaţă, a cheltuit în continuare la fel, dacă nu mai mult, ceea ce l-a obligat să facă împrumuturi.

Datoriile lui au atins un asemenea nivel încât s-a zgârcit cu darurile, rochiile şi distracţiile pe care i le oferea lui Moïsette, care s-a supărat, deoarece ataşamentul pe care i-l arăta soţului se baza pe bunăstarea financiară.

Triumfătoare, Lily i-a spus într-o dimineaţă lui Paul că e însărcinată. O oră mai târziu, o anunţa la telefon pe Moïsette, care s-a prefăcut bucuroasă, dar s-a socotit lezată, iată că sora mai mare cu treizeci de minute o lua înainte! Ciclul infernal reîncepea.

Furioasă, a simţit totuşi o uşurare: dacă sora ei geamănă întru totul putea rămâne însărcinată, şi ea putea! Fiziologic vorbind, problema nu ţinea prin urmare de ea, ci de Xavier.

O săptămână mai târziu, îşi înşela soţul cu un angajat, şoferul, de treizeci de ani ca şi ea, cu înfăţişare plăcută ca şi ea, căsătorit ca şi ea – numai să nu se ataşeze: adulterul rămâne intact, pur sexual, fără nici un sentiment! Comitea o greşeală? Nu, îşi îndeplinea datoria: să furnizeze o progenitură familiei Forêt. S-a convins atât de mult de acest lucru încât aproape a cuprins-o jena să tremure de plăcere în braţele subţiri şi musculoase ale amantului său.

După trei luni, Lily a pierdut sarcina. Vestea a întărit-o pe Moïsette: urma să îşi întreacă sora. Şoferul a fost solicitat cu fervoare şi ea îi ceda din când în când lui Xavier. „În primul rând, trebuie să creadă că al lui e copilul. Pe urmă, poate va fi al lui...” Cu cât mergea mai departe, cu atât se convingea mai mult că procedează corect.

Odată vindecată din drama ei, susţinută îndeaproape de Paul, Lily a consultat un specialist. Profesorul Norpois a examinat cuplul, a efectuat teste, a coroborat rezultatele, după care le-a adus la cunoştinţă că nu vor avea copii întrucât Lily se dovedea incapabilă să ducă o sarcină până la capăt.

Lily şi Paul s-au întristat foarte tare, căci viaţa le zâmbise până atunci, dar apoi această melancolie i-a apropiat. Precum iedera ce îi înlănţuie pe Tristan şi Isolda în mormânt pentru

vecie, sterilitatea lor îi lega, însemn al destinului, angajament ca niciodată să nu se despartă. În înţelepciunea ei, natura le dăduse voie să se întâlnească şi să se iubească.

Lui Lily nu îi dădea însă pace un gând: să îşi prevină sora. Aceeaşi imposibilitate o afecta şi pe sora sa geamănă. Se temea de acest moment de mărturisire, cunoscând durerea pe care ar provoca-o, şi ar fi vrut să îşi scutească sora de el.

A aşteptat câteva luni, după care s-a dus la Moïsette.

Cu nervii încordaţi la maximum, aceasta îl concediase pe şofer, care nu se arătase mai fructuos decât Xavier, şi începuse o aventură cu maseurul ei, un bărbat la patruzeci de ani, căsătorit, care creştea deja patru copii. I-a ascuns aceste tulburări lui Lily şi s-a aşezat să bea ceaiul.

— Ceai alb ai încercat? Xavier îl comandă din Tokyo. E cel mai scump. O frunzuliţă la preţ de caviar. Gustă, o să-ţi placă la nebunie.

Nu îi mai rămânea decât acest gen de amănunte pentru a-şi arăta superioritatea faţă de Lily. Aşa că se agăţa de aceste frivolităţi ca un naufragiat de o bârnă.

— Moïsette, aş fi preferat să nu îţi spun niciodată ceea ce o să-ţi spun.

După vocea şovăitoare, după nările strânse de la nervozitate, după albastrul buzelor, Moïsette şi-a dat seama că sora ei îndură un calvar. Atentă, s-a aşezat, sperând că Lily o va înştiinţa despre un necaz îmbucurător. O părăsea Paul? Avea Paul o amantă? Un scandal îi ruina cabinetul? Saliva...

— Da?

Lily a căutat curaj în jur, nu a găsit şi s-a aplecat înainte.

— Sunt sterilă.

Moïsette, în faţa oglinzii reprezentate de sora sa, a priceput imediat gravitatea cuvintelor ei. Cu toate astea, pentru a-şi permite câteva clipe de răgaz, a început să nege şi s-a făcut că nu înţelege:

— Eşti...?

— Sunt sterilă.

— Ah...

— Am făcut toate investigaţiile.

— Of...

— Deci...

— Deci?

— Deci şi tu eşti, Moïsette.

Iată, sentinţa tocmai căzuse. Moïsette trebuia să o înfrunte. A simţit un gol înăuntru, i se părea că trupul i se prăbuşeşte, ros de un neant interior. Pentru o clipă, a sperat să-şi piardă cunoştinţa.

Lily o observa, cu pleoapele fixe, cu privirea plină de milă, cu mâinile întinse spre ea, gata să o ţină.

Moïsette s-a clătinat, şi-a dat cu ciudă seama că nu leşină, şi-a imaginat un moment să se lase consolată de Lily, după care, dintr-odată, văzând-o mai tandră şi mai drăgăstoasă decât o pietá, s-a umplut de venin. Poftim? Mereu ea! Pasărea asta cobitoare aducea toate nenorocirile!

— Pleacă!

— Poftim?

Tremurând, Moïsette s-a ridicat în picioare, roşie la faţă, cu gura strâmbă, şi a arătat spre uşă cu degetul întins.

— Afară! Să nu mai pui niciodată piciorul aici. Niciodată, auzi, niciodată!

— Dar, Moïsette, nu vorbesc din răutate... Cunosc durerea pe care o provoacă lucrul ăsta, am suferit-o! Îţi spun ca să te organizezi, ca să îl anunţi pe Xavier, ca să...

— Ieşi afară!

— Dar...

— Tu eşti tu, şi eu sunt eu.

— Până la urmă...

— N-are-a face.

Lily a vrut să protesteze, să o convingă de buna ei credinţă, să îi ofere o îmbrăţişare consolatoare, însă Moïsette, la început încremenită, a luat bibelourile şi le-a aruncat în sora ei.

Lily a fugit.

— Cale bătută! a răcnit Moïsette.

În ora ce a urmat, l-a chemat pe maseur, l-a forţat să se culce cu ea şi, spre marea-i surpriză, a avut cel mai puternic orgasm din viaţa ei.

*

Fabien Gerbier fierbea. Bondoc, masiv, îmbrăcat în catifea aspră, cu capul pătrăţos şi vânjos înfipt între umeri, cu ochii căprui afundaţi sub arcadele sprâncenelor ţepoase, îi privea pe magistraţi fără să îşi ascundă dezaprobarea, aidoma unui marinar ce contemplă ploaia, netemându-se că îl va uda.

Spectacolul procesului îl dezgusta. Contaminată cu sclifoselile ei de bătrână doamnă onorabilă, curtea o trata cu mănuşi pe Lily Barbarin, inclusiv procurorul; ori de câte ori i se punea o întrebare, aceasta era îmblânzită, se dădea de înţeles că brutalitatea justiţiei o cere, dar că nu se consimţea la asta decât din vârful buzelor. Celei prevenite i se arăta limpede că nu e incriminată şi că lumea se preta la parodia unei audieri al cărei rezultat – punerea în libertate – era deja cunoscut.

— Dar să servească prăjiturele şi ceai, dacă tot sunt acolo, a bombănit Fabien Gerbier.

Dezorientaţi puţin de atâtea formalităţi, cei şase spectatori îşi pierduseră în cele din urmă interesul şi cei mai mulți adormiseră.

Câţiva locuitori din sat au venit la bară, salutând-o la fel de încet pe Lily ca şi instanţa, şi şi-au amintit de complicitatea ce le legase dintotdeauna pe cele două surori. Au vorbit şi despre ultimele luni, au povestit că Lily ţipase descoperind cadavrul, că fusese nevoie să fie spitalizată – ca odinioară la moartea soţului –, că plânsese cu lacrimi fierbinţi atunci când încredinţase hainele lui Moïsette săracilor și că mergea în fiecare miercuri la mormântul surorii sale, în Montalieu, unde se reculegea îndelung. Fabien știa toate astea, ba chiar o urmărise pe Lily la cimitir, uimit de acest omagiu săptămânal.

Fusese refuzat de martor. Ce avea de spus el? Nimic, potrivit avocaţilor ambelor părţi. Prim iubit al lui Lily, cu șaizeci de ani în urmă, nu îi mai vorbise aproape deloc de atunci. Stabilit în Saint-Sorlin la bătrâneţe, deschisese o dugheană de pantofar, muncă pe care o îndeplinea mai mult din pasiune decât de nevoie, pensia lui de cadru comercial asigurându-i mijloacele de trai. Ca şi ceilalţi săteni, le văzuse pe cele două surori îmbătrânite locuind împreună în casa părinţilor decedaţi. Ca şi ceilalţi săteni, remarcase că Moïsette

o chinuia pe Lily, o jignea, o făcea troacă de porci, o punea în situaţii jenante în public; ca toţi ceilalţi săteni însă, observase resemnarea, îngăduinţa, bunătatea lui Lily. Părea că nu încetase niciodată să îşi iubească oribila soră şi, în numele acestei iubiri, o ierta de fiecare dată.

„Şi rămân toţi în punctul ăsta! Refuză să creadă că n-a mai rezistat şi s-a răzbunat."

Fabien îşi punea speranţa în expert. Acesta avea să confirme că Moïsette nu căzuse printr-un accident la marginea grădinii, că Lily o îmbrâncise.

Expertul şi-a enumerat titlurile şi a răspuns la întrebările judecătorului. A descris fântâna din fundul grădinii, surorilor Barbarin, o fântână care, potrivit documentelor, data din secolul al XVII-lea.

— Se menţionează, în trei secole, să fi căzut cineva acolo?

— Nu.

— Prezintă vreun pericol fântâna asta?

— E adâncă, evident. Pânza freatică nu ajunge decât la zece metri dedesubt. În plus, apa lipsea la momentul faptelor. O gaură atât de adâncă devine mortală în caz de cădere.

— Poţi împinge pe cineva în ea?

— Foarte uşor, fiindcă ghizdul nu e înalt. Măsoară şaizeci de centimetri. Chiar deasupra genunchilor. Te aşezi ca să scoţi apa.

— Ceea ce înseamnă că un om care, aşezat, îşi pierde echilibrul cade cu uşurinţă în fântână.

— Da.

Procurorul s-a arcuit şi a ridicat un deget acuzator înspre tavan.

— Ceea ce înseamnă, domnule judecător, asta: cel sau cea pe care o răstorni cade în fântână.

— Aşa este, a admis expertul.

— Fântâna asta oferă mijlocul ideal de a te debarasa de o persoană...

— Adevărat!

— ...şi îţi permite să muşamalizezi o crimă drept accident.

Fabien Gerbier şi-a recăpătat speranţa. Procurorul se trezea, îşi intra în sfârşit în rol, acuza, căuta dovezi

incriminatoare.

Procurorul a continuat:

— E simplu aşadar să camuflezi o crimă în cădere întâmplătoare. Cu condiţia, desigur, să ai un mobil... Ceva ce nu am dibuit pentru moment şi pe care nici dumneavoastră, domnule expert, nu ni-l furnizaţi.

Expertul a încuviinţat cu un zâmbet. Magistraţii, cu un aer de înţelegere, i-au aruncat o privire binevoitoare lui Lily, în cazul când aceasta ar fi fost vreo secundă neliniştită.

Fabien Gerbier şi-a strâns pumnii: concesiile se înmulţeau. Lily fusese decretată dinainte „nevinovată”. La capătul răbdărilor, s-a ridicat în picioare și a interpelat adunarea:

— Cum vă explicaţi faptul că Moïsette, care cunoştea din copilărie fântâna asta de temut, n-a fost atentă?

Lily a aruncat o privire de pasăre neliniştită spre Fabien, după care din pupile i-a ţâşnit o lumină rece, aproape asasină, ce lăsa deoparte seninătatea unei nevinovate. El a simţit-o numaidecât.

— Uitați-vă la fata ei! a strigat. Ați văzut-o ca şi mine: şi-a ieşit din rolul de femeie drăguţă.

Instanţa s-a întors înspre Lily Barbarin, a regăsit-o pe bătrâna doamnă de încredere, onorabilă, cu care era obişnuită, apoi judecătorul a exclamat cu mânie:

— Cine este acest domn? Afară! Activitatea instanţei nu se deranjează.

Fabien Gerbier a înţeles că eşuase. Temperamentul său impulsiv îi distrusese orice urmă de credibilitate, nu avea să mai fie ascultat.

A fost înșfăcat, a rezistat din reflex, după care s-a lăsat dat afară.

O lua razna? Când, târât de uşieri, a trecut prin faţa băncii lui Lily Barbarin, a zărit un rânjet răutăcios pe buzele ei.

*

Moïsette s-a arătat inflexibilă: după discuţia în timpul căreia sora sa geamănă îi dezvăluise eventuala sterilitate, refuza să o întâlnească, fie şi acasă la părinţi. Cearta afişa un caracter oficial.

Din delicateţe, Lily nu a povestit nimănui despre altercaţia ce le cauzase ruptura, convinsă că numai durerea îi face sora nedreaptă, necruţătoare. Ar fi vrut s-o strângă în braţe, s-o liniştească, să-i garanteze că se va putea desăvârşi fără să aducă pe lume copii, perspectivă de care ea şi Paul se convinseseră, dar i-a respectat suferinţa şi a aşteptat.

Moïsette trăia mereu în alertă. Ca o sălbăticiune care scrutează de zece ori în jur pentru a se adăpa, se neliniştea de cum zăbovea asupra ei o privire, se temea că i se descoperă secretul, îi adulmeca pe indivizii care se apropiau de ea, mai ales pe femei, dezvoltând un filtru al mirosului ce îndepărta spiritele subtile. În preajma bărbaţilor, sexualitatea i se exacerba, aţâţată de frică, deşteptată de angoasă, şi îşi înmulţea amanţii cu o frenezie care dădea seamă mai mult de disperare decât de dorinţă.

Ocupată numai cu ea, Moïsette nu a remarcat că soţul ei călătoreşte mai mult, se înscrie la seminarii – el, rentierul trândav – şi o strânge mai rar în braţe. Atât de mult îl dispreţuia încât credea că îl posedă.

Un telefon i-a adus o dezminţire. O femeie cu voce mieroasă a sunat acasă, închizând imediat ce a auzit-o pe Moïsette. Moïsette a format numărul şi, după „Alo”-ul ei, a urmat o tăcere panicată.

Mai că nu a zdrobit receptorul. „Nu doar că şi-a găsit o amantă, s-a gândit ea, da-i o femeiuşcă tâmpită, nici măcar nu e-n stare să simuleze greşeala!”

În următoarele zile, l-a examinat pe acel soţ căruia îi dădea puţină atenţie. Slăbise, îşi schimbase parfumul, stilul vestimentar, şi fluiera toată ziua. Dovezile au consternat-o: era fericit!

S-a privit la rândul ei într-o oglindă: şi ea se schimbase. Trăsăturile i se trăgeau, riduri de amărăciune îi brăzdau colţurile gurii, sprâncenele i se apropiaseră, iar irisurile deschise ale ochilor respingeau lumina în loc să o primească. Palpându-şi gâtul, pieptul, şoldurile, a constatat, după pielea fină şi oasele ieşite în afară, că trupul i se uscase, cu carnea absorbită de o patimă intimă.

În faţa acestui dezastru, şi-a găsit imediat rolul: de victimă.

Şi-a petrecut săptămâna strângând dovezi că Xavier îi pune coarne, le-a şters pe cele ce permiteau să i se repereze greşelile, a angajat un detectiv particular timp de o lună, apoi înarmată cu dosarul, având lacrimi în ochi, a venit valvârtej la părinţi să-şi trâmbiţeze nenorocul de nevastă batjocorită.

Barbarinii au reacţionat aşa cum se aştepta: au pronunţat în cor cuvântul „divorţ”.

A doua zi, i-a spus lui Xavier ce ştie. Cam nesigură pe ea la început, deoarece se întreba dacă el îi bănuieşte infidelităţile, a văzut orizontul eliberându-se după ce a verificat că nu le cunoaşte, şi a cerut despărţirea. „O să te coste scump, puişor!”

Avocaţii au preluat dosarul şi divorţul a degenerat într-un război financiar.

În cursul negocierilor, Lily şi-a exprimat – prin intermediul părinţilor – dorinţa de a-şi arăta compasiunea faţă de sora sa. Redevenită buricul pământului, regină a evenimentelor, Moïsette a fost de acord, iar gemenele au vorbit la telefon.

— Îmi pare rău pentru tine, a spus Lily, şi sunt aşa dezamăgită de Xavier.

— Nu-i decât un bărbat.

— Nu-i pune pe toţi bărbaţii în aceeaşi oală.

— Îi dirijează mădularul.

— Biata mea Moïsette, să-ţi facă asta ţie, care-l iubeai atât!

Moïsette si-a reținut un râs: de unde-i venise o asemenea idee surorii sale? A da, de la ea însăşi: fiindcă îl iubea pe Paul al ei, şi-o închipuise îndrăgostită de Xavier. Hotărât lucru, Lily nu înţelegea nimic, ea proiecta.

— Ai încredere în tine, a continuat Lily. Placi, seduci. Dacă ăsta te-a lăsat, alți bărbaţi se vor uita la tine.

„Tu vorbeşti!” s-a gândit Moïsette, pe care conversaţia asta o amuza.

— O să-ţi pun o întrebare delicată acum.

— Da?

— O să-l ierţi?

Moïsette a simţit un gol în ea. Nu se gândise niciodată la asta. S-a făcut o linişte de mormânt. Vocea chinuită a lui Lily s-a impacientat:

— Alo? Alo?

Moïsette nu s-a grăbit.

— Mm?

— A... m-ai auzit?

— Te-am auzit.

— Moïsette, i-ai putea ierta... pasul strâmb. Dacă nu-l repetă...

— M-a trădat.

— Da, dar...

— M-a mințit.

— Da, dar...

— Ne-a călcat în picioare promisiunile.

— Da, dar...

— Aminteşte-ţi ce am jurat la biserică, una lângă alta: fidelitate!

— Greşeala e umană, Moïsette.

— Umană, nu conjugală!

— Dacă-l iubeşti, Moïsette, dacă-l iubeşti... Îl poţi ierta.

Moïsette a izbit în podea cu piciorul, strângând receptorul atât de tare încât i se albiseră încheieturile. „O luăm de la capăt. Îmi zice că n-am inimă...” A închis.

Divorţul a dus la acumularea decepţiilor. Moïsette a descoperit mai întâi că bărbatul său e la un pas de faliment – chiar şi conacul era ipotecat. În plus, şoferul-amant de care se debarasase – ca amant şi ca şofer – s-a răzbunat, pârând-o lui Xavier. Fiindcă o rupea mai brutal cu bărbaţii decât atunci când lucra la hanul pescăresc, bogăţia înzestrând-o cu aroganţă, s-a temut ca indiscreţia asta să nu declanşeze altele – ceea ce s-a întâmplat. O herghelie de amanţi au mărturisit. Demascată, tiranizată de familia socrilor, care niciodată nu o priviseră cu ochi buni pe intrusă, la capătul unor peripeţii umilitoare, şi-a văzut căsnicia, bunurile şi stilul de viaţă pierdute; în plus, nedând naştere nici unui copil, nu a obţinut decât o pensie alimentară mizerabilă, şi aceea provizorie.

Departe de-a se considera vinovată, s-a crezut victimă şi, plângându-şi mai mult ca niciodată de milă, s-a întors să locuiască împreună cu părinţii în Saint-Sorlin. Acolo, a fost de acord să o revadă pe Lily, care o compătimea cu atât mai

sincer cu cât ignora – ca şi familia – destrăbălările care o costaseră pe Moïsette mariajul şi divorţul.

Moïsette şi-a căutat fără ghes un loc de muncă, dar a început să joace cu zel. Refuzând jocurile de predicţie top trei hipic, pariuri sportive – care necesitau informaţii, sau jocurile de cărţi ce presupuneau o strategie, a ales să înfrunte hazardul. În loc de echipe, cai, adversari, a preferat Necunoscutul, Misterul, Imprevizibilul. Deoarece dispunea de un buget mic, nu a trecut pragul cazinourilor, dar s-a obişnuit să frecventeze debitul de ziare şi tutun, de unde cumpăra bilete de loto şi cartoane de răzuit. Chema din nou norocul care tocmai o părăsise, avidă de acea așteptare ce înzecește plăcerea.

În apropiere de Lyon, Lily şi Paul îşi construiseră o vilă modernă plină de ferestre cu vedere spre copacii din grădina lor întinsă. Lily muncea puţin, Paul mult. În ciuda vârstei – cei patruzeci de ani se apropiau – semănau cu nişte studenţi îndrăgostiţi: în timpul plimbărilor în oraş sau la tară, înaltul bâtlan îmbrăcat alandala adora să o strângă la piept pe turtureaua de Lily și, aplecându-se, să îi lase câte-o sărutare pe frunte. Cei doi nu mai aveau altă distracţie decât să se uite unul la celălalt.

Moïsette tolera căsnicia surorii sale. De fapt, îl socotea pe Paul atât de grotesc încât nu se obosea să îl dispreţuiască. Ori de câte ori îl măsura, se întreba cum puteai dori carcasa aceea îngustă şi interminabilă: ca şi cum te-ai fi culcat cu o geantă de golf. Pentru liniştea sufletului său, în ea nu mocnea nici un fel de gelozie. Aşa cum îi spusese unei prietene referindu-se la Paul: „Între ăsta şi nimic, prefer nimic. “

Paul a trebuit să se stabilească o lună la Washington. Treaba care îl ducea acolo bătea pasul pe loc și șederea s-a prelungit. Ducându-i dorul, Lily s-a dus în capitala Statelor Unite pentru câteva zile, dar s-a întors indispusă.

În acea duminică, i s-a confesat surorii sale, pe care o întâlnise din nou în Saint-Sorlin:

— Am avut impresia că prezenţa mea îl apasă.

— Lucrase din greu, a șoptit Moïsette, nepăsătoare în privinţa lui Paul.

— Chiar şi aşa...

Lily a insistat, tulburată:

— Nu l-am găsit pe acel Paul pe care îl ştiu pentru că am fost lipsiţi unul de altul două luni.

Dintr-odată, ochii lui Moïsette au scânteiat, zărind prada.

— Şi-a schimbat parfumul?

— Ce? Nu... nu ştiu... Nu... De ce zici asta?

Moïsette s-a folosit de un şiretlic:

— Cum îmi spui că nu ai avut senzaţiile obişnuite, oare nu şi-o fi schimbat parfumul...? Ar fi fost îndeajuns ca să te dea peste cap, nu?

Lily s-a scărpinat pe cot.

— Ai dreptate. Da! Şi-a schimbat parfumul...

A izbucnit într-un râs zgomotos.

— Mersi, Moïsette. Nu era decât asta: şi-a schimbat parfumul! Of, m-ai calmat.

Moïsette i-a frânt elanul strâmbând din nas:

— Nț-nț. Pe mine asta nu mă linişteşte. Când un bărbat îşi schimbă parfumul...

— Da?

— Când un bărbat îşi schimbă parfumul... de regulă...

— Ce?

— ...schimbă femeia.

Lily a căscat ochii. Moïsette a dat din cap de mai multe ori şi a lăsat să-i scape cu glas deprimat:

— Xavier îşi schimbase parfumul când cu amanta.

Agitată, Lily s-a ridicat.

— Nu, nu el! Nu Paul! Nu Paul al meu!

Moïsette şi-a ridicat ochii, după care s-a prefăcut că se răzgândeşte:

— Nu Paul. Nu Paul al tău. Scuză-mă.

Lily a schiţat un zâmbet chinuit, numai cât să se însenineze, după care, nervoasă, a născocit un pretext pentru a se retrage. Moïsette a oftat de plăcere: sădise îndoiala în Lily.

Două săptămâni mai târziu, Lily pleca la Washington, unde a reuşit să vorbească pe şleau cu Paul. El a mărturisit cum a căzut în mrejele unei avocate newyorkeze, care, divorţată recent, nu ezitase, într-o seară cu prea mult alcool,

să preia iniţiativa şi... A jurat că era ceva trecător, o greşeală, pe care deja o regreta, că n-o va repeta niciodată...

Lily s-a întors în Franţa cu o săptămână înaintea lui. Atrasă de mirosul sângelui, Moïsette i-a făcut o vizită la Lyon.

Când Lily a deschis uşa, chipul ei sever, pleoapele înroşite, fruntea încruntată, respiraţia sacadată dădeau mai bine seama decât cuvintele despre ce se întâmplase.

— Nu spune nimic, am înţeles.

Lily a dat din cap. Moïsette a explodat:

— Ah, gunoiul! Nişte măgari toţi!

S-au dus în camera de zi. Cu o compasiune lacomă, Moïsette şi-a cuprins sora în braţe şi a şoptit: „Sărmana mea dragă”. În scobitura canapelei, Lily a izbucnit în lacrimi, iar Moïsette, sinceră în rolul său de consolatoare, a gustat cu voluptate fiecare secundă a acestui moment.

— Lily dragă, aş vrea să-ţi indic un avocat bun, dar nu o să-ţi fac un cadou recomandându-ţi-l pe al meu, un dobitoc. În schimb, mi s-a spus despre un anumit domn Blasier. Dacă vrei, o sun pe prietena mea Clotilde...

Lily a oprit-o, şi-a şters obrajii şi a îngăimat:

— Nu-ţi face probleme.

— Ah! Ai unul potrivit.

— N-am nimic. Nu mă despart.

— Nu...?

— Nu o să divorţez.

— Ce?

— Îl iert pe Paul. Of, poate greşesc, dar îl iert.

Moïsette a sărit în cameră. Ea, care se bucura că sora sa suferă în sfârşit – ca şi ea –, că sora sa se confruntă în sfârşit cu probleme materiale – ca şi ea –, uite că i se lua caşul de la gură. A început o argumentaţie vehementă, în care se ciocneau demnitatea, onestitatea, onoarea, respectarea angajamentelor, timpul care îi favorizează pe bărbaţi şi aşa mai departe. Îşi îmboldea sora să-i dea lui Paul papucii pentru totdeauna.

Lily s-a mulţumit să răspundă:

— Dacă-l iubesc, îl iert.

— Dacă-l ierţi, nu te iubeşti, nu te respecţi.

— Dar e bine să iubeşti. Să vrei fericirea celuilalt. Să-l pui

pe celălalt înaintea ta.

— Divorţ!

— Nu. Nu voi face aceeaşi greşeală ca tine.

Moïsette a ieşit din casă fără să se întoarcă.

*

Avocatul lui Lily se avânta în sferele retoricii. Umflându-şi vocea la fel de mult ca propoziţiile, jongla cu frazele ample, înşiruia metaforele, izbea hiperbola de sinecdocă, încerca să înduioşeze, să ponegrească, să îngrozească, tragic şi eficient ca şi când clienta lui îşi risca viaţa. Curtea ştia însă că Lily Barbarin nu ar fi trebuit să fie inculpată. Cât despre puţinătatea asistenţei – şase impermeabile adormite –, aceasta nu cerea o asemenea virtuozitate. Chiar şi aşa, fie din obişnuinţă, fie ca să se liniştească, domnul Morbier des Jonquilles[1], acrobat al verbului, gimnast al argumentaţiei, oferea un spectacol al talentelor sale:

— Înaintea dumneavoastră nu stă o acuzată, ci o insultată! Da, subliniez: o insultată. Insultată de nebunia ipotezelor şi bănuielilor delirante. A văzut-o cineva pe Lily Barbarin împingându-şi sora în fântână? Nu există martori. Ea a fost cea care, disperată de absenţa ei, a căutat-o peste tot câteva ore până să îi descopere cadavrul. A prezentat cineva un motiv pentru care ea ar fi săvârşit această crimă? Banii? Are o mică avere pe care o împarte cu sora ei de zeci de ani, permiţându-i să ducă o viaţă decentă şi nu va moşteni nimic. Gelozia? Bărbaţii lor au murit de ceva vreme. Temperamentul? Lily Barbarin pare o persoană blândă şi altruistă de aproape un secol. Resentimentul? În ochii populaţiei şi apropiaţilor, ea a manifestat încontinuu cea mai vie dragoste pentru sora sa. Atunci, pe ce se bazează suspiciunea? Poftim? Un argument mai subţire decât aripa unei muşte: Moïsette ştia din naştere de nesiguranţa acelui ghizd şi nu ar fi trebuit prin urmare să cadă. Serios? Acuzaţia rămâne firavă, ridicol de firavă, jignitor de firavă, necinstit de firavă. La optzeci de ani, vă spun eu,

---

[1] În traducere liberă, Caş Anarcisei.

corpul se ramolește... Ei da, nu se mai bucură de reflexele ce i-au dat tinerețea, nu mai are mușchii ce i-au constituit forța, nu mai escaladează pantele pe care le-a urcat întotdeauna, ratează trepte pe care le sărea, cade acolo unde altădată nu cădea. Atenție, o să vă dau o știre de ultimă oră: i se întâmplă chiar și să moară, deși nu a murit niciodată înainte!

Curtea a primit butada cu un zumzăit de plăcere.

— Moïsette Barbarin nu și-a controlat echilibrul. E simplu, e stupid, e trist: nimic altceva! Astăzi, Lily Barbarin, după ce a suferit trauma de a-i fi descoperit cadavrul, își plânge sora pe care a iubit-o din prima zi în pântecul matern. Procesul nostru o insultă, procesul nostru ia în derâdere umanitatea, procesul nostru ucide justiția. Mi-e rușine, domnilor, rușine. În patruzeci de ani de practică judiciară, nu mi-a fost niciodată atât de rușine. Ce rușine?! Nu cea de a o apăra pe Lily Barbarin, nu, din acest lucru îmi fac o onoare. Mi-e rușine că sunt *obligat* să o apăr, constrâns de niște bănuieli josnice. Așa că, vă implor, recunoașteți nevinovăția, pronunțați o decizie de neurmărire și scăpați-mă de rușinea asta.

S-a bătut în piept într-un fel atât de bărbătesc, încât lovitura a răsunat din plin. Dacă un leu ar fi purtat o robă neagră de avocat izbindu-și pieptul, ar fi arătat precum domnul Morbier de Jonquilles.

*

Istoria i-a dat dreptate lui Lily. Iertat, Paul s-a întors la ea, pe cât de iubitor, pe atât de îndatorat, iar relația lor a fost cimentată prin această fidelitate ce făcuse față încercărilor.

Au trăit împreună până la moartea lui Paul. Între timp, Moïsette renunțase să agațe un partener și persista în a-și plasa izbucnirile pasionale în joc. Cu precauția calculată ce o caracteriza, nu se punea în pericol financiar, reducându-și investițiile la loto și lozuri de răzuit. În fiecare săptămână, punea miza, cu inima bătându-i puternic în orele dinaintea tragerii la sorți, cât pe ce să facă implozie în timpul ei, dezamăgită îngrozitor după. A doua zi, se trezea plină de vioiciune: data viitoare va merge bine. Deși câștiga rar, nu renunța niciodată la speranța de a câștiga lozul cel mare.

„La urma urmei, se gândea ea, existau puţine şanse să am o soră geamănă – o şansă din 250 – şi am avut o soră geamănă. Aşa că am şanse să câştig la loto – o şansă din 19 068 840 –, mai ales dacă joc mult.” Într-un mod fetişist, păstra fiecare bilet de loto într-o pungă, întorcându-se deseori la arhivele ei pentru a vedea dacă, altă dată, nu va fi deţinut combinaţia câştigătoare a săptămânii. Deşi zadarnică şi anostă, această activitate îi ocupa cu înverşunare timpul.

Atunci când, la apropierea vârstei de şaizeci de ani, a fost anunţată că soţul ei tocmai se prăpădise în urma unui atac de cord pe un teren de tenis, Lily s-a prăbuşit. A fost internată, şansele ei au fost puse sub semnul întrebării şi lumea s-a temut că-şi va urma bărbatul în mormânt.

Neobişnuită înmormântare a mai avut Paul Denis! Se înghesuiau acolo capii industriei, finanţelor, comerţului lyonez, atât de multe cauze apărase Paul şi atât de mult câştigase din afaceri. Cinci sute de persoane se reculegeau acolo, mai puţin văduva lui, intubată la reanimare, în timp ce sosia sa perfectă stătea în faţa sicriului. Odată cu trecerea timpului, oboseala, ridurile, fizicul gemenelor se apropiaseră din nou, regăsind unitatea exemplară din copilărie, şi a fost nevoie de tactul prompt al asociaţilor lui Paul pentru a reţine publicul să nu îşi prezinte condoleanţele lui Moïsette.

Moïsette trăia atunci singură în casa părinţilor – dispăruţi cu zece ani în urmă –, pe care o întreţinea cu greu, fiindcă modestul ei salariu de angajată la primărie – găurit de cheltuielile cu jocurile de noroc – abia de-i acoperea nevoile. Uluită să-şi vadă sora pierzând totul dintr-o singură lovitură – soţul şi sănătatea – şi-a luat obiceiul să meargă la spital pentru a o veghea. La căpătâiul ei, în faţa acelui corp redus la tăcere, menţinut într-o comă artificială, se simţea vie, robustă, privilegiată. Slăbiciunea surorii sale îi dădea deplină satisfacţie.

Multă vreme între viaţă şi moarte, Lily şi-a recăpătat în cele din urmă cunoştinţa, a observat că sora ei geamănă o îngrijeşte, i-a mulţumit cu afecţiune de cum a putut să vorbească, iar când a fost pusă pe picioare i-a propus ca la ieşirea din

spital să locuiască împreună în casa lor din copilărie.

Perspectiva a încântat-o pe Moïsette. În sfârşit nu va mai avea grija banilor! În sfârşit va împărţi sarcinile ingrate cu cineva! În sfârşit nu va mai tresări de groază dacă va răsuna vreun scârţâit între pereţi. În sfârşit nu se va mai baza numai pe câştigul la loterie: va juca din pură plăcere, nu pentru bani. Mai mult, când a suflat o vorbă despre această hotărâre vecinilor, toţi au felicitat-o: „Cât devotament, Moïsette! Să-ţi ajuţi sora să-şi revină! Să ai grijă de o convalescentă! Să n-o laşi să moară de singurătate! Să o salvezi din calea depresiei! Cât noroc pe capul lui Lily! Ce bucurie să te naşti cu o soră geamănă!”

Flatată, Moïsette a tras concluzia că, în ochii lumii, ea prelua rolul cel bun.

Cele două surori s-au instalat în sat. Lily a vândut vila modernă care îi amintea fericirea împreună cu Paul, şi-a reorganizat finanţele şi a asigurat bunăstarea materială comună.

Părea că urmează vremuri idilice.

Numai că satul, din aceleaşi motive ca şi odinioară, a început să spună „gemenele Barbarin”, „Lily” şi „cealaltă”. Cât ai zice peşte, Moïsette şi-a recuperat ticurile din trecut, a strâns detaliile ce atestau că se face mai mult caz de Lily decât de ea, a inventariat vorbele care o înjoseau. Drept represalii, cu o silinţă meschină, a făcut tot posibilul ca să îi strice zilele lui Lily: îi săra prea tare mâncarea, îi rezerva pâinea învechită, uita la ce alimente e alergică Lily, le evita pe acelea care îi plăceau, îi rătăcea corespondenţa, omitea să îi spună când o suna cineva, îi spărgea bibelourile, îşi însuşea cadourile aduse pentru ea, greşea programul atunci când îi spăla hainele, astfel încât să intre la apă ori să se decoloreze, le agăţa aiurea pe sârma din grădină, când bătea vântul... Ca un zgârie-brânză ce caută mii de prilejuri de bucurie în a cheltui mai puţin, ea nu avea o zi bună decât dacă înmulţea răutăţile şi măgăriile.

Superioară, Lily ridica din umeri şi ierta.

Cu cât ierta mai mult, cu atât Moïsette se înfuria mai tare. „Oare va înceta vreodată să se ridice în slăvi? Până când o să

mă sfideze cu îngăduinţa ei? Da, da, s-a înţeles că mă iubeşte! Dar o să-i sting eu cheful, o să-i sting cheful de a mă domina. De optzeci de ani ţine asta... N-am cerut niciodată să am o soră. Cu atât mai puţin o soră geamănă. Am fost agresată la naştere. Ba mai rău, încă dinainte de naştere. Două e prea mult. Şi se umflă mereu în pene în faţa mea. Din ce în ce. Mai amabilă. Mai vorbăreaţă. Mai inteligentă. Mai înzestrată. Mai răbdătoare. Mai drăguţă. Din ce în ce! Singurul șiretlic ce nu i-a reuşit e ceva mai delicat: suntem identice! Două e prea mult. O voi călca pe nervi. O voi sili să mă urască. O să ştie ce înseamnă asta!”

*

Procesul se terminase. Lily Barbarin părăsise tribunalul declarată nevinovată.

Fabien Gerbier nu îşi putea potoli mânia. Ceva îi scăpase – şi îi scăpase, de asemenea, și judecătorului. Nu era de crezut că Moïsette cea precaută, paranoică, neîncrezătoare în tot şi în toată lumea şi care mergea pe acolo din copilărie s-ar fi împiedicat în apropierea fântânii. În mod evident, nu căzuse printr-un accident: fie Lily o răsturnase, fie Lily spusese ceva ce a bulversat-o complet.

Întors la Saint-Sorlin, Fabien a avut o revelaţie. Sigur! Iată pista pe care trebuia să o urmărească: să găsească gestul lui Moïsette care provocase violenţa lui Lily. „Ce nătâng! De ce nu te-ai gândit mai devreme la asta? Acolo e soluţia. Moïsette a depășit o limită şi Lily a pedepsit-o.” În fiecare zi, se gândea la ceea ce conta pentru Lily. Banii? Îi lipsiseră fără să sufere și îi împărţea de cum îi avea. Casa? Deteriorând-o, Moïsette se lega de copilărie, de părinţii defuncţi... Paul Denis! Iată amintirea ce nu trebuia atinsă. Paul! Mai mult ca sigur, Moïsette îl ponegrise, îi terfelise memoria în noroi, pretinsese că...

Fabien s-a aşezat, gâfâind, şi a început să transpire de emoţie. Evident! Moïsette făcuse cu Paul ceea ce făcuse cu el: se substituise surorii sale gemene şi se culcase cu Paul. Şi nu doar că o făcuse, dar i-o şi dezvăluise.

Ştergându-şi fruntea cu o batistă imensă în carouri, nu ştia dacă îl lasă puterile de bucurie, buimăceală sau dezgust.

Lily! Cu şaizeci de ani în urmă, pălise atunci când i se spusese, pe patul ei îngust de adolescentă, la Lyon, că Moïsette o trădase cu el, după care se întorsese ca să se sinucidă. De data asta, după ce primise lovitura, ucisese iar, însă pe sora ei. Acesta era beneficiul maturităţii: te iei mai degrabă de cei vinovaţi decât de tine.

Şi-a întins picioarele şi şi-a încetinit respiraţia.

În fond, nu o condamna. Avusese dreptate să se răzbune. De altfel, nu doar pe ea se răzbunase, îl răzbunase pe Paul şi, de asemenea, îl răzbunase pe el.

Viteaza Lily! Acum că, din fericire, procesul ei se încheiase printr-o decizie de neurmărire, crima urma să rămână nepedepsită; acum, doar el, Fabien, o cunoştea, însă nu ar fi divulgat-o niciodată fiindcă o susţinea; ba mai mult, o aplauda.

Timp de o săptămână, s-a ascuns în magherniţa lui şi nu a îndrăznit să iasă afară atunci când Lily Barbarin cobora strada. Simţea totuşi în el nevoia de a se năpusti, de a-i striga în gura mare că înţelesese, că îi aprobă gestul şi că va rămâne complicele ei până la capăt. Numai că timiditatea îl reţinea. Şi oare ce-ar fi crezut sătenii dacă s-ar fi apropiat de ea? Toată lumea considera că se comportase ca un duşman.

S-a gândit. Acum că pacostea de Moïsette plecase, trebuia să-i spună lui Lily tot, să se împace cu ea, să îi aline povara vinovăţiei validându-i crima.

O amintire îndepărtată i-a revenit în memorie. Căţărându-te pe acoperişul spălătoriei, puteai să mergi zece metri pe o grindă şi să ajungi la zidul care închide grădina Barbarin; acolo, mulţumită iederei, va reuşi să pătrundă înăuntru şi o va aştepta discret pe Lily ca să îi vorbească.

Duminica, după ce clopotele îi adunaseră pe credincioşi la biserică, a profitat de liniştea ce domnea în sat pe timpul slujbei şi şi-a pus planul în aplicare.

Exerciţiul i-a arătat cum se deteriorează corpul de-a lungul anilor, căci amintirea unui traseu parcurs cu uşurinţă la optsprezece ani a fost copleşită de eforturile sale gâfâite şi de opririle dese.

Cu toate astea, a ajuns la zid, l-a coborât ajutându-se de

ramurile de iederă şi viţă sălbatică, după care s-a oprit în fondul grădinii.

„Dacă intru în casă, o să se sperie. Mai bine aştept aici, să mă vadă.”

S-a învârtit în cerc. Lângă buşteni, nu departe de fântâna fatală, nişte cuşti pentru iepuri şi un ţarc pentru găini dovedeau că odată acolo fuseseră crescute animale.

După un ceas, urându-i-se tot aşteptând, s-a pus la umbră sub micul acoperiş de lemn ce adăpostea cuştile şi s-a aşezat pe paiele uscate.

Nişte sacoşe ocupau doi până la trei metri cubi, şi nu erau de pânză, cum te-ai fi putut aştepta într-un loc de pe vremuri, ci de plastic. Iscoditor, Fabien a împins un ivăr, a deschis portiţa din grilaj şi a pus mâna pe una.

— Ce...

Înăuntru, se îngrămădeau bilete de loto cu sutele. După literele spălăcite, îţi dădeai seama că fuseseră tipărite cu zeci de ani înainte.

„Curios... A salvat colecţia lui Moïsette. Credeam că a scăpat de lucrurile ei, de hainele ei...” Revedea căruţa asociaţiei caritabile locale, ducând cufere cu rochii, paltoane, lămpi, bibelouri.

În câteva secunde, a verificat conţinutul celorlalte sacoşe: identic. O întreagă viaţă de jocuri de noroc se găsea depozitată acolo, în coteţ, în fundul grădinii. S-a încruntat, a păstrat o sacoşă în mână şi, însetat, s-a târât lângă fântână să se răcorească.

În timp ce trăgea găleata cu apă rece de la adâncime, şi-a amintit ceva: traseul lui Lily. În fiecare miercuri, ea se ducea în Montalieu, la mormântul lui Moïsette, iar apoi trecea pe la Les Bons Vivants, cârciuma de lângă cimitir. Detaliul îl nedumerise pe Fabien, care, în Saint-Sorlin, nu o văzuse niciodată pe Lily intrând într-o cafenea, dar îşi explicase această oprire prin oboseala călătoriei. Or cârciuma nu servea numai băuturi şi tutun, ci vindea şi bilete de loto.

Aşezat pe ghizdul de piatră, cu un gest iute, a căutat în sacoşă un bilet de loto în culori proaspete, neşterse. A dibuit unul, şi-a pus ochelarii şi l-a examinat. Un ţipăt i-a scăpat

printre buze: cuponul avea două săptămâni.

În acel moment, l-a strigat un glas:

— Ce cauţi aici?

Tulburat, Fabien a bălmăjit descoperind-o pe Lily:

— Trebuie să-ţi spun ceva.

— Nu m-ai pisălogit deja destul?

— Iartă-mă, Lily, nu înţelesesem.

— Ce să-nţelegi?

Ea s-a înăsprit.

Fabien urma să îi expună ceea ce rumegase de câteva zile, în timp ce se uita la biletul de loto recent, ţinut între degetul mare şi arătător... Dintr-odată, a priceput cu cine vorbeşte.

— Moïse...? a murmurat el ridicând ochii.

Abia dacă a apucat să vadă un buştean căzându-i în cap, corpul i s-a clătinat şi s-a prăbuşit zece metri mai jos, pe fundul fântânii.

DOMNIŞOARA BUTTERFLY

Situaţia era gravă. Începuse o numărătoare inversă fatală. Deși, dintre cei zece oameni, cei mai mulți încă nu realizau ce pericol îi pândește, toţi înţelegeau că o întrunire la miezul nopţii a consiliului de administraţie al băncii nu s-ar fi convocat decât sub ameninţarea unei catastrofe. În grabă, au lăsat fiecare ba un spectacol, ba o cină, ba o seară în familie, sau patul, pentru a fugi la această şedinţă de criză.

William Golden trona, sumbru, la capătul unei mese. Ca de obicei se retrăgea în tenebre, indistinct, voluminos, impresionant, în timp ce membrii consiliului director primeau pe frunţi o lumină de acuzaţi difuzată de spoturile de pe plafon. Închisă cu porţi blindate masive, situată în centrul geometric al Turnului Golden, sala lipsită de ferestre ar fi părut un buncăr dacă lambriurile, marchetăriile, ornamentele aurite, tablourile impresioniste n-ar fi ridicat-o la rang de salon luxos.

Pe lemnul de acaju atât de lăcuit încât părea o oglindă, un platou de argint încărcat cu pahare de cristal şi numeroase sticle – bourbon, porto, martini, coniac – îi îmbia pe oaspeţi. Nici o mână nu se apropia de el. Cu gura uscată și o gheară în stomac, nimeni nu îndrăznea totuși să bea. O sfială amestecată cu anxietate îi paraliza pe toţi.

— De câte ore dispunem? întrebă Stanowski, directorul de investiţii.

Capetele s-au întors spre locul obscur unde stătea William Golden, proprietarul băncii. El nu scotea nici un sunet. În ciuda urgenţei, ţinea să rămână stăpân pe timp.

William Golden domina comitetul în linişte. Fără să-l vadă

sau să-l audă, oamenii îi simţeau mânia.

Paul Arnoux, directorul general, s-a exprimat în locul lui:

— Vor ajunge aici la ora şase.

Tensiunea s-a accentuat. Paul Arnoux a continuat:

— Un apel telefonic confidenţial – care trebuie să rămână secret – l-a prevenit pe domnul Golden că justiţia s-a sesizat în legătură cu afacerea şi că brigada va interveni la prima oră a zilei.

— Un apel de la preşedinţie? a întrebat directorul comercial.

Zona întunecată se umplu de o greaţă dispreţuitoare. Desigur că avertismentul provenea de la palatul Elysée, dacă nu chiar de la preşedinte însuşi... Drept cine îl luau pe William Golden? Uitaseră că întreţinea relaţii cu toţi cei care contau? Deţinea prieteni la fiecare etaj, adesea datornici care, în caz de nevoie, îl răsplăteau pentru serviciile făcute...

Ţâşni o flăcăruie. William Golden îşi aprindea un trabuc şi în lumina roşie a chibritului i s-au văzut trăsăturile clare, nobile, ciudat de neînfricate. În orice împrejurare, chiar şi în această noapte, îşi păstra stăpânirea de sine. A inspirat fumul cum ai bea un nectar, l-a reţinut cu voluptate în plămâni, apoi l-a eliberat încet printr-o rotunjire a gurii; rotocolul s-a ridicat, încet, nepăsător, moale, părăsindu-l cu regret.

— Să rezumăm afacerea, a început el cu voce răsunătoare. Acum trei ani, în paralel cu activităţile noastre tradiționale, fiul meu a creat în sânul băncii un fond de investiţii, FIGR – Fondul de Investiţii Golden Risc. Făcând apel la societăţile care lucrau cu noi sau la persoanele fizice importante cărora le administrăm portofoliile, i-a convins pe câţiva să-i încredinţeze anumite sume şi le-a promis un randament de 15%. În ciuda oscilaţiilor pieţei, în ciuda depresiunii ce afectează economia actuală, şi-a ţinut promisiunea. Mulţumiţi, clienţii şi-au încasat dividendele; drept urmare, aproape toţi i-au transferat sume mai importante, încurajându-şi totodată şi prietenii. FIGR a cunoscut aşadar o creştere exponenţială. Azi, acest fond gestionează trei miliarde.

Şi-a pus trabucul pe scrumiera din turmalină neagră.

— A fost depusă o plângere împotriva FIGR. Se denunţă o

escrocherie: nici un euro plasat aici nu a fost investit, aşa cum ar fi trebuit. Se presupune că banii au fost înghiţiţi de conturi offshore. Se pretinde că toţi cei care au solicitat recuperarea lichidităţilor – capital sau dobânzi – au fost plătiţi din banii celor nou intraţi în fond. Pe scurt, plângerea formulează acuzaţia de înşelătorie, destul de banală, între noi fie vorba, o schemă Ponzi, înşelătoria ce l-a trimis recent la închisoare pe Bernard Madoff pentru o sută cincizeci de ani.

Şi-a luat iar trabucul, i-a studiat capătul ce ardea, portocaliu, ca miezul unei forje.

— Se impune o primă întrebare: acuzaţia e întemeiată? Un freamăt a străbătut întrunirea. S-au auzit cuvinte ca „ruşine”, „scandal”, „înscenare”, „concurenţă”, „intrigă”, „complot”.

William Golden şi-a pus arătătorul pe masă.

— Vă întrerup chiar acum, domnilor. Nu are rost să vă consumaţi energia în atitudini indignate: acuzaţia e întemeiată.

A arătat spre un dosar verde la stânga lui.

— În câteva ore, am descoperit, Paul şi cu mine, că negarea nu constituie reacţia potrivită. De îndată ce se vor studia, pe baza acestei bănuieli, detaliile minuţioase ale viramentelor, se vor descoperi mişcări suspecte. Nu am avut timp să investigăm, doar să vedem direcţiile generale. Din păcate nu rămâne nici o îndoială în privinţa faptului că fiul meu a construit un sistem fraudulos.

— De ce nu e aici? a ţipat Stanowski, directorul de investiţii.

William Golden s-a cufundat mai mult în fotoliu şi nu şi-a putut reţine un zâmbet.

— Bună întrebare, Stanowski.

A pufăit din trabuc, puţin dispus să continue. Stanowski şi-a pierdut răbdarea:

— Îmi permit să insist, domnule Golden, şi să reiau întrebarea: de ce nu e aici fiul dumneavoastră?

— Voiam să ştiu cine îmi va pune această întrebare.

— Poftim?

William Golden s-a aplecat în faţă, cu capul său de luptător încadrat de umerii largi.

— Voiam să ştiu cine va reacţiona primul, cine îl va desemna pe fiul meu ca unic responsabil. Îţi mulţumesc că te-ai autodenunţat, Stanowski.

— Ce? Nici vorbă. Eu...

William Golden şi-a întins palma pe masă şi a impus liniştea.

— FIGR nu ar fi funcţionat fără complici, parteneri la această şarlatanie, ascunzând-o şi profitând de pe urma ei.

Un rictus de dezgust i-a deformat gura. I-a măsurat din cap în picioare, unul câte unul, pe cei de faţă.

— Din analiza mea, erau suficiente trei niveluri. Dacă fiul meu n-ar fi fost conştient de asta, i-ai fi explicat dumneata, Stanowski. Ca să ascunzi afacerea asta atât față de Paul cât şi față de mine era nevoie de doi trădători în consiliul nostru... Dupont-Morelli... şi Pluchard.

I-a arătat cu degetul.

— Nu-i aşa, domnilor?

Cei doi şi-au plecat capetele.

— Vă mulţumesc că nu negaţi, timpul e scurt.

William s-a întors către ceilalţi membri.

— Iată, domnilor. Avem aici şapte persoane cinstite şi trei lichele în costum.

Stanowski a înţepenit auzind insulta.

— Lipseşte la apel fiul dumneavoastră!

— Da, fiul meu lipseşte la apel.

— De la el a pornit totul.

— Totul. N-o spune cu voce prea tare, pentru că, dacă insişti, am să cred că te-ai folosit de el.

Stanowski a împietrit. Ceilalţi se uitau aţă la el. A coborât pleoapele, neputând să suporte privirile noi care îi erau aruncate; ca un şarpe care muşcă în momentul în care îl credeai mort, a exclamat, plin de furie:

— De ce ne-aţi convocat? Ca să faceţi treaba poliţiei? A justiţiei? Veţi pronunţa şi pedepsele acum?

William Golden aprecia rezistenţa lui Stanowski, curajul, agresivitatea lui; acestea erau calităţile care, cu ani de zile în urmă, îl îndemnaseră să îl angajeze.

— V-am convocat ca să studiem problema care mă

obsedează: ce să facem?

Şi-a îndreptat corpul lung şi încă zvelt, a reluat dosarul verde şi i-a privit pe cei zece.

— Ce să facem!? Nu vom aştepta aici, ca nişte condamnaţi la moarte, să apară brigada, să percheziţioneze, să ia calculatoarele şi arhivele. Trebuie să acţionăm, să ne luptăm, să intervenim cât mai favorabil în desfăşurarea evenimentelor.

Înzestrat cu o autoritate irezistibilă, vorbea cu patimă, fără să-şi piardă stăpânirea de sine. S-a apropiat de uşa din fund, care ducea la biroul său. În prag, s-a oprit.

— Vă las o oră să vă gândiţi. Vi se vor aduce apă şi sandviciuri. Cât despre mine, am să mă concentrez, apoi mă întorc la voi.

A împins uşa, cuprins de o remuşcare:

— Vă rog să mă iertaţi, domnilor. Las aici nişte indivizi integri în compania unor escroci. şi în plus vă cer să cooperaţi. Asta vă poate jigni probitatea, sunt de acord, dar nu doar cei oneşti au discernământ. Pe curând.

A închis cu grijă uşa capitonată, pentru că nu dorea să audă reacţiile care vor izbucni, apoi s-a aşezat în fotoliul din piele vişinie.

Din sacou, a scos un ceas cu lanţ, i-a deschis capacul şi a contemplat fotografia lipită pe dinăuntru. Studiind chipul din imagine, a suspinat.

— Tu ce-ai face?

Portretul zâmbea.

*

Li se spunea „Vulturii", iar ei chiar credeau în asta.

Tineri, mândri, energici, expeditivi, pretenţioşi, formau un clan pe care William ajunsese de la sine să-l conducă. Unii lângă alţii, cei şase băieţi descopereau viaţa cu lăcomie, pătimaşi şi plictisiţi în acelaşi timp.

— Pe pariu?

— Pe pariu!

La bustul gol, William s-a repezit pe pontonul de lemn instabil cu toată viteza, a ţâşnit şi s-a aruncat în gol, cu o mână la nas. Suprafaţa lacului i-a plesnit corpul, frigul l-a înghiţit;

ameţit, s-a zbătut în apă ca să urce cât mai repede la suprafaţă, şi-a scos capul din valuri, a inspirat şi, bucuros că reuşise, şi-a schimbat strigătul de durere în răcnet de victorie:

— Uai!

Ca să lupte cu frisoanele, a înotat în grabă spre mal, încercând să se încălzească printr-un craul impecabil, cu riscul de-a se asfixia... Cel mai important era să nu se vadă nici cel mai mic semn de slăbiciune. Să te dai mare. Să fii la înălţime. Gesturile lui se adresau bandei pe care o impresiona şi al cărei şef voia să rămână. A ţâşnit din valuri, agitându-se ca să nu-şi dea seama ceilalţi că tremură, şi a scos un răget în timp ce îşi storcea partea de jos a şortului:

— Super tare!

— Nu-i prea rece apa?

— Deloc. Acum şi voi, băieţi!

Băieţii s-au privit, jenaţi, nehotărâţi, ruşinaţi. William era încântat că le abătuse atenţia, pentru că dârdâia de frig. Un lac de munte îşi păstra temperatura glacială şi vara, mai ales când te aruncai în el după o zi însorită. De fapt William se temuse că o să facă un şoc termic în timp ce sărea; în scurtul moment cât plutea în aer, se pregătise chiar să moară; dar ceva mai puternic decât raţiunea îl împinsese, pofta de a domina, de a se domina, de a domina grupul, lumea. Era vulturul Vulturilor.

Cu prilejul fiecărei provocări, William se mobiliza în folosul grupului la fel de mult pe cât se şi folosea de ei.

Ispitit de tot ce era excepţional, se expunea voit la riscuri; îmbătat de tinereţea corpului său, de forţa pe care o ghicea în el, îl punea la încercare la schi, pe bicicletă, pe motocicletă, în maşină – fără permis, evident – şi câştiga pariuri extravagante. Când auzea „pe pariu?”, o descărcare de adrenalină îl umplea de bucurie, o bucurie însoţită de presimţirea unei plăceri intense.

Camarazii săi au început să-şi dea jos cămăşile şi pantalonii. Nu cu aceeaşi îndrăzneală ca el. Normal, pentru că n-aveau nebunia lui.

William trebuia să dovedească mai multe decât ceilalţi, fiindcă primise mai puţin decât ei. Cei cinci băieţi de

şaptesprezece ani veneau din familii foarte înstărite, milionarii de la liceul de elită Louis-le-Grand. La Paris, taţii lor conduceau firme celebre, în timp ce al lui William preda economia la Universitatea Dauphine. Deşi această meserie nu îl ruşina pe fiu, salariul nu îi permitea familiei decât o viaţă modestă, care l-ar fi exclus din cercul Vulturilor. William fusese admis doar graţie unchiului său, Samuel Golden, care, îmbogăţit din operaţiuni bursiere, tocmai înfiinţase o bancă; cu această ocazie, mass-media vorbise atât de mult de el încât strălucirea lui Samuel se proiectase şi asupra nepotului său William, ceea ce i-a atras simpatia moştenitorilor.

— Pe pariu? a exclamat William.

— Pe pariu! au răspuns încet cei cinci băieţi.

Nici unul n-a mişcat. Şovăiau.

Bucuros de superioritatea lui, William a simţit că şi-o poate consolida şi a spus:

— Atenţie, cunoaşteţi regula, cine nu sare în treizeci de secunde, nu mai sare deloc.

Ei au încuviinţat în timp ce tropăiau pe loc, dar nu au înaintat.

William a scos un urlet:

— Banzai![1]

Şi, purtat de energia strigătului, s-a repezit încă o dată pe scânduri. Fără să mai gândească, mobilizaţi de viteza lui, băieţii s-au luat după el urlând şi aruncându-se în adâncul lacului.

De cum au revenit la suprafaţă, au început să râdă, înveseliţi, zâmbindu-i victorios şi recunoscător lui William: şi de data asta, tot el îi făcuse să se întreacă pe ei înşişi. Hotărât lucru, William rămânea şeful.

Băieţii au luat-o la fugă de-a lungul malului ca să se usuce mai repede, apoi, după ce s-au îmbrăcat, cu chiloţii uzi în mână, au urcat înapoi spre cabană.

Îşi petreceau luna august în Alpi. Tatăl lui Paul Arnoux,

---

[1] Literal, „zece mii de ani”, cu alte cuvinte „viaţă lungă”, formă japoneză simplificată a unei exclamaţii chinezeşti.

care avea o somptuoasă cabană pe panta de la Cluzet, o pusese la dispoziţia fiului său şi a prietenilor lui. Ce noroc pe ei! Deşi un cuplu de servitori asigura menajul – soţia la bucătărie, soţul la întreţinere –, băieţii, scăpaţi de părinţi cărora să trebuiască să le dea socoteală, erau pătrunşi de un sentiment de libertate violent. Îşi organizau zilele cum voiau, sau mai degrabă nu şi le organizau, dând frâu liber poftelor, inspiraţiei, improvizaţiei.

În timp ce urcau drumul mărginit de ierburi îngălbenite de canicula de august, au observat mai sus o fată care umbla săltăreţ, însoţită de o capră şi de un câine cu blana încâlcită.

— Uite-o pe Mutulica!

Au râs, iar William s-a înfiorat.

De două săptămâni, aceasta era porecla fetei căreia i se vedea silueta pe coamă, uşoară, veselă, în acord cu natura debordând de vitalitate. Era frumoasă? Întâi de toate, radioasă. Apoi, când te apropiai, îi descopereai trupul matur, entuziast, de o senzualitate deplină, gata de acţiune. Pielea fină, netedă, se lăsa întrevăzută sub un păr ca focul. Văzută şi mai de aproape, amănuntele te fermecau definitiv, pistruii pe obraji, un puf delicios pe ceafa albă.

Din păcate fata suferea de un retard mental. Se zicea că la naştere cordonul ombilical i s-a încolăcit în jurul gâtului şi i-a provocat o sufocare ce i-a distrus părţi din creier. A început să vorbească târziu. Şcoala i-a dat numai dureri de cap pentru că cititul, scrisul, socotitul îi depăşeau puterile.

— Ţineţi-vă gura! Moş Zian e-n spatele ei.

O siluetă se clătina în urma fetişcanei sălbatice.

Mutulica, pe care de fapt o chema Mandine, trăia singură cu tatăl ei bătrân. Osos, uscăţiv, subţire ca o nuia, moş Zian avea o mustață de motan furios şi vorbea mai puţin decât animalele lui. Ranchiunos, suspicios, cu părul pe atât de alb pe cât îi erau ochii de negri, şchiopăta total nepăsător faţă de defectul său, de parcă a şchiopăta ar fi fost modul normal de a merge.

Mandine alerga între capră şi câine. Cu cât te gândeai mai mult la slăbiciunea minții ei, cu atât îi admirai mai mult – prin contrast – trupul perfect, picioarele lungi, talia subţire, ținuta

mlădioasă. Grația fizică nu îi era egalată decât de lipsa de graţie intelectuală.

— William, n-o mai scapi din ochi pe Mutulica. Îţi place de ea?

William a tresărit, apoi s-a răstit la Gilles, care îl luase peste picior:

— Îţi baţi joc de mine?

— O, trebuia să vezi ce faţă ai făcut!

— Mi-e doar milă de ea.

— Băieţi, William se transformă într-un sfânt! Doamne, oare ce-o să făptuiască Sfinţia Ta pentru această biată fecioară cu minţile adormite? O să i-o tragi, ca un tratament de şoc?

— Gilles!

— Se pare că aşa le vin minţile la cap fetelor.

— Termină cu prostiile.

— Serios: ar trebui să te dedici. Poate dacă te culci cu Mutulica o să i se destupe creierul. şi pe urmă gândeşte-te, dacă funcţionează, ce progres pentru ştiinţă...

William s-a năpustit asupra lui Gilles, i-a blocat gâtul cu braţele şi s-a prefăcut că-l strânge. Celălalt a simulat sufocarea şi au început o luptă.

De îndată, ceilalţi patru prieteni şi-au ales fiecare campionul şi au început să-l încurajeze. Capetele s-au înfierbântat, presiunea a crescut până când s-au prins toţi în îngrămădeală, box, agăţat, strivit, rostogolit în tufişuri, în câteva secunde au uitat de ce se înfruntau, prinşi de plăcerea bătăii, ca nişte căţei care doar îşi arată colţii, fără să muşte cu adevărat.

Epuizaţi, au declarat sfârşitul bătăliei şi, tolăniţi în iarbă, cu faţa spre cer, şi-au tras răsuflarea.

Mai jos de ei, Mandine, moş Zian, capra şi câinele se adânceau în desişul de brazi. Părul roşu al lui Mandine dădea foc penumbrei şi nu se mai vedea din ea decât roşeata asta.

William a privit-o lung până când a dispărut.

În fond, mai bine că Mandine era retardată! Altfel, i-ar fi înnebunit pe Vulturi. În faţa frumuseţii ei, obligaţi să se poarte ca nişte masculi, băieţii ar fi suferit; normal, i-ar fi dezbinat. Da, scăpaseră de o primejdie. Pentru moment, rămâneau

uniţi, iubindu-şi grupul şi înţelegerea din sânul lui, mai fideli unii altora decât unei logodnice, în prietenia lor virilă intra frica de femei, de femeile care îi pândeau, femeile care în curând aveau să-i despartă, femeile care vor pune capăt pentru totdeauna copilăriei lor. Vacanţa căpăta culorile de toamnă ale unui ultim răgaz. Se ţineau unii de alţii pentru că, peste puţin timp, corpul pe care vor vrea să-l atingă nu va mai fi cel inofensiv al colegului, ci cel fatal al ispititoarei, al aventurierei din larg, al sirenei care te rătăceşte, femela temută şi dorită. Handicapul lui Mandine îi liniştea, le permitea să nu-i acorde decât o atenţie distrată, cea pe care i-o arăţi unui copil. Ea nu conta cu adevărat. Deficienţa ei o făcea mai puţin fată, iar pe ei mai puţin băieţi.

Pentru a se feri de seducţia fetei, insistau pe dificultăţile ei, pe naivităţi, greşeli, povestindu-şi-le, repetându-şi-le, uneori inventându-le, chit că în cazul unei exagerări evidente exclamau: „Îmi pare rău, dacă n-ar fi, nu s-ar povesti!” Erau nişte adolescenţi care se străduiau să o facă de ruşine cu cruzimea tonică a vârstei lor. Aşa că *Mutulica* fusese preferată lui *Mandine,* iar apoi prejudecăţile sociale au ridicat restul zidului de apărare: o ţărăncuţă ce zburda de dimineaţa până seara pe pajiştile montane nu doar că nu aparţinea clasei lor sociale, urbane, rafinate, bogate, ci abia dacă făcea parte din umanitate. Să-ţi petreci timpul pe lângă animale! Să ai o capră şi un câine drept prieteni! Să dormi pe paie! Să te culci odată cu găinile! Să te trezeşti la cântatul cocoşului! După atâta trai cu dobitoacele, părea că s-a molipsit de la ele.

Sătui de soare, moleşiţi de oboseală, Vulturii au hotărât că în seara aceea vor lua cina pe terasa cabanei.

William, sprijinit de balustradă, admira peisajul de jos, satul liniştit adăpostit între doi pereţi muntoşi, câmpuri minuscule mărginite cu ziduri de pietre, pădurile brazi care luau culoarea cernelii.

Pe când soarele scădea, valea se umbrea cu melancolie. Pe măsură ce lumina se estompa, apăreau mirosuri care, reţinute, aşteptaseră apusul ca să-şi dea drumul: răşină, ferigi, ciuperci, flori ofilite... Umiditatea, ţinută în frâu toată ziua, se răzbuna şi îi surprindea pe băieţi; în muşchi, pe piele, simţeau

nevoia de altceva decât alergat, întreceri, înfruntări, bătăi. Pătrunşi de natura care devenea feminină şi umedă, suspinau stins fără voia lor, visau la lucruri suave, goliţi de o chemare căreia încă nu-i ştiau da un nume.

Gilles i-a întins un pahar lui William, apoi l-a savurat pe al lui alături de el.

— Nu glumeam: tu chiar o sorbeai din ochi pe Mutulica.

— Prostii...

— Îţi place de ea.

— Tuturor le place de ea, până deschide gura. Aşa că...

— Nu te culci cu un creier.

— Există nişte limite... Chiar mă vezi, pe mine, făcând dragoste cu o fată care n-a citit în viaţa ei o carte, care ştie mai puţine cuvinte decât un câine, a cărei prietenă cea mai bună e o capră? Ce ne-am zice la început? Las-o baltă! Nu mă dau la infirme. În faţa unei handicapate nici măcar nu mi s-ar scula.

— Asta aşa-i, nici mie! a fost de acord Gilles.

Şi-au udat buzele în vinul tare cu aromă de trufe, provenit dintr-un soi Mondeuse. Ca să-şi dea aere de adulţi, învârteau în gură lichidul şi apoi îl scuipau.

Pe o cărare ce cobora abrupt, o turmă de vaci răsunând din toate tălăngile se întorcea la grajd. Cerul s-a stins.

Gilles a exclamat:

— Pariu?

— Ce?

— Pe pariu?

— Despre ce vorbeşti?

— Că te culci cu Mutulica?

— Of! Te-ai tâmpit...

— Te-ai dezumflat!

— Gura!

Gilles s-a întors şi, ridicând vocea, s-a luat de ceilalţi:

— Băieţi, William dă înapoi! I-am lansat o provocare şi el o întinde.

— Ce provocare? a întrebat Paul.

— Că se culcă cu Mutulica!

Au izbucnit în râs, un râs gros, prea gros, apăsat, insistent.

Privindu-şi colegii care se strâmbau în timp ce se ţineau de burtă, William a simţit un val de dispreţ. Hohotele lor exagerate spuneau multe despre stânjeneala lor, lipsa lor de maturitate, tulburarea lor de virgini şocaţi de orice aluzie sexuală; i-a văzut dintr-odată jalnici, josnici, şi, din acest motiv, s-a auzit răspunzând:

— Pe pariu că o fac!

Săptămâna următoare, William s-a îndepărtat de clan, pentru că Vulturii i-au lăsat timp să-şi vâneze prada.

Chiar dacă îi părea rău că spusese da pariului, îndrăgea orele petrecute singur, oficial pe urmele Mutulicii, de fapt întins pe spate, privind norii, observând asemănarea lor cu lucruri pământeşti, ba un uriaş ce cântă la trompetă, ba o tufa de levănţică, ba o pară; alteori îşi scotea o carte din buzunar. De prin iunie, se pasionase de James Bond, eroul lui Ian Fleming, spionul elegant care concentra calităţi risipite de obicei în mai multi indivizi: şarmul, perspicacitatea, memoria, curajul, sângele rece, umorul, seducţia. James Bond, care în comparaţie cu ceilalţi oameni e la fel ca un briceag elveţian faţă de unul simplu, îl fermeca prin siguranţa lui, pe care îşi promitea s-o imite.

Mandine l-a remarcat imediat pe William. Prima dată i-a dăruit un zâmbet magnific, un zâmbet incredibil de generos în care ea se dădea fără reţineri. Deşi surprins, William i-a răspuns zâmbind fără efort. Oare ea roşise? Nu putea fi sigur, dar ea părea că merge mai repede, chemând prin pocnituri de degete capra şi câinele să i-o ia înainte fără întârziere. De atunci, zâmbetul dura de fiecare dată mai mult, iar ea fugea mai încet din faţa lui.

William memorase potecile pe care ea o lua şi diversele lucruri pe care le făcea. Dacă până atunci tot ce văzuse era o ţărăncuţă care zburda, liberă, pe pajişti, acum ştia că ea îşi petrecea zilele muncind şi nu stătea o clipă.

De ce nu o abordase încă? Multe motive îl ţineau pe loc. În primul rând pentru că îi plăcea atât de mult depărtarea de grup încât nu se grăbea să-şi îndeplinească misiunea. Apoi, trupul solid, sănătos, strălucitor al lui Mandine îl tulbura. În

fine, un instinct de vânător îi şoptea că fiara sălbatică era cea care trebuia să se apropie ca să o poată captura.

În ziua aceea, vara domnea. Soarele exasperat al amiezii strivea muntele. Nimic nu mai mişca. Nici o pasăre nu cânta, nici o piatră nu se rostogolea. Căldura îl ardea într-atât pe William încât se refugiase la umbra unui arbore des.

Scăpând de toropeala paralizantă, Mandine, însoţită de capră şi câine, cobora vâlceaua de la vest şi îl observă pe William la baza stejarului. Citea.

S-a repezit spre el. Ghicind că urma să se întâmple ceva, el s-a forţat să se prefacă absorbit şi nu şi-a ridicat privirea decât în ultimul moment.

Respiraţia i s-a tăiat.

Niciodată Mandine nu fusese atât de frumoasă. Apetisantă ca un fruct, strălucea în faţa lui. Fusta prost croită şi şorţul prea strâns îi făceau trupul şi mai atrăgător; era fermecător fără nici un artificiu vestimentar. William îi admiră pielea rumenă, buzele pline, umerii lăptoşi care se întrevedeau prin corsaj.

Ea şi-a lăsat capul într-o parte, apoi a izbucnit în râs, un râs natural, mai mult vesel decât batjocoritor, impetuos.

Formele ei – pieptul, şoldurile, coapsele, pulpele – îl tulburau pe William, care nu studiase nici o femeie mai plinuţă până atunci, pentru că pe fetele din anturajul său moda le îndemna spre supleţe. Aceste rotunjimi îi păreau inadecvate, deplasate, deranjante, atrăgătoare.

— Eu sunt Mandine.

— William.

Acest nume i-a plăcut, ea l-a repetat de mai multe ori încet, mestecându-l, degustându-l.

Apoi s-a aşezat foarte aproape de el.

— De unde eşti?

— Din Paris.

Fascinată, Mandine a dat din cap mormăind „Paris”. William n-ar fi putut să o uimească mai tare nici dacă zicea „Marte”. După timpul cât dură uluirea ei, el a dedus că mintea ei se învârtea cam lent.

Ea s-a aplecat şi i-a aruncat un zâmbet răvăşitor,

ţintindu-l cu ochii ei castanii. Pe el l-au trecut fiorii. În acest zâmbet licăreau o mie de fraze: „Îmi placi”, „Îmi place să stau cu tine”, „Mi-e poftă de tine”, „Fă ce vrei”, „Ce mai aştepţi?”...

Sângele lui William a început să curgă mai repede, umflându-i venele de la gât; s-a temut că va exploda.

Tremurând, mâna lui a atins uşor genunchiul lui Mandine. Ea a chicotit. Mâna a rămas acolo, ea a râs. Mâna a mângâiat pielea aceea atât de moale.

Brusc, pe când degetele băiatului îi urcau spre coapsă, Mandine a sărit, a făcut trei paşi înapoi şi s-a strecurat în spatele trunchiului de copac, veselă. William a înţeles jocul. A sărit în picioare şi a început să o urmărească.

A urmat o partidă de-a v-aţi ascunselea printre copaci, în care Mandine aproape se lăsa prinsă, apoi scăpa, apoi încetinea din nou. Mai neîndemânatic, William se lăsa tachinat de ea; îşi exagera chiar stângăcia căzând adesea, numai ca să declanşeze râsul ei senzual, din adâncul gâtului, care îl fermeca.

Ce uşurare să scapi de vorbărie! Să nu mai faci avansuri cu formule folosite de o sută de ori! Adio preliminariilor complicate şi plicticoase! Îi plăcea la nebunie acea urmărire animalică, poznaşă, veselă, dulce, care coincidea cu paradele nupţiale prin care treceau toate speciile. În sfârşit, simplitate!

În momentul hotărât de ea, William a imobilizat-o pe Mandine şi s-au rostogolit, cu trupurile lipite, printre ferigi. Când s-au regăsit faţă în faţă, William, în mod delicat dar fără ezitare şi-a lipit buzele de ale ei.

A trăit acest sărut ca pe o înflorire, o floare care se deschide sub razele zorilor.

Îmbătat, surprins, şi-a regăsit răsuflarea iar ea a murmurat cu expresia unei fecioare rugându-se:

— Deci tu eşti iubitul meu?

— Aşa se pare.

— Te aşteptam de mult timp.

— Pe mine?

— Iubitul meu.

Ea şi-a coborât pleoapele, iar William a înţeles mesajul dintre cuvinte: ea era virgină.

Un scrupul i-a răcorit avântul. Nu cumva împingea pariul prea departe? Să abuzezi de o biată fată doar ca să te lauzi în faţa prietenilor...

Ea i-a simțit reţinerea.

— Fără frică, a murmurat ea sărutându-l din nou.

De data asta nu mai ştia cine anume, el sau ea, se lupta cu frica.

I-a scăpat din strânsoare alunecând pe o parte şi, într-o clipă, s-a ridicat.

— Gust! Blanchette!

Câinele galben şi capra au venit lângă stăpâna lor.

Copilăroasă, i-a zâmbit lui William.

— Pe mâine.

El a fost uşurat că ea preluase controlul asupra relaţiei lor.

— Pe mâine, a şoptit şi el ca un ecou.

Iar Mandine a dispărut în desiş.

William avea acum impresia că trăieşte mai multe vieţi. Sau mai degrabă că scotea mai multe poveşti din existența lui.

Vulturilor le povestea cum avansează lucrurile, că îi cucerise deja mintea, iar trupul Mutulicii nu va întârzia nici el să-i cedeze. Când era singur, nu ştia cum să se mai poarte: să profite în mod egoist de norocul lui, sau să renunţe la acest pariu inept prin care tortura o inocentă care se abandona pasiunii. Când era cu Mandine, nu-şi mai punea nici o întrebare, îi săruta mâinile mici cu gropiţe roz la baza degetelor, îi mângâia şuviţele roşcate de la ceafă, era cuprins de un soi de amnezie şi juca fără reţineri rolul pe care ea i-l atribuia: iubitul ei, căruia, după un timp rezonabil, avea să i se dăruiască.

August se apropia de sfârşit. Zilele se scurtau dar rămâneau toride. Băieţii socoteau cât le mai rămăsese din vacanţă şi deja îi cuprindea un fel de nostalgie.

William a prevenit-o pe Mandine că nu-i mai rămâneau decât trei seri. Departe de a o manipula, aşa cum li se lăuda prietenilor, o lăsa pe ea să acţioneze.

După ora de amiază pe care o petrecuseră ţinându-se de mână pe când se plimbau de-a lungul unui pârâu melodios, ea

i-a şoptit:

— Pe seară, la zece, în şura lui Cherpaz.

El a pălit, fără să îşi dea seama dacă era de bucurie sau de jale: deci se va întâmpla până la urmă...

Întors la cabană, atent să-şi ascundă întâlnirea, a dat vina pe o durere de burtă ca să se poată retrage în camera lui înainte de sfârşitul serii, cameră care, din fericire, se găsea în aripa izolată a clădirii.

Acolo, a tras zăvorul, a făcut un duş, a deschis fereastra şi a plecat în noapte.

Stelele răcoriseră atmosfera. Nerăbdător, William a căzut de câteva ori în gropi şi şanţuri pe care nu le ştia decât în timpul zilei, s-a lovit de ziduri scunde, a alunecat pe pietre, dar nu a încetinit. În ciuda întunericului, desluşea forma joasă şi îndesată a şurii. De jur împrejur, pădurea se transformase în ziduri sinistre, răuvoitoare. Vulcanic, cu obrajii încinşi, a ajuns rănit la staul, cu un gust metalic pe limbă pentru că şi-a lins zgârieturile la genunchi şi încheieturi, ca să oprească sângele.

Când a trecut prin poarta scundă, două braţe l-au încolăcit iar Mandine l-a sărutat cu o înflăcărare neobişnuită. A sărutat-o şi el, până la ameţeală.

În capătul singurei încăperi, nu departe de oi, un cearşaf curat fusese întins pe o saltea, oferind un culcuş aureolat de lumina şovăielnică a unei lumânări.

Au îngenuncheat unul în faţa celuilalt.

Răcoarea de pe culmi nu ajungea la clădire decât slăbită.

Cu un gest, ea şi-a desfăcut părul care s-a înflăcărat. Apoi, cu o privire, i-a indicat iubitului uimit că trebuie să îi scoată hainele.

Dezbrăcând-o, el a descoperit un trup cu o carnaţie ideală, nişte sâni palizi, bătând în roz, buricul plin, coapsele care cereau sărutări şi mângâieri.

Dezbrăcându-l, ea a descoperit un abdomen plat, nişte încheieturi noduroase, părul parcă desenat pe piept, sexul care o cerea cu toată forţa.

Au făcut dragoste.

Dimineaţa, când roua se condensă în ceaţă peste vale, lui William i-a fost greu să o părăsească pe Mandine. Seara însă, n-a avut nici o reţinere să folosească aceeaşi stratagemă ca să profite de încă o noapte cu ea.

Mandine, contrar aşteptărilor lui, se dovedea de o stăpânire suverană în plăcerea fizică în care se iniţia. Fiecare gest, de la cel mai pudic la cel mai îndrăzneţ, îi părea justificat. Total satisfăcut, el îi admira îndrăzneala naturală şi era mort după îmbrăţişările lor. Ea trecea dintr-odată de la o stare la alta, de la un somn greu la un ţipăt „Mi-e foame” cu care sărea în picioare. Surpriză, dorinţă, veselie, voluptate, oboseală... trăia totul cu intensitate, ca un copil absorbit în clipa prezentă.

În ultima sâmbătă, băieţii au plănuit o petrecere, stropită din belşug, pentru îngropăciunea fabuloasei lor vacanţe. William, care nu avea chef să rateze un ultim moment cu Mandine, a pus la cale o metodă pentru a scăpa de beţie:

— Băieţi, în seara asta o fac!

— Ooo!

Băieţii au rămas cu gurile căscate, cu atât mai uimiţi cu cât între ei ajunseseră la concluzia că William nu o să fie în stare. El a simțit nevoia să se laude:

— Mă așteaptă la ora zece.

— Unde?

— N-am voie să zic.

— La ea? O să i-o tragi Mutulicăi în patul ei, în timp ce moş Zian îţi comentează mişcările din spatele peretelui?

— Nu, zona asta nu duce lipsă nici de stâne, nici de grajduri... N-aţi observat asta?

Gilles a fluierat plin de admiraţie.

— Ei bine, bătrâne, bravo! Măcar tu nu ești un încuiat.

Gândindu-se la momentele magice petrecute cu Mandine, lui William îi venea să-l lovească pe tâmpitul de Gilles. În loc de asta, afișa un rânjet răutăcios.

— Un pariu e un pariu! Nu mă opreşte pe mine atâta.

În orele care au urmat, William a constatat, din atitudinea Vulturilor, că tocmai îşi recâştigase un prestigiu pe care nici nu a observat că-l pierduse, într-atât era cu gândurile în altă parte. A simţit un dispreţ, fără să fie sigur dacă era la adresa

băieţilor... sau a lui însuşi.

Puţin îi păsa! Conta doar noaptea cu Mandine. De data asta n-a mai avut nevoie să simuleze o boală sau să sară pe fereastră, ci a plecat în lumina torţelor, în aplauzele Vulturilor, însoţit de comentarii: „Sărut-o pe Mutulica din partea mea!", „Să ne zici dacă a început să vorbească după ce aţi terminat", „Ai grijă să nu iei sifilis!", „Păstraţi-mi un pui!"...

A strâns din dinţi, a ridicat din umeri si, de îndată ce nu l-au mai văzut, a luat-o la goană spre stână.

Noaptea aceea s-a dovedit pe cât de sublimă, pe atât de sfâşietoare. Mandine a plâns mult şi a râs la fel de mult. Au făcut-o de mai multe ori, cu fericire, cu disperare, cu exasperare. El i-a promis tot ce îi cerea, nu doar sincer, dar şi pentru ca să n-o supere. Înainte de zori, în momentul când ea adormise, a părăsit-o.

În trenul care-i ducea la Paris, Vulturii l-au tratat pe William ca pe un erou. Deşi s-a declarat obosit, ca să mai scape de curiozitatea lor insistentă, a sfârşit totuşi prin a le zugrăvi o epopee a isprăvilor sale, o poveste care încerca să le potolească setea dar şi să protejeze adevărul, în timp ce era cuprins de tristeţe, vedea clar că în ochii lor apărea triumfător. După câteva ore, toate astea l-au scârbit, întoarcerea, pariul, lăudăroşenia, îmbrăţişările cu Mandine, reacţia prietenilor; după ce a repetat-o de atâtea ori şi a auzit-o repetată, a început să creadă în ficţiunea pe care o crease, apoi a jurat să nu se mai gândească niciodată la adevărata Mandine, aruncându-şi amintirile în neant.

Începea un nou an şcolar, ce venea cu partea lui de materii noi, de greutăţi neaşteptate, iar William a prevăzut că va reuşi să uite.

La câtva timp după începutul anului, a primit o scrisoare. După cum arăta plicul, a crezut că e o greşeală: hârtie mov, cerneală turcoaz, litere scrise stângaci, inimioare şi ghirlande de flori pe margini, ai fi zis că e mesajul unei fetiţe din clasele primare. Însă pe spate figurau numele şi adresa.

Mandine îi scrisese:

„William iubiră mea. Mi dor de tini. Cân tentorci? Te iubes. Mandine."

A aruncat foaia într-un colţ. Ce ruşine! Nu doar că voia să scape de aşa un personaj de prisos, o proastă incapabilă să scrie un cuvânt fără greşeală, dar respingea şi tresărirea de duioşie pe care o simţea.

În lumina gramaticii şubrede, a scrisului şchiop şi a petelor de cerneală care stropiseră fiecare rând, îşi dădea seama că Mandine se reducea la Mutulica. După o asemenea scrisoare, nu te mai puteai amăgi. Mutulica nu îi merita nici iubirea, nici prietenia. Nimic. Se considera murdărit. Nu el o pângărise, ci ea pe el!

„Ce m-a apucat?"

Şi-a amintit de pariu şi a hotărât că nimic nu s-ar fi întâmplat dacă n-ar fi fost pariul acela. În câteva secunde şi-a reorganizat amintirile din vară, s-a imaginat ca un manipulator triumfător – James Bond în misiune – şi a reuşit să-şi reconstituie o imagine de erou. Aşa sunt făcuţi bărbaţii: vinovăţia aparţine emoţiilor trecătoare, sentimentul permanent rămânând stima de sine.

Pentru că nu i-a răspuns nimic, a primit o a doua scrisoare:

„Iubiră mea. Nai primit scrisorea? Mi aşa dor de tini că ma dore burta. Te iubes. Te aştep. Hai reped. Pup. Mandine."

A aruncat biletul la gunoi.

Mesajele au continuat să curgă, aducând cu ele aceeaşi iubire şi pofte. William le citea ca să-şi întărească refuzul de a coresponda. Concentrându-se pe exprimarea stângace ca să o poată dispreţui mai uşor pe fată, a ajuns să o considere pe Mutulica drept o fiinţă inferioară, la marginea umanităţii, nedemnă de politeţe şi respect, lipsită de importanţă. Pe scurt, un fel de animal...

În noiembrie, plicul era de altă culoare. Alb, sobru, fără inimioarele şi floricelele obişnuite.

„Întoarcete. Sân gravida. Mandine."

William a început să chicotească, apoi s-a făcut verde la faţă. Oare spunea adevărul?

Şi-a petrecut săptămâna gândindu-se la asta. Sâmbătă, a inventat un motiv ca să-şi justifice absenţa de lângă părinţi, a urcat într-un tren şi a plecat în Savoia.

Taxiul l-a lăsat în sat. Simțindu-se străin, a studiat pantele unde se desfășurase cucerirea sa. Totul i se părea diferit. Un plafon de nori apăsa valea, culoarea ierbii era mai închisă, unele pajiști păreau rase, pământul brun și umed părea o carne rănită care sângerează.

Nu avea nici un plan. Sau mai degrabă își proiecta mai multe. Totul depindea de ce va descoperi acolo.

S-a apropiat de cabana familiei Thievenaz ascunzându-se în pădure.

Când a ajuns la cincizeci de metri de clădire, a observat un bătrân așezat în fața intrării. Moș Zian, cu pielea tăbăcită de soare, uscat ca o măciucă, sculpta o bucată de lemn de pin cu briceagul.

William s-a întins în iarbă și a așteptat.

După o jumătate de oră, Mandine a apărut la orizont și s-a apropiat de cabană.

William a crezut că va leșina: se schimbase, era și mai frumoasă, planturoasă. A mijit ochii și a văzut ceea ce nu voia să creadă: burta îi crescuse, rotundă, moale, și o mângâia cu o mână.

Pe lângă ea, capra și câinele defilau, ca de obicei, veseli, dinamici, iar prezența lor l-a enervat pe William, care și-a dat seama că numai ei, câinele și capra, i-au rămas credincioși fetei. Adevărații prieteni ai lui Mandine.

Fără să gândească, s-a ridicat și a făcut semne cu mâinile înspre ea. Ea a înțepenit. Apoi fața i s-a luminat cu un zâmbet radios, de o fericire nemărginită.

În momentul acela, William i-a dat de înțeles că trebuiau să-l evite pe moș Zian. Printr-o minune, ea a înțeles imediat și, luând-o pe altă cale, s-a îndreptat spre stână.

Când s-au întâlnit sub acoperișul din lespezi gri, lucrurile nu s-au întâmplat așa cum își dorise William. Cu obrajii scăldați de lacrimi – plânsete de extaz –, Mandine s-a repezit spre el și l-a sărutat. În mod neașteptat pentru el, ea nu avea resentimente. Orice ranchiună, orice frustrare, orice acuzație, orice reproș îndreptățit se topiseră: iubitul îi fusese redat, îl adora, suferințele nu mai existau, se reduceau la nerăbdare.

William parcă se lupta cu un câine prea afectuos. Cu cât

încerca să o respingă, cu atât insista ea mai mult, iar căldura ei, respiraţia, mireasma, pielea de lapte, părul blond-roşcat îi reaminteau lui William nopţile lor împreună. A continuat să se zbată fără să-şi mai dea seama dacă încerca să o atingă sau să o ţină la distanţă.

S-au întins în fân, s-au liniştit puţin şi, ţinându-se de mâini, priveau fascinaţi pânzele de păianjen uriaşe dintre grinzi.

— Uite! a zis ea plină de mândrie.

Şi-a dezgolit burta, a luat mâna lui William şi a aşezat-o pe ea.

— Simţi?

William a acceptat să-şi ţină palma pe buricul cald şi apoi a tras-o, cu un aer sever.

— Trebuie să vorbim, Mandine.

— Da.

— Eu nu vreau un copil.

— Nu...

— Nu vreau un copil.

Ea şi-a scuturat capul în semn de refuz.

— Un bărbat şi o femeie fac copii. Aşa-i viaţa.

— Asta se întâmplă când bărbatul şi femeia au hotărât să se căsătorească.

— Ia-mă de nevastă! a strigat ea râzând, nebună de bucurie.

— Ascultă-mă până la capăt. Trebuie ca bărbatul şi femeia să se căsătorească şi să întemeieze o familie. Te iubesc mult, dar n-o să mă însor cu tine.

Faţa lui Mandine s-a golit de sânge şi a devenit pământie. Se uita fix la el, nesigură dacă a înţeles bine.

El a continuat cu o voce mai blândă, ca să îndulcească duritatea cuvintelor:

— Nu mă însor cu tine pentru că eu stau la Paris. Nu mă însor cu tine pentru că sunt prea tânăr. Nu mă însor cu tine pentru că am început studii care vor dura. Nu mă însor cu tine pentru că, deşi îmi placi, nu eşti genul de femeie cu care trebuie să mă însor.

Spre deosebire de alte fete, Mandine nu riposta. Desigur,

ar fi putut să argumenteze, să-l asigure că va veni şi ea la Paris, că nu eşti niciodată prea tânăr ca să iubeşti, că va aştepta să-şi termine studiile, dar, ghidată de instinctul ei care nu se încredea în cuvinte, vedea înăuntrul lui William o citadelă de ostilitate care proteja o inimă moartă. În loc să-i asculte frazele, ea se concentra pe această intuiţie, o intuiţie care o apăsa, o îngheţa şi o copleşea.

William a scos un plic plin cu bancnote.

— Uite, ți-am adus banii mei.

— De ce?

— Ca să contribui şi eu. Ştiu că s-a întâmplat din cauza mea. Banii ăştia o să-ţi permită să avortezi.

Ca un animal înjunghiat, Mandine a scos un urlet şi s-a prăbuşit pe paie.

Mişcat de disperarea ei, William a încercat să o aline:

— Mandine... Mandine... te rog.

Încerca să o mângâie pe braţ, pe umăr, pe obraz. Cu cât se arăta mai blând, cu atât îl respingea mai tare, nesuportând nici grija, nici atingerea lui.

Timp de o oră s-a chinuit să o facă să înţeleagă. Dar cuvintele n-aveau nici un efect asupra lui Mandine, ea rămânea doar la ce simţea. Iar ceea ce simţea o sfâşia definitiv.

William a sfârşit prin a se descuraja, s-a ridicat, s-a îndepărtat, a pus plicul la vedere în faţa aşternutului de paie, a privit lung la fata înlăcrimată, s-a dat înapoi, s-a împiedicat în prag şi, biciuit de aerul rece de noiembrie, a coborât panta în goană fără să se întoarcă, ca să prindă trenul care îl ducea la Paris.

*

Bărbaţii strigau, se enervau, înjurau, se înfruntau, se insultau, ieşeau din încăpere trântind uşa, reveneau cu ură, denunţau, se alarmau, fugeau, coborau, urcau, prelungeau discuţia, agitaţi de energia disperării. Panica le pusese stăpânire pe fiecare fibră a fiinţei, îşi pierduseră stăpânirea de cadre superioare. Ca nişte marinari în pericol, cum erau cei de pe *Titanic* când au văzut un aisberg sfârtecându-le nava, îşi dădeau seama că viitorul arăta exact ca o calamitate. În puţină

vreme, la ora legală, ora şase, anchetatorii de la brigada financiară vor apărea, vor suna la porţile Turnului Golden, vor inspecta în detaliu birourile, dosarele, calculatoarele, vor interoga personalul, vor lua cu ei documentele necesare pentru începerea rechizitoriului, apoi a anchetei, apoi a inculpării. Vor urma scandalul în presă, falimentul societăţii Golden, diverse pedepse pentru responsabili. Cei zece indivizi prezenţi acolo îşi trăiau ultimele clipe în această sală. Scandalul care urma să izbucnească îi va compromite în grade diferite: vinovăţii vor intra la închisoare, alţii vor primi amenzi, cu toţii vor fi atinşi de bănuieli, chiar şi cei nevinovați. Nici unul nu va mai fi demn de încredere.

Cu telefonul în mână, Stanowski butona mai multe şiruri de cifre.

— Alo? Alo?

A aruncat telefonul pe masă.

— Fir-ar să fie! Tâmpitul ăsta nu răspunde! Directorul comercial s-a apropiat.

— Încerci să dai de Golden junior?

— Am încercat pe toate numerele lui.

— Cum vrei să răspundă? Telefoanele n-au semnal în avion.

— Ce?

Directorul comercial s-a aşezat în fața lui Stanowski şi i-a aruncat, acru:

— De ce crezi că nu-i aici? De cum a aflat de percheziţie, taică-său l-a împins într-un avion spre altă ţară. În momentul ăsta, Golden junior zboară spre un loc unde n-o să-l caute nimeni.

— Mama mă-sii!

Paul Arnoux, mâna dreaptă a lui William Golden, care ascultase scena cu scârbă, s-a ridicat. S-a îndreptat spre capătul sălii şi a bătut la uşa patronului şi prietenului său dintotdeauna.

— Intră.

Conştient că un singur om ar îndrăzni să-l deranjeze într-o asemenea noapte, William Golden nici n-a ridicat ochii să vadă cine intrase şi i-a arătat un fotoliu.

Au rămas un minut în linişte. Apoi William s-a interesat:

— Dincolo, ceva soluţii?

— Reacţiile au luat-o înaintea gândurilor.

— şi totuşi?

— Prea multe idei ca să apară una relevantă.

Paul Arnoux şi-a atins prietenul pe antebraţ.

— De ce nu e şi fiul tău aici printre noi?

William Golden a fremătat. Paul Arnoux a insistat:

— Pot să te întreb asta, n-o să mă suspectezi?

William Golden a înghiţit în sec şi a privit, îndurerat, plafonul cu ornamente.

— Nu e la curent cu ce ştiu eu. Nu ştie că se pregăteşte o percheziţie.

— Poftim?

— Doarme.

Stupefiat, Paul Arnoux a bolborosit:

— Ce? Nu l-ai anunțat că escrocheriile lui au fost descoperite? Nu i-ai cerut explicaţii?

— Doarme.

Paul Arnoux şi-a retras mâna, de parcă ar fi simţit o arsură.

— Te rog, William, spune-mi că nu eşti orbit de iubire.

— Orbit? Nici o secundă. El a organizat mânăria asta şi ne-a minţit timp de trei ani. Nu e nici o îndoială, fiul meu mi-a trădat încrederea. Ar trebui să mă mire? Genul ăsta de mârşăvii face parte din ordinea firii. Fiii îşi omoară tatăl de mii de ani.

— Iartă-mi neştiinţa, n-am crescut decât fiice, a răspuns amar Paul Arnoux.

— Elementele de care dispun confirmă vinovăţia fiului meu. Cu toate acestea, a lucrat împreună cu nişte complici. Trei, poate chiar mai mulţi... Sincer, mă întreb dacă nu Stanowski a fost cel cu ideea la început. Nu ţi se pare că...

— Ce importanţă are? Fiul tău reprezintă cheia potlogăriei. Încrederea acordată de tine, de mine, de acţionarii noștri, de clienţi, i-a permis să creeze FIGR, apoi să-l activeze. Nu-mi pasă cine a tras sforile marionetelor, Stanowski sau el. Totul a depins de fiul tău.

— Să admitem că el a conceput înşelătoria – ceea ce şi cred –, însă e vinovat pentru atât? Vinovatul e întotdeauna cel vinovat? Uneori, „vinovat” se dovedeşte un cuvânt pentru altceva. Deseori, „vinovat” devine masca unei victime.

— Poftim?

— Fiul meu a orchestrat o escrocherie? De acord! Însă cine e autorul temperamentului său de escroc? Poate că eu…

— Îţi interzic să gândeşti aşa. Tu măcar ai urcat treptele societăţii respectându-i legile.

— Legal. Şi moral?

— Legal! Nimic altceva nu contează. Nu există decât o singură lege şi mai multe morale. Nu-i căuta scuze fiului tău, deciziile le luăm singuri. Toată lumea e supusă aceloraşi împrejurări, fiecare alege. Fiul tău a făcut alegerea greşită.

— Corect.

— Îl mai laşi să doarmă?

— Ce ar schimba dacă l-aş trezi?

Paul Arnoux nu şi-a putut stăpâni o tresărire nervoasă:

— Să repare ce a făcut!

— Prea târziu.

Înfierbântat, Paul Arnoux s-a ridicat.

— Prea târziu? Dacă a sunat deja gongul, hai să ne întoarcem fiecare la casele noastre, poliţia o să ne găsească în pat. *Morituri te salutant.*[1]

William Golden a oftat plictisit şi, cu un deget, l-a îndemnat pe Paul Arnoux să se aşeze.

— Hai să vorbim de bani. Ai verificat conturile cu directorul financiar?

— Din păcate, da.

— La cât se ridică suma?

— Se vorbea de trei miliarde. În realitate, sunt patru miliarde.

Cifra a provocat o explozie de linişte. William Golden n-ar fi crezut niciodată că datoriile fondului vor atinge asemenea cote.

---

[1] *Cei care se duc la moarte te salută* – salutul gladiatorilor înainte de lupta (în lb. lat. în orig.).

După două minute, Paul Arnoux a adăugat:
— Ceva mai mult de patru.
— O, termină. La nivelul ăsta, milioanele devin mărunţiş.
Liniştea s-a adâncit. William Golden s-a ridicat, a deschis o uşă, care a dezvăluit o colecţie de sticle de culoare închisă, chihlimbarii sau galben-topaz, luminate de sub etajere. A parcurs etichetele cu descurajare:
— De obicei spun că există un whisky potrivit pentru fiecare situaţie, dar mă tem că am obiceiuri idioate. Nu îmi dau seama care...
— Alege-l pe cel mai scump. *Hic et nunc*[1]. Mâine n-o să mai poţi.
William Golden a încuviinţat din cap, a luat o sticlă de treizeci de ani vechime, a umplut paharele cu un lichid din care fiecare picătură costa cât aurul şi s-a aşezat la loc lângă Paul Arnoux.
Au ciocnit mohorâţi. William a băut o înghiţitură, s-a strâmbat de plăcere, a plescăit şi a reluat cu o voce tăioasă:
— Capacitatea noastră de rambursare?
— A băncii? Un sfert din sumă.
— Iar eu? Eu ca persoană privată?
— şi mai puţin. Chiar dacă-ţi vinzi toate bunurile.
— Nu vom face faţă?
— Nu.
— Aşadar suntem terminaţi?
— Aşadar suntem terminaţi.
Au dat din cap. Munca unei vieţi – opera lor – tocmai fusese distrusă. Nici un comentariu nu ar fi fost la înălţimea disperării lor.
Liniştea s-a încărcat de remuşcări, de regrete, de angoase privind viitorul. Gândurile se îngrămădeau în ei, grăbite, numeroase, neterminate, mereu alungate de altele.
Din reflex, ca un credincios care îşi numără mătăniile, William Golden şi-a apucat ceasul şi i-a deschis capacul din spate, ca să privească fotografia.

---

[1] *Aici şi acum* (în lb. lat. în orig.).

Paul Arnoux s-a mirat:

— Ce mai e şi...

— Nimic, a spus sec William închizându-l la loc.

Ca să pară natural, s-a uitat la cadran, apoi a arătat spre uşa care dădea în sala de conferinţe.

— De-o oră tot discută acolo... Hai să vedem la ce au ajuns dacă şi-au stors creierii.

Paul Arnoux a ridicat din umeri, sceptic. Nu se aştepta la nici o soluţie de la oamenii de alături. De altfel, nu se mai aştepta la nimic. Dând din cap, a murmurat, cu buzele moi:

— Ce facem noi aici? Folosea la ceva o şedinţă de criză pe *Titanic* după ce aisbergul a sfârtecat carcasa? Nu vom împiedica un naufragiu inevitabil. Nu vom salva nimic.

Plin de reproş, William Golden a declarat în timp ce studia lichidul auriu din pahar:

— Ce putem salva? Banii?

— Nu.

— Onoarea?

— Nici. *Alea iacta est.*[1]

Paul Arnoux s-a retras.

Rămas singur, William a repetat de mai multe ori:

— Nici banii, nici onoarea.

Luând iarăşi ceasul, a scos fotografia şi, cu voce schimbată, a insistat:

— Tu ce-ai fi făcut?

*

În aprilie, pe când începea recapitulările pentru bacalaureat, William a primit o scrisoare de la Mandine.

Degetele îi tremurau când a luat-o în mână.

Nu mai primise veşti de la ea de la întâlnirea din noiembrie, o tăcere care îl calmase şi neliniştise în egală măsură. Îl calmase, pentru că asta însemna că Mandine renunţase. Îl neliniştise, pentru că nu o cunoştea destul pe Mandine ca să-i prevadă reacţiile şi, narcisist, nu îşi imagina cum ar putea să

---

[1] Zarurile au fost aruncate (în lb. lat în orig.).

nu mai fie iubit într-un timp atât de scurt.

Se gândise de mai multe ori să îi scrie, însă prudenţa l-a reţinut. O scrisoare ar fi reaprins flacăra lui Mandine şi l-ar fi alertat pe moş Zian, da, o scrisoare ar fi riscat să aducă o dovadă obiectivă a prezenţei sale într-o poveste din care voia să nu facă parte. În decembrie, îngrijorat că nu mai ştie nimic, îl întrebase totuşi pe Paul dacă merge de Crăciun la cabana din Savoia. Prietenul său exclamase cu o figură dezamăgită: „Închipuie-ţi că *pater familias*[1] a vândut-o! Un olandez i-a propus o sumă enormă pentru ea. Soră-mea şi cu mine am protestat, dar *pater,* plictisit de pârtiile de schi din preajmă şi de potecile de drumeţie, ne-a promis că va cumpăra o cabană la Zermatt, în Elveţia. Cu atât mai rău şi mai bine în acelaşi timp...” Aflând asta, William s-a simţit uşurat: nici Paul, nici familia lui – nimeni din mediul său – nu vor putea face vreo legătură între necazul lui Mandine şi el. De acum, Mandine, moş Zian, capra săltăreaţă, câinele galben locuiau la capătul lumii, la mii de kilometri.

În holul umbros al clădirii, a desfăcut plicul, cu inima bătând, cu o curiozitate mult mai vie decât în toamnă, când se mulţumea să ofteze exasperat.

„Sa născut. Iun băiat. Âţ samănă. Âi tare frumos. Âl iubes. Te iubes. Mandine.”

William a citit mesajul de mai multe ori, fără să reuşească să simtă că e real. Mandine păstrase copilul? Un băiat s-a născut? Avea un fiu? Care semăna cu el?

Ameţit, s-a aşezat pe prima treaptă a scării şi a fixat bucata de hârtie ca şi cum urma să-i spună ce să facă.

El, tată?

Cu cine să vorbească? Prietenii, Vulturii, şi-ar bate joc de el, pe când părinţii nu l-ar crede. În plus, dacă începea să vorbească despre întâmplare, confirma o paternitate pe care nimic nu o dovedea. Poate Mandine se culcase cu alţii... Probabil... Cu siguranţă! Poţi deveni tată în trei nopţi? Să fim serioşi!

---

[1] Capul familiei (în lb. lat în orig.).

William a mototolit hârtia şi a înfundat-o în pubelă până a dispărut sub gunoaie, trimiţând în neant ceea ce aflase din acele rânduri nătânge. Mandine trăia într-o altă lume decât a lui, un tărâm himeric, de care îl separa un zid de netrecut, cel al verosimilităţii. William s-a instalat în regatul negării.

În următoarele zile, s-a concentrat cu înverşunare pe învăţat. Să pice la bac ar fi fost ca şi cum i-ar fi cedat lui Mandine, chiar mai rău, ca şi cum ar fi îmbrăţişat nulitatea ei crasă. Nu trebuia doar să fie admis, ci şi să obţină menţiunea foarte bine, cheia spre studiile de elită pe care le țintea.

Luni, cutia de scrisori conţinea un plic. Deşi acoperit cu scrisul lui Mandine, nu prezenta nici aparenţa, nici consistenţa obişnuite. Apărat de convingerea că acest mesaj venea dintr-un univers care nu exista, William a desfăcut plicul şi a scos o poză.

Un bebeluş căsca nişte ochi miraţi spre obiectiv.

— Fiul meu?

O clipă a contemplat carnea ivită din carnea lui, străbătut de un fior fulgerător, amestec de bucurie şi panică; apoi şi-a revenit, a răsuflat, s-a strâmbat, a ridicat din umeri şi a băgat neatent bucata de carton în buzunar.

— Ce prostie!

Mânat de una din marile puteri ale minţii, rea-credinţa, şi-a alungat emoţiile şi a uitat de imagine.

A uitat-o atât de bine încât după o săptămână, mama lui a venit după el în baie ţinând-o în mână.

— Goleşte-ţi buzunarele înainte să-mi dai hainele la spălat, era să bag poza asta în maşină!

A apropiat-o de ochi şi a examinat-o, dintr-odată foarte interesată.

— Curios, a murmurat ea.

— Ce?

— Unde-ai găsit-o?

— Poftim?

Pământul i-a fugit de sub picioare. Ea a insistat:

— Nu-mi amintesc de poza asta. Nici măcar nu-mi amintesc unde am facut-o. Totuşi tu eşti în ea, aveai doar câteva zile... Ah, poate când eram la părinţii mei? Ai scos-o din

albumul de familie.

— Am... am găsit-o într-un dicţionar vechi.

— De-aia nu ştiam de ea. A stat ascunsă acolo ani de zile.

I-a dat-o înapoi, împreună cu o palmă afectuoasă.

— Un bebeluş nemaipomenit... Când vezi cum a ajuns, ce dezamăgire!

S-a îndepărtat, râzând.

William a rămas ca trăsnit, cu poza în mână, apoi, după ce s-a asigurat că nimeni nu-l vedea, a rupt-o în bucăţi, furios. Nici o urmă, nici o dovadă, nimic real!

Anii au trecut.

Periodic, William descoperea în cutia poştală scrisori de la Mandine; la fel de periodic, le arunca la gunoi fără să le deschidă. Tăcerea lui rezolva problema.

Împins de ambiţie, susţinut de părinţi, şi-a reuşit studiile la care visa, a obţinut diplomele de nivel înalt. Samuel Golden, unchiul bancher care nu încetase să-şi privească nepotul cu un ochi binevoitor, i-a plătit un masterat scump la Oxford, apoi, convins că-şi găsise succesorul, l-a angajat alături de el.

În momentul când William, dispunând de un salariu confortabil, s-a instalat într-o mansardă de lux în apropiere de Bastilia, părinţii lui au profitat de ocazie ca să se mute şi ei în alt apartament. Corespondenţa care sosea la fosta lor adresă le-a fost reexpediată timp de un an, apoi transferul a încetat. Cuvintele lui Mandine nu au mai ajuns la William.

A uitat-o.

Dacă începea vreo relaţie cu o femeie, o întrerupea rapid, dinamitând orice legătură care ar fi putut să dureze: calea lui de ambiţios dedicat muncii nu se putea complica nici cu o căsătorie, nici cu o familie.

Într-o seară de iunie, întorcându-se de la o petrecere, cu mintea îngreunată de oboseală, cu trupul adormit de alcool, William a pierdut o clipă controlul maşinii care s-a strivit de un copac.

În jurul trunchiului, pompierii au găsit o carcasă de metal de unde cu greu l-au extras pe William, inconştient, însângerat, cu membrele zdrobite. În ciuda vitezei intervenţiei,

deşi a fost dat pe mâna unor medici excelenţi, erau slabe speranţele că va supravieţui, într-atât de puternic fusese şocul.

William a zăcut cinci zile în comă, s-a trezit, după care i s-a indus o comă artificială pentru a fi operat.

Când a revenit pe lume, universul lui se reducea la o cameră în secţia de reanimare unde veneau să-l vadă părinţii, unchiul, Paul și două amante cu care păstrase relaţii bune. În fiecare dimineaţă, interniști paralizaţi de respect încercuiau patul ca să-l asculte pe marele profesor de medicină care comenta rezultatele apoi indica procedurile de urmat. Într-un final, a fost anunţat că va părăsi secţia şi că îl aștepta o convalescență de câteva luni într-un centru de recuperare specializat, la Garches, nu departe de Paris.

La început, descoperindu-i pe handicapaţi, a refuzat să facă parte din acest grup unde unul îşi afişa pe tricou echipa de fotbal preferată, altul supereroul de benzi desenate; nu se putea identifica cu aceşti invalizi, hemiplegici, paraplegici, tetraplegici. Şocat, s-a gândit chiar să rămână țintuit în așternuturi fără să mai facă vreodată vreun efort. Dar, puţin câte puţin, înconjurat de kinetoterapeuţi, de ergoterapeuţi, de infirmieri şi infirmiere care îl încurajau, a început lungul drum ce trebuia să-l facă din nou stăpân asupra lui însuşi. Cu umilinţă, s-a concentrat pe infimele sale progrese: să înveţe din nou poziţia aşezat, statul în picioare, echilibrul, mersul, târârea de la pat la fotoliu, apoi de la fotoliu la toaletă şi să considere asta o victorie. A ajuns să-şi canalizeze toată energia în recucerirea capacităţilor sale, încât medicii, întâi deconcertaţi de apatia sa, au sfârşit prin a-l felicita: rareori o recuperare a avansat cu asemenea viteză.

În a şasea lună, profesorul Solal l-a primit pe William în biroul său.

— Bravo, William. Te anunţ că vei părăsi centrul săptămâna viitoare.

— Mulţumesc, doctore. Am să păstrez o amintire fantastică a ajutorului pe care mi l-aţi dat.

— Înainte să îți reiei viața, aş vrea să revin la un subiect pe

care l-am amintit cu ocazia instalării tale aici, dar care, la momentul respectiv nu ţi-a reţinut atenţia. E vorba de sechelele accidentului şi ale multiplelor operaţii.

Marele specialist şi-a dres vocea.

— Nu vei avea copii.

— Poftim?

— Vei putea face dragoste – poate chiar ai făcut-o deja nu vei fi privat de plăcere, dar canalele de extragere a spermatozoizilor au fost tăiate, strivite. Nu vei avea urmaşi.

William şi-a lăsat capul în jos. Doctorul Solal a adăugat, compătimitor:

— O lovitură dură, știu.

William a ridicat privirea, zâmbind.

— Ca să vă liniştesc: întemeierea unei familii nu a fost niciodată printre intenţiile mele. În orice caz, nu printre priorităţi.

— Oamenii se mai răzgândesc...

— Nu şi eu. Mai ales dacă nu am posibilitatea.

A râs.

— Sunt încântat că sunt în viață, doctore!

Când a trecut pragul băncii Golden, William s-a simţit simultan victorios şi fragil, invadat de o beţie nefirească, electrizantă, dezarmantă, care îl îndemna să savureze fiecare secundă. Unchiul său l-a primit cu lacrimi în ochi, redescoperind bucuria pe care o simţise mai demult la maternitate, dar îmbogăţită de faptul că îşi cunoştea deja nepotul, o fiinţă demnă de iubire, de admiraţie, de respect. Dacă emoţia unei naşteri e exaltantă, nimic nu depăşeşte emoţia unei renașteri: ea e percepută pe deplin conștient. După o scurtă îmbrăţişare, munca a reînceput iar înţelegerea dintre cei doi, întărită de această încercare, s-a consolidat.

William a devenit şi mai pasionat de munca sa – ceea ce ar fi părut imposibil, la cât de devotat era înainte – o muncă pe care o preţuia acum mult mai intens. Acest preţ nu era reprezentat de salariul primit la sfârşitul lunii, ci de puterea sa de a exista, de capacitatea de a acţiona, de uitarea trupului dureros, de convingerea că e util, ba chiar indispensabil.

Atunci când, concentrat, minuţios, metodic, lipit de birou, îşi consacra ore întregi să rezolve o mie de probleme şi să ia sute de decizii, se dedubla: o formă a lui se ridica deasupra umerilor, ca un duh plutitor, spectator al existenţei lui, care îi şoptea la ureche cu un zâmbet senin: „Vezi? Trăieşti!”

Un singur lucru nu suporta, liniştea. Pentru că liniştea mirosea a spital. Aşa încât o adiere continuă de muzică clasică – Mozart, Bellini, Donizetti, Verdi, Bizet, Massenet – îi înmiresma biroul.

Într-o seară de aprilie, în timp ce se pregătea să-şi părăsească dosarele, unchiul său l-a sunat:

— Vino, te rog, în sala de şedinţe.

Patru etaje mai jos, în sala de un lux ostentativ ame najată pentru a impresiona clienţii şi colaboratorii, William l-a regăsit pe Samuel Golden, care stătea la capătul mesei din acaju. Pentru prima dată unchiul îi păru bătrân: gâtul descărnat susţinea cu greu capul care se apleca spre piept; trupul se micşorase în costumul negru de stofa; pleoapele uscate, înroşite, dădeau o fixitate îngrijorătoare ochilor stinşi, iar buzele prea subţiri se albăstreau bolnăvicios.

— Am început să obosesc, William. De la accidentul tău am înţeles că nimeni nu e nemuritor, nici măcar eu, ceea ce nu-mi venea să cred.

S-a strâmbat, ținându-se de burtă.

— Familia n-a fost niciodată prioritatea mea. Să reuşesc, să-mi construiesc imperiul, banca asta, mi-a absorbit timpul, mi-a consumat forţele. Bineînţeles că aş fi putut să mă însor într-o doară şi tot într-o doară să fac copii. Dar eu nu ştiu să fac nimic într-o doară, fără să mă dedic în întregime. Rezultatul? Nu am moştenitor.

Şi-a ridicat bărbia spre nepot.

— Sper că nu te-ai bazat vreodată că vei moşteni ceva de la mine.

William a răspuns cu o vigoare sinceră:

— Niciodată. M-am gândit, e drept, dar nu mă bazez pe asta.

— De ce?

— Ştii şi tu, unchiule, că în ziua de azi moştenirea de la

părinţi o primeşti când eşti deja la pensie. Mai bine să-ți construieşti viața fără să o aştepți.

Samuel a zâmbit, dând din cap. William a continuat:

— Oricum, ai anunțat că o să-ți laşi averea institutului Yad Vashem, în amintirea strămoşilor noştri morți în timpul deportării. Sunt de acord cu intenţia asta.

Unchiul Samuel şi-a scărpinat mâinile pline de pete maronii apoi a suspinat.

— Meriţi mai mult decât fiul pe care nu l-am avut. Şi-a îndreptat ochii de prădător spre el.

— În ultimele luni te-am studiat pe când erai la comandă, William: stăruinţa ta, viteza analizelor, calmul, justeţea deciziilor, toate acestea s-au dovedit excepţionale. Te admir.

— Mulţumesc.

— Gândeam cu totul pe dos în privinţa familiei. M-am preocupat mai mult de cei morţi decât de cei vii... Prin ce aberaţie am ajuns să dau mai multă importanţă trecutului? De ce să mă interesez de înaintaşi şi nu de urmaşi...? Absurd! Aşa că mi-am schimbat dispoziţiile testamentare. Moştenitorul meu vei fi tu, dacă...

William a fremătat.

— Poftim?

— Vei fi tu, dacă...

— Eu, dacă ce?

— Tu, dacă vei avea un copil.

William a rămas cu gura căscată, simţind că nu mai are aer. Samuel Golden a sfârşit:

— Îţi las averea mea dacă şi tu, la rândul tău, într-o zi, o s-o dai mai departe. Nu protesta, am semnat testamentul la notar azi-dimineață. şi nici nu-mi mulţumi.

Samuel i-a făcut semn lui William să plece, ca şi cum ar fi discutat o chestiune obişnuită, şi s-a închis în biroul alăturat.

William a ales să se întoarcă acasă pe jos. În ciuda anchilozării şoldurilor şi a picioarelor, avea nevoie să se gândească aşa cum numai mersul pe jos o permite.

Înainta cu capul plecat, de pe un trotuar pe altul, abia ridicând privirea spre semafoare înainte să traverseze, trecând de la macadam la pavajul şlefuit de secole, absorbit, insensibil

la fiinţele umane, trecând pe lângă siluete fără chip. Iubea Parisul şi cerul său fără stele populat de felinare. Iubea Parisul noaptea, când îl percepi mai mult cu nasul, urechile şi pielea decât cu ochii. Iubea Parisul umed la malul Senei, uscat între faţadele vechi, Parisul înfierbântat de aerul de la metrou care-şi trimitea răsuflarea încinsă prin grilaje, Parisul putred pe lângă pubelele înalte, Parisul zgomotos, confuz, tunător, mereu în mişcare, ţipător ca un bâlci, apoi brusc tăcut după colţul unei străzi, de un calm aparent, un graffiti de linişte compus din mii de sunete discrete, becul care s-a ars, scuterul care tuşeşte, radioul torcând în adâncul unei gherete, şobolanul infiltrat în canalizare, pianul catifelat ale cărui note curg dintr-o mansardă îndepărtată. Iubea Parisul liniştit, pustiu, dar nu mort.

Paşii lui William îi ritmau meditaţia, aducându-l la esenţial. În cursul periplului său, o evidenţă se impunea: îi va explica unchiului că proiectul său se strivea de un obstacol anatomic. Desigur, ar putea să o întâlnească pe femeia vieţii lui; desigur, putea să o ia de nevastă; dar nu vor avea niciodată copii, după cum i s-a spus la centrul de recuperare din Garches. William considera că-i datorează lui Samuel adevărul. Dacă i-l va spune, unchiul său va hotărî: fie să-i menţină poziţia, fie să-i lase totuşi moştenire banca. Da, Samuel trebuia să ştie. Apoi, oricare ar fi hotărârea lui, William o va accepta.

A mai mers pe lângă fluviu de unde urca o răcoare glacială. Cu cât îi obosea trupul, cu atât îi devenea mai uşoară mintea. Pe măsură ce se adâncea întunericul, vedea mai clar.

„Dar dacă, s-a gândit William cu speranţă, dacă unchiul ar fi de acord cu o înţelegere?" Ar adopta nişte copii... sau s-ar însura cu o femeie care ar avea un copil din prima căsătorie... Poate ar fi de acord să negocieze?

Când a ajuns acasă, nu se mai auzea nici un clopot, Parisul îşi pierduse pulsul, dar el găsise ce îi va spune unchiului.

În dimineaţa următoare, după două ore de somn – se prăbuşise pe pat, îmbrăcat şi încălţat – William s-a dus la bancă preocupat de ce dorea să zică.

Abia s-a apropiat de clădire când a observat o agitaţie neobişnuită în faţa intrării monumentale. Poliţişti, pompieri, funcţionari, angajaţi mişunau. Văzându-i maşina, Paul Arnoux s-a repezit spre William şi nu a aşteptat să iasă ca să-i anunţe tragica veste: în acea noapte, inima lui Samuel Golden cedase. Tocmai fusese găsit, ţeapăn, în patul său.

Cu mâinile încleştate pe volan, William a rămas prea stupefiat ca să simtă vreo emoţie. În timp ce Paul continua să-i vorbească pentru a-l readuce la realitate, un sentiment de vinovăţie îi spărgea moleşeala şi îl invada. Nu ar fi trebuit să se alarmeze, aseară, de starea lui Samuel? De ce neglijase neliniştea care îl străbătuse atunci? Nu ar fi trebuit să cheme un doctor în loc să continue acea discuţie? S-a gândit la plimbarea sa nocturnă prin Paris în timpul căreia, preocupat doar de sine, nu bănuise agonia unchiului său.

S-a urât.

Zilele următoare au organizat funeraliile potrivit dispoziţiilor lui Samuel Golden, care, era evident acum, îşi prevăzuse apropierea sfârşitului. William a participat la ele ca un automat, cu faţa lividă, trupul rigid, vorba rară, pe care lumea le-a interpretat ca pe semnele unei dureri profunde.

Remuşcarea îl rodea. Aşa încât, la citirea testamentului, a fost aproape uşurat să-l întrerupă pe notar strigând că nu va moşteni nimic pentru că nu avea copii.

Notarul s-a încruntat.

— Ascultaţi până la capăt ce avea unchiul de zis. Vă acordă doi ani ca să vă întoarceţi în faţa mea cu un copil şi dovada filiaţiei prin test ADN.

— Ascultaţi, nu are rost să mai aşteptăm! Nu pot să mai am copii după accidentul de maşină.

— Sunteţi sigur?

— Sigur! Daţi totul asociaţiilor.

— Vă las posibilitatea să vă încercaţi norocul, domnule Golden. De ce să renunţaţi? Ştiinţa ne-a lărgit posibilităţile de a procrea. În zilele noastre, cu ajutorul...

— Nici nu am de gând să încerc.

Notarul l-a privit nemulţumit, incapabil să înţeleagă un om care refuza milioane, apoi a încheiat cu voce autoritară:

— Nu contează. Vom aştepta doi ani. Legea ne obligă să respectăm intenţiile defunctului.

Conform instrucţiunilor unchiului său, William devenea director general al băncii şi trebuia să îşi exerciteze regenţa timp de doi ani. După care totul avea să se hotărască din nou...

William a luat în mână frâiele societăţii cu vigoare şi eficientă, dornic să servească amintirea unchiului său. Pieţele de capital au suferit apoi turbulenţe sinistre din cauza unor bule speculative ce se spărgeau, a regulilor europene care se schimbau, a speculanţilor care profitau de furtună pentru a prăda navele eşuate; dar, în mijlocul instituţiilor financiare care se scufundau una după alta, William a ştiut să-şi păstreze calmul şi să readucă vasul Golden pe linia de plutire.

Data fatidică se apropia. Numai Paul, credincios şi eficace ca de obicei, cunoştea clauzele testamentului.

Într-o seară, pe când beau împreună un whisky în biroul lui William, după o zi agitată, i-a zis îngrijorat:

— Mă tem de viitor, William.

— Ce viitor?

— Succesiunea.

— Nu-ţi face griji. Acţiunile băncii vor fi transferate organizaţiilor de caritate, care presupun că mă vor lăsa în postul de conducere.

— Probabil. Deşi nu e sigur... Oricum, nu vei mai constitui tu singur consiliul de administraţie, va trebui să-i satisfaci pe acţionari. Se ştie foarte bine că acţionarii sunt miopi, că pretind un singur lucru: dividende, chiar şi atunci când logica unei firme necesită investiţii. În acest moment, vasul nostru nu e complet stabil; dacă acţionarii nu vor fi de acord cu deciziile tale, sau numai dacă le-ar întârzia, ne-am scufunda. În plus, cât timp vor mai dura aceste vremuri nesigure?

— Consiliul de administraţie nu va schimba căpitanul în timpul furtunii. Eu rămân optimist.

— Serios?

— Din fire!

— Ceea ce nu justifică optimismul.

— Vreau să fiu optimist.

— Asta-i încăpăţânare! Tot nu m-ai liniştit. *Aut Caesar, aut nihil.*[1]

Discuţia a continuat, liberă, sinceră, fără o soluţie evidentă. Cei doi bărbaţi se apreciau din adolescenţă şi erau mulţumiţi să înainteze unul lângă altul pe drumul vieţii.

— Unde te duci cu fetele tale în iarna asta? a întrebat William.

— La Cluzet. Îți aminteşti? Tata avea o cabană şi am locuit acolo o lună, în vara de dinaintea bacalaureatului.

O imagine a apărut deodată în creierul lui William: Mandine! Mandine, iubita lui de trei zile. Mandine şi scrisorile ei plângăreţe. Mandine şi presupusul ei fiu...

Fiul lui William?

Moş Zian se ţinea drept pe picioarele lui slabe, susţinut de bastonul pe care l-a înfipt în faţa lui, sever, neprietenos, împiedicând pe oricine să treacă. Un hanorac vişiniu, care îi făcea pieptul să pară mai mare decât era, îl făcea ameninţător: un paznic cu pielea rumenă, căpăţâna căruntă, mustaţa tăiată cu foarfecă, un obstacol aşezat în faţa porţilor din Savoia.

Sala de aşteptare rămânea goală. Din ce în ce mai puţin frecventată pe an ce trecea, nu mai avea nici vânzător la ghişeu, nici şef de gară. Un distribuitor de bilete le permitea călătorilor să-şi ia locuri, iar un coş de gunoi îşi oferea serviciile.

Coborând din tren, îmbrăcaţi în paltoane de caşmir peste costumele lor scumpe, Golden, Müller şi Johnson, singurii călători, s-au îndreptat spre moş Zian.

Acesta a răcnit:

— N-o să dai ochii nici cu fiică-mea, nici cu nepotu-meu.

— Bună ziua, stimate domnule Thievenaz, a exclamat primul avocat.

— Suntem încântaţi să vă cunoaştem în cele din urmă, a continuat al doilea.

---

[1] *Ori cezar, ori nimic* (în lb. lat. în orig.).

Cu ochiul scăpărând, patriarhul s-a uitat lung la ei, apoi şi-a îndreptat privirea spre William Golden. Pe cine vedea? Un străin a cărui faţă tocmai o descoperea? Nemernicul care abuzase de fiica lui? Fustangiul care spălase putina? Milionarul care avea să-şi răscumpere vina? Sau regăsea în William acele trăsături care aparţineau feţei familiare a nepotului său? Expresia de pe chipul său rămânea indescifrabilă.

— Veniţi după mine.

Tăcut, s-a întors, a ieşit din gară şi a luat-o pe singura stradă din satul înghesuit între munţi. Drumul cenuşiu, desfundat, suferise rigorile iernii; pietrişul care fusese împrăştiat peste zăpadă se rostogolea sub pantofi. Bătrânul şchiopăta, demn, lent, chiar trăgând un pic de timp, de parcă i-ar fi plăcut să ritmeze paşii parizienilor în funcţie de ai săi.

A intrat într-o cafenea al cărei nume – Le rendez-vous des amis[1] – l-a îngheţat pe William prin ironia lui.

S-au instalat pe nişte scăunele în jurul unei mese simple. Încăperea, fără gust, fără graţie, cu pereţii văruiţi şi podeaua acoperită cu gresie, mirosea puternic a brânză şi a vin fiert, cu care se amesteca parfumul înţepător al unui detergent cu clor.

Parizienii s-au hotărât în sfârşit să-şi sprijine coatele de muşamaua lipicioasă. În jurul lor, nimic deosebit în afara unei ferestre minuscule, pe pervazul căreia se înghesuiau cactuşi, păpuşi croşetate şi, în spatele uşii de la intrare, un orologiu imens din lemn de nuc a cărui pendulă somnola între formele lui de mandolină.

Moş Zian i-a comandat ospătăriţei o sticlă de cidru cu patru pahare fără să îi pese de ce ar vrea fiecare. A băut încet, şi-a şters mustaţa după care, lăsându-şi jos paharul de faianţă, i s-a adresat lui William:

— De ce?

— De ce, ce? a repetat William, prefăcut.

Nu era sigur de înţelesul întrebării: moş Zian voia să ştie de ce a fugit sau de ce a revenit?

---

[1] Întâlnire cu prietenii.

Aspru, moş Zian a insistat:

— De ce-ai plecat?

Întrebarea îl deranja pe William mai puţin decât cealaltă.

— Eram foarte tânăr.

— Erai destul de în vârstă ca să te culci cu Mandine.

— Prea tânăr ca să fiu tată.

— Dar despre mamă ce spui? Mandine e de-o vârstă cu tine.

Replica a sunat ca o lovitură de bici; cu toate astea, dincolo de agresivitate, faptul că era tutuit l-a făcut pe William să întrevadă o posibilitate de înţelegere.

— Am făcut dragoste, asta-i tot. Nu aveam intenţia să ne căsătorim, nici să creştem copii.

— Asta zici tu.

William a lăsat capul în jos, conştient de reaua sa credinţă. Mandine se gândise dintotdeauna că va rămâne cu „prinţul ei", iar el s-a prefăcut că nu înţelege, apoi că a uitat.

— După ce m-am întors la Paris, nu am crezut ce îmi scria Mandine. Sau nu am vrut să cred. În fine, ba da, pentru că i-am dat bani să-şi facă avort la spital.

Moş Zian a ridicat din umeri şi a privit soarele de afară. Câteva secunde, a părut că se concentrează pe cerul senin, că adulmecă lumina, departe de oameni. Cu fruntea nepăsătoare şi ochii albaştri ca zenitul, aproape absent, a mormăit într-un sfârşit cu voce guturală:

— Voi, parizienii, ne dispreţuiri pentru că trăim cu animalele. Totuși, ar trebui să luaţi aminte la animale, pentru că ați avea de învățat de la ele. La animale, niciodată un mascul n-a uitat să-şi hrănească sau să-şi crească puii.

William a întors capul, atins, incapabil să riposteze. În faţa tonului feroce al lui moş Zian, Müller şi Johnson au tăcut câteva secunde din decenţă, apoi s-au pus pe treabă:

— Domnule Thievenaz, vă rog să ţineţi cont de faptul că clientul nostru regretă acum comportamentul său din trecut, că îi e ruşine, motiv pentru care a venit aici, şi că are de gând să repare daunele, luându-şi nişte angajamente.

— Să repare? Oamenii nu se repară cum ai repara o maşină sau un prăjitor de pâine!

— După cum era indicat în scrisorile noastre, clientul nostru se pregăteşte să recunoască copilul, să îşi asume cheltuielile educaţiei sale şi să ofere o sumă considerabilă mamei.

— Considerabilă pentru cine? Pentru noi sau pentru el? Hârtiile voastre nu spuneau nimic despre asta.

— Un milion de euro, a enunţat Müller.

— O sumă substanţială pentru cele două părţi, a adăugat Johnson.

— Desigur, vom face, în prealabil, un test ADN, a încheiat Müller.

Mai întâi surprins, nevenindu-i să creadă, moş Zian a tuşit, s-a tulburat. Lăsând deoparte contemplarea naturii, l-a măsurat din ochi pe William în căutarea unei confirmări. Acesta a dat din cap. Moş Zian şi-a încreţit fruntea acoperită de riduri mărunte.

Neliniştit, Müller a intervenit:

— Oferta domnului Golden ni s-a părut prea generoasă, dar dânsul a menţinut-o deoarece o consideră proporţională cu prejudiciul.

— „Domnul Golden"... a murmurat moş Zian, mestecând dispreţuitor adresarea pompoasă.

— Refuzaţi să îi acordaţi o şansă domnului Golden? a reluat Johnson.

Ca şi cum avocaţii n-ar fi avut importanţă nici cât o muscă, moş Zian i-a răspuns lui William:

— Nu ție îți dau o şansă, ci lui Mandine şi lui Jébé.

William urca pe drumul stâncos ce ducea la cabana lui moş Zian, care le ordonase avocaţilor să aştepte jos.

În acea zi radioasă, nici un nor nu se agăţa de vârfuri. Reliefurile, stâncile şi culmile se detaşau cu puritate în timp ce, pălăvrăgind cu păsările, pârâul îşi rostogolea apele iuţi în albia pietroasă.

Moş Zian schimbase ritmul, se grăbea încet, cu piciorul sigur, echilibrul precis, în ciuda invalidităţii. În spatele lui, William îşi forţa stoic încheieturile ţepene ca să-l urmeze.

Încerca să discute cu bătrânul:

— Cum îl cheamă pe copil?

— Jébé. Nu-i ştii nici numele?

Descurajat de acreala tonului, William a mai aşteptat o vreme până să-l întrebe iar:

— Ciudat nume, Jébé...

— O prescurtare.

William a mai răbdat încă vreo cincizeci de metri înainte să insiste:

— şi care e prenumele complet?

— Ar trebui să-l știi. Mandine l-a botezat aşa din cauza ta.

— Ce?

— James Bond! a tunat moş Zian.

S-a oprit şi s-a întors îndreptând un deget acuzator înspre el.

— Mandine spune că e eroul tău preferat.

William şi-a amintit romanele de spionaj pe care le citea pe vremea când a sedus-o pe fată, iar stânjeneala l-a făcut să roşească.

— Aha! a făcut mos Zian, ca şi cum William şi-ar fi recunoscut vina.

Bătrânul şi-a reluat urcuşul cu înverşunare.

— Eu îi spun Jébé. Nu mi-am imaginat niciodată că voi avea un urmaş pe nume James Bond Thievenaz.

Gâfâind, încercând să nu rămână în urmă în ciuda şoldului dureros, William a tăcut, corectând în minte starea civilă a fiului său în James Golden, sau James B. Golden. În josul pantei, ieşit dintr-un grajd, un bărbat îndemna vacile spre păşune. Agitate, cele tinere galopau făcând să răsune tălăngile, pe când cele mai bătrâne păşteau iarba în smocuri mari.

— I-ați anunțat că venim?

— Da.

Răspunsurile laconice ale bătrânului împotmoleau conversaţia. Pe William îl irita să fie tratat aşa, ca un puşti de şaisprezece ani.

S-au scurs mai multe minute. William, leoarcă de transpiraţie, a îndrăznit:

— Mandine e supărată pe mine?

Moş Zian a ridicat din umeri, cu o figură mâhnită.

— Nu.

Au ajuns lângă un pilon şi şi-au tras răsuflarea. În jurul lor, primăvara se dezvolta pe două viteze: pe acest versant păşunile erau deja verzi şi presărate cu păpădii dese; pe cel din faţă, care profita mai puţin de soare, pământul încă se vedea şi numai câteva palide primule ieşeau dintre pietre.

— Mandine nu e supărată pe mine? a repetat el, nedumerit.

— Mandine e Mandine.

Moş Zian socotea că terminase cu întrebarea asta, apoi s-a răzgândit când a văzut faţa lui William.

— Te-a aşteptat. Tot zicea că o să te întorci, chiar dacă o certam de fiecare dată când zicea asta. Acum plânge de două zile, atât e de fericită.

— Fericită c-a avut dreptate?

— Fericită c-o să te vadă.

Panicat, William a fremătat; tremuratul spontan al corpului său trăda o dorinţă de a fugi. Moş Zian a observat acest reflex şi o lucire sarcastică i-a trecut prin pupile.

— Stai liniştit, i-am interzis să se arunce pe tine. Să te lingă ca o căţea care-şi întâmpină stăpânul, că m-ar scârbi... I-am ordonat să se gândească la micuţ. Numai la micuţ. A înţeles.

Pe drumul noroios, caprele care au fost să bea din adăpătoarea de lemn şi-au lăsat urmele: după acest semn, William şi-a amintit că erau la o sută de metri de cabana ascunsă în spatele unei pante.

Inima i s-a strâns.

Mandine stătea în faţa casei, ţinând de mână un copil. Probabil i-a văzut în timp ce urcau... sau aştepta acolo, încrezătoare, de dimineaţă.

Nici timpul, nici tristeţea, nici maternitatea nu îi ştirbiseră frumuseţea, firescul ei îmbătător. Radioasă, superbă, plină de forţă şi viaţă, un zâmbet extaziat îi deschidea buzele cărnoase.

William a resimţit din nou o uimire veche de zece ani, apoi şi-a revenit. Nu, nu venise pentru Mandine, ci pentru fiul său. Nici nu se punea problema să facă din nou greşeala de

altădată.

S-a apropiat încet, cu picioare de plumb, cu palmele transpirate, în fiecare secundă cu teama de a greşi – fie să o încurajeze prea mult pe Mandine, fie să fie dispreţuitor – temându-se de judecata acelui copil necunoscut care, stând drept în puloverul lui portocaliu, îl măsura din priviri pe domnul care îi vizita.

S-au oprit toţi, imobili. Băiatul devenise centrul lumii. Cei trei adulţi îi pândeau orice reacţie.

Mandine, stăpânindu-şi cu greu agitaţia, cu faţa luminată de bucurie, ochii larg deschişi, îl ţintuia cu ochii pe băiat arătându-i-l pe William cu mâna, ca şi cum îi oferea cel mai preţios cadou.

Într-o secundă, William şi-a dat seama cum stă situaţia. Mandine era plină de iertare. Mai mult, ştersese totul cu buretele. Pentru ea conta doar momentul prezent, care anula nefericirile trecute; acum, Jébé al ei îşi regăsea în sfârşit tatăl, pe care ea i-l prezenta mândră. Tatăl lui era un tată bun. Tatăl lui era un domn foarte frumos, foarte inteligent, foarte cumsecade, care a reuşit în viaţă.

Copilul îşi dădea seama că trăia un moment crucial. Privirea lui se muta de la mama la bunicul, apoi spre William. Şovăia. Presiunea îl bloca.

William a înaintat şi, fără să gândească, a îngenuncheat în faţa lui.

— Bună ziua, a murmurat el.

— Bună ziua, a răspuns copilul cu o voce subţire, liniştit că scena a redevenit normală.

A sărutat plin de respect obrazul adultului, după care, cu ochii sclipindu-i de o admiraţie pe care era gata să i-o acorde, l-a întrebat:

— Este adevărat că eşti un prinţ?

*

În trenul ce îl ducea la Paris, cu ochii ţintuiţi pe cablurile electrice care însoţeau calea ferată şi îi ritmau reveria cu blândeţe, William se odihnea, frânt de toate emoţiile acelei zile. Cei doi avocaţi, solicitaţi de alte afaceri, l-au abandonat câteva

minute pentru o consultare.

Tinereţea i se părea foarte îndepărtată. Zece ani îl separau de acea vară, de Mandine, de corpul ei agil, impetuos, de senzualitatea lor toridă şi inocentă. Din acel august el se luptase pentru examene, diplome, concursuri, se luptase să se impună în faţa unchiului său, se luptase să meargă din nou după accident, se luptase să împiedice ruina băncii Golden; da, de atunci nu făcuse decât să se lupte. Dar aici, pe acest promontoriu al Alpilor, a descoperit că puteai să te mulţumeşti să trăiești, să respiri, să simţi mângâierea vântului, să deschizi ochii ca să admiri lumea, să te trezești dimineaţa şi să te culci seara; puteai să aștepţi pe cineva zece ani fără ca asta să te enerveze mai mult decât cinci minute de întârziere la Paris.

Îi plăcea de fiul lui, îi plăcea de Mandine. Cu toate acestea ei rămâneau doi necunoscuţi. Nişte străini. Supravegheați de moş Zian, Mandine şi William nu s-au atins, o reţinere firească la William şi impusă la Mandine.

Müller şi Johnson s-au aşezat din nou în faţa lui. Închizându-şi servieta, Johnson a ridicat trusa de care s-a folosit pe Jébé și William.

— Vom primi rezultatul comparaţiei dintre ADN-urile voastre într-o săptămână.

William a rămas nemişcat. El nu avea nevoie de un test de filiaţie: Jébé semăna cu el, sau mai degrabă – pentru că nimeni nu are o idee obiectivă despre sine – era înrudit cu Jean, vărul lui din partea mamei, văr care trecea adesea drept fratele lui. Ereditatea era neîndoielnică. Această certitudine provoca în el sentimente variate, incomode: deoarece era tatăl lui, era şi un ticălos. Totuşi, nu va face eforturi în privinţa lui Mandine. O dorise altădată, nimic mai mult, la fel și azi, nici nu se punea problema să-i acorde vreun loc alături de el. Ce conta Mandine? Era deja obişnuit să o respingă, să-i ignore suferinţa, cu ea se va mulţumi să se poarte la fel ca până atunci. Dar cu copilul? Trebuia să-şi iubească de acum acest fiu pe care îl neglijase? Singurul pe care îl va avea vreodată?

A abordat acest subiect cu oamenii legii:

— Ce mă sfatuiţi în legătură cu fiul meu?

— Nu înţeleg, domnule Golden. Oare am uitat vreun

element din înţelegerea pe care am redactat-o pentru familia Thievenaz?

— Nu mă refer la aspectele juridice, ci vorbesc de... relaţii. Va trebui să merg să-l văd, probabil... să devin tatăl lui şi altfel decât trimițându-i bani... Să-l invit la Paris... Cu sau fără mama lui, aici e problema... Şi dacă aş solicita o înfăţişare în faţa judecătorului pentru custodie...

Oprindu-l cu un gest al mânii, Müller a afirmat cu autoritate:

— Să fim clari: în ce priveşte succesiunea după unchiul dumneavoastră, e suficient să aveţi un fiu, nu sunteți obligat să-l şi iubiţi.

Johnson a aprobat, amuzat, după care cei doi asociaţi au pufnit în râs.

Laş, William și-a sprijinit capul în palme ca să-și ascundă consternarea; cum poţi să priveşti situaţia cu atâta cinism? Hotărârea a fost luată: chiar și numai pentru a-i contraria pe acei monștri cu sânge rece, şi mai ales ca să nu ajungă ca ei, avea să-și iubească fiul.

James și William au început să se îmblânzească unul pe altul.

După rezultatul pozitiv adus de testul de paternitate, demersurile juridice s-au înlănţuit, conduse cu eficacitate de Müller și Johnson pe de o parte, de moş Zian de cealaltă. William Golden a moştenit colosala avere a unchiului său, care includea şi banca. Şi-a înlocuit mansarda cu o reşedinţă de lux în arondismentul 16, întreţinută de o echipă de servitori.

William lucra la fel de mult, dar o grijă nouă apăruse în viața lui: fiul său.

Din două în două săptămâni, duminica, mergea în Alpi şi stătea cu copilul. Mandine părea să cerşească atenţie, chiar iubire, dar moş Zian veghea şi o împiedica să-și dea frâu liber firii afectuoase. Dacă era dezamăgită, frustrarea ei era ștearsă de mândria pe care o citea pe chipul lui Jébé, copilul altădată fără tată și care acum îşi petrecea timp cu eroul lui. Cu atât mai mult cu cât William, care venea cu un avion privat, îşi lua adesea fiul în zbor deasupra vârfurilor şi norilor.

Jébé împlinea deja zece ani. Trebuia să meargă la gimnaziu, ceea ce însemna, pentru micii munteni din zonă, să stai la internat în oraş, să mergi la o şcoală îndepărtată. Mandine știa asta şi tremura la ideea că n-o să-şi vadă fiul decât la sfârşit de săptămână.

În iulie, William a făcut în aşa fel încât să se afle între patru ochi cu moş Zian, care repara poarta grajdului.

— M-am informat despre gimnaziile din regiune. Sunt puţine cu internat, și nu din cele mai bune.

— Important e ca Jébé să înveţe bine.

— Nu-i totuna să străluceşti într-o şcoală mediocră şi să te remarci într-una excelentă. În țara orbilor, chiorul e împărat.

Proverbul a avut un efect puternic asupra lui moş Zian, care s-a oprit din lucru.

— Şi care-i sfatul tău?

— Să nu se ducă la internat.

— Poftim?

— Să vină la tatăl lui la Paris, să meargă, ca şi mine pe vremuri, la gimnaziul Stanislas, la liceul Louis-le-Grand, şi să se întoarcă la voi în weekenduri și în vacanţe.

Moş Zian s-a strâmbat, a plescăit de două-trei ori, apoi, după o răsuflare puternică, a scuipat şi i-a întins mâna lui William: era de acord – Mandine, fiind sub tutelă, nu avea nici un cuvânt de spus.

Când s-a întors, după două săptămâni, William a constatat că Mandine s-a schimbat. Cu ochii roşii, nasul umflat, îl privea pieziş pe William. Moş Zian i-a spus că a plâns de când a aflat de hotărâre. Dacă varianta cu internatul nu-i plăcea înainte, noua situaţie adăuga și o trădare: de data asta nu societatea, cu obligaţiile ei educative, îi fura copilul, ci un om, un om concret, un om mai bogat, mai șmecher, mai influent decât ea, omul care se ocupa de Jébé doar de câteva luni pe când ea îi consacrase zece ani. Şi, ca un cuţit suplimentar în rană, Jébé se bucura: să trăiască cu tatăl lui, să locuiască la Paris, să se înscrie la un liceu prestigios îl încânta! Nu-l mai recunoştea în aceste dorinţe. Ce legătură era între acest orășean și boţul de carne fragil şi necuvântător pe care-l hrănise la sân? Cu micuţul care fugea să se ascundă în

brațele ei strigând „mami” și care cuprindea el singur toată frumusețea lumii? Îi mai rămâneau câteva zile împreună cu Jébé, dar îl considera deja plecat, atât de puțin mai semăna cu cel pe care îl adorase de la primul țipăt.

Speriat de atitudinea ei de animal hăituit, William a dat dovadă de lașitate. La sfârșit de august, când trebuia să meargă să-și aducă fiul la Paris, a găsit pretextul unor obligații profesionale și i-a propus credinciosului Paul să meargă în Savoia în locul lui.

Duminică seara, adus de Paul, James – așa îi spunea William – a descoperit cu uimire reședința de lux a tatălui său, camera lui imensă, piscina, sala de sport, personalul de serviciu. A adormit cu greu, atât era de surescitat.

După ce a adormit copilul, cei doi prieteni s-au instalat în salon.

— Un biliard?

— Un whisky dublu ca să-mi revin, a zis Paul.

— Să-ți revii din ce?

Paul i-a povestit scenele îngrozitoare care se întâmplaseră în Savoia.

Când ajunsese la cabană, Mandine înțelesese că venea să-i ia fiul și reacționase ca o fiară. Scoțând un urlet ascuțit, se năpustise asupra lui Paul, îl lovise, zgâriase, bătuse, hotărâtă să îl alunge. Forța ei îl luase prin surprindere pe Paul. „M-ar fi omorât dacă moș Zian n-ar fi intervenit.” Când bătrânul reușise să îi despartă, ea se repezise la etaj, își luase fiul și se încuiase în camera ei.

— James plângea, se zbătea, o implora să îl lase, dar nimic nu mai ajungea la creierul ei de fiară. I se auzeau țipetele prin canaturile ușii: „Niciodată! Niciodată! Niciodată!” Furios, Zian a adus ajutoare. Împreună cu patru vecini a spart ușa, a smuls copilul de la fiica sa, iar țăranii au stăpânit-o pe Mandine cu un fel de șorț-cămașă de forță ce îi bloca la spate încheieturile. În acel moment, purtarea ei a devenit tragică: Mandine s-a năpustit spre perete, cu capul înainte. „Dați-mi-l înapoi! Dați-mi-l înapoi!” Sângera și continua să se dea cu capul de pereți. Pe jos era o baltă de sânge. Noi cinci am reușit să o

îmblânzim, până au ajuns pompierii. I-au administrat o injecţie cu sedativ. N-a avut nici un efect. După o doză triplă, a adormit până la urmă, gemând. L-am dus pe fiul tău la un hotel de la frontiera elveţiană, unde ea n-ar fi putut ajunge să-l ia înapoi. James tremura; chiar dacă dezaproba reacţia mamei lui, era mişcat de suferinţa ei, se întreba dacă nu era o greşeală să plece şi dacă ea nu avea dreptate să se opună. Se bâlbâia, plângea, gemea, se foia. Mi-am permis să-i dau un calmant ca să se odihnească.

Paul a suspinat înainte să continue:

— Azi-dimineaţă am urcat din nou la cabană ca să îi iau lucrurile. şi a fost înfiorător... Mandine, desculţă, îmbrăcată cu aceleaşi haine ca ieri, aşezată pe jos, mă aştepta în spatele uşii de la intrare, palidă, fără sânge în obraji, cu pleoapele vinete, cu buzele crăpate, şi mă privea cu indiferenţa unei moarte, ca şi cum era deja în lumea de dincolo. M-a urmat peste tot sprijinindu-se de pereţi; fără să zică un cuvânt, m-a văzut strângând hainele fiului ei, aranjându-le în valize, împachetând jucăriile. Moş Zian o supraveghea cu coada ochiului, dar – puteam ghici – se temea, ca şi mine, mai mult de calmul ei decât de furia de ieri. În timp ce doi oameni pe care i-am plătit au dus valizele şi sacii în sat, am acceptat propunerea lui moş Zian să împărţim o tartă cu prune. Mandine ne-a lăsat să ne instalăm pe fotolii, lângă cămin, apoi a ieşit să ia aer, cu chipul gol. Noi stăteam de vorbă la o cafea cu o picătură de coniac când am auzit un lătrat furios. Zian s-a ridicat imediat. „Gust! – Poftim? – Gust, câinele ei. E atât de bătrân că nu mai latră de luni de zile!” Temându-se de ce-i mai rău, Zian s-a repezit afară, a localizat de unde venea zgomotul şi am fugit amândoi până la grajd. Deasupra unui dulău galben care schelălăia disperat, Mandine atârna, cu gâtul strâns de un laţ pe care îl legase de grinda din mijloc. Încă se zbătea, mai era în viaţă. În câteva secunde Zian mi-a aruncat un topor, am urcat pe grinzi folosind scara pe care urcase şi ea şi am tăiat funia. Corpul lui Mandine a căzut în fân. Câinele s-a grăbit să-şi lingă stăpâna, iar Zian s-a aruncat pe jos şi a lărgit nodul. Mandine, congestionată, cu respiraţia şuierătoare, vocea aspră, îi repeta tatălui ei care o legăna în

braţe: „Lasă-mă. O s-o fac din nou. Lasă-mă. – Nu. – Ba da!” O inspiraţie de geniu l-a străbătut pe moş Zian: a lăsat-o din braţe, s-a ridicat, a privit-o şi apoi i-a tras o palmă răsunătoare. „Egoisto! – Ce?” a gemut Mandine frecându-şi obrazul. „Trebuie să rămâi în viaţă pentru el. – Pentru cine? – Pentru fiul tău. Într-o zi poate o să aibă nevoie de tine.” Lui Mandine i-au revenit culorile pe chip. Nu se mai mişca, dar o maturizare interioară o readucea pe Mandine pe care o cunoșteam, puternică, energică. Sângele reîncepea să curgă în ea. Încet, lacrimile i-au curs pe obraji, pe gâtul învineţit. Plângea de uşurare, zâmbea printre lacrimi. „Ai dreptate, tati. Într-o zi, Jébé o să aibă nevoie de mine.” Moş Zian a încuviinţat, ea s-a strâns în braţele lui, el a mângâiat-o cu o tandreţe aspră, fără senzualitate, ca a unui ţăran ce linişteşte o capră tânără, apoi, sprijinind-o, s-a întors la cabană cu ea. Peste o oră ea cânta la duş. O auzeam de jos, uşuraţi, convinşi că nu va mai încerca să-si ia viața.

Paul şi-a terminat povestea iar cei doi prieteni au tăcut, fiecare gândindu-se la drama lui Mandine şi a copilului ei.

— Îmi mai pui un pic? a întrebat Paul întinzând paharul.

— Sigur.

Turnând lichidul auriu, William a şoptit:

— Mulţumesc, Paul. Mă așteptam să se întâmple ceva de genul acesta şi nu mă simţeam în stare să fac faţă.

— Era mai bine să fiu eu. Acum o să-i poţi oferi liniştit fiului tău tot ce-i mai bun.

Paul s-a ridicat.

— *Ite, missa est.* [1] Mă aşteaptă familia. Rar petrec o duminică departe de ei... şi după aşa o experienţă...

William l-a însoţit până la ieşire. Pe stradă, lumina murdară a felinarelor împuţina culorile şi simplifica formele. Câţiva alergători în hanorac ieşeau din Bois de Boulogne, făcând slalom printre burghezii care îşi plimbau câinii.

— Iţi mulţumesc din nou, Paul.

Paul Arnoux şi-a pus pălăria pe cap, şi-a încheiat paltonul,

---

[1] *Mergeți, liturghia s-a sfârșit* (în lb. lat. în orig.).

şi-a pus la gât fularul de mătase. Un vânt rece prevestea toamna pariziană. În timp ce-şi punea mănuşile, Paul, şovăind să înfrunte lumea neprimitoare, a murmurat:

— N-am văzut niciodată aşa ceva, ştii?

— Ce?

— O asemenea iubire. Atât de puternică. Atât de violentă. Ar fi în stare să omoare pentru fiul ei. S-ar omorî pentru fiul ei.

Nereuşind să plece, i-a strâns mâna lui William.

— Mi-e ruşine. Nu ruşine de ce am făcut pentru tine, pentru că sunt convins că facem ce-i mai bine pentru fiul tău. Ci ruşine de mine însumi... nu mă voi lupta niciodată ca Mandine pentru fetele mele.

— Eşti un om civilizat, Paul. Ea nu e.

— Da?

— Tu şi cu mine suntem nişte oameni civilizaţi.

Paul a dat din cap, sceptic.

— Suntem civilizaţi precum o infuzie: un firişor de sentiment înecat în apă caldă. E călduţ, nu prea are gust.

Evitând să-l privească pe William, l-a salutat, apoi, cu paşi vlăguiţi, s-a îndepărtat în noapte.

James s-a obişnuit cu viaţa pariziană. Atenţia tatălui său, amabilitatea personalului, luxul care alina orice grijă l-au ajutat să-şi găsească locul şi să nu-l mai treacă fiori când se gândea la Savoia. şi pentru că, fiind deştept şi perseverent, dorea să obţină admiraţia lui William, s-a integrat cu râvnă în clasa a şasea de la gimnaziul Stanislas.

Tot la două săptămâni, William îl trimitea cu avionul în Savoia. La început, diferenţa între Paris şi munte nu l-a deranjat pe James; din contră, era chiar mândru că face parte din două lumi diferite, cu atât mai mult cu cât era înconjurat de iubire peste tot, a tatălui, a mamei şi a bunicului. A avut nevoie de mai mult timp ca să observe că trecea de la bogăţia extremă la sărăcie – moş Zian depusese la bancă banii lui William şi nu se atingea de ei, păstrându-i pentru când va îmbătrâni fiica sa.

Apoi, mărunţişurile au început să-l jeneze. Mama, care alerga mereu pe pajiştile alpine, zglobie, nu înţelegea nimic din

studiile lui, nu se prindea de glumele care îl distrau pe el, se uita la filmele care-i plăceau cu nişte ochi mari şi hipnotizaţi fără să reacţioneze, abia îl asculta când îi vorbea, prea dornică să-l strângă în braţe. A început să pretexteze nişte invitaţii la colegi ca să-şi scurteze drumurile în Savoia. Adolescent fiind, tandreţea fizică a lui Mandine, sărutările, îmbrăţişările, mângâierile ei, siestele pe care îl obliga să le facă în braţele ei îl stânjeneau; s-a îndepărtat de ea. De acum îl înţelegea mai bine pe tatăl lui şi se făcea înţeles mai uşor. Din fericire nu-i era ruşine cu ea, pentru că o vedea doar în Savoia, în universul ei, fără martori.

Lui William îi plăcea că băiatul creşte alături de el. Desigur, îi observa măruntele imperfecţiuni – o anumită laşitate, snobism, pofta de lux –, dar să iubeşti pe cineva înseamnă să-i iubeşti şi defectele.

Într-o dimineaţă, un amănunt l-a tulburat. La micul dejun, un servitor tocmai pusese corespondenţa pe masă, dar, angajat într-o negociere dezgustătoare la telefon, William nu i-a dat atenţie şi, cu receptorul lipit de ureche s-a îndepărtat spre capătul încăperii. Acolo era o oglindă în care, în timp ce argumenta, şi-a verificat nodul de la cravată; dar, în acelaşi cadru l-a zărit pe James care s-a strecurat în spatele lui, a consultat plicurile, a subtilizat unul, portocaliu, şi a luat-o la fugă. Adolescentul făcuse toate aceste gesturi procedând cu grijă, ca un hoţ.

Când şi-a terminat conversaţia, William şi-a dat frâu liber amărăciunii. Ce îi ascundea? Ce anume furase? Ce scrisoare primise pe care nu trebuia să o vadă tatăl lui? Pe moment, s-a gândit la facturile unor cumpărături clandestine, apoi buna dispoziţie i-a revenit adulmecând o corespondenţă amoroasă.

Curios, William a mers în camera lui James ca să vorbească cu el. Când a trecut pragul, James s-a lovit de el cu ghiozdanul în spate, anunţându-l că nu avea nici o secundă de pierdut, dacă voia să nu rateze lucrarea de control la geografie. William l-a ciufulit în treacăt.

S-a aşezat mecanic pe pat, a examinat pereţii. Postere cu rockeri, cu tenismeni. Romane SF. O saga de *heroic fantasy.* S-a gândit la scrisoare. Unde se ascundea? Nu! Nu va scotoci

prin sertarele fiului său! La cincisprezece ani şi-ar fi urât părinţii pentru un asemenea gest. Reţinut de scrupule, tocmai se pregătea să iasă din cameră când, ridicând privirea, a fost cuprins de un fior: scrisoarea pe care James o luase din teanc zăcea la gunoi. O recunoştea după hârtia de culoarea mandarinei.

Mâna nu i-a şovăit, a luat plicul. Pe el, literele i-au părut cunoscute: scrisul lui Mandine.

S-a prăbuşit pe patul de adolescent. Fiul său se purta aşadar la fel ca el? Fiul său arunca scrisorile lui Mandine fără să le deschidă? Istoria începea din nou?

Perplex, a ezitat să desfacă plicul. Dacă James îşi dădea seama? Asta-i, cum se făcea curăţenie în fiecare dimineaţă, doar nu se aştepta să o recupereze din coşul de gunoi.

William s-a refugiat în biroul său, şi s-a închis înăuntru.

„Jébé a meu drag. Gust e mort. Avea 18 ani. Mult pentrun câine. Cre că o fo fericit. Am plâns mult. Mi dor de tine. Vi tot mai rar. Mai scriemi de tine. Cică seri foarte bine. Eu numi dau seama. Mami care te iubest."

William descoperea cât de tare o rănise pe Mandine faptul că acum se ocupa el de James. Deşi observase reţinerile tot mai numeroase ale adolescentului când venea vremea să plece în Savoia – sub pretextul studiilor şi al taberelor şcolare drumurile sale se răreau – nu-şi dăduse seama totuşi cât se răciseră sentimentele fiului său, cu atât mai mult cu cât nu îl însoţea niciodată. Cu ce drept ar fi putut să-l certe pe James? Cum ar fi îndrăznit să-i facă reproşuri când lui însuşi, la aceeaşi vârstă, îi fusese ruşine cu Mandine?

„O mamă nu e o amantă, s-a făcut auzită o voce interioară. Nu ai decât o mamă. Nu trebuie să te porţi urât cu ea."

William şi-a promis că va interveni când va avea un moment prielnic.

După o săptămână, tot nu găsise momentul.

Luni dimineaţa, scena cu scrisoarea furată s-a repetat.

Ce să facă? O parte din William aprecia faptul că James se îndepărta de familia Thievenaz ca să devină un Golden. La o vârstă la care fiii se revoltă împotriva tatălui, James îl adora. Cum putea să-i reproşeze asta? Cum să-l împiedice? Să

ştirbească ataşamentul acela neaşteptat, fundamental, răscolitor? Ce să spună în apărarea lui Mandine? Ea suferea consecinţele retardului mintal, îşi înţelegea tot mai puţin fiul, stânjenindu-l cu o afecţiune excesivă.

Luni la rând, l-a lăsat pe James să fure scrisorile mamei sale şi să le arunce la gunoi.

Într-o seară, William şi-a iniţiat fiul în operă – la şaisprezece ani, trebuia să guste această artă subtilă. Pentru botez, a ales *Madama Butterfly,* presimţind că exotismul Japoniei, precum şi strălucitoarea scriitură orchestrală a lui Puccini ar putea să-l seducă. Pe deasupra, o distribuţie fastuoasă, ce reunea cele mai bune glasuri veriste ale planetei prevestea o seară de excepţie.

Nu se înşelase. Spectacolul îşi desfăşura splendorile, dintre care în primul rând naraţiunea.

În portul Nagasaki, prea tânăra Cio-Cio-San se îndrăgosteşte de Pinkerton, un ofiţer de marină american în escală. Împotriva familiei, a convenţiilor sociale, împotriva religiei ei, Cio-Cio-San, care înseamnă în japoneză Madama Butterfly, Doamna Fluture – i se dăruieşte yankeului. Are loc nunta, serioasă pentru ea, simplu folclor pentru el. Fac dragoste. El pleacă. Trei ani mai târziu, crescând rodul unirii lor, ea îl aşteaptă mereu, fidelă, izolată, refuzând alte partide avantajoase. Când Pinkerton ajunge în port cu noua lui soţie americană, află că a avut un fiu cu Cio-Cio-San şi decide să îl ia cu el. Cio-Cio-San se preface că e de acord, îşi sărută copilul, apoi se sinucide.

Pe măsură ce se desfăşura acţiunea, purtat de muzică, uimit de decoruri, copleşit de interpreta incandescentă care îşi oferea gheişei ingenue vocea pură, suavă, lirică, mila îl cuprindea pe William. Butterfly pierdea totul, familia strămoşii, identitatea niponă, soţul, fiul, viaţa. O tragedie de neclintit o zdrobea. Din cauza exotismului, a viorilor mătăsoase, a timbrurilor orientale, a corzilor vocale dezlănţuite care rivalizau cu puterea orchestrei, William îşi abandona filtrele obişnuite ale conştiinţei.

Drama muzicală îl pătrundea; începea să vibreze când

Butterfly nu bănuia cinismul lui Pinkerton; îi dădură lacrimile când o vedea pândind vaporul la orizont ani de zile; fremătă asistând la condescendenta brutală a bărbatului; se înduioşă la sacrificiul lui Butterfly care îşi încredinţa fiul tatălui şi simţi chiar el în burtă sabia pe care şi-o înfigea Butterfly.

Protejat de umbra lojei, cedase fără reţineri în faţa emoţiilor. Când, după douăzeci de minute de aplauze continue, s-a făcut iarăşi lumină, James s-a întors către el şi a exclamat, cu un zâmbet ironic pe buze:

— Ce melodramă!

Prin asta, James voia să spună că nu se lasă tras pe sfoară: înţelesese foarte bine că autorii şi interpreţii doriseră să-l emoţioneze, însă el rezistase acestei manipulări sentimentale cu toată puterea celor şaisprezece ani ai săi. De fapt, se lăuda că nu simţise nimic şi că iese intact de la spectacol.

Pentru o clipă, William şi-a socotit fiul stupid. Apoi, prin minte i-a trecut un gând: Madama Butterfly o întruchipa pe Mandine! Iată de ce el, William, fusese atât de răscolit. Acţionând precum Pinkerton, înfumuratul care, în cursul unei călătorii, îşi ia o nevastă şi o lasă, corupătorul puternic ce îi smulge fiul unei mame pe care o consideră inferioară, Puccini îl obligase să trăiască situaţia prin ochii romanticei Butterfly.

Seara, odată întors acasă, spunându-i noapte bună lui James în camera lui, i-a luat pe furiş câteva caiete, s-a închis în birou, a învăţat una-două să îi imite scrisul, după care, când a bătut miezul nopţii, prinzând inimă, a compus o scrisoare pentru Mandine.

O oră mai târziu, o semna „James”.

Butterfly a lui avea să sufere mai puţin decât cea a lui Puccini: fiul său o iubea. Cu atât mai rău pentru adevăr, cu atât mai rău pentru James. William, îngrozit de cruzimea bărbaţilor, de cruzimea sa, voia să îndulcească mâhnirea lui Mandine şi să îi încălzească singurătatea.

Cât de uşor era s-o iubeşti!

De-a lungul anilor, William i-a povestit lui Mandine ce face James în timpul zilei, seara cu tatăl său, la sfârşit de

săptămână cu prietenii; îi comenta pe larg cărţile pe care le citeşte, filmele pe care le vede şi mai ales se interesa de ce se întâmplă prin Savoia: cum o duce bunicul Zian, ce face câinele galben-roşcat care venise după Gust, cum s-au obişnuit caprele cu schimbarea staulului? La sfârşit, încropea mai multe formule linguşitoare, ştiind că Mandine le va citi şi reciti cu entuziasm.

Pentru a-şi face artificiul credibil, intercepta corespondenţa lui Mandine către fiul său, o parcurgea şi lipea la loc înainte să i-o înmâneze; de asemenea, îl obliga pe James să îi compună o scrisoare pe lună mamei sale, ca să nu se mire atunci când ea i-ar evoca mesajele cu căldură.

Minciuna funcţiona. James, devenit parizian, se deplasa din ce în ce mai puţin să îşi viziteze mama şi bunicul, însă scrisorile sale îi înlocuiau absenţa. Cât despre William, el se delecta cu nopţile pe care şi le ocupa scriindu-şi falsurile: cultiva iluzia că repară cruzimea lumii, că îşi face iertată răpirea fiului său, că îl civilizează pe rebelul de James şi, sub masca lui, se lăsa purtat să exprime o afecţiune autentică pentru Mandine.

După bacalaureat, James a urmat calea tatălui său şi a început studii de elită – prin vene îi curgea sânge de Golden. William trebuia să insiste pentru ca James să meargă o dată sau de două ori pe an în Savoia. Ţinea la asta cu atât mai mult cu cât i se părea că fiul său, cu tenul lui cadaveric de parizian, student şi chefliu, ar avea de câştigat dintr-o hoinăreală în care să respire aer curat. Din păcate, James nu îl asculta decât pentru patru zile şi se întorcea în grabă, cu paloarea neschimbată, înapoi în reşedinţa lor de lux.

Când James a împlinit douăzeci şi cinci de ani, în timpul petrecerii care transformase casa într-un club de noapte sclipitor, s-a produs un accident ciudat. În toiul recepţiei, James s-a prăbuşit. S-a crezut că e vorba despre o comă alcoolică, pentru că băuse mult, însă examinarea de la serviciul de urgenţă a scos la iveală o problemă la rinichi şi echipa l-a internat.

În primele ore, William a refuzat constatarea medicilor. La

urma urmei, dintr-o beţie de tânăr cu ocazia zilei de naştere nu ajungi la diagnostic de boală la rinichi! Aşa ceva se întâmplă tot timpul! Deliraţi! Lăsaţi-l să vină acasă.

Profesorul Martel i-a explicat calm, pedagogic, trist, lui William că seara aceea nu constituia cauza, ci declanşatorul. De ani buni, fiul său suferea de o necroză a rinichilor. Care acum se accelerase.

— Nu vă mira înfăţişarea lui?

— Ba da, însă munceşte atât de mult...

— Voma, câteodată?

— Da, însă mergea prin localuri de noapte, şi... învins, William îşi lăsă capul în jos: înţelesese.

— Ce tratament i se va administra?

— Nu există nici un tratament.

— Poftim?

— Singura scăpare rămâne transplantul. Dacă i se grefează nişte rinichi, poate supravieţui.

— Faceţi-o!

— E foarte delicat. Nu doar că există foarte puţine donaţii de rinichi, dar avem nevoie de doi, iar aceştia trebuie să fie compatibili cu organismul său. Să nu deznădăjduim însă. Sun imediat registrul de transplanturi.

În câteva zile, ca şi cum vestea bolii l-ar fi condamnat, James îşi pierdu puterile îngrozitor. Când William venea în vizită – dimineaţa, la amiază şi seara –, îşi vedea băiatul vlăguit, slăbit, cu tenul răvăşit, ochii galbeni, buzele tremurând.

S-a neliniştit, şi-a luat la rând relaţiile, a lansat apeluri prin tot Parisul pentru a grăbi operaţia. Din păcate, nu se găseau donatori.

După patru săptămâni de speranţe false, situaţia i-a scăpat de sub control: James risca să moară.

În noaptea aceea, s-a izolat în birou. Trebuia să le comunice mamei şi bunicului său adevărul. Cum să facă?

A hotărât să scrie două scrisori. Una, din partea sa, lui moş Zian. Cealaltă, din partea lui James, lui Mandine.

Odată prima terminată, a tremurat compunând mesajul pentru Mandine:

Dragă mamă,

Poate nu voi mai fi pe această lume când vei primi scrisoarea asta. Am fost diagnosticat cu o deficienţă foarte gravă a rinichiului – a ambilor rinichi. Eu care nu ştiam nimic despre aceste organe, am învăţat pe propria piele că ele joacă un rol esenţial în corpul nostru şi, dacă îşi pierd eficacitatea, viaţa noastră se năruie. E atât de adevărat, mamă! Pe zi ce trece mă împuţinez... Nu doar că îmi vine greu să mă hrănesc, dar nu mai am poftă. Aştept. Ce? Nu ştiu. Un transplant, propun medicii. Moartea, fără îndoială. În fiecare zi, tata petrece mai multe ore lângă mine şi citesc, pe chipul lui frământat, că mă sting.

Mamă, aş vrea doar să îţi spun că te iubesc. Îţi datorez totul. Mai întâi, viaţa, pentru că m-ai purtat în tine, în braţele tale, la sânul tău, când nimeni nu mă dorea – nu ştiu dacă tata ţinea să avortezi, nici dacă bunicul m-a considerat o ruşine. Pe urmă, iubirea; nu ai fost decât dăruire, devotament, surâs, avânt. Din bunătate, ai consimţit până şi să mă laşi să te părăsesc, ceea ce îţi frângea inima, gândindu-te că trebuie să devin un „mare domn de la oraş”. Iartă-mi plecarea. Iartă-mă că m-am întors aşa de rar. Iartă-mi îndepărtarea. Iartă-mă că, din orgoliu, ţi-am respins mângâierile, îmbrăţişările, alinturile: mă voiam puternic, autonom, fără ataşamente, în felul băieţilor. Dacă mi s-ar da posibilitatea să îmi continui viaţa, ori să obţin o viaţă de schimb, să ştii că m-aş strădui să îţi arăt dragostea pe care nu ţi-am exprimat-o decât în scrisori, şi că ţi-aş prelungi dragostea atât de statornică în cea pe care aş oferi-o copiilor mei, nepoţilor tăi.

Pe patul de spital, mă refugiez în amintirile noastre. Ele mă liniştesc. Mă văd de mână cu tine, coborând pe păşuni, înconjuraţi de Gust şi de capra Blanquette, cei doi prieteni ai tăi încă mai nebuni, mai veseli, mai entuziaşti decât noi, toţi patru îmbătaţi de fericirea de a ne dezmorţi picioarele, de a respira aerul încălzit de soare, de a saluta primăvara. Ca şi cum am fi avut dreptate să ne bucurăm de o nimica toată. Fiindcă nimica asta toată era totul. Să inspiri, să expiri, să observi, să te minunezi. Ce înţelepciune! Eu care am avut de-a face cu atâţia oameni eminenţi, finanţişti, politicieni, ideologi, savanţi, descopăr că tu, Gust şi Blanquette îmi dădeaţi nişte lecţii de

neînlocuit. Să te miri că exişti. Să mulţumeşti. Să cultivi bucuria, cu price preţ.

Mi-aţi fost cei mai buni profesori de viaţă, şi chiar de filozofie, chiar dacă nu m-am purtat la înălţimea învăţăturilor voastre. Mai târziu, m-am rătăcit un pic prin labirintul sofisticării, am încercat să mă asemăn cu spiritele amare, cele care preferă dezgustul jubilaţiei, pesimismul optimismului, moartea vieţii. Când veneam cu vreo observaţie ursuză, cinică, nihilistă sau disperată, mă aplaudau şi îmi dădeau o diplomă de clarviziune. În starea mea actuală de slăbiciune însă, ceea ce m-au învăţat se reduce la o grămăjoară de praf, şi nu găsesc putere şi lumină decât gândindu-mă la voi trei.

Gust... Blanquette... Crezi că regăsim, acolo sus, animalele pe care le-am iubit? Eu sper atât de mult... Sunt convins că ele ar face şi imposibilul pentru a mă revedea, că ar aştepta credincioase ani la rând, înfruntând frigul, necunoscutul, singurătatea, descurajarea, pentru a se repezi înspre mine, cu botul cald, coada vioaie şi ochii mijiţi. Ne vom strânge unii în alţii la nesfârşit. Dacă aşa e eternitatea, va fi frumos.

Te îmbrăţişez, mămică, mamă scumpă, mamă fragilă şi de fier, mamă căreia risc să îi provoc, fără să vreau, o durere imensă.

Fiul tău care te iubeşte

Semnând „James", William a izbucnit în lacrimi. Pentru prima dată în viaţă, el, care nu plânsese decât la operă, nu mai reuşea să facă abstracţie de ceea ce trăia, să depăşească situaţia. Toate necazurile, contopite, îi cădeau lui pe cap: necazul lui James, necazul viitor al lui Mandine, propriu-i necaz. În el vibrau durerile alor săi, chiar şi durerile animalelor lui Mandine, cărora el le dăduse atât de puţină atenţie. Sensibilitatea lui, de care în patruzeci de ani nu se folosise niciodată, era acum sfâşiată, făcută bucăţi, de oribila ipoteză. Culcat pe spate, cu faţa îndreptată spre tavan, a plâns în hohote până dimineaţa.

La spital, afişa nişte trăsături la fel de trase ca ale fiului său.

— Tot nici un donator? a întrebat James dintr-o suflare.

— Încă nu.

Apoi au tăcut. Nu mai aveau nimic să îşi spună. Pentru ei important era doar să fie împreună.

După două zile, seara, pe la ora opt, soneria reşedinţei s-a auzit şi la intrare s-a produs o mică hărmălaie. William, aplecându-şi capul în casa scării, şi-a zărit servitorii ocupaţi să împingă înapoi o femeie foarte agitată însoţită de un bărbat în vârstă.

Într-o clipă, a înţeles: Mandine şi moş Zian veniseră la Paris pentru a-l sprijini pe James.

De la etaj, a dat imediat ordine să fie lăsaţi să intre şi să li se pregătească nişte camere.

Mandine l-a privit coborând spre ei.

— Cum se simte?

William s-a apropiat şi i-a prins mâinile înfrigurate.

— Rău, a murmurat el.

Ea s-a lăsat să cadă pe el şi, fără nici o urmă de pudoare, a izbucnit în lacrimi. Moş Zian a vrut să îi elibereze pe William din strânsoare, însă acesta l-a oprit. De data asta, contactul cu Mandine nu îl deranja; primea căldura acelui frumos corp robust, simţea în el iubirea, iubirea puternică, ca un cadou. Emoţia pe care o încerca nu era una erotică, ea se dovedea fizică și spirituală. Într-adevăr, o îmbrățișa pe Mandine ca și cum ar fi fost soţul ei. Doar dacă nu o îmbrăţişa pentru James...

După câteva lămuriri, William i-a poftit pe Mandine şi pe Zian să ia cina cu el. Deşi abătută, Mandine se arăta atentă la casă, la decor, la veselă, la tot ce avea legătură cu viaţa de zi cu zi a lui James, pe care o cunoștea bine din scrisorile lui.

William le-a spus că a doua zi dimineaţă o să-i ducă la spital.

— Pe la cât? a strigat Mandine cu un fel de groază în ochi.

— Pe la nouă. Ne vedem în hol pe la nouă.

— Te rog trezeşte-mă pe la opt. Mi-am uitat deşteptătorul.

— Bine.

— Juri? Îmi baţi la uşă pe la opt?

Insista ca şi cum ar fi fost vorba despre o chestiune vitală.

— Juri?

Emoţionat, William i-a dat asigurări:

— Jur: îţi bat la uşă pe la opt.

— şi aştepţi să-ţi deschid ca să pleci.

— De ce?

— Ca să verifici că te-am auzit.

— Bun.

— Rezumă! porunci ea.

Supus, cu un zâmbet binevoitor, William a repetat.

— Îţi bat la uşă pe la opt, până ce-mi deschizi.

— Aşa. Dacă nu răspund, intri.

El a încuviinţat răbdător, aşa cum linişteşti un copil.

— Promit, îţi jur.

Ea i-a mulţumit, toată în lacrimi.

Culcându-se, William a rememorat simplitatea armonioasă a momentului pe care tocmai îl împărtăşise cu Mandine şi moş Zian. În fond, alcătuiau o familie. A fost nevoie de boala lui James ca să îşi dea seama. De ce voise să distingă două lumi, a sa şi a lui Mandine? De ce anume îi fusese frică? Îşi distrusese oare fiul impunându-i această ruptură?

A dormit rău. Puţin. Starea lui James cerea un transplant imediat. Altfel...

Istovit, uşurat să vadă zorii colorându-se în roz, s-a pregătit să îşi conducă familia completă la fiul său.

Odată ieşit de la duş şi îmbrăcat, a observat ceasul indicând opt şi zece şi şi-a amintit de promisiunea făcută.

A urcat la etajul oaspeţilor şi a ciocănit la uşa lui Mandine.

În cameră nu a mişcat nimic.

A bătut din nou. După care, în faţa tăcerii apăsătoare, a strigat prin uşă:

— Mandine, trebuie să te trezeşti!

Nici o reacţie!

A apăsat pe mâner, care a cedat.

Pe vârful picioarelor, a pătruns în cameră şi s-a apropiat de pat.

— Mandine!

Ea nici nu s-a clintit.

Atunci a zărit cutiile goale de pe jos, şi câteva cuvinte,

scoase în evidenţă:

„Rinichii mei pentru Jébé”.

Mandine se sinucisese pentru a-şi salva fiul.

În orele ce au urmat, William nu a putut decât să constate grija minuţioasă cu care Mandine prevăzuse şi planificase totul. O performanţă uluitoare pentru o persoană cu deficienţe mintale! O fi ajutat-o cineva? Sau, dacă nu, într-o tresărire de energie – sau într-un elan de iubire –, să fi găsit oare mijlocul de a înţelege ceea ce, de obicei, o depăşea?

Alesese să dea pe gât nişte medicamente care să o aducă în pragul morţii, cu scopul de a ajunge în viaţă la spital pentru grefa. Totul fusese gândit în cele mai mici detalii, înghiţirea, descoperirea cadavrului de către William, durata transferului. Bineînţeles, rămânea un risc: să se facă totul pentru a fi reanimată.

În privinţa asta, aşa cum fără îndoială prevăzuse, a intervenit William. Acesta le-a atras medicilor atenția asupra situaţiei: ea se sinucisese pentru a-şi dona rinichii fiului ei. Dacă nu i s-ar fi respectat voinţa, s-ar fi aliniat două cadavre: al lui James şi al ei, atunci când s-ar fi trezit şi ar fi aflat că nu fusese ascultată. Medicii au jucat comedia obişnuită – „Nu ne interesează informaţiile astea, noi trebuie să o salvăm” –, dar, în secret, s-au pus de acord şi au programat operaţia.

Câteva ore mai târziu, rinichii ei erau transplantaţi în corpului fiului său.

James, după un şoc îndelungat, a început să îşi revină. Tolera grefa. În timp ce codul medical impune să se ascundă provenienţa organelor, William, după ce a consultat echipa, i-a dezvăluit adevărul fiului său.

Pe James vestea a părut să îl doboare. William, socotind că sacrificiul mamei lui îl copleșea, a încercat să vorbească despre asta cu fiul său pentru a evita o traumă, însă, de fiecare dată, acesta se posomora şi apoi schimba subiectul.

Viața îşi relua cursul.

După cinci luni, James a ieşit din spital, slăbit dar vindecat.

William i-a propus să meargă în Savoia pentru a-şi vedea bunicul şi a lăsa nişte flori la mormântul mamei sale. James a coborât capul şi s-a pregătit pentru misiune fără să lase vreun moment la vedere nici cea mai mică emoţie, nici măcar la cimitir. Crezând că se protejează, William l-a lăsat să se închidă în muţenie. Până la urmă, în timp, i se vor descleşta fălcile, William îşi va sprijini fiul şi cei doi au să vorbească despre Mandine.

O săptămână după întoarcerea lor, a remarcat că James înlăturase toate fotografiile cu mama lui, care, de când avea zece ani, îi împodobeau etajera.

A ridicat din umeri, hotărât să aibă răbdare, şi în luna următoare a introdus un portret al lui Mandine în ceasul de buzunar pe care îl moştenise de la unchiul său. Pe urmă, aproape fără să bage de seamă, a început să îl poarte în fiecare zi.

*

Turnul Golden aştepta zorii ca un condamnat la moarte.

Cu mare risipă de cafea, amfetamine şi cocaină, conducătorii săi îşi petrecuseră noaptea căutând o soluţie pentru a minimaliza dezastrul. Dar vai! Pentru că se dovedea irealizabilă după câteva minute de analiză, fiecare sugestie confirmase inevitabilul: nu mai rămânea nici o modalitate de a ascunde escrocheria FIGR, falsul fond de investiţii creat de James Golden. Totul era pierdut.

Dezbaterea, începută la două dimineaţa, nu produsese decât o hotărâre clară în minţile tuturor: „Scapă cine poate, fiecare pentru el!” Vinovaţii îşi minimalizau vina, pregătind argumente ce îi făceau victime ale ordinelor, presiunilor, şantajelor, striviţi de un angrenaj implacabil; nevinovaţii nu aveau decât o singură grijă, să se justifice; nimeni nu mai încerca să apere societatea Golden.

Unii – Paul Arnoux cel dintâi – încercaseră să iasă din clădire, gândindu-se că prezenţa lor acolo ar fi considerată suspectă la răsăritul soarelui, când s-au izbit de uşile închise ermetic: William Golden schimbase codurile de acces pentru a-şi păstra echipa înăuntru.

Paul Arnoux încercase să își intimideze prietenul amenințându-l că face plângere pentru sechestrare. William Golden răspunsese că mai rămân trei ore până la sosirea brigăzii şi că o ultimă şedinţă avea să decidă asupra politicii de ansamblu cu două ore înainte.

— Nu-ţi pierde capul, te vei întoarce acasă, îl asigurase el pe Paul Arnoux, somându-l să îi convingă şi pe ceilalţi.

Singur în biroul său, aşezat în faţa telefonului căruia îi pornise difuzorul, se apleca înspre aparat, ca şi cum acolo s-ar fi aflat fiul său în carne şi oase.

James, pe care William îl trezise undeva la marginea Parisului, se văicărea fără oprire. Lacrimile, sughiţurile, gemetele îi dădeau înapoi vocea de altădată, vocea băieţaşului care se rănise la genunchi căzând de pe bicicletă. În timp ce bărbatul de treizeci de ani concepuse o impostură colosală, un copil cu intonaţie nesigură se împotrivea cu stângăcie acuzaţiilor tatălui său:

— Îmi pare rău, tată. Nu știu... ce...

— Ce-o fi fost în capul tău?

— Voiam să reușesc. Să reușesc repede.

— „Repede” nu înseamnă și „rău”, băiete.

Contradicţia l-a înviorat pe James, care s-a scuturat, regăsind dispoziţia flecară ce îl caracteriza:

— Rău... bine... asta-i ceva relativ! N-o să pretinzi că toate activităţile pe care le îndeplineşte o bancă sunt „bune”, nu? Bancherii închid conturi, aruncă oameni în stradă, câştigă atunci când clienţii suferă o înfrângere, le iau banii înainte să îi plătească, pun sechestru, impun, reţin...

— Te crezi Robin Hood, sau ce?

— De ce nu?

— Ţin să te informez că Robin Hood le împărţea săracilor ceea ce obţinea. Tu ai păstrat profitul, n-ai renunţat decât la ceea ce le trebuia complicilor tăi. Ai câştigat bani într-un mod necinstit, James.

— Voiam să reuşesc.

— Să reuşeşti într-un mod necinstit nu înseamnă să reuşeşti. Trebuie să ne putem considera mândri de acţiunile noastre. Mândri de eşecuri la fel ca şi de succese. Nu rezultatul

dă valoarea, ci respectarea principiilor.

— Eram grăbit, tată.

— Loialitatea te face să pierzi timpul?

— Să mă mişc repede... să profit repede... Cu sănătatea mea...

Aceste cuvinte l-au făcut să se încordeze pe William, care s-a tras în spate. Şi-a stăpânit ciuda şi a răspuns pe un ton sec:

— Sănătatea ta mi-a oferit întotdeauna prilejul să te compătimesc. N-o transforma în prilej de dispreţ.

James, prins la înghesuială, a izbucnit în plâns.

— N-o să mai fac niciodată asta, tată. N-o s-o mai fac.

William Golden şi-a oprit pe limbă răspunsul care îi trecea prin minte: nici Bernard Madoff, banditul de pe Wall Street, n-o s-o mai facă, după cei o sută cincizeci de ani de închisoare...

Ca şi cum i-ar fi auzit gândurile, James s-a panicat şi a început să respire chinuit.

— Tată... cât o să-mi dea? Totuşi, deturnările de fonduri... primesc pedepse mai mici... n-a fost moarte de om... Cât, tată, cât?

William Golden îl întrezărea din nou pe băieţel în spatele adultului odios, iar acest lucru îl tulbura. Gânditor, şi-a şters palmele jilave de ţesătura pantalonilor. Câte neînţelegeri! Tânăr, ţi-ai dori ca tatăl tău să fie un erou. Bătrân, ţi-ai dori ca fiul tău să fie aşa. În fond, niciodată nu îţi accepţi apropiaţii aşa cum sunt.

Şi-a luat un ton liniştitor, cu toate că nu era liniştit:

— O să vedem... Ancheta n-a început încă... Brigada îşi va face apariţia aici în două ore.

Un moment de tăcere.

— Ce-o să faci?

James pronunţase cuvintele cu înfocarea unui puşti care crede că tatăl său are toate puterile. William Golden s-a gândit: „Şi el şi-ar dori ca tatăl său să fie un erou.” Şi-a dres vocea, a căutat să vină cu o cugetare aleasă, nu a găsit nimic şi s-a hotărât să formuleze adevărul:

— Ce-ar fi făcut mama ta?

— Poftim?

William Golden a repetat cu blândeţe:

— Ce-ar fi făcut mama ta?

Un moment de tăcere. Apoi, surprins, James a continuat:

— Mama?...

— Da.

— Mama nu ştia nici măcar să citească un extras de cont. Să facă deosebirea dintre coloana „credit” şi coloana „debit” îi depăşea capacităţile.

— Mă-ntreb: ce-ar fi făcut mama ta?

— Tu!... Te-ntrebi ce... Nu te mai înţeleg.

— Nici eu nu te mai înţeleg. Ce-ar fi făcut însă mama ta?

A urmat un nou moment de tăcere. William Golden a adăugat, cu toată sinceritatea:

— E singura întrebare pe care mi-o pun.

A închis telefonul cu încetineală.

Un zgomot i-a distras atenţia în direcţia geamurilor. Un elicopter survola Sena. William Golden a tresărit. Venea într-acolo?

Aparatul şi-a continuat traseul, apoi, cu ajutorul unor proiectoare puternice, a aterizat pe acoperişul spitalului învecinat, în care se afla un serviciu performant de reanimare. Se salva o viață.

William Golden a suspinat, furios că se lăsase pradă unor pulsiuni paranoice.

S-a sprijinit de geam şi a contemplat Parisul.

Oraşul nu părea real, într-atât ştergea întunericul reliefurile, trunchiind clădirile, haşurând străzile. La picioare i se aşternea o machetă grosolană, străpunsă de felinare cu puţin mai luminoase decât nişte licurici, o schiţă a Parisului.

În timp ce medita, mâna lui căutase ceasul în buzunarul vestei. A acţionat mecanismul: Mandine îi zâmbea. Ca întotdeauna. Neobosită. Radioasă. Bună.

Emoţionat, i-a răspuns surâsului, din plin, cu bunătate, cu patimă, ca şi cum înainte nu şi-ar fi permis-o nicicând. La fel cum ea părea că îşi pune întreaga fiinţă în zâmbet, el i l-a dăruit pe al lui cu o generozitate asemănătoare. Cei doi iubiţi de şaisprezece ani intraseră într-o comuniune, cuprinşi de o

tandreţe identică.

A murmurat brusc:

— Evident!

Fata i s-a luminat: în sfârşit, ştia!

La patru dimineaţa, William Golden a reunit consiliul de administraţie în sala festivă.

Angajaţii s-au mirat de seninătatea pe care o degaja William Golden; proprietarul băncii aflate în pericol se mişca nepăsător, cu trăsăturile netede şi privirea liniştită. Oamenii au început să se întrebe dacă diavolul acela de om nu găsise cumva soluţia minune.

— Vă rog, aşezaţi-vă.

I-au dat ascultare în linişte. Paul Arnoux, cel mai intrigat de calmul lui William Golden, examina fiecare expresie de pe frumosul său chip matur.

— Domnilor, aveţi mai puţin de două ore pentru a vă întoarce la documente şi a le reorganiza. O să-mi schimbaţi povestea scrisă acolo şi o să-mi scrieţi alta.

— Care, domnule preşedinte? a strigat directorul comercial, extaziat.

— Învinuiţi-mă! Doar pe mine. Spuneţi că eu sunt instigatorul şi beneficiarul fraudei.

I-a arătat pe cei trei tovarăşi.

— Stanowski, Dupont-Morelli, Pluchard, vă acopăr. N-ați falsificat nimic, nu v-ați atins de nimic.

— Poftim?

— Dumneavoastră?

— Noi nu...

— Ştergeţi-vă urmele, iau totul asupra mea! Îmi dezvinovăţesc fiul. Şi pe complicii lui de asemenea. Fiecare îşi va continua viața şi cariera. Voi rămâne unicul vinovat.

Într-o tăcere stupefiată, cu autoritatea-i obişnuită, şi-a impus ordinele, a împărţit misiunile, i-a indicat fiecăruia sarcinile, prezentând un tablou global în acelaşi timp în care preciza cele mai bizare căi. Un creier obişnuit ar fi avut nevoie de o săptămână de pregătire pentru a veni cu un plan atât de clar şi complet; el enunţa sarcinile din vârful buzelor, iute,

fluent, vioi.

Când a terminat, s-a mulţumit să bată din palme.

— Hai, la muncă! Avem mai puţin de două ore. Supuşi, directorii s-au strecurat afară din sală.

Numai Paul Arnoux nu s-a mişcat. Buimăcit, îşi privea prietenul insistent. Remarcându-l, ochii lui William Golden au scânteiat:

— Înţelegi, bătrânul meu Paul?

— Nu.

— Dar e atât de limpede...

S-a aplecat către Paul Arnoux şi i-a mărturisit, cu o jumătate de zâmbet pe buze:

— Când nu mai poţi salva nici banii, nici onoarea, mai poţi încă salva iubirea.

Sobru, în semn de negare, Paul Arnoux a scuturat capul.

— James nu merită să te sacrifici pentru el.

— N-o să petreacă o sută cincizeci de ani în închisoare, nu stă bine cu sănătatea.

— Nu o merită.

— În iubire, meritul stă în cel care iubeşte, nu în cel care este iubit.

— Dar...

— Sst!

Paul Arnoux a simţit că prietenul său, răscolit, frânt, cât pe ce să plângă, nu mai are forţa să se justifice în plus. S-a ridicat, l-a salutat şi a părăsit sala de şedinţe.

Calmându-se, William Golden s-a adâncit în fotoliu, între braţele de piele, la adăpost de priviri, ca în vremurile sale bune.

Apoi, încet, cu tandreţe, şi-a luat ceasul, a acţionat mecanismul, a privit îndelung portretul lui Mandine şi, ca şi cum ea ar fi trăit, i-a şoptit:

— Mulţumesc.

RĂZBUNAREA IERTĂRII

Când s-a hotărât să se mute pentru a închiria o garsonieră aproape de închisoare, surorile ei au crezut-o nebună.

— Pleci din Paris?

— Da.

— Pentru el?

Din presă şi de la televiziune, toată lumea ştia că fusese transferat în Alsacia: era închis pe viaţă la Ensisheim, într-o închisoare.

— Pentru el? a insistat sora mai mare.

Élise nu a răspuns: atât era de evident.

— Nu te înţeleg! a exclamat a doua.

— Baţi câmpii! a întărit a treia.

— Nici eu nu mă înţeleg, a răspuns Élise cu blândeţe. O s-o fac însă. Trebuie să am încredere. Nu-mi place, dar n-am de ales.

Cele trei surori au făcut un schimb de priviri consternate: aşa se comporta biata Élise de la sfârşitul procesului.

Sora mai mare s-a încăpăţânat:

— Ţi-am spus deja de o sută de ori şi ţi-o mai spun o dată pentru binele tău: ar trebui să te vadă cineva.

— Să-mi imaginez că prin „cineva” înţelegi un psihiatru? a întrebat Élise pe un ton naiv, la modul ironic.

— Un psihiatru, un psiholog, un psihanalist, ce vrei, un specialist, orice! Cineva care să se ocupe de echilibrul tău. Fiindcă nu ţi-e bine, dragă.

Élise s-a ridicat, a deschis un sertar din bufetul încărcat în stil Henric II ce îi ocupa jumătate din salon, şi a scos un cartonaş.

— Dr. Simonin mă urmăreşte de patru luni.

Surorile au pus mâna pe cartea de vizită. Nerăbdătoare, au verificat competenţele terapeutului: profesorul Patrick Simonin, clinician cu diplomă în psihiatrie, psihologie şi ştiinţe cognitive, practicând în cabinet privat sau în serviciu public la Saint-Anne. O autoritate în domeniu. Surorile au răsuflat uşurate.

Élise a conchis cu glas vesel:

— Vedeţi că vă ascult sfaturile...

— Perfect, au confirmat surorile.

Liniştite, fixau bucata de carton cu o privire arzătoare, ca şi cum i-ar fi mulţumit medicului care o trata pe sora lor.

— Ce-ţi spune?

— Deocamdată nu mare lucru. Mă ascultă.

— Bineînţeles. Ce crede despre proiectul tău de mutare?

— Îl aprobă.

— Îl...?

Gurile li s-au rotunjit. Élise a dat din cap.

— După el, acest lucru va reprezenta un pas fundamental în procesul meu de vindecare.

Savurându-şi ceaiul, a adăugat cu pleoapele coborâte:

— Pentru că sunt bolnavă...

Sora cea mare a prins glas din nou.

— Sunt fericită că realizezi asta, dragă. Şi încântată că are grijă de tine o somitate. Noi, oricât te-am iubi şi proteja, rămânem nişte apropiaţi. În schimb, dacă un specialist consideră că...

Cele două surori au susţinut afirmaţiile surorii mai mari.

— Pur şi simplu a cerut, a adăugat Élise, să îmi continui tratamentul în ritm de două şedinţe pe lună, pe rue de Vaugirard. Asta mi-a dat putere.

Lumea a început să respire mai uşor. Pomenirea bogatei şi onorabilei străzi Vaugirard contribuia la liniştirea surorilor.

— Cum o să lucrezi?

Élise şi-a şters zâmbetul firav de pe chip. Întrebarea celei de-a doua surori însemna că ele erau de acord cu plecarea; de acum încolo se discuta despre aspectele practice.

— Pot traduce oriunde. Textele îmi vin pe mail, şi eu le trimit înapoi pe mail. De mult nu îi mai întâlnesc pe cei care

mă angajează.

— Şi familia? şi prietenii?

Necăjite, cele trei surori s-au aplecat înspre Élise. Ea a vrut să împartă nişte cuvinte politicoase, de alinare, de circumstanţă, care să îi dovedească afecţiunea, însă vorbele nu i-au ieşit pe gură. De cinci ani, se scălda într-o baie de insensibilitate şi nu mai simţea pornire către nimeni. S-a mulţumit să anunţe:

— Un exil provizoriu. Păstrez apartamentul. O să mă întorc în el după...

— După ce?

— După ce mă vindec.

Deşi răscolite, cele trei au încuviinţat, hotărâte să se încreadă în doctorul Simonin.

— O să-ţi împovăreze bugetul.

Élise şi-a liniştit sora mai mare:

— Am încasat o sumă la sfârșitul procesului. Frumușică. Evident, banii par o nimica toată pe lângă...

Luată de un sughiţ, nu şi-a terminat fraza. Nu reuşea să numească niciodată ceea ce pierduse... A-l numi însemna să-l accepte. Mai rău, a-l numi însemna să suporte violența a doua oară.

Sora mai mare a strâns-o pe Élise în braţe.

— Fă cum vrei, Élise. Noi te susţinem.

Surorile o compătimeau. Sensibile la drama care îi distrusese viața mezinei, nu mai îndrăzneau să analizeze în profunzime nici cea mai neînsemnată problemă cu ea, temându-se să nu readucă la suprafaţă rănile.

S-au întors la ceai, au dus conversaţia spre subiecte lipsite de importanţă, au fost încântate să regăsească frivolitatea şi voia bună, după care s-au îmbrăţişat.

Odată surorile plecate, Élise a închis uşa, a pus în funcţiune cele cinci încuietori, a pus una dintre multele alarme, s-a întors în salon, de unde a luat cartea de vizită. În timp ce o aşeza în sertar, un zâmbet i s-a desenat pe chip: ce idee înţeleaptă să fi furat cartea de la o prietenă! Eminentul profesor Simonin, pe care nu îl întâlnise şi la care nu ar fi recurs niciodată, le închisese pliscul surorilor ei.

Acum, nu îi mai rămânea decât să termine cu valizele...

*

Garsoniera mobilată nu respira nici gust, nici farmec. Situată pe rue Steinberg într-o clădire de locuinţe recentă – o cutie cu geamuri –, oferea un confort decent ale cărui elemente miroseau toate a economie: pereţi albi, dulapuri din PAL, scaune şi o masă din lemn de pin, linoleum pe jos, trei lămpi lipsite de orice funcţie decorativă, capac de veceu prea mic, duş de plastic, o canapea joasă cu perne desfundate, un pat cu şipci lăsate, veselă de spital, tacâmuri dintre care furculiţele nu înţepau şi cuţitele nu mai tăiau. Inspectându-şi locuinţa, Élise s-a învinovăţit că semnase contractul de închiriere. Pentru ce se pedepsea instalându-se acolo? În drăguţul sat Ensisheim existau totuşi case cochete cu faţade vechi, viu colorate, ornamentate. Agenţia îi propusese nişte spaţii tipice la un preţ echivalent; dar un instinct o împinsese să aleagă locul cel mai jalnic. Care instinct? Instinctul suferinţei?

În primele zile, a descoperit însă că garsoniera beneficiază de un avantaj: se deschidea spre o grădină, sau mai curând spre un câmp înconjurat de garduri vii. Un motan negru se plimba uneori pe acolo, şi se făcea nevăzut de cum îl zărea. Duminică, Élise s-a sforţat să îşi imagineze, împingându-şi scaunul afară, că locuieşte într-o vilă plantată în mijlocul unui parc... Aerul rece o întors-o repede înăuntru, a renunţat să evadeze din mediocritatea căminului şi s-a concentrat asupra ecranului calculatorului pentru a traduce în franceză un ghid turistic italian, ultima ei comandă.

După două săptămâni, a venit sâmbăta când s-a crezut în stare să îi vorbească.

Îl prevenise.

Inima îi bătea să îi sară din piept.

De multe ori, în ultimele două săptămâni, se plimbase prin faţa închisorii, pentru a-şi domoli frica. Edificiul afişa o faţadă din secolul al XVII-lea, galben cu roz, severă deşi elegantă, maiestuoasă, care, în ciuda zăbrelelor de la geamuri, depunea mărturie despre întrebuinţarea precedentă, o mănăstire de

iezuiţi. Foarte repede, somptuozitatea se estompa pentru a da în nişte ziduri imense cu colţuri dominate de posturi de observaţie, ce controlau un hectar de celule.

De cum a trecut pragul, au încercat-o senzaţii cunoscute. Uşa blindată. Steagul tricolor. Ochirea scrutătoare a camerei video. Actele. Percheziţia. Predarea obiectelor metalice. Trecerea prin detector. Gardienii purtau aceleaşi pulovere groase albastre ca şi la Paris; în mână sau la centură le ţârâiau stații identice care nu mai tăceau, convingându-i pe intruşi că pătrund într-o zonă atent spionată; supuşi şi plictisiţi, angajaţii îi examinau cu o eficienţă respectuoasă asemănătoare. După formalităţile cu care era obişnuită, a luat-o pe culoarul ce ducea la vorbitor.

Şi acolo, i s-a părut că se află pe teren cunoscut. Nu se înghesuiau decât femei. Unele, deprinse, tăifăsuiau în gura mare ca şi cum şi-ar fi aşteptat cu nerăbdare copiii la ieşirea din şcoală, sărind de pe o bancă pe alta, luându-i la întrebări pe gardieni; alături, cele mai timide luau loc, încremenite, dând impresia că stau după autobuz; în colţuri, cele tulburate, care veneau pentru întâia oară la penitenciar, tăceau, cu fruntea coborâtă, absente.

Élise s-a instalat. Cele deprinse au privit-o cu insistenţă; le-a descurajat imediat curiozitatea lăsându-se absorbită de telefon. Ştia că întrebarea ce va veni nu va fi: „Pe cine vii să vezi?”, ci „Ce legătură ai cu el? Soţie, mamă, logodnică, soră, o prietenă?” Avea să evite întrebarea asta, fiindcă nu făcea parte din nici una dintre acele categorii. Iar să mărturisească adevărul... Imposibil!

Se informase asupra locatarilor centrului: multe staruri! Stele mediatice! Toată Franţa şuşotea despre asta... Cum clădirea nu primea decât pedepse grele – treizeci de ani ori pe viaţă îi adăpostea pe maeştrii ororii de la procesele răsunătoare: criminali în serie, violatori ucigaşi, terorişti notorii. Săptămâni la rând, luni, ba chiar ani – timpul în care justiţia îşi termina treaba –, li se pronunţaseră numele pe platourile de televiziune sau în studiourile de radio, chipurile lor invadaseră ziarele, ecranele – în sfârşit, chipurile lor de atunci, fiindcă în prezent, după ani de încarcerare, îţi era greu

să îi recunoşti uneori.

Dintre toţi, cel pe care îl întâlnea ea era probabil cel mai celebru. Gloria ţine întotdeauna de exces, exces de talent sau exces de barbarie, normalitatea neatrăgând renumele. Sam Louis îşi înmulţise într-atât numărul victimelor, încât toată lumea îl cunoştea.

Îl cunoştea?

Nu.

Nimeni nu îi înţelesese atitudinea. Nici înainte, nici în timpul, nici la încheierea procesului. În aparenţă binecrescut, sociabil, coerent, îşi recunoscuse cele cincisprezece asasinate fără să ofere un cuvânt drept explicaţie sau să-l încerce vreo urmă de remuşcare.

— Élise Maurinier?

Gardianul îi răcnise numele prin încăpere.

S-a înroşit ca şi cum cineva ar fi dezbrăcat-o, apoi s-a îndreptat înspre funcţionar cu paşi mici, cap plecat, sprintenă. În jurul ei – o simţea –, femeile încercau să îi ghicească raportul cu condamnatul. Numai să nu afle prea curând...

Gardianul a condus-o în vorbitor.

Élise nu avea astâmpăr: îi acceptase aşadar vizita!

Venind de pe un coridor, un miros de varză şi clor i-a amintit de închisoarea precedentă.

Gardianul a deschis uşa: Sam o aştepta în spatele geamului.

I-a zâmbit. Din reflex.

I-a zâmbit şi el. Tot reflex.

Ea s-a apropiat, s-a aşezat pe scaun şi, în ciuda peretelui de sticlă, a avut impresia că se lipeşte de el.

S-au uitat fix unul la celălalt.

Până la urmă, ea a spus:

— Cum îţi merge?

El a ridicat din sprâncene, a aruncat o privire într-o parte, a oftat, s-a scărpinat pe frunte, şi-a pus palmele în faţă.

— Ce faci aici?

— Am venit să te văd.

— De ce?

— Ca înainte.

— De ce?
— Ca înainte.
— Pricep și mai puţin ca înainte. Aici, în fundul Alsaciei?
— şi ce? Paris, Alsacia... Vin să te văd, punct.
— De ce?
— Te întrebai încă de la Paris.
— Aici, mă întreb cu atât mai mult.
Élise a ezitat, după care a spus pe un ton convenţional:
— Am fost transferată aici.
— La Insenh... nu. Enshi... drace, nu pot pronunţa numele ăsta tâmpit!... La Enshei...
— La Ensisheim.
— Na! Ai fost transferată aici?
— Nu departe.
— Bine.
Îi credea minciuna. Ca şi cum Élise ar fi plecat, s-a apucat să înlăture o pieliţă de pe degetul mare de la mâna stângă.
Ea s-a uitat fix la el pentru a suta oară: ce se ascundea în spatele acelei feţe largi cu trăsături abia schiţate, o mască de argilă cu nuanţe şi reliefuri grosolane? Ce sentimente sălăşluiau în acel trup cu umerii voinici, cu bustul mai bombat decât pieptul unui mistreţ? Se intersecta adesea cu bărbaţi ca el în viața de zi cu zi, nici urâţi, nici frumoşi, trupeşi, solizi. Odată cu experienţa, ştiai că un asemenea înveliş conţine fie un tip drăguţ, fie un cretin, fie un violent. În cazul acesta, învelişul adăpostea un pervers, asasinul-violator a cincisprezece femei. O nedumerea îngrozitor.
— Te-ai îngrășat, nu? a spus ea.
— Am mai pus pe mine.
— De ce?
— Sportul.
— De obicei, facem sport ca să slăbim, nu ca să ne umflăm.
— La zdup, iei în greutate ca să ai linişte.
Ea a dat din cap. O clipă, ideea că Sam îşi dezvoltă muşchii de frică să nu îl cotonogească puşcăriaşii a binedispus-o.
— Se pare că deţinuţii se leagă de violatori ucigași.
— E adevărat.

— Şi pe tine...
— Ce?
— Te... lasă în pace?
— Pe mine mă cunosc în primul rând drept criminal în serie. Asta atrage respectul.
— Bineînţeles, a şoptit ea înfundându-se în scaun.
„Îţi bagă mai ales frica în oase”, s-a gândit ea.
El părea mulţumit de obrăznicia lui şi, pentru câteva secunde, a zâmbit ca un nătâng, după care a observat privirea severă a lui Élise, s-a încruntat, şi-a închis ochii.
Ea s-a aplecat înspre el, atentă.
— Ce mai faci?
— Nimic de semnalat. Altă cameră, dar tot o celulă. Alţi gardieni, dar tot paznici. Altă mâncare gătită, dar tot un căcat. Ce-am uitat oare?
S-a scărpinat pe ceafa.
— A, da. Alți vizitatori, însă tot nişte nesuferiți.
A râs, după care a fixat-o, dorindu-şi să o fi şocat. Ea s-a făcut că nu înţelege. El s-a strâmbat.
— Ce cauţi aici? Ce vrei?
Ea a căutat pe pereţii despărţitori gălbui cu ce să riposteze, a improvizat câteva minciuni şi s-a hotărât să fie sinceră:
— Sincer, Sam, nu ştiu.
Nu îl manipula, nu avea nici o strategie, îşi mărturisea confuzia cu o totală ingenuitate. El şi-a dat seama. A izbit geamul cu mâna lui uriaşă.
— La naiba, e boală curată!
Élise s-a ridicat, înflăcărată, şi l-a acuzat arătându-l cu degetul:
— Crezi că eşti persoana potrivită să judeci ce e sau nu sănătos, Sam Louis?
Îşi mijea ochii, cu nările fremătânde, cu maxilarele încleştate, vexată.
Impresionat, el a tăcut o clipă, după care s-a lăsat pe scaun, fără vlagă, moleşit. A mormăit:
— N-are-a face... Nu-i normal.
Ea a încremenit, ţeapănă, precum o învăţătoare ce îşi reia lecţia după o intervenţie neaşteptată.

— Anormal, da. Nesănătos, nu.

A tuşit uşor.

— Cuvintele îşi păstrează un sens. Îţi aduc aminte că i te adresezi unei traducătoare.

— Îmi poate explica traducătoarea ce caută aici?

— Nu trebuie să mă justific. Vin să te văd.

În schimbul lor de cuvinte, ea preluase conducerea şi nu avea să îi dea de ales. El s-a ridicat, a lăsat scaunul să cadă în spatele lui şi i-a aruncat, cu ochii injectaţi de furie:

— Ajunge. N-o să mă dedau la joculeţul tău.

Ea a rânjit:

— Ce joculeţ?

— Nu există nici un motiv să vii în vizită la asasinul fiicei tale!

Ajunşi aici, a bătut la uşă, cerând să se întoarcă imediat în celulă.

Întoarsă în garsonieră, Élise a deschis uşa de sticlă, a pus un taburet pe gresia gri ce îi ţinea loc de terasă, s-a întors înspre pajişte şi şi-a lăsat faţa brăzdată de razele soarelui. Nişte săteni tunseseră iarba şi în aer plutea un miros de fân proaspăt.

Un fel de veselie i se învolbura în coşul pieptului. Tulburase monstrul! Da, îl scosese din coconul său de indiferenţă. Pe el! Sam Louis! Cel care făcea publicul să îngheţe în sala de judecată descriindu-şi crimele într-un mod tehnic, clinic, rece, fără pic de sentiment! Cel care vorbea despre femeile pe care la violase şi asasinase ca de nişte obiecte – prima, a doua..., a cincisprezecea – refuzându-le umanitatea unui prenume! Pe el, torţionarul lipsit de empatie faţă de victimele sale sau familia lor. Pe el, călăul care nu arăta simpatie pentru el însuşi: „Dacă mă scoateţi din închisoare, o iau de la capăt.” El, Sam Louis, în acea după-amiază, pierzându-şi deodată controlul, bătuse în uşă pentru a scăpa de Élise, ca un copil aflat în primejdie.

Ce primejdie? Nu ştia. Nici ea nu ştia, nelămurită în privinţa scopurilor ei. Chiar şi aşa, îşi dădea bine seama că, în sâmbăta aceea, vreme de câteva secunde panicate, atinsese

lucrul după care bâjbâia.

Oare avea să accepte să o revadă?

Nu se îndoia. Ceva se declanşase... Din curiozitate, avea să accepte – nu reprezenta ea singurul lui divertisment? Din orgoliu, avea să accepte, fiindcă şi-ar fi detestat slăbiciunea. Din machism, avea să accepte, furios că fugise din calea unei femei. Din dorinţă de control, avea să accepte, pentru a-şi infirma tulburarea, pentru a-şi dovedi superioritatea.

Élise a deschis un dosar galben pe genunchi. Acesta cuprindea articole din presă, precum şi notele ei manuscrise de-a lungul audierilor. „Ucigaşul din Montparnasse”, aşa i se spusese înainte să primească nume şi chip. Despre el nu se ştiuseră la început decât crimele, îngrozitoare, sângeroase, obscene, înlănţuindu-se după un mod de operare comun. Toate efectivele poliţiei fuseseră lansate asupra acestui prădător ascuns în spatele unei semnături macabre. Acum, „ucigaşul din Montparnasse” avea o identitate, suferise un proces răsunător, ispăşea o pedeapsă cu închisoarea pe viaţă, însă rămânea un mister. La fel ca la începuturi, în anonimat, nu era cunoscut decât prin crimele lui.

Abandonat la naştere, încredinţat instituţiilor, apoi unei familii de adopţie, Vartala, stabilită în Berry, Sam Louis fusese întotdeauna un caracter mizantrop, independent, mai degrabă răzvrătit în faţa autorităţii sub nişte aparenţe politicoase. Avusese un parcurs şcolar banal, manifestând, în adolescenţă, accese îngrijorătoare de violenţă. De mai multe ori, îşi agresase surorile adoptive, încercând să o sugrume pe una cu mâinile, pe alta cu colierul, pe următoarea cu fularul, surori adoptive cu care, altfel, se afla în relaţii bune. Trecând cu vederea prima greşeală, familia adoptivă fusese constrânsă să semnaleze recidivele, apoi să îl expulzeze. Rămas singur, închis într-o şcoală de corecţie, începuse să bea, să se drogheze, şi violase o elevă de liceu la coborârea dintr-un autobuz. Arestat, judecat, condamnat, fusese încarcerat de foarte tânăr. La ieşire, doi ani mai târziu, se dusese la Paris, se prostituase cu bărbaţi şi locuise în case părăsite sau la diverşi protectori de vârstă matură. Nici unul dintre ei nu se plânsese de el în sala de judecată, numai că toţi şi-au mărturisit dezgustul în privinţa

alcoolismului său, dependenţei de droguri, pasivităţii indiferente: ceda mecanic la atingerile sexuale, fără gust ori interes pentru ceea ce se întâmpla, cu mintea în altă parte...

O crimă josnică atrăsese atenţia. O fată, Christine Pourdela, fusese violată într-o parcare, apoi asasinată cu cuţitul. După două săptămâni, alta, Olivia Retif, avusese o soartă similară în subsolul imobilului său. „Ucigaşul din Montparnasse” invadase media, imaginat de către jurnalişti, căutat de poliţie, temut de locuitorii din arondismentele al 14-lea şi al 6-lea. Din nefericire, cum nici o înregistrare video nu a oferit imagini, cum nici un martor nu a furnizat vreo descriere, nu se putuse realiza nici portretul, nici profilul ucigaşului. Cât despre urmele de ADN, acestea confirmaseră că este vorba despre o singură persoană, un necunoscut...

— Laure a mea... a suspinat Élise.

Laure Maurinier, fiica ei, fusese a treia victimă. Avea douăzeci şi trei de ani, îşi termina studiile de engleză şi fericirea i se citea pe chip. Într-o seară, în timp ce îşi parca Fiatul la subsolul imobilului în care locuia, bărbatul apăruse, o violase ameninţând-o, iar apoi o înjunghiase în ghenă.

Deseori, fără să vrea, Élise retrăia ziua aceea. Telefonul pe care îl ducea cu ea din bucătărie în baie, din salon în cameră, pentru că aştepta să o sune – Laure îi promisese titlul exact al unei cărţi despre care vorbiseră în timpul mesei. Mesajele de la miezul nopţii: „Draga mea, o uiţi pe mama ta cea neştiutoare. Zi-mi numele eseului ăluia, ca să-l folosesc în traducere”. Trezirea şi primul gest, verificarea telefonului. Apelul de la nouă dimineaţa. Al doilea, de la nouă şi jumătate. Următoarele. La început, cu mesajele, îşi sfida neliniştea cu umor, treptat însă, o lăsa să o pătrundă. Pe la amiază, trăsese concluzia că Laure fie era infectată cu un virus, fie îşi pierduse mobilul. S-a hotărât să se ducă la ea ca să fie sigură, dar în clipa când intra în lift i-a sunat telefonul. „Ah, în sfârşit!” Număr necunoscut. O voce care se recomanda a fi de la poliţie a anunţat-o abominabilul.

A rămas paralizată. Fără să înţeleagă. Ofiţerul i-a repetat că fiica ei suferise un accident foarte grav, că... decedase.

Dacă s-ar muri de durere, ar fi murit pe loc. Să mori de

durere era fără îndoială mai bine decât să trăieşti cu durerea.

Apoi, secvenţele se învălmăşeau, insuportabile. Sosirea la garsonieră, pe avenue Edgar-Quinet. Mulţimea de gură-cascǎ din piaţă. Jurnaliştii. Poliţiştii. Medicul legist. Urmele de sânge din ghenă. Identificarea cadavrului la morgă. Laure, copilaşul ei, unicul ei copil, mut, vânăt, întins pe un pat de oţel într-o sală ce duhnea a formol, plină de plăgi negricioase. Nevenindu-i să creadă, Élise îşi atinsese fiica pentru a se asigura că nu mai respiră. Îi zgâlţâise umărul. Ce răceală! Ce rigiditate! De atunci, nu îşi mai putuse niciodată încălzi mâna. Pe urmă, poveri suplimentare, inutile: articolele din ziare cu numele fiicei sale, sau mai rău, cu fotografia sa. Zâmbea în pozele vechi, iar zâmbetul acela i se părea lui Élise nelalocul lui, atroce. De fiecare dată, se gândea că Laure îi este ucisă din nou. În afară de ea, oare îşi dădea cineva seama?

Asasinul îşi continuase ororile. Comisese noi crime şi se stabilise o legătură între profilul său pervers și cazuri anterioare. Élise făcuse propria sa anchetă.

Sam Louis executase cincisprezece victime atunci când a fost capturat. Élise, epuizată, vedea în fiecare niște surori ale lui Laure. Aflând din presă amănuntele vieţii lor, devenise mama a cincisprezece fete omorâte. Aşa evita ca amintirea lui Laure să o urmărească.

— Pisu… pis-pis-pis-pis!

Pentru a se smulge din frământări, Élise pusese jos dosarul şi, ghemuindu-se, chema pisica neagră aflată la zece metri, lângă gardul viu. Aceasta o măsura cu ochii săi galbeni, iscoditori.

— Pisu!

Motanul, bănuitor, nu a reacţionat.

A insistat:

— Hai încoace. Nu-ți fie frică.

Animalul şi-a întors faţa în altă parte. Frică, lui? Umilitoare idei mai au oamenii.

Élise l-a privit cu atenţie: era costeliv şi neîngrijit. Un animal abandonat.

— Ți-e foame?

A intrat în garsonieră, a luat o farfurioară şi a încropit o

gustare din resturi – nişte orez, friptură rece, jambon.

Afară, a văzut că pisica nu se mişcase, ca şi cum şi-ar fi dat seama că trebuie să aştepte ceva. Înfoiată, cu urechile pe spate, cântărea situaţia.

Élise a pus farfuria pe gresie.

— Uite. Pentru tine.

Pisoiul şi-a ferit privirea, indignat.

Élise s-a amuzat.

— Nu înţelegi franceza? Nu vorbeşti decât alsaciana? Nepăsător, animalul a început să îşi lingă laba dreaptă, dând foarte clar de înţeles că, deşi îi suportă strigătele, ar face mai bine să tacă. Şi-a contemplat ghearele. Câte avea? Zece? Douăzeci? Treizeci? Mii! Se admira, amorezat subit de el însuşi. Devenea tot numai gheare.

Élise a ridicat farfuria şi a îndrăznit câţiva paşi în iarbă. Pisoiul a încetat numaidecât să se extazieze de perniţele lui roz. Atenție!

Ea a așezat mâncarea în mijlocul pajiștii.

— Uite, domnule, mai pe placul tău...

Apoi, întoarsă pe taburet, s-a prefăcut că se uită cu atenție în dosar.

Pisica a pândit-o îndelung. S-a mişcat când a ajuns să se convingă că nu e urmărită. Élise nici nu clipea. Puţin câte puţin, animalul a prins curaj. Strecurându-se neîncrezător, oprit de apariţia neaşteptată a unui fluture sau de lătratul unui câine din depărtare, se apropia de farfurie. Cu coada ochiului, Élise îi urmărea înaintarea şi se bucura.

O parte din foi au alunecat pe jos.

— Ah!

La acest zgomot, pisica, speriată, a bătut în retragere.

— Nu! a strigat Élise. Nu pleca. Hai înapoi.

Animalul dispăruse în spatele gardului viu.

— Pisu!

Grădina a rămas pustie.

— Ce prostuţ! a adăugat ea ca pentru sine.

Un nor a acoperit soarele. A cuprins-o frigul. Ridicând fruntea, a observat că o mulţime de nori cumulus invadau cerul. Zgribulită, a închis uşa de sticlă cu grijă.

Plictisită, cu mintea împrăştiată, nu mai avea chef să lucreze, nici la traducere, nici la dosarul „Sam Louis”. A pornit televizorul. Numai reality show-uri. „Cum poţi ajunge la nivelul ăsta de îndobitocire?” s-a întrebat ea ascultând reflecţiile participanţilor. Fascinând-o nulitatea de nepătruns a eroilor, s-a lăsat hipnotizată.

Într-o pauză de publicitate, a întors capul spre grădină. Pisica se întorsese la farfurie şi, ghemuită, hăpăia mâncarea.

— Mai e şi prost. Îi dai: nu vrea. Nu îi dai: fură. Tâmpitul!

În seara aceea, detesta întreaga lume.

De fapt, detesta întreaga lume din joia aceea fatală când poliţistul o anunţase moartea lui Laure. Pe ea care, patruzeci şi cinci de ani, trecuse drept prototipul femeii „de treabă”, aversiunea o ţinea în picioare. Fără ură, ar fi putrezit în mormânt deja.

*

Trei săptămâni, Sam Louis a refuzat vizitele. Élise nu s-a descurajat, conştientă că doar prin insistenţă putea debloca situaţia. În orice caz, trebuia să predea urgent traducerea ghidului turistic italian căruia îi dedica zilele, energia, neîntrerupându-se decât pentru a privi pe pajişte motanul cel negru care în fiecare zi venea tot mai repede să îşi golească farfuria, cu toate că o lua la sănătoasa de cum se apropia de el.

În a patra sâmbătă, Sam Louis a fost de acord cu întâlnirea.

Când a pătruns în vorbitor, a desluşit un zid de ostilitate în spatele geamului. Namila o măsura din cap până-n picioare.

Fără să se grăbească, şi-a dat jos paltonul, şi-a agăţat poşeta de spătarul scaunului şi s-a aşezat comod.

El nu sufla o vorbă.

Odată aşezată, a schiţat fără să vrea un gest cochet pentru a-şi aranja părul, un gest delicat, fluid, foarte feminin, care l-a uimit pe deţinut. Élise l-a privit şi i-a zâmbit.

— Nu eşti obişnuit, hm?

— Cu ce?

— Ca lumea să se intereseze de tine.

El şi-a întors privirea.

Ea şi-a netezit mâneca dreaptă, pe care paltonul o şifonase.
— Îmi acorzi dreptul să mă interesez de tine, Sam?
El a repetat termenul cu dispreţ, strivindu-l între dinţi:
— Dreptul...
— Ai drepturi.
— Aici?
— Ai şi drepturi, nu doar obligaţii. De exemplu, n-ai obligaţia să accepţi interesul meu faţă de tine; în schimb, ai dreptul să îl respingi.
— De ce l-aş respinge?
— Bună întrebare. Da, de ce?
Derutat de propria lui replică promptă, prins în cursă, şi-a scuturat fruntea pentru a-şi învălmăşi gândurile, pentru a le reorienta. A exclamat:
— În ultimii ani, mai multe persoane s-au interesat de mine: judecătorul de instrucţie, psihologii, psihiatrii, avocatul... La ce mi-a folosit asta?
A arătat înspre zidurile din jurul său.
— Sunt condamnat pe viaţă!
După un oftat, şi-a înfundat capul în umerii lui robuşti.
Élise l-a corectat:
— Confunzi totul. Atentia lor venea din meserie. Primeau bani să te analizeze, Sam.
De fiecare dată când îi dădea cu „Sam”, el clipea des. Aşa că a perseverat:
— Eu nu, Sam, eu nu.
— Tu nu? i-a întors el.
— Eu nu!
— Serios? a insistat el, ironic.
— Eu nu.
— N-ai primit bani după condamnarea mea?
— O indemnizaţie.
— Poftim!
— Dacă interesul meu ar fi fost financiar, ca al judecătorului, al experţilor, al avocatului, odată băgaţi în buzunar banii el s-ar fi risipit, nu? Eu aş fi dispărut. Nu m-ai fi revăzut niciodată. Primeşti vizita altor părinţi de-ai victimelor? Simţi că vor să se-achite de-o datorie venind să te vadă?

Buzele lui Sam au tremurat. S-a îndoit de spate, învins.

— Nu vine nimeni.

— Aha!

Şi-a ridicat ochii.

— Nu vine nimeni şi e normal! Anormala eşti tu.

— Confirmi ce spuneam, i-a tăiat-o ea. Nu eşti obişnuit ca lumea să se intereseze de tine.

Un fior a străbătut pielea tăbăcită a lui Sam. Ipoteza lui Élise îşi croia drum în el.

Ea a aşteptat un minut şi a reluat ca şi cum ar fi vrut să rupă tăcerea:

— Mama ta adoptivă nu se interesa de tine?

El a ridicat din umeri, liniştit că păşeşte pe teren cunoscut.

— Mama Vartala? Primea copii ca să pună mâna pe banii statului. Nici măcar n-o ascundea. Într-o seară, i-a mărturisit unei vecine, crezând că se află singură cu ea: „Asta, sau curăţ veceuri”. Aproape că m-am bucurat să aflu: o dezgustam mai puţin decât veceurile, era ceva! Adăugase: „De fapt, am descoperit şmecheria prin care să fac rost de mai mulţi: îi iau pe ăia pe care nu îi vrea nimeni”. Aici, n-am mai râs. De ce nu mă voia nimeni? În zilele următoare, m-am uitat la fraţii şi surorile mele de adopţie, am încercat să înţeleg de ce n-ar fi doriţi, şi mi-am dat seama. O handicapată. O negresă. Un gălbejit. Un pitic. Una căreia îi lipsea un deget la fiecare mână. Dar eu?

— Da, tu? Ce anume te descalifica?

— N-am înţeles niciodată.

Au tăcut.

— Şi tata Vartala?

— Lucra la uzină. Se întorcea pe întuneric, din crâşmă, beat. După mine, încerca să petreacă mai puţin timp cu nevasta lui.

— Se interesa de tine?

— După trei ani, nu ştia care-s eu şi care-i Black. Nu din răutate, nu. Era muci. E tulbure rău fundul sticlei... Avea poşircă în cap. De altfel, a murit la patruzeci de ani, cred că a zis mersi.

— Ai descoperit de ce „nu erai vrut”?

— Nu.

— Şi nedescoperind, ai fost mai puţin mândru?

El a încremenit. Ea a continuat în locul lui:

— Te-ai convins că mama Vartala gândeşte corect.

— Eram slab. Am început să fac sport. Muşchi, ţac-pac!

— Nu e de-ajuns... De fapt, ai crezut că nu eşti în stare să-ți identifici defectul. N-ai avut încredere în tine.

El şi-a suflat nasul pentru a-i acoperi vocea. Ea nu a dat înapoi:

— Te-ai convins că eşti un monstru.

El a exclamat, dintr-odată agresiv:

— Pe bună dreptate! Cunoşti mulți tipi care să fi omorât cincisprezece fete?

— Nu cunosc decât unul. Cum şi-ar fi putut mama Vartala, pe care am întâlnit-o la proces şi care mi se pare o brută insensibilă, da seama? Nu făcuseşi nimic pe-atunci.

El a sărit, a ciocănit la uşă şi a strigat în direcţia personalului de pe coridor:

— Gata!

Ea a ridicat la rândul său tonul:

— Şi dacă mama Vartala spusese lucrul acela despre ceilalţi, doar despre ceilalţi, şi nu despre tine?

Întors cu spatele de-acum, el a bătut mai tare. Ea a stăruit:

— Şi dacă lucrul acela nu te privea?

El a început să urle în faţa uşii de oţel:

— Deschideţi, sau ce naiba?

Gardianul întârzia.

Calmă, Élise a adăugat cu glas moale:

— Nu te iubeşti, Sam, pentru că nimeni nu te-a iubit.

El s-a întors.

— Evident că nimeni nu m-a iubit! E normal: sunt periculos. În unele dimineţi, când mă trezeam, ştiam că seara o să ucid.

— Asta a fost după... Mult după... Nu când erai mic. Nu când erai adolescent.

— Mama Vartala îmi ghicise viitorul. Normal, doar era o vrăjitoare... Am devenit cel pe care nu îl vrea nimeni. Acum sunt ţinut aici, cu atât mai bine, sunt inofensiv. Închisoarea

mă salvează de mine însumi.

— Fals. Închisoarea te salvează de celălalt pe care l-ai văzut în tine când ai auzit-o pe mama Vartala spunând prostii. Nu erai tu cel care omora, era celălalt, cel care îi dădea dreptate mamei Vartala. Nu tu, ci monstrul pe care ea şi cu tine l-ați inventat.

Cheia a deblocat zgomotos închizătoarea. Gardianul a apărut.

Liniştindu-se, Sam a căzut din nou în apatie. Cu înfăţişarea netedă, inexpresivă, s-a aplecat spre geamul care îl despărţea de Élise, contractându-şi bicepşii spectaculoşi.

— Care era fiica ta?

Élise a tresărit.

— Laure.

El a stat pe gânduri şi a şoptit „Laure”. A zâmbit.

— Curios... Nu i-am pronunţat niciodată prenumele.

— Laure Maurinier, s-a răstit Élise, fără să ştie de ce. El a fixat-o cu încăpăţânare.

— Te-am întrebat care.

— Tocmai ţi-am răspuns.

— Ce număr?

Un val de ură i-a ridicat lui Élise pieptul.

— A treia.

— Pe Edgar-Quinet?

Cu răsuflarea tăiată, ea a încuviinţat.

Sam a stat pe gânduri, a ezitat, după care a conchis cu nonşalanţă scărpinându-se la ureche:

— Aproape că nici nu-mi aduc aminte.

A făcut stânga-mprejur şi a dispărut.

Întoarsă la ea, Élise a încuiat baia, s-a dezbrăcat, şi-a vârât hainele, inclusiv lenjeria, în maşina de spălat, i-a dat drumul şi s-a strecurat în spatele perdelei duşului îngust.

Apa se scurgea pe ea, caldă, plăcută, săritoare, inepuizabilă. A stat zece minute.

După ce s-a şters, s-a întors. Apoi a ieşit iar. Apoi a luat-o de la capăt.

Timp de o oră, s-a spălat de patru ori. Între duşuri, îşi

privea rufele rotindu-se cu viteză în cuvă, calmă, atentă, fără să se gândească la nimic, obsedată numai de nevoia de a se curăți.

În sfârşit, după al cincilea duş, când maşina a început să stoarcă, s-a dat cu cremă pe corp, o cremă oarecare, ieftină, luată din supermarket, al cărei parfum de migdale i s-a părut cu toate astea culmea luxului. Sub binefacerile pastei grase şi sidefii, pielea sa îşi recăpăta strălucirea netedă din tinereţe. Élise nu se mai răsfățase de ani buni.

În ciuda obiceiurilor ei pudice, a ieşit din baie fără să se acopere şi a umblat goală prin garsonieră. Apartamentul neavând nici o clădire vizavi, nu o jena nici un vecin, nu stânjenea pe nimeni.

S-a întins pe canapea. Încetul cu încetul, îşi venea în fire. îşi dădea seama că scăpase dintr-o mare primejdie.

La ultimele cuvinte ale ucigaşului, i se făcuse rău. Or ea refuza să i se facă rău. De la moartea lui Laure, slăbise, tenul i se ofilise, se îmbrăca doar în haine cernite, era tristă, singuratică, nesocială, lipsită de dorinţe, dar cu toate astea nu i se făcuse niciodată rău. Nici măcar nu plânsese.

Din acea joi îngrozitoare, pentru că durerea nu o slăbea, îşi astupase uşile sufletului. Printr-o reacţie salvatoare, generalizase: Christine, Olivia, Cindy, Amélie, Catherine, Isabelle, Morgane, Anna, Emmanuelle, Lisa, Fatou, Diane, Sarah, Pénélope i se alăturaseră lui Laure în dosarul Sam Louis. Cunoştea de acum la fel de bine scurta lor viaţă ca şi pe cea a fiicei sale. În timpul procesului, înnodase legături cu părinţii, taţii, mamele, fraţii, surorile, unchii, mătuşile, verii, verişoarele, bunicii, bunicile. Devenită confidenta şi prietena tuturor, ea, care nu le avea pe lume decât pe cele trei surori, căci părinţii îi muriseră, iar iubitul de-o vară spălase putina, îşi lărgise şi populase cercul de apropiaţi. Luând asupră-şi durerea fiecăruia şi-o îmblânzise pe a ei. Pe urmă se hotărâse să înţeleagă ceea ce se produsese de cincisprezece ori la rând şi se canalizase asupra anchetei. Cum audierile nu o mulţumiseră – impasibil, secretos, Sam Louis nu manifestase nici remuşcări, nici durere, nici compasiune –, intrase în legătură cu el în închisoarea pariziană. În garsoniera din

Alsacia, îşi continua sarcina adăpostindu-se şi mai bine de trecut: nimic nu îi amintea de Laure în jur, nici o mobilă, nici un bibelou, nici un obicei. Fiica ei nu avea nici un loc aici, în afară de cel al unui fascicul inclus în voluminosul dosar galben. Unul printre altele.

În după-masa aceea, asasinul zdruncinase echilibrul acesta atins cu greu. Pretinzând că nu şi-o aduce aminte pe Laure, o şocase pe Élise, o iritase, revoltase, agasase. Fiica ei nu putea fi uitată! Dacă monstrul ăsta o lăsa deoparte, o să i-o reamintească ea!

Capcana i se căsca la picioare: imaginile îi reveneau, cele cu momentele fericite, surâsul lui Laure, lumina ei, fantezia, libertatea, bunătatea. Flăcările amărăciunii ieşeau la iveală, avea să sufere.

— A mințit!

Diavolul de Sam Louis reuşise să o înfurie şi să o facă să ardă în iad. Înţelegea bine cursa. Rezistase suspendându-şi conștiinţa, încetând cu totul să gândească.

— A blufat!

Îşi dădea seama acum: îşi amintea de Laure, chiar dacă nu îi pronunţase niciodată numele. Scopul lui era să o rănească.

— Nu!

A scos un strigăt de războinică. Nici vorbă! N-o s-o manipuleze. Cu luciditate şi silinţă, a împins înapoi imaginile cu Laure ce năvăliseră, le-a ascuns în sinea ei, la fel şi chinul care le însoţea, şi a închis trapa.

Tresări.

Era observată.

Inima a început să îi bată mai tare.

Sigur! O fixau nişte ochi. Simţea o prezenţă.

Dintr-odată, s-a ridicat, a sărit pe covor şi, din reflex, şi-a pus o mână pe sex, iar cealaltă pe sâni.

— Cine-i?

Respiraţia îi deveni gâfâitoare. Nu mai îndrăznea să se mişte. Cu ceafa înţepenită, a reuşit totuşi să străbată încăperea cu privirea. Nu intrase nimeni.

S-a întors brusc înspre uşa de sticlă.

Pisica o spiona, lipită de geam.

— Animal prost!

Pisica nu s-a clintit.

Élise a izbucnit în râs: se temuse de un animăluţ jigărit. Calmă, păstrându-şi încă sfiala, s-a apropiat de fereastră şi s-a pus în genunchi înaintea lui.

Deşi în gardă, pisoiul nu s-a ferit, protejat de bariera de sticlă. I-a descoperit nasul, roz şi micuţ, frivol, i-a examinat irisurile gălbui, fosforescente, având parcă paiete verzi. I-a zâmbit.

— Nu te mai sperii aşa, derbedeu mic ce eşti?

La rândul său, animalul a mijit pleoapele.

— Când sunt îmbrăcată ca tine?

Animalul s-a ridicat, si-a zburlit blana si, într-un abandon suplu, s-a frecat de geam, senzual, fermecător.

Pisoiul o descumpănea pe Élise, i se părea familiar. Ceva în el... Îi venea să-l atingă, să-l mângâie, să-l îmbrăţişeze...

Cu prudenţă şi meticulozitate, s-a ridicat şi a început să deschidă uşa de sticlă.

Mecanismul a scos un zgomot sec. Pisica a fugit.

Ea a continuat, şi-a pus picioarele pe terasă.

— Pisu!

Nu plecase decât în mijlocul pajiştii, lângă farfurioara lui; pentru întâia oară, nu se refugiase în spatele lemnului câinesc – era un progres.

— Pisu! Pis-pis-pis-pis!

Pisica şi-a înălţat bărbia, a înghiţit, însă nu s-a mişcat. Pupilele, mai galbene decât floarea de piciorul-cocoşului, o țintuiau în continuare.

Dintr-odată, scărpinându-se, Élise a observat că are pielea de găină. Era martie, chiciură, şi ea se plimba goală prin iarbă. Ce nebunie!

Dintr-un salt, s-a retras înăuntru. Pisica o scruta în continuare, legată de ea prin privire, pe cât de fascinată, pe atât de terorizată.

— Ce-mi trebuie mie să îmblânzesc o pisică sălbatică? Nemişcat şi tăcut, animalul aştepta răspunsul.

— Îmi plac mie pisicile?

Micile nări roz fremătau pe feţişoara triunghiulară a felinei.

— Nu.

Auzise că sunt animale egoiste, lipsite de empatie. Oare nu tocmai i-o dovedise pisoiul, rezistând în faţa avansurilor sale? A ridicat din umeri, a închis uşa şi a tras draperia.

Nu a solicitat o nouă întrevedere cu Sam Louis vreme de o lună. Timpul ţinea cu ea, nu avea să evadeze el din temniţa în fundul căreia zăcea.

În luna aceea, Élise s-a mulţumit să treacă prin faţa închisorii. Contempla imensa navă învechită, nemişcată, eşuată la malul râului Ill, care nu mergea nicăieri, şi ai cărei călători nu mergeau nici ei nicăieri. „Loc de arest, iată termenul corect, a considerat ea: au fost arestaţi şi vor putrezi în arest până la sfârşitul zilelor.” Se bucura de libertatea sa de mişcare, se ducea acolo unde avea chef, pe malurile apei susurânde, sub copacii înmugurind, la patiserie, la cafenea, la ea. Cu toate astea, nu avea nici o iluzie cu privire la cealaltă libertate a sa, aceea a gândirii: prizonieră la rândul ei, se învârtea în cerc într-o celulă, închisoarea sa era insensibilitatea lui Sam. Un spaţiu pe care îl măsura fără încetare.

Într-o dimineaţă senină, a zărit pe malurile râpoase ale Illului o femeie înaltă bronzată, foarte decoltată şi cu fustă mini, cu nişte picioare superbe, interminabile; sprijinită de trunchiul unui stejar, cu un genunchi îndoit, părea că freamătă în lumină, că face dragoste cu soarele. Cu ochii pe jumătate închişi, cu buzele întredeschise, cu bărbia ridicată, mângâia cu mâna dreaptă razele care îi încălzeau pieptul, începutul sânilor, în timp ce stânga şi-o trecea ba prin păr, ciufulindu-l, ba peste coapse, mângâindu-le pielea catifelată. Vibra, indiferentă la cei care se plimbau, dedicată amantului de sus. Élise a ocolit-o jenată.

A doua zi, a întâlnit-o în acelaşi loc, sculpturală, imperială, insolentă, obscenă, ca o fată din afişele dragi şoferilor de camion. Evitând-o, Élise a zărit în depărtare punctul spre care se uita femeia, un corp al închisorii, al cărui ultim etaj se înălţa peste gard. Din spatele gratiilor unei ferestre, un tip măsliniu o privea, cu gura deschisă. Élise a înţeles atunci că soţul şi nevasta găsiseră un mijloc să facă dragoste.

A plecat în fugă. De câţi ani nu mai îmbrăţişase un bărbat?

În garsonieră, s-a consacrat unui nou proiect de traducere. I se încredinţase un eseu despre Brigăzile Roşii, revoluţionarii care terorizaseră Italia în anii ’70–’80, un grup ale cărui anumite elemente ieşeau de acum din închisoare. Cum să reacţionezi? Trebuiau iertați autorii atentatelor? Străină de ancheta aceea dusă de un jurnalist roman celebru, Élise se documenta.

Ea renunţase la pisică, dar pisica nu renunţase la ea. De cum apărea, animalul se proţăpea în grădină. Făcând pe indiferenta, concentrată pe text, îi mai arunca din când în când o privire piezişă.

Pe măsură ce primăvara se făcea simţită, curticica se popula. Fluturi, păsări, şoareci-de-pădure se adunau acolo. Pisica îşi reluase activităţile de vânător, deşi Élise continua să o hrănească – „Să dai de mâncare unui cerşetor nu înseamnă că l-ai adoptat”, îşi tot repetase ea pentru a se justifica. Dându-se în spectacol, pisica îi oferea o paradă fabuloasă în care alcătuia o grădină zoologică de una singură: tigru atunci când căsca, ghepard când se întindea;

Îşi bomba spatele şi devenea dromader; pândindu-şi prăzile, o dădea în leu, îşi umfla burdihanul de mare duce, îşi lua avânt mai ceva decât antilopa, sărea aidoma unei broaşte râioase, împrumuta nemişcarea şopârlei, săpa la fel de adânc precum o vulpe, după care se transforma în veveriţă de cum prindea vreo alună între lăbuţe; ostenită, se lăţea atunci pe jos ca un limax.

Din când în când, pentru a o intriga şi mai mult, încerca metamorfoze umane: când o vedeai cum îşi tot trece perniţele roz peste bot, te ducea cu gândul la un bebeluș nevinovat care îşi face toaleta; sau, cu coapsa ridicată spre cer, ocupată să îşi lingă burta, încerca figuri de french cancan, atingând indecenţa infernală a unei Nini Pattesen-l’Air[1] care reuşea cele mai dificile şpagaturi.

Observând-o pe furiş, Élise se amuza în secret. Hotărâtă să

---

[1] Celebră dansatoare de cabaret.

nu o încurajeze, nu se întorcea niciodată spre ea.

Puţin păcălit de această prefăcătorie, neîndoindu-se că întruchipează centrul lumii, pisoiul se aşeza tot mai aproape de ea şi, atunci când se lungea, părea că spune: „Da, ştiu, sunt foarte frumos. Şi ce blăniţă! Mersi”. De când ea renunţase să îl domesticească, începuse el să o îmblânzească.

— Ajunge! N-o să meargă niciodată între noi, i-a aruncat ea într-o seară închizând uşa. Nu ne sincronizăm.

Într-o sâmbătă de aprilie, Élise s-a întors la închisoare. Sam Louis o aştepta în spatele geamului. Nici ea, nici el nu s-au mirat că întrevederea se relua. Nu aveau să comenteze luna ce tocmai se scursese. Timp de câteva secunde, s-au obişnuit cu situaţia, după care el a întrebat cu voce apăsată:

— Ce faci acum?

— Traduc o carte despre Brigăzile Roşii.

El a vrut să continue dar, în lipsa unor idei precise despre Brigăzile Roşii, despre care nu păstra decât un ecou vag, s-a mulţumit să îşi dea din cap cu un aer viclean. Élise a murmurat:

— Tu?

— Eu?

— Ce faci în închisoare?

— Îmi omor timpul. Din lipsă de altceva.

Mulţumit de replică, era pe punctul să râdă; s-a stăpânit văzând înfăţişarea sobră a lui Élise. Schimbând tonul, a informat-o sec:

— Am pus mâna pe afacerea unui polonez.

— Poftim?

— Trafic de canabis.

— Glumeşti?

— Oficial, asamblez în atelier prize electrice. Îmi trebuie o acoperire.

— Nu te-ai gândit niciodată să fii onest?

— Pentru ce? Te temi că, dacă mă port rău aici, o să mă bage la închisoare?

Ea a suspinat şi i-a arătat, printr-un gest al mâinii deasupra capului, că puţin îi pasă.

— Deci? Ai mai progresat de data trecută?

— Progresat? O... cum vorbeşti... faci pe doctorul de cap?

Ea a insistat, imperturbabilă:

— Ai progresat? Eşti de acord să mă interesez de tine?

El s-a tras în spate şi şi-a pipăit buza de jos, cu o sclipire în ochi.

— Care-i faza? Te-ai îndrăgostit?

— Hai lasă-mă!

— Te excit? Nu arăt rău, nu?

Ea s-a dat la rândul său în spate şi, imitându-i jocul, l-a măsurat din cap în picioare. Trupul lui lucrat emana aroganţă, iar el o studia cu o expresie cuceritoare. Élise a conchis:

— Nu arăţi rău. Nu ai nevoie să le pui fetelor cuţitul la gât ca să se culce cu tine.

Chiar dacă privirea i s-a stins, Sam nu a rămas nepăsător. I se sugerase deja lucrul acesta – de către poliţişti, judecătorul de instrucţie, experţi, avocat – până la greaţă. Élise a insistat:

— Fetele alea ţi-ar fi putut spune da.

El respira egal, inaccesibil. Ea a continuat:

— Le-ai fi sedus dacă te-ai fi purtat normal.

Nici o reacţie.

— Voiai să-ţi spună da?

De piatră.

— Pretindeai să cedeze, nu să se ofere. Eu, dacă m-ai dori, m-aş lăsa tentată, dar asta nu ţi-ar plăcea.

El a râs, amuzat.

— Fix ce credeam: eşti îndrăgostită de mine.

Élise pierdea controlul asupra conversaţiei. Se tulbura. Inăbuşindu-şi panica, şi-a impus să se relaxeze. Apoi s-a auzit spunând:

— Sunt mamă, Sam.

Arogant, el a făcut pe galantonul:

— Nu... nu eşti bătrână... arăţi încă bine.

Élise nu ştia încotro se aventurează; a continuat, împinsă de o intuiţie pe care o descoperea:

— Sunt mamă, Sam. Ori mai curând eram. În sfârşit, odată ce eşti, eşti pentru totdeauna. Chiar şi când copilul a murit.

S-a luptat cu lacrimile care o tulburau şi s-a concentrat

asupra cuvintelor ce îi scăpau pe gură:

— Sunt mamă.

— Mama unei fete pe care am ucis-o.

— Da.

— Şi violat-o.

— Exact.

— Ce cauţi aici?

— Mă uit la tine ca o mamă, Sam. Nu mama ta adevărată, pe care nu ai cunoscut-o. Nu mama ta adoptivă, care te-a îndepărtat. Ca o mamă pe care ai fi putut-o avea. şi tu eşti ca un băiat pe care l-aş fi putut avea.

— Eşti dusă!

— Poate. Şi tu?

El s-a moleşit şi a încuviinţat din vârful buzelor:

— Da, şi eu.

Împărtăşeau o legătură ciudată. Doi nebuni. Doi distruşi. Încercau o rătăcire identică.

Ea a reluat:

— Ştii ce înseamnă o mamă?

— Nu...

— Cineva care nu respinge. Cineva care primeşte. Cineva care iubeşte. Cineva care nu judecă. Şi iartă.

— Există fapte ce nu se iartă.

— De unde ştii?

El a părut surprins.

Frecându-şi mâinile, Élise s-a aplecat spre geam.

— Înainte de a ierta, trebuie să înţelegi. Eu nu ţi-am înţeles faptele.

— Dacă m-ai înţelege, asta n-o să-ţi aducă fiica înapoi.

Élise s-a ridicat, roşie la faţă, ameninţătoare. Aripile nasului i se învineţeau, palpitau. A început să tune şi fulgere cu o voce care tremura de exasperare:

— Mă crezi aşa de tâmpită să îmi închipui că o să-mi recapăt fata? Serios? Crezi că am câlţi în cap? Laure s-a dus. Din cauza ta. Nu mai e. Nicăieri. Nici măcar la cimitir. Absenţă totală. Totală! Nici o urmă. Nici un semn. Am făcut şedinţe de spiritism. Nimic! Noaptea, ziua, fixez cerul şi scrutez infinitul. Nimic! îmi ciulesc urechea sperând că ea va murmura o frază.

Nimic! Intru în camera ei intactă pariind că o să mişte un obiect, o să scrie un cuvânt în praf, o să pornească muzica sa preferată. Nimic! Aşa că ştiu bine că un gunoi ca tine n-o să mi-o aducă înapoi. A fost în stare doar să mi-o ia!

Urlase. Pentru o secundă, Sam a părut impresionat, ba chiar îngrozit de furia care o zguduia; şi-a revenit însă şi a recăzut în obişnuita-i apatie.

Agitată, Élise s-a reaşezat. Câteva minute, a măcinat-o o singură grijă: să redevină normală, să înceteze să mai transpire, să îşi încetinească bătăile inimii, să îşi recapete suflul.

Când a reuşit, şi-a ridicat faţa şi l-a privit pe colosul amorf. Vocea i s-a domolit pentru a-l mustra:

— Ai remuşcări, Sam? Nu ai arătat nici un regret în timpul procesului. Nu ai manifestat nici compasiune faţă de familiile victimelor.

— La ce-ar folosi?

— Le-ar atenua durerea.

— Pff...

— Deschide ochii. Majoritatea familiilor pe care...

— Termină cu familiile tale cu tot! Eu n-am avut familie. Clar? Aşa că mă piş pe toate familiile. Bine?

Se ambalase şi el şi şi-o reproşa. Élise l-a lăsat să se liniştească.

— Să lăsăm familiile, Sam. Prin căinţă sau compătimire, te-ai fi dovedit... uman.

— Uman?

A meditat, imperturbabil, mai puţin preocupat decât dacă ar fi jucat Scrabble.

— Nu ştiu dacă vreau să fiu uman.

Şi-a validat din cap sentinţa şi a continuat:

— Ai văzut cum vânează tigrul?

Ochii i-au strălucit brusc, văzând o scenă doar de ei ştiută. Cu un surâs plin de încântare, cu fruntea destinsă, Sam Louis părea să intre în transă. Pentru a-l stârni să vorbească, Élise i-a răspuns:

— Nu.

— Nu e nimic mai frumos pe lume. Modelul meu, tigrul...

Un animal solitar ce are un teritoriu şi nu îl cedează nici unui intrus. La căderea nopţii, când se hotărăşte să plece la vânătoare, îşi ascute simţurile, pândeşte o suflare, adulmecă un iz. Totul e subtil la acest uriaş, mirosul, dar şi auzul. Discret, ascuns, invizibil, se deplasează la adăpost şi îşi concepe planul neobservat. Un as al camuflajului. Când îl vezi tu, el te-a văzut deja de o mie de ori. Odată prada reperată, se ghemuieşte într-o tăcere absolută. Nu se aruncă decât atunci când victima se află la zece metri, şi atunci, pac, venind din spate sau dintr-o parte, o ia prin surprindere şi îşi înfige dinţii în gâtlejul ei. Apoi, o târăşte într-un loc liniştit pentru a profita de ea în voie... Începe cu părţile cărnoase, coapsele sau fundul. Nici un om nu se ridică la nivelul său, nimeni nu îmbină la fel puterea şi uşurinţa, supleţea şi forţa muşchilor. Nimeni!

Înflăcărat de relatare, s-a lovit cu palmele în piept, pe coapse, pe braţe, iscând o rezonanţă surdă şi găunoasă a propriului corp, iar loviturile lui repetate insinuau contrariul a ceea ce afirma: el se credea aşa, puternic şi elastic. El era asemenea unui tigru.

Élise a închis pleoapele. Într-o secundă, a transpus vânătoarea tigrului pentru a o aplica la cele cincisprezece crime ale lui Sam: solitarul ce străbate jungla din Montparnasse în amurg, ce pândeşte o fată tânără, aşteaptă ca ea să iasă din maşină, se aruncă asupra ei, o zăpăceşte, după care o duce într-o ghenă pentru a se ospăta din trupul ei, coapse şi fund mai întâi.

A fost cât pe ce să leşine şi a deschis ochii pentru a-şi reveni.

În faţa sa, în spatele geamului, exaltat, Sam Louis îşi încheiase confesiunea. Dintr-odată, Élise s-a ridicat, s-a răsucit pe călcâie şi s-a îndreptat înspre uşă.

Uluit, el a protestat:

— Hei! Ce faci?

— Plec.

— Deja? Abia am început să...

I se părea inadmisibil să plece tocmai când el se destăinuia. Era indignat:

— Ce dracu', îţi vorbesc de modelul meu şi tu o ştergi!

Stăpână pe ea, Élise s-a întors şi, sprijinindu-se de spătarul scaunului, i-a şoptit:

— Eşti departe de modelul tău, Sam Louis.

— Poftim?

— Un tigru n-ar fi venit la vorbitor niciodată. Tu, da. Adio.

A dispărut fără să se întoarcă.

*

Zbârlit, motanul a sărit, cu labele în aer, cu ghearele ieşite, s-a învârtit ca un titirez şi fluturele i-a scăpat.

— Mrrr...

A mârâit strănutând. În ochi îi strălucea flacăra unui sălbatic nesupus. Urmărind fluturele de scaieţi cu aripi portocalii şi negre, s-a mai aruncat o dată. Rateu. O dată. De două ori. De trei. Nepăsătoare, vioaie, doamna fluture şi-a continuat drumul haihui. Pisoiul a mieunat.

„Dar chiar că-i prostuţ!” s-a gândit Élise văzând cum dă chix.

Eşecul o făcea pe pisică să devină isterică. Nu putea vâna fără ca lucrul acesta să se lase cu strigăte, şuierături, zvârlituri din labe.

O muscă a trecut aproape de ea şi, cu o mişcare rapidă din fălci, a prins-o în gură. Uimită că izbutise atât de uşor, a rămas neîncrezătoare o clipă, după care, liniştindu-se, a zdrobit musca, a savurat-o, a supt-o, a ronţăit-o, cu pleoapele închise, cu dinţii strânşi, încântată de prada ei. Insecta preţuia cât comorile lui Ali Baba.

Suplă, cu blana strălucitoare, pisica s-a întors spre Élise, care lucra pe terasă, mergând legănat, cu coada încordată, şi i-a atins gleznele în treacăt.

— Pleacă! a strigat Élise dându-se înapoi.

Pisica ajunsese să o dezguste. După relatarea lui Sam Louis, vedea în mica felină un tigru, egoismul netulburat al prădătorului, ferocitatea naturală, instinctivă, amorală, care îl făcea să pună punct unei vieţi dintr-o lovitură de labă, care îi provoca amnezia totală odată îndepărtat de cadavru, absenţa regretelor sau remuşcărilor. Cruzimea cu păr de abanos.

— Pleacă, am zis!

I-a dat o uşoară lovitură de picior. Animalul a părut perplex, neînţelegând de ce ea nu îl adoră, când el se iubeşte pe sine atât de mult.

Lucrul lui Élise bătea pasul pe loc. Nu doar că avatarurile Brigăzilor Roşii nu o captivau deloc, însă gândul îi zbura mereu la Sam Louis. Individul ăsta părăsise umanitatea pentru animalitate; de ani buni, rivaliza cu un tigru. De când, oare?

— Miau...

Pentru a-i capta atenţia, pisica tocmai intrase în garsoniera umbroasă. Înainta legănat, dând din coadă, şi trecea cu privirea peste mobile, ca şi cum ar fi fost proprietarul.

Élise s-a strâmbat. Măi să fie! La închisoare, vedea un bărbat ce lăsa umanitatea pentru animalitate; aici, stătea în preajma unui animal ce lăsa animalitatea pentru umanitate. Destul!

A bătut brusc din palme, ceea ce a produs un ecou răsunător în garsoniera aproape goală.

Un fulger negru a ţâşnit de pe saltea, i s-a strecurat ca un peşte printre picioare şi a dispărut în spatele gardului viu.

— Cale bătută!

Élise a închis uşa de sticlă.

În baie, s-a privit în oglindă. Vedea o străină încăpăţânată. În ciuda unei ţinute drepte, arăta ca bătută, cu umeri lăsaţi, cu cearcăne, cu buzele crăpate, cu părul pleoştit, fără strălucire, parcă rămas din obişnuinţă pe capul său, aidoma unei pălării uitate. Pipăindu-şi obrajii, pometţii, fruntea, trăgând de colţul gurii sau al pleoapelor, devenea conştientă de înfrângerea sa; chipul său îşi pierduse perfecţiunea de odinioară şi nu mai preţuia de acum decât prin expresiile care îl însufleţeau; ochii nu mai aveau decât lumina pe care o punea în ei; pielea nu mai scotea la iveală decât culorile pe care le adăuga machiajul. Era o femeie terminată.

Se însera.

Şi-a străbătut locuinţa minusculă. O, putea explora peste tot, nu mai stătea nimeni acolo. Nu tu copil, nu tu bărbat. O singurătate nouă, o singurătate ce nu era aleasă, ca în

anumite perioade ale vieţii sale, ci îndurată, lipsită de toane, de refuzuri, de sfidări, de aşteptări, de întâlniri. O singurătate de om învins. Nu cea a unei învingătoare. A oftat.

— Din ce e făcut oftatul ăsta? Mai bine să nu ştiu!

Pe un fundal de amurg albăstrui, pisoiul o scruta prin uşa de sticlă. Atunci când l-a observat, delicat, graţios, a zgâriat geamul cu lăbuţa roz: voia să intre.

S-a apropiat de el. Animalul s-a fâţâit, bucuros că biruise.

— Înfumuratule!

S-a ghemuit, l-a privit, şi s-a privit privindu-l.

În urmă cu câţiva ani, ar fi deschis uşa de sticlă; în urmă cu câţiva ani, era încă o femeie drăguţă; credea atunci că amabilitatea, politeţea, generozitatea, fidelitatea erau calităţi esenţiale; ba mai mult, nişte virtuți eficiente. „Prin bunăvoinţă, fetiţa mea, vei învinge orice rezistenţă”, iată ce o învăţase pe Laure, care nu avea nevoie de acest sfat, căci natura o înzestrase cu un caracter afectuos, încrezător, relaxat, compătimitor, întors către ceilalţi până la uitare de sine. „Bunăvoinţa e o armă care dezarmează”, repeta Élise, mândră de copilul ei. Însă vai, acum ura bunăvoinţa asta. Laure murise de pe urma ei. Ar fi trebuit să o facă neîncrezătoare, dură, paranoică, agresivă, sperioasă, bănuitoare, implacabilă, pentru a evita asaltul unui Sam Louis.

Pisica, nerăbdătoare să i se alăture, a protestat cu vocea sa mlădioasă, aspră şi joasă, după care, din ochii galbeni cu vinişoare verzi, a aruncat o privire insistentă asupra ei. O înduioşa. De ce să o respingă? Dacă...

Deodată, s-a tras înapoi: înţelesese.

Dunga sepia de pe corneea dreaptă!

Pisica avea aceeaşi dungă sepia ca şi Laure, o linie întunecată ce traversa pupila şi atingea irisul, un detaliu pe care Laure şi mama sa îl numeau „cochetăria din ochii ei”.

Descoperirea a înspăimântat-o. Iată de ce, cu toate că nu îi plăceau pisicile, se simţea uneori atrasă de aceasta! Ridicându-se, a izbit sticla cu palmele răşchirate şi a urlat, ca o dementă:

— Întinde-o! Dispari! N-o să ne înţelegem niciodată, îngrozită, pisica a şters-o şi a dispărut în noapte.

Sâmbăta următoare, paşii au dus-o la închisoare.

Cerul era gol. Nici albastru, nici alb. Gol.

Élise s-a aşezat în faţa lui Sam, l-a privit în treacăt şi a tăcut. Nu voia să îi pună întrebări – deşi avea mai multe, arzătoare –, nu voia să îl urmeze în labirintul minții lui perverse, nu voia ca el să o tortureze evocând-o pe Laure sau neevocând-o –, pe scurt, nu voia nicidecum să îl înfrunte. Se mulţumea să se prezinte. Pentru că trebuia, îndeajuns, nu?

Derutat, Sam Louis nu a pornit nici el conversaţia.

Tăceau.

Din când în când, unul îşi ridica privirea către celălalt, pentru a-l împinge să vorbească, pentru a da de înţeles că e gata să îl asculte, dar, cum aceste schimburi furişate nu obţineau nici un răspuns, tăcerea persista.

La început descumpănit, Sam Louis şi-a regăsit repede obiceiurile: întrevederea mută s-a transformat în raport de forţă. Îşi investea de acum toată energia în a-şi tine gura, bazându-se pe faptul că pe Élise o vor lăsa nervii.

Tăcerea devenea apăsătoare.

Prizonierul nu ceda. Vizitatoarei nu îi păsa.

Sam de-abia îşi ascundea ţâfna provocată de înfruntare, dar Élise a sfârşit prin a se delecta. Făcea şi ea o dată pe indiferenta, bleaga, apatica, inumana. Ce uşurare...

Au petrecut aşa o oră, aşezaţi la câţiva centimetri unul de altul, despărţiţi de un geam şi de gânduri total opuse.

La minutul prevăzut, a răsunat un zăngănit de fierăraie, cheia s-a răsucit de câteva ori în broască, canatul a scârţâit, iar gardianul a venit după deţinut.

Sam s-a ridicat cu un rânjet răutăcios şi a strigat, cu glas răstit:

— Să nu mai vii săptămâna viitoare!

Săptămâna următoare, Élise s-a prezentat la trei fix după-masa la vorbitor şi Sam i-a zâmbit.

— Sunt mulţumit.

Ea a încuviinţat încreţindu-şi pleoapele. S-a aşezat şi a spus repede:

— Din păcate nu stau decât cinci minute.

— De ce?
— Întâlniri.
— Ah...
— Cu cine?
— Cu nimeni. Întâlniri.
A remarcat un nor de gelozie umbrind chipul lui Sam, dar atât de fugar încât s-a îndoit.
El s-a retras în sine, puternic, rotofei, solid, lipsit de expresie. Un maldăr de argilă. În timp ce inspecta pardoseala, buzele i s-au mişcat:
— Ai alţi copii?
— Alţi copii în afară de... ?
— În afară de fata ta?
— În afară de cine?
— De fata ta!
— Prenumele ei?
Intenţionat, el s-a abţinut, apoi a lăsat să îi scape:
— Laure.
— Mă bucur că ţi-l aminteşti...
Sam s-a uitat în altă parte. Atunci, Élise a spus:
— Nu!
— Ce?
— Nu am alţi copii.
— De-asta vii să mă vezi?
— Poate. Important e că vin.
— Poate.
A fixat-o cu ochii lui mari lipsiţi de strălucire, ale căror pleoape acopereau pe jumătate irisul maro.
— N-ai avut băieţi. Ţi-ar fi plăcut să ai un băiat?
— N-ai avut mamă. Ţi-ar fi plăcut să ai o mamă?
S-au studiat cu o bunăvoinţă măsurată. Se îmblânzeau reciproc.
Sam dorea să vorbească.
— Aş vrea să-nţeleg.
— Da?
— Tu vrei să înţelegi de ce am făcut ceea ce am făcut. Eu aş vrea să înţeleg de ce faci ceea ce faci. O să reuşim?
— Sunt sigură, Sam.

Élise a zâmbit cu căldură.

— Nu judeca femeile după cele din copilărie, mama care te-a abandonat, doamna Vartala, care...

— Mama mea nu doar că m-a abandonat!

Îngăimase repezit, cuvintele ţâşnind singure.

— M-a părăsit de două ori. Vartala la fel. M-au trădat toate în mod repetat.

A fixat-o, terorizat de ceea ce dezvăluise.

Ea a afişat o expresie liniştitoare.

— Nu-ţi fie frică de nimic. Îmi poţi spune totul. Astăzi, aşa cum ţi-am spus, plec. Săptămâna viitoare, o să îmi povesteşti.

— Dacă...

— Voi fi aici, Sam. Nu te voi părăsi. Contează pe mine. Voi fi aici. Ca o mamă adevărată. Pe sâmbătă.

El a rămas cu gura căscată.

Élise a ieşit din închisoare, şi-a şters de praf vesta, fusta, şi s-a aşezat pe terasa primei cafenele pe care a găsit-o.

Soarele o orbea.

Bineînţeles, nu o aştepta nici o întâlnire. Dar nu voia ca Sam să vorbească întâmplător; trebuia să simtă nevoia de a-i vorbi. O săptămână lungă avea să contribuie la stârnirea acestei dorinţe.

Cât despre ea... Ştia ce speră de la el, dar încă nu ştia ce speră pentru ea. Cu toate astea, ceva fremăta, deznodământul se profila într-un viitor apropiat, îl simţea, avea să se ivească. Până la urmă o să elucideze ea de ce îl vizita de ani de zile pe acel pervers, de ce îşi impunea să se apropie de el, să îl privească, să îl asculte...

În seara aceea, s-a dezlănţuit furtuna.

Ploaie, tunete, fulgere, totul exprima furia elementelor. Picăturile ciuruiau pământul la fel de intens precum gloanţele unui pistol-mitralieră; o umezeală detestabilă, ca un gaz, străbătea pereţii şi ferestrele.

Pentru a se proteja de zgomot, Élise a adăugat altul: a dat drumul televizorului de care se folosea atât de puţin, şi un serial poliţist american a sporit vacarmul cu detunăturile şi sirenele lui.

În toiul acestei apocalipse, a desluşit o zgârietură.

Neliniştită, speriată să nu fi dat năvală vreun vagabond, a zărit foarte repede în spatele geamului pisica, udă, vrednică de milă, implorând-o să intre. A strigat la ea:

— Întoarce-te la locul tău, afară! Eşti un animal sălbatic.

Pisoiul a insistat lipindu-şi pernițele roz de sticlă.

— Miau…

Fără să binevoiască să tragă perdeaua măcar, Élise s-a dus să se culce.

A doua zi, duminica, pisica nu s-a arătat.

— În sfârşit!

Élise s-a instalat comod pe terasa zvântată de soare, bucuroasă că poate profita fără să fie distrasă de teatrul sau pretenţiile felinei.

În ziua aceea, a terminat traducerea. Mulţumită, ajusta ultimul cuvânt din lucrare, când s-a pornit o ploaie deasă. Pentru următoarea noapte se anunţa o furtună la fel de violentă ca în ajun. Picăturile biciuiau dalele, şfichiuiau pereţii.

A intrat în casă şi, căutând prin melodiile ei una care să se potrivească în timp ce gătea, a ales nişte cântece cubaneze.

Sărind de la o caserolă la un cuțit de curățat, dansa, veselă. *Pepite mi corazon.* Când ritmurile tropicale au ajuns la sfârşit, le-a pornit din nou.

— Cha-cha-cha, nimic altceva, a şoptit ea legănându-şi şoldurile.

De fapt, ce se întâmplase cu pisica? În ciuda potopului, nu apăruse. Păcat, în seara asta poate i-ar fi deschis…

Luni, Élise s-a trezit foarte prost dispusă. Trebuia să îşi recitească traducerea – partea plictisitoare a muncii ei şi să anunţe agenţia care o angaja că va preda textul cu o săptă-mână întârziere.

Pe terasă, cu cafeaua în mână, s-a aplecat peste ecran.

— Unde-o fi?

Chiar dacă îl alunga, se obişnuise cu pisoiul. Fără el, garsoniera i se părea mai sinistră, pajiştea mai urâtă. Sigur, îşi dorise de multe ori ca el să plece, dar se alarma văzând că voinţa i-a fost brusc împlinită.

Lăsând masa, a traversat grădina, s-a strecurat în gardul viu la locul unde se uneau lemnul câinesc şi laurul englezesc, apoi, cu greu, julindu-se, a ieşit pe partea cealaltă.

— Pisu!

Nici o reacţie. În orice caz, pisica nu răspunsese niciodată pe nume. De altfel, nici nu avea nume.

— Pis-pis-pis!

S-a hotărât să înconjoare pajiştea pe la exterior, ceea ce nu mai încercase niciodată. Se uita cu atenție la rădăcina fiecărui arbust, sperând să vadă pisica zbughind-o. Nimic.

Îşi schimbase teritoriul?

Se întorcea spre clădire când a zărit o formă suspectă pe drumul alăturat, o grămăjoară de blană având culoarea micii feline. S-a apropiat în grabă.

Pisica zăcea pe asfalt, cu o rană deschisă sub coaste, cu măruntaiele la vedere, cu părul mânjit de sânge maroniu. Amorţită, cu ochii rătăciţi, gemea în agonie.

Élise nu a ezitat. A fugit după un platou pe care l-a acoperit cu un cearceaf, s-a întors pe drum, a pus precaută pisica în el, după care s-a repezit la clinica veterinară pe care o descoperise în drum spre închisoare.

De cum a sosit, secretara a înţeles situaţia şi l-a alertat de urgenţă pe veterinar şi asistenţi.

Pisica a fost întinsă pe o masă cromată.

— A fost muşcată de un câine, a venit veterinarul cu diagnosticul. Cu înverşunare. Sălbatic. Dezgustător. E incredibil că mai respiră...

— Se poate face ceva?

— Nu, nu mare lucru.

— Vă rog!

— Aş putea s-o operez, sigur. Dar o să dureze, fără garanţia vreunui rezultat.

— Vă rog, încercaţi!

Ţipase. Bărbatul i-a spus cu compasiune:

— Va costa mult.

— Încercaţi! Vă rog... Plătesc.

Veterinarul şi asistenţii au dedus de aici că i se adresează unei stăpâne ataşată la modul visceral de animalul ei şi au

pregătit cu zel pisica pentru blocul operator. În realitate, Élise fixa felina, muşchii la vedere, tendoanele rupte, abdomenul sfârtecat de canini, şi se gândea la Laure, a cărei carne fusese la rândul său sfâşiată.

Marţi, la opt dimineaţa, a ajuns la clinică, aşa cum i se propusese.

— Deci?

Veterinarul s-a scărpinat la ureche.

— Am introdus la loc intestinele, cusut la loc muşchii, închis la loc pielea. Îi administrăm antibiotice pentru a evita infecţia.

— Aşadar e salvată?

Veterinarul şi-a dres vocea.

— Am încercat totul, aşa cum aţi dorit. Dar nu vă pot asigura că va scăpa. Prea multe şocuri: lupta, rănile, operaţia. Rămâne vulnerabilă. Foarte. Nu s-a trezit. O hrănim cu sonda. O supraveghem de aproape. Chiar, cum o cheamă? Ca să-i pronunţăm numele pentru a o stimula.

Jenată, Élise a coborât ochii, după care a spus sigură pe ea:

— Pardon?

— O cheamă Pisu. Nu e original, ştiu. Fusese deja botezată aşa atunci când mi-a fost încredinţată.

S-a răsucit pe călcâie.

Miercuri, veterinarul s-a arătat mai puţin optimist:

— Îşi întredeschide pleoapele, dar nu se mişcă. Suferă mult, în ciuda morfinei. Dacă măresc doza, riscă să... înţelegeţi.

— Sigur.

A luat-o pe Élise de încheieturi şi le-a strâns în palme.

— Fără s-o dăm în catastrofisme, vă sfătuiesc să vă pregătiţi pentru ce e mai rău, doamnă. Pe mâine.

Ziua de joi nu a adus veşti mai bune, nici cea de vineri. Deşi mobilizată, echipa veterinară îşi pierdea speranţa.

— Următoarele douăzeci şi patru de ore se vor dovedi decisive. Vă îndemn să treceți mâine. Nu dimineaţa, fiindcă operez.

— Bine. Voi veni după...

Élise a fost cât pe ce să spună „după închisoare”, însă s-a stăpânit. A încheiat, aşa cum închizi uşa cu lacăt:

— Mâine la patru după-masa!

— Doriţi să-l vedeţi pe Pisu?

— Poftim?

— Îmi închipui că doriţi să-l mângâiaţi pe Pisu, să îi vorbiţi...

S-a panicat. „Pisu”? Se lăsau amăgiţi într-o confuzie: nu era stăpâna pisicii, nu o iubea, ba mai rău, o detesta. O culesese, o adusese acolo din... omenie. Să nu se comporte ca un indiferent, un nemernic, un asasin, nimic mai mult. O chestiune de decentă. La urma urmei, ce se aştepta de la ea? Să fi aruncat pisica pe moarte într-o pubelă. O pubelă? Ca... Imaginea Laurei i-a explodat în minte. Presimţind primejdia, s-a închis în ea şi i-a aruncat veterinarului o privire panicată.

— Nu, mulţumesc, nu acum.

Sâmbătă, la trei după-masa, Élise şi Sam s-au regăsit în vorbitorul cu pereţi de culoarea cojii de ou.

Pentru întâia oară, pur şi simplu au stat de vorbă, curgător, despre vreme, actualitatea politică, închisoare, gardieni... Se obişnuiseră îndeajuns pentru a şti că esenţialul aşteaptă în spatele platitudinilor liniştitoare; amândoi voiau să profite de acest răgaz.

Sam s-a întins şi şi-a pocnit încheieturile degetelor cu zgomotul sec al unei nuci pe care o crapi. Élise a comis o greşeală: a studiat mâinile namilei lipite pe masa vorbitorului. Relaxate, aproape moarte, erau alcătuite din nişte falange scurte, acoperite cu păr, cu unghii spălăcite şi striate, tăiate prost. Un spasm le-a zgâlţâit carnea. S-au cambrat ca o panteră ce îşi arcuieşte spinarea, gata să sară. Élise a împietrit. Mâinile acelea o loviseră pe Laure, nişte mâini de ucigaş! A cuprins-o greaţa, şi-a dus o palmă la gură, îi venea mâncarea înapoi, a vrut să fugă.

— Nu eşti bine? a întrebat Sam cu o solicitudine reală.

Élise a ridicat capul, l-a privit insistent şi, chiar dacă ochii lui Sam nu valorau mai mult decât mâinile lui, a reuşit să îşi

stăpânească dezgustul.

— Nimic grav. Am mâncat ceva...

Pentru a-i ţine isonul, Sam i-a descris porţiile jalnice care li se trânteau acolo, uneori, în gamele, lansându-se într-o cronică a bucătăriilor carcerale. Élise nu a fost atentă la monologul acesta, care însă i-a permis să îşi revină. L-a întrerupt:

— Săptămâna trecută, Sam, ai spus ceva important. Mi-ai mărturisit că femeile te-au abandonat. Mama ta. Doamna Vartala.

— Evident, nu?

— De două ori. Mi-ai spus că fiecare te-a abandonat de două ori. Asta nu e aşa evident...

El şi-a pocnit din nou degetele. Suavă, ea a insistat:

— Povesteşte-mi, Sam.

— Mama m-a abandonat la naştere. Bun, ceva banal în fond, se întâmplă de secole chestii de-astea, adolescenta defavorizată, imatură, influenţabilă... Hop, scapi de plod, îl încredinţezi autorităţilor, nu ştii, n-ai văzut, nici pe-acolo n-ai trecut. Eu întotdeauna am crezut că mama a fost numai o victimă.

— Ai dreptate.

— Ce vorbeşti? Vezi să nu! La un moment dat, am sperat să o întâlnesc. O chestie de adolescent. Treisprezece ani. Mă obseda. Pentru că voise să rămână anonimă, nu mi se putea oferi în mod oficial identitatea sa, dar cunoşteam pe cineva care avea informaţia, pe René, un educator pe care îl întâlnisem în primul orfelinat. L-am găsit şi m-am dus la el. Bineînţeles, s-a împotrivit, aşa că am scos artileria grea: am bocit, m-am tăvălit pe jos, am zbierat că fac din asta o chestiune de viață şi de moarte, am ameninţat că mă sinucid etc. Ştii ceva? Nu-i greu! Ca şi cum ar fi pe bune. Azi, nu aş mai reuşi. Trebuie spus că aveam treişpe ani, şi la vârsta aia...

Arunca o privire buimacă înspre adolescentul de altădată. Élise se temea să nu se oprească.

— Rene mi-a promis că intervine. S-a văzut cu mama. S-a luat de el! I-a urlat că refuză să mă vadă, că nu-i pasă, că nu valorez mai mult decât un rahat pe care l-ar fi căcat la

marginea unui drum, de altfel asta şi eram, un rahat pe care îl căcase la marginea unui drum!

Şocată de atâta duritate, Élise a înghiţit în gol. Cu privirea dusă, el a continuat:

— Nu am reacţionat. Simţeam că René nu mă mințea. Nici măcar nu l-am lovit pentru că-mi repetase lucrurile astea. M-a durut şi basta. Ghinion, mama Vartala începuse şi ea să dea tare. Toţi mă luau la şuturi pe-atunci. Ea zicea că nu-s bun de nimic pentru că trândăveam la şcoală, că-s un spurcat pentru că mă masturbam uitându-mă la reviste porno, că-s un nenorocit pentru că mă zgâiam la surorile adoptive când se spălau. Dar sunt chestii normale, nu?

— Da, Sam. Nu am crescut băieţi, însă cred că te comportai normal. Mai puţin neglijatul şcolii.

— OK! Aveam coaiele pline, nu mai ştiam ce să fac. Aşa că mi-am încercat norocul. Cu cine mă împrietenisem mai bine? Cu surorile adoptive... M-am dat la Zoe. M-a repezit. M-am ţinut scai. Bine, un pic cam mult. Apoi, m-am băgat în seamă cu celelalte două. Mama mă-sii, eu propuneam chestii faine, chestii mişto, care plac, şi ele ţipau ca nişte gâște la care le tai gâtul. Fir-ar să fie, auzindu-le, le-aş fi sugrumat. Poate că am şi făcut-o un pic...

Şi-a plecat capul.

— Mama Vartala m-a denunţat, a declarat că reprezint un pericol public, de care trebuie să fie scăpată. De fapt, cred că râvnea deja o pereche de gemeni metişi, care i s-au încredinţat pe urmă şi care îi aduceau dublu. M-au băgat înapoi în centrul de reeducare. Un chin! Fetele mă excitau tot mai tare. Mă bruftuluiau pentru că voiam să merg la ţintă. Repetau întruna „prea repede”. Trebuia să o lălăim cu glume, du-te-vino-uri, discuţii prostești, limonadă cu sirop de mentă, ceai, te-ating-dar-nu-te-ating, te-pup-dar-nu-te-pup, simt-că-ţi-s-a-sculat-dar-mă-fac-că-nu-văd, nu-în-seara-asta, nu-prima dată, vreau-dar-nu-mă-simt-pregătită, trebuie-să-fiu-îndrăgostită, toate fazele de rahat ale fetelor! Mama mă-sii, nu există nimic mai firesc, pentru un băiat şi o fată, decât să şi-o tragă. Nu? Pentru ce atâtea fiţe? Am făcut prima tâmpenie.

— Femeia pe care ai violat-o la coborârea din autobuz?

— Mda. Şi mama Vartala m-a trădat iar. La proces, a venit să mă îngroape, a zbierat că sunt un monstru, o brută, un animal... Încerca să treacă drept o martiră probabil se dădea o primă pentru asta... Am intrat la zdup. Şi acolo...

— Acolo ce?

— Acolo am înţeles. Vânătoarea îmi plăcuse dintotdeauna. La familia Vartala, braconam, confecţionam capcane, străbăteam în lung şi în lat pădurile, câmpurile, mă pitulam în spatele unui tufiş ore la rând. Tăiasem în bucăţi iepuri, jumulisem prepeliţe şi fazani. La biblioteca penitenciarului, am citit despre tehnicile de vânătoare şi am văzut un reportaj despre tigri. Am avut o revelaţie: nu eram un om, eram un tigru. Oamenii mă respingeau? Normal, nu aparţineam grupului lor. Îi înspăimântam? Normal, eram un tigru. De altfel, mă vârâseră într-o grădină zoologică, într-o celulă, în spatele gratiilor, reflexul lor când fac pe ei de frică. Dintr-odată, totul a ieşit la lumină. Am încetat să-mi acuz mama.

-— De ce?

— O tigroaică îşi aduce puii pe lume şi, de cum se descurcă, îi trimite aiurea. Zât! Valea! Fără scrupule. O tigroaică nu îşi mai recunoaşte copiii, se va bate cu ei ca să înhaţe prada sau pentru că îi încalcă teritoriul. Aşadar, gata cu fasoanele: mama era o tigroaică, iar eu un tigru.

— Şi?

— La ieşirea din închisoare, doi ani mai târziu, am început să trăiesc aşa cum trebuia. Mi-am identificat teritoriul, Montparnasse, l-am marcat urinând noaptea peste tot, după care mi-am găsit tot felul de vizuini, pe la tipi.

— Scuză-mă că te întrerup, Sam, dar tu te culcai cu bărbaţii aceştia.

— Nu.

— Ba da.

— Ei se culcau cu mine. Eu nu mă culcam cu ei. Nu-s poponar.

— Poftim?

El a dat din picior.

— Nu sunt poponar. E clar? Indivizii mă atingeau, nu mă opuneam. Uneori, îi pipăiam fără să mă uit. Pe urmă, îmi dădeau bani, câteodată haleală, câteodată o cameră. Nu eram poponar: le plăceam poponarilor, e altceva! Eu, când am chef, am chef de o femeie. Din păcate, cu femeile...

— Aşa...

— Cu femeile, merge încet. Cu femeile, e naşpa. Cu femeile, e complicat.

— Ajunge! Mulţumesc. Nu-i nevoie să continui.

Rănit, el a privit-o insistent.

— Dar...

Cu calm, ea s-a justificat:

— Ştiu continuarea. Vânătorile tale... Prăzile tale... De cincisprezece ori...

— Dar...

Élise îi ţinea piept.

— Sam, am o întrebare pentru tine, foarte importantă, la care îţi cer să-mi răspunzi cu aceeaşi sinceritate pe care ai arătat-o până acum. Ţi-a adus vreo plăcere lucrul ăsta?

— Poftim?

— Fii cinstit: de cele cincisprezece ori, ţi-a adus vreo plăcere lucrul ăsta?

El a privit-o îndelung, apoi a mărturisit:

— Nu... Nici plăcere, nici lipsa ei.

S-a scărpinat pe umăr şi a adăugat:

— E de neînţeles...

— Nicidecum.

El s-a mirat de siguranţa pe care o afişa ea:

— Poftim?

— Simţeai plăcere înainte, la gândul că o vei face, nu-i aşa?

— Da.

— Pe urmă plăcere după, la gândul că ai făcut-o?

— Da.

— Nu însă în timp ce o făceai?

— Exact.

— Normal!

El s-a încruntat. Ea a repetat cu glas legănat:

— Normal. Nu te simţeai bine pentru că îl satisfăceai pe

celălalt. Pe monstru. Cel în care credea mama Vartala. Tigrul. Cel care te credeai. Altcineva, Sam, altcineva!

Stupefiat, el a încremenit. Ea a continuat:

— Adevăratul Sam nu e un monstru sau un tigru. Adevăratul Sam e un băiat care şi-ar fi dorit tare mult să aibă o mamă, să o cunoască, şi căruia i-ar fi plăcut să o iubească. Adevăratul Sam e un adolescent care cerşea afecțiunea mamei Vartala. Adevăratul Sam e un bărbat tandru, sensibil, care, pentru a se proteja, a inventat un sălbatic ce i-a servit de exemplu. Ai dus toate astea la bun sfârşit ca să nu suferi, Sam, dar mai bine ar fi fost să suferi.

Buzele lui Sam tremurau.

— De mai multe ori, ai vrut să renunţi la umanitate, Sam, pentru că nu îţi găseai locul în ea, pentru că îţi imaginai că ea nu te acceptă. Nu ai avut răbdare, Sam, asta a fost greşeala ta. Nu ai avut încredere, Sam, dar nu a depins de tine. Aminteşte-ți acele momente, aminteşte-ți hotărârile pe care le-ai luat fără să te gândești: să nu te mai încrezi în iubirea femeilor, să nu aştepţi acordul fetelor, să imiţi tigrul. Apoi, adu-ţi aminte de momentele de dinainte, când erai nevinovat, fragil, pur: vei găsi acolo un Sam cu totul diferit, pe cel care ar fi decis altfel, pe cel care nu ar fi omorât cincisprezece femei, pe cel care nu ar putrezi la închisoare.

Şi-a lipit palmele de geam, ca şi cum ar fi luat chipul prizonierului în mâinile ei.

— Pe acel Sam vreau să îl readuci la viaţă. Pe acel Sam vreau să îl ţin de vorbă, să-l văd, să îl vizitez. Pe acel Sam îl aştept de doi ani atunci când pătrund în închisoare. Redă-mi-l pe acel Sam. Redă-ni-l. Redă-ţi-l.

În ochii deţinutului au năvălit lacrimile. Élise nu mai ştia cine e, unde se află, sau ce spune. Purtată de un elan care venea din adâncurile fiinţei sale, descoperea uimită vorbele ce îi ieşeau pe gură.

— Acelui Sam accept să îi devin mamă. Poate ieşi din temniţa lui subterană, se poate sprijini pe mine pentru a se reconstrui, poate îndrăzni să trăiască, îl poate înfrunta pe celălalt Sam, pe ucigaş, pe prădător, îi poate ordona acelui Sam-tigru să se întoarcă la vizuina lui. Mă înţelegi, Sam?

Vreau să fiu mama ta. Mama ta adevărată. Nu cea care te-a născut fără să-i pese pe urmă de copilul ei minunat. Nu mama ta adoptivă care avea un portofel în loc de inimă. Mama ta adevărată, pe care ai ales-o şi care te iubeşte. Sam-monstrul, Sam-tigrul le aparţine lor, acestor femei, a fost produs de răutatea lor. Sunt vinovate că nu ai putut să devii din băieţandru bărbat. Nu ai greşit tu drumul, Sam, ele te-au împins. Dar lumea nu se rezumă la ele, am venit eu, sunt aici.

Sam a început să plângă în hohote.

Élise i-a zâmbit cu tandreţe. El a bolborosit între două sughiţuri:

— Tu... tu, pe a cărei fiică am omorât-o... Îmi spui asta.

— Că sunt gata să te iubesc? Da, eu, Sam.

El şi-a ascuns faţa pentru a lăcrima în voie. Luptându-se să nu se sufoce, a reuşit să articuleze de mai multe ori:

— Îmi pare rău... Dacă ai şti cât de rău îmi pare... îmi...

Élise simţea o uşurare, o pace nouă, ceva molcom şi luminos.

S-a auzit atunci spunând:

— Te iert, Sam.

La cuvintele astea, a simţit că părăseşte această lume, reliefurile ei, formele, mirosurile, culorile. De undeva de sus venea o forţă intensă care o învăluia şi o înălţa ca pe un fulg.

Ea a repetat:

— Te iert, Sam.

Pe urmă, nu a mai făcut fată tulburării.

Câteva minute mai târziu, cei doi gardieni care au venit să pună punct şedinţei de vorbitor au fost uluiţi de ceea ce au descoperit deschizând uşa: într-o parte, o vizitatoare care zăcea leşinată la pământ, cu un surâs pe buze; în cealaltă parte, o matahală care plângea cu lacrimi fierbinţi şi scâncete de copil.

La ieşirea din închisoare, însufleţită, înviorată, întremată de o bucăţică de zahăr cubic stropită cu alcool mentolat, Élise s-a simţit ciudat de goală pe dinăuntru. A mers de-a lungul zidurilor înalte ce purtau în vârf bigudiuri din sârmă ghimpată, a înaintat ca o somnambulă, inconştientă de

trotuarul pe care îi păşeau picioarele, de pietonii pe care umerii săi îi evitau, de luminile roşii sau verzi de care ascultau ochii săi.

După mai multe intersecţii, s-a proptit înaintea unei faţade albastre al cărei aer familiar a dezmeticit-o. Clinica veterinară... Nu trebuia să intre acolo pentru pisică?

A împins uşa. Recunoscând-o, secretara s-a năpustit într-o încăpere din spate şi l-a adus de acolo pe veterinar, încruntat şi dezolat, acesta a anunțat-o că şansele se împuţinează şi că animalul nu va supravieţui peste noapte.

Élise nu a răspuns. „Ei și?” s-a gândit ea.

Veterinarul a insistat:

— Stagnează, nu mai reacţionează. Refuză apa şi hrana. Contrar a ceea ce afirmă oamenii, animalele îşi presimt sfârşitul. Când se ştiu condamnate, au înţelepciunea de a se lăsa să alunece în moarte.

Indiferentă, Élise a dat din cap. Nimic nu o putea scoate din apatie.

— Doriţi s-o vedeţi?

Cum ea continua să tacă mâlc, a luat-o de braț şi a dus-o cu el. Nepăsătoare, nu a opus rezistenţă. Disponibilă, moleșită, fără vlagă, a înaintat pe coridoare.

Au pătruns într-o sală luminată cu neon, plină de cuşti de diferite mărimi care se înşiruiau de-a lungul pereţilor. În cele mai mari stăteau câini, ale căror pleoape s-au ridicat pentru a identifica intrușii. Pisici mai vioaie le ocupau pe cele mai mici.

Veterinarul a condus-o pe Élise spre ultimul sălaş, aflat la înălţimea unui om.

O blană neagră, inertă, se afla acolo. Nu se zărea decât spatele animalului ce zăcea culcat, întors înspre fundul cuștii.

— A murit?

— Nu, încă respiră.

Élise s-a apropiat de grilaj și a şoptit, fără să îşi dea seama:

— Pisu! Pis-pis-pis!

S-au ridicat două urechiuşe.

Încurajată, a început din nou:

— Pisu!

Pisica și-a înălţat capul cu greu și, întorcându-l, a

descoperit-o pe Élise.

— Miau... a făcut abia auzit animalul.

Élise a continuat în mod mecanic.

— Ce faci, Pisu? Hm, ce faci?

Pentru a nu îl brusca, îşi îndulcise tonul.

Animalul s-a sprijinit pe lăbuţe, s-a schimonosit, a făcut câteva mişcări sacadate şi a reuşit să se întoarcă pentru a o privi.

— Miau! a lăsat el să-i scape cu un glas mai puternic.

A lovit uşor cu perniţele roz grilajul, la fel cum făcea pe uşa de sticlă.

— Dar... nu s-a mişcat de câteva zile! a strigat veterinarul.

Bărbatul a împins zăvorul şi a deschis cuşca.

Élise a luat cu grijă animalul bolnav fiind atentă să nu îl apese pe coaste sau pe membrele pansate. Ca dezarticulat, acesta se lăsa în mâinile ei. Încetişor, ea şi l-a lipit de trup şi l-a mângâiat. Degetele ei simţeau palpitaţiile unei inimioare nevinovate, înnebunite de bucurie, şi un tors dulce, născându-se, care cerea numai un pic de încredere pentru a se amplifica.

— Incredibil, a murmurat veterinarul. Niciodată nu am văzut o pisică să-şi iubească atât de mult stăpâna.

— Poftim?

— Subestimăm întotdeauna sentimentele animalelor. Uitaţi-vă la pisica dumneavoastră. Pentru a supravieţui, avea nevoie de un motiv ca să trăiască: de dumneavoastră. Dragostea ei, dragostea dumneavoastră a readus-o la viaţă.

Élise, zguduită, câştigată de afecţiunea pătimaşă pe care o ţinea în braţe, s-a lăsat să alunece la pământ, şi-a vârât nasul în blana pufoasă, mătăsoasă, caldă şi, pentru întâia oară după cinci ani, a început să plângă.

*

Tocmai îşi închidea valiza, când a sunat-o avocatul lui Sam Louis.

Era ultima ei dimineaţă la Ensisheim. Pe la ora nouă, angajatul agenţiei redactase procesul-verbal, restituise garanţia şi o sfătuise pe Élise să arunce cheile în cutia poştală

când pleacă. Pe la amiază, la numărul 5 de pe rue Steinberg, parcase un taxi al cărui şofer tocmai îi încărca bagajele.

La telefon, avocatul s-a prezentat evocând întâlnirea lor, pe când cu procesul lui Sam Louis, unde... Imediat, ea l-a întrerupt, asigurându-l că îşi aduce aminte de el.

— Ce doriţi, domnule?

— Ştiţi, demersul meu este un pic neobişnuit. Fostul meu client, Sam Louis, m-a rugat să dau de dumneavoastră.

— Ceea ce s-a întâmplat. Mai departe?

— Mmm... Pretinde că l-aţi vizitat în mod regulat în ultimii doi ani.

— Exact.

— S-a întâmplat ceva extraordinar, doamnă Maurinier: Sam Louis a realizat ororile pe care le-a comis! Sam Louis e conştient că a luat în mod arbitrar viața a cincisprezece femei nevinovate. Regretă. Mult. Extrem de mult. Dureros de mult. Înainte îşi descria crimele cu obiectivitatea unei camere video, iar acum se prăbuşeşte la amintirea violenţei, a faptelor sale, revenindu-i în minte privirea îngrozită a femeilor, ţipetele, împotrivirea lor. Pare obsedat. Descoperă de asemenea că a distrus viaţa a cincisprezece familii. De o lună, le scrie tuturor rudelor victimelor pentru a-şi exprima compasiunea, căinţa. E un fel de miracol, doamnă Maurinier. Şi acest miracol, spune el, vi se datorează.

— Serios?

— A devenit uman, doamnă. El! După ce am fost însărcinat cu apărarea lui, n-ar trebui să-l înfund, dar această transformare mă uimeşte.

— Oare v-a spus... În ce moment... a devenit... uman?

— În ziua când l-ați iertat.

Élise a fixat o păsărică având penajul negru ca tăciunele, care se aşeza pe pajişte. Cu ochii încercuiţi de un inel galben, aidoma unui monoclu, aceasta examina împrejurimile.

Avocatul a continuat grăbit:

— Plânge în hohote, suspină, suferă. De o lună şi jumătate, e alt om. Sau, mai degrabă, e om. Vrea să vă revadă, doamnă. Nu v-a vorbit de opt săptămâni. Fiţi de acord cu cererea lui, vă rog. Veţi fi foarte surprinsă.

— Nu cred.
— Cum?
— Nu cred că voi fi surprinsă. Asta am urmărit vizitându-l: să îl ajut să se integreze în umanitate.
— Sunteți o sfântă.
— Nu a fost uşor.
— Aş fi pariat că nu o să reuşiţi. Este adevărat – iertați-mi indiscreţia, dar... Stimată doamnă, este adevărat că l-ați... iertat?
— Da.
— Admirabil!
— Sunt încântată. E tot ce îi puteam face mai rău.
— Cum?
— Domnule, spuneţi-i două lucruri din partea mea. Spuneţi-i mai întâi că n-o să mai merg niciodată să-l văd.
— Dar...
— Şi mai spuneţi-i, acum că a redevenit om...
S-a gândit, și-a dres vocea şi a pronunţat formula cu calm:
— Bun venit în iad!
Fără vreun cuvânt în plus, a închis.
În iarbă, mierla ţopăia, îşi lăsa capul jos pentru a scruta pământul, ciugulea seminţe, înainta în salturi, ca şi cum nu ar fi fost alcătuită din oase, ci din arcuri. De câteva săptămâni, se înstăpânise peste pajişte cu un simţ acut al teritoriului, precum pisica înaintea ei.
Şoferul taxiului a arătat o valiză aflată pe prag.
— Ultima?
— Da, mulţumesc, sunt nişte mezeluri pentru surorile mele.
— Vă aştept în maşină.
Élise a aruncat o privire în jur, a văzut grădina înflorită, mierla cafenie ce îşi făcea toaleta sub laurii englezeşti, piţigoii de culoarea tăciunelui care se încumetau până pe terasă, apoi a luat un coş de răchită de pe jos şi a spus fluturând cheia în aer:
— Adio, Ensisheim! Ne instalăm la Paris. Bine?
Din fundul coşului, pisica a încuviinţat.

DESENEAZĂ-MI UN AVION

— Te rog, desenează-mi un avion.

Werner von Breslau s-a întors. O fetiță cu ochi imenşi, aureolată de un păr blond fin ca puful, îi întindea un carneţel şi un creion. Încrezătoare în autoritatea ei, fixa cu privirea mâinile bărbatului, fiind sigură că o vor asculta.

— Cum ai intrat în grădina mea?

Şi-a ridicat capul spre el, uimită că trebuie să rostească un lucru atât de evident:

— M-am urcat pe zid.

— E periculos.

— Pisica o face în fiecare zi.

— E interzis.

— Pisica ştie asta?

Se uita la el cu calm, de parcă s-ar fi cunoscut de când e lumea; or el acum o privea pentru întâia oară. Ghicind întrebările care îi frământau mintea, ea a adăugat cu un surâs binevoitor:

— Mă numesc Daphné, am opt ani şi locuiesc în vila de alături.

— Ah...

— Nu ştiai?

— Nu. De când?

I-a răspuns repede, cu un aer grav:

— Dintotdeauna...

Acest „dintotdeauna” o impresiona chiar şi pe ea.

Werner von Breslau s-a amuzat de această eternitate restrânsă la doar opt ani de existenţă; el se născuse acolo, în urmă cu nouăzeci şi doi de ani, iar eternitatea lui ajungea la aproape un secol.

Fetița s-a încruntat.

— Pentru un aviator, nu observi lucrurile prea bine.

— De unde ştii că am fost aviator?

— Nu mai eşti?

— Am ieşit la pensie.

Clipind, a părut nesigură de înţelegerea cuvântului „pensie”. Werner s-a gândit că ar fi oribil să îi explice această realitate unei copile şi a încheiat cu hotărâre:

— Întoarce-te acasă.

— Te rog, desenează-mi un avion.

— Nu pot, am treabă.

— Mincinosule! Ești la pensie.

A privit-o cu sentimente amestecate: lipsa ei de reţinere îl agasa în aceeaşi măsură în care îi plăcea riposta ei, obrăznicia paşnică, mai degrabă vicleană decât agresivă. A scos un oftat:

— Nu știu să desenez.

Ea a ridicat din umeri.

— Toată lumea ştie să deseneze.

— Nu.

— Ba da!

— Să zicem că desenez prost.

— Eu desenez foarte bine.

Mândră, neavând nici un dubiu în privinţa acestui punct capital, ea îi cerea să îi recunoască superioritatea. El a dat din cap. Ea a adăugat:

— Numai că eu nu desenez avioane.

— De ce vrei să desenezi avioane?

— Pentru că ești aviator.

S-a gândit că ea nu i-a înţeles întrebarea şi a încercat o altă abordare:

— Îţi plac avioanele?

— Dar ție?

Şi-a pierdut răbdarea. Ea și-a pus mâna micuţă pe a lui.

— Ești trist când te uiţi la cer. De multă vreme, de la fereastra mea, te văd cum urmăreşti avioanele, în depărtare, ca şi cum ai suferi că nu te mai afli în ele. Odată, te-am surprins plângând.

A tresărit. În timp ce, pentru el, micuţa ieşea din

necunoscut, ea îl observa, îl analiza, îi surprinsese abandonurile pe care le ascundea faţă de întreg universul. Descumpănit, pentru o clipă a dorit să îi mărturisească faptul că lucrul care se făcea nevăzut în aparatele ce străbăteau cerul în lung şi în lat era tinereţea lui, anii aceia plini de vigoare, vioi, care nu se vor mai întoarce niciodată.

— Te rog, desenează-mi un avion.

I-a examinat mânuţa frumoasă, roz, durdulie, parcă lipsită de oase, sprijinită de a lui, aspră, pătată, murdară, ca a unui schelet: câtă speranţă în degetele acelea rotunjoare! Câtă vitalitate! Daphné vibra la unison cu primăvara luminoasă care făcea iarba să crească, împodobea copacii, deschidea florile din grădini, curăţa văzduhul de nori.

Luând carnetul, s-a apucat să îi facă pe plac. De la bun început, şi-a propus să schiţeze un Messerschmitt Bf 110 sau un Focke-Wulf Fw 190, dar, amintindu-şi că se scurseseră şaizeci de ani de la război, s-a mulţumit cu un Airbus A 320, avionul de transport pe distanţe medii care brăzda cel mai des, în prezent, cerul Bavariei.

Din păcate, creionul nu îl asculta, degetele îi tremurau, încheietura îi amorţea, şi nu a reuşit decât să mâzgălească o schiţă neclară, vagă, pe hârtie.

Sceptică, Daphné s-a uitat la ea cu atenţie:

— Avionul tău e bolnav. Nu-ți vine să te urci în el.

În ciuda justeţei remarcii, el s-a simţit ofensat:

— Poftim, hai că-ți fac altul!

A întors pagina şi, pe următoarea, a apăsat creionul la mijloc. I-a arătat lui Daphné o pată pe fond alb.

— Uite-ți avionul!

— E-un purcel, nu un avion.

— E un avion aflat foarte sus, văzut de jos.

Ea si-a dus mâna la bărbie.

— Dacă-i arăt asta lui mama, o să ţipe că nu mi-am dat osteneala, că-mi bat joc de ea.

„Şi nu se va înşela", şi-a spus Werner. Aşa că s-a repezit la o foaie goală. Dintr-o mişcare, a trasat o linie lungă fără să tremure.

Ea a surâs şi a bătut din palme.

— O, asta-mi place la nebunie!

— L-ai recunoscut? s-a mirat el.

— Sigur! Un avion care taie cerul. Vezi că poţi, dacă te străduieşti...

Acceptând mustrarea, a zâmbit la rândul său.

Ea a înhăţat carnetul şi, pe altă pagină, a tras o linie.

— Uite: ştiu să desenez un avion. Mulţumesc.

Uşurată, purtându-şi lucrurile sub braţul stâng, a zbughit-o fredonând către zidul despărţitor, s-a prins cu mâna dreaptă de o creangă de cireş, s-a tras în sus, s-a agăţat de alta... Werner, speriat, s-a năpustit spre ea în ciuda corpului său anchilozat şi s-a oferit să o ţină.

— Lasă-mă să te ajut!

Ea a chicotit când el i-a prins picioruşele catifelate şi a împins-o înspre ţiglele de deasupra zidului.

— N-ai voie să mă ajuţi să sar gardul: e interzis!

— Cine ți-a zis că e interzis?

— Tu.

El a negat dând din cap şi a adăugat:

— Werner, bătrânul aviator care mai bate câteodată câmpii?

O sclipire de bucurie nebună a trecut prin ochii lui Daphné. El a schiţat o plecăciune.

— Întoarce-te când vrei, prinţeso.

— Bine. Așa o să progresezi...

— Eu, să progresez?

— La desen. Totuși, nu te crede campion încă! Te încurajez ca să devii mai bun, nu ca să te culci pe-o ureche.

A pufnit și, alunecând pe cealaltă parte, a șters-o.

Sub crengi, Werner von Brelsau i-a ascultat îndelung râsul perlat, lichid, care se îndepărta pe măsură ce ea se apropia de vilă, până ce i s-a contopit cu ciripiturile piţigoilor, uguirile turturelelor și vocalizele mierlelor, la fel ca stropii de spumă pe care îi înghite marea.

*

— Tată, o să trebuiască să-mi explici, pentru că nu înţeleg!

Jochen von Breslau agita scrisoarea. Roşu de furie, cu

privirea îngrozită, cu bărbia tremurândă, cu nările strânse, îşi condamna tatăl.

— De ce? De ce?

Werner von Breslau a coborât capul. Ar trebui întotdeauna să te aştepţi la ce e mai rău: nu dezamăgeşte niciodată. De zeci de ani, se temea ca nu cumva această poveste să iasă la suprafaţă. Iată, se întâmplase, grenada apocalipsei explodase.

Jochen a aruncat hârtia pe masă, a recitit-o şi plesnit-o cu dosul palmei.

— Faci parte dintr-o grupare de neonaziști!

— Nu...

— Aparţii unei celule neonaziste! Scrie negru pe alb.

— Da, dar...

— Şi încă din 1952. Imediat după ce m-am născut! Jochen străbătea salonul, izbea pereţii, mobilierul, uşile. Era turbat de furie. În o sută de ani, locuinţa familiei nu mai îndurase nicicând o asemenea violenţă: bibelourile cădeau, podeaua trepida, pereţii despărţitori încasau şocurile. Werner nu se clintea, conștient că fiul său dă în ceea ce îl înconjoară pentru a se abţine să îşi lovească tatăl.

— N-ai învățat nimic, tată? Nu ți-ai dat seama ce se întâmpla în ţară după 1945? Ruşinea. Ruşinea absolută. Ruşinea de a fi comis abominabilul. N-ai pic de conştiinţă?

S-a năpustit spre tatăl său, iar bătrânul, din reflex, a închis ochii protejându-şi chipul cu antebraţele. În faţa acestui gest laş, o undă de dispreţ a făcut buzele lui Jochen să pălească. Fiul s-a schimonosit.

— Toată viața m-ai mințit.

— Jochen...

— Mereu mi-ai spus că nu-l susţineai pe Hitler, cu delirul lui rasist, cu ideologia lui fascistă. Mereu mi-ai spus că aveai oroare de antisemitism, că respingeai ura comunismului, că nu te considerai membru al unei rase superioare. Mereu mi-ai spus că ai luptat din obligaţie, nu din convingere, pentru că aparţineai unei naţiuni aflate în război.

— Aşa e.

— Mi-ai dat asigurări că ai luptat ca german, nu atât ca nazist!

— Exact.

— Şi descopăr că te-ai asociat cu o grupare neonazistă! Azi! După şaizeci de ani, încă te mai vezi cu ticăloşi de ăştia?

— Jochen, nu înţelegi…

— Nu, nu înţeleg! Şi nu accept! Totul se năruie. Am crescut închipuindu-mi că tatăl meu întruchipează onestitatea; sigur, luptase cinci ani, dar îşi servea patria, nu pe Hitler. L-am crezut virtuos pe tatăl meu, cinstit, fără milă faţă de cei josnici. De fapt, te-am privit ca pe o victimă! Victimă a datoriei pe care ai interiorizat-o. Victimă a patriotismului. Victimă a unui dictator sângeros care îşi asuprea poporul. Şi aflu că victima ascunde un călău!

În loc să se apere, Werner a dat din cap, conştient că fiul său gândeşte corect. Doar că…

— M-ai dus de nas, tată. În modul cel mai abject.

Faţa îi tremura de dezgust. A arătat cu degetul către tatăl său.

— Dacă ai fi fost nazist, te-aş fi iertat. Ai fi comis o eroare, nu ai fi fost vinovat. La urma urmei, de ce nu? Orice om se înşală. Le tot repet tinerilor care judecă trecutul că e naiv să condamni retrospectiv. Eu însumi habar nu am cum aş fi acţionat la vârsta ta, pe vremea ta. Da, tată, te-aş fi iertat dacă ai fi aderat la nazism. Dar să rămâi şi astăzi! Şi astăzi!

— Jochen, calmează-te.

— Nu! Şi astăzi, e de neiertat.

— Jochen…

Tremurând uşor, asudat, Werner îşi reproşa că gândeşte atât de încet şi îşi lasă fiul să atingă culmea exasperării. De unde să înceapă? Cum să îi spună? Jochen va pricepe?

— În plus, dacă se află, îţi pătezi reputaţia, dar şi pe cea a familiei! Ne acoperi de dispreţ! Pe mine, pe nevasta mea, pe fiii mei, pe nepoţii tăi, pe strănepoatele tale! Familia von Breslau, iată numele urmaşilor naziştilor!

Bătrânul s-a ridicat. Îndeajuns! Trebuia să intervină, să…

Un văl i-a întunecat privirea. În mai puţin de o secundă, Werner von Breslau, pierzându-şi cunoştinţa, s-a izbit cu capul de pământ.

*

Într-o grădină, există luni sărace şi luni darnice. Aprilie inaugurează perioada generoasă când munca depusă tot anul îşi dă roadele, florile, frunzele. Pământul îl răsplăteşte pe cel care i-a fost credincios de-a lungul toamnei şi iernii.

Werner von Breslau era fericit în fata comunităţii sale vegetale. Simple, modeste, numeroase, primulele înfloreau ici-colo. Burgheze, orgolioase, lalelele galbene, roşu coral, fucsia, mov, de culoarea prunei, vişinii, îşi arborau glugile de sărbătoare, însoţite de anemonele violet cu mijlocul aurit. Aristocratică, o floare izolată se ivea pe arbustul de camelie, cu atât mai preţioasă cu cât domnea singură, diamant într-o casetă de frunze cărnoase. Rămase în urmă dar impetuoase, ramurile rododendronilor înălţau muguri promiţători în timp ce glicina renăştea din zid, asemeni unei fantome ieşind din mormânt, urmărind să desprindă mai multe pietre decât anul trecut. Bătrânul a îndepărtat o insectă ce sâcâia pălăria narciselor.

— Tu n-ai face rău unei muşte, a strigat Daphné, culcată în iarbă lângă el.

Amintindu-şi ultima confruntare cu fiul său, Werner s-a abținut să mai comenteze. Gârbovit, cu umerii coborâţi, se aşezase pe un taburet pentru a smulge păpădiile dintre flori, deoarece, de când se ramolise, se temea de schimbările de poziţie. La nouăzeci și doi de ani, era timpul să se menajeze!

Daphné și-a ridicat capul spre el.

— Ai coborât cu avionul din cer sau locuiai deja pe pământ?

— Avioanele sunt fabricate pe pământ, Daphné.

— Toate?

— Toate avioanele sunt făcute pe acest pământ pentru a-l părăsi.

— Eu aş fi crezut că e invers. Că vin din cer şi se întorc tot acolo.

— Nu urcă până la stele, Daphné. Nu confunda avioanele cu rachetele. Eu cu avionul meu zburam la zece mii de metri.

Daphné a încercat să îşi imagineze cei „zece mii de metri” şi

nu a reuşit. A ajutat-o:

— Zece mii de metri înseamnă că ogoarele devin nişte batiste, că râurile se reduc la un fir de aţă, fluviile la o panglică albastră, că satele se micşorează şi nu mai distingi oamenii.

Ea s-a indignat:

— Oamenii dispar?

— Da.

— Chiar şi dacă mă pun în mijlocul drumului şi-ţi fac semne disperate?

Bătrânul a încuviinţat.

Buzele lui Daphné s-au dezumflat sub greutatea nedumeririi.

— Of, nu ştiu dacă asta mi-ar plăcea... Până la urmă, avantajul e că, de acolo de sus, vezi stelele sau Luna.

— Nici vorbă. Astrele se află prea departe.

— Asta mă dezamăgeşte! Când călătoreai, vedeai mai puţin din pământ şi nimic în plus din stele sau Lună?

— Exact.

— Atunci de ce o făceai?

— Ca să zbor!

Radioasă, ea a zâmbit cu entuziasm.

— Aici te înţeleg. În vise adesea zbor!

Sărind pe picioare, şi-a întins braţele şi, transformată în aeroplan, a explorat grădina scoţând pe gură un zgomot uşor de motor.

Văzând-o, bătrânul se gândea la copilăria lui studioasă, la orele petrecute în clasă învăţând, repetând, declamând la cheremul profesorilor severi, la zilele mohorâte, gri, lugubre, istovitoare, interminabile, când, deodată, în spatele ferestrei, vederea unei păsări făcând ocoluri în mijlocul eterului îi dădea putere să continue. Întotdeauna, a crezut că îşi va câştiga libertatea, că o va merita, şi că într-o dimineaţă plină de veselie, prin munca lui, o va obţine: va zbura precum acea pasăre... Din păcate, după studiile militare, deşi pilotase avioane, deşi simţise plăcere făcând-o, nu gustase niciodată independenţa! Liber? Trebuia să se înfofolească în trei straturi de haine, să poarte o cască incomodă, ce îţi apăsa ţeasta pe măsură ce urcai, altitudinea umflându-ţi capul, să se înhame

cu o paraşută greoaie în spate, să îşi pună nişte mănuşi rigide, să se fixeze de aparat, să se lege de el printr-un tub pentru a inspira oxigen. Liber? Câmpul vizual se reducea la tabloul de bord. Liber? Nu se urca într-un avion decât pentru a îndeplini o misiune. Liber? Urma calea ce îi fusese trasată la sol. Liber? Avionul nu asculta de pilot, pilotul asculta de avion, solicitat de sarcini cu miile, sclav al cadranelor, manetelor, butoanelor, levierelor, pedalelor, tuburilor, cablurilor. Liber? De-abia începuse să piloteze că a început războiul: cu frica în sân, patrulase pentru a omorî, având grijă să nu fie omorât el. Liber? Când?

Daphné s-a proţăpit înaintea lui.

— Ştii să citeşti?

Nu s-a putut abţine să nu surâdă.

— Sigur că ştiu să citesc.

— Sigur?

— La vârsta mea ştii să citeşti.

— Câţi ani ai?

Bătrânul a vrut să se laude:

— O sută de ani!

Ea a sărit în sus, triumfătoare.

— Am câştigat! I-am zis „o sută” mamei, care te credea mai tânăr.

Apoi s-a calmat.

— Normal că se-înşală: nu te-a văzut aşa de aproape ca mine.

A arătat înspre întreţeserea de riduri fine ce acoperea chipul auster al lui Werner. Acesta şi-a regretat fanfaronada şi a revenit la subiect.

— Vrei să-ți citesc ceva?

Daphné se lansă într-un exerciţiu de gimnastică abracadabrant ce a făcut-o să se învârtă pe călcâie, să se îndoaie, să ofteze, să se întindă, să se lase în jos, să se ridice; roşie de cât se opintise, şi-a atins scopul şi i-a întins lui Werner o carte pe care o purtase în spate, prinsă între haine când escaladase zidul.

— Uite!

Werner a luat-o.

— O ştii? a întrebat Daphné.

Micul prinţ, de Antoine de Saint-Exupéry.

Werner a dat din cap că nu şi a şoptit:

— Haide, să ne aşezăm la umbră.

Şi-a tras taburetul sub tei, şi-a potrivit ochelarii şi a deschis volumul.

Entuziastă, Daphné s-a culcat lângă el, numai urechi.

Bătrânul a început lectura:

— „Aşa se face că am trăit singuratic, fără să găsesc pe nimeni cu care să vorbesc de-adevărat, asta pân-acum şase ani, când am făcut o pană în deşertul Sahara...”[1]

*

Acum, Daphné venea să îl întâlnească pe Werner în fiecare zi. Când era timp frumos, se dedicau grădinăritului; când era urât, Werner îi citea *Micul prinţ.*

Spre surprinderea lui, cartea îl pasiona. În primul rând, naratorul fusese aviator, ca şi el, într-o epocă similară. Apoi, povestea îl emoţiona, îl provoca să mediteze. Aşa că, atunci când pronunţase ultimele cuvinte, iar Daphné, în lacrimi, îi propusese să o ia de la capăt, fusese de acord.

Parcurseseră de trei ori textul, şi Werner se gândea la a patra...

Realist, pragmatic, Werner nu dedicase niciodată timp lecturii de romane. De ce să te intereseze ceva fals? bombănea el observând oameni cufundaţi în aceste păienjenişuri de invenţii. Obişnuit să îşi umple mintea ocupându-şi mâinile, făcuse tot felul de munci mărunte şi grădinărise mult în timpul liber pe care i-l oferea slujba la Ministerul Transporturilor, după care, odată ieşit la pensie, îşi concediase omul de serviciu. Astfel, zilele îi rămâneau pline, variate, obositoare. Când se simţea istovit, incapabil să se înhame la o muncă suplimentară, se ducea în salon, se lăsa să cadă pe canapea, şi asculta muzică. Bach, Scarlatti, Mozart, Schubert, Mendelssohn, Chopin, Schumann, Brahms, Ravel, Şostakovici

[1] Traducere din franceză de Marieva Ionescu, Humanitas, Bucureşti, 2017, p. 9.

erau cei mai buni prieteni ai săi, tovarăşii de siestă, camarazii cu care petrecea nopţile, cei care îl feriseră de plictis.

Daphné respingea orice altă carte în afară de *Micul prinţ.* „De ce nu?” şi-a spus Werner. „Oare nu m-am desfătat eu cu Simfonia în sol minor a lui Mozart de mai bine de-o sută de ori? O lucrare e bogată când oferă plăcere din plin la fiecare ascultare. Nimic nu toceşte capodoperele. “

Fără nici o îndoială, *Micul prinţ se* încadra în această categorie. Ca şi Daphné, Werner izbucnea în râs atunci când micul prinţ dădea peste indivizi absurzi, bancherul care adună aur şi nu se foloseşte de el, geograful care inventariază universul, dar nu călătoreşte, vanitosul care salută tot timpul, regele care domneşte fără supuşi, beţivul care bea ca să uite că bea. Ca şi ea, se temea de şarpe, în al cărui venin stă esenţa morţii, se înduioşa când vulpea şi copilul se îmblânzeau. Nu cădea de acord cu Daphné în privinţa rozei. Daphné o condamna pe această cochetă frivolă ce eşuează în a primi dragostea micului prinţ sau în a i-o oferi. „O detest!” exclama ea de fiecare dată. Cât despre el, tăcut, cu un surâs indulgent suspendat pe chip, Werner găsea că autorul redase bine eterna neînţelegere dintre bărbaţi şi femei pe care o numim iubire. Dar acest lucru avea să fie priceput de Daphné mai târziu, la timpul potrivit. Aşa cum înţelesese şi el...

Cineva a sunat la uşă.

Daphné s-a ridicat încet de pe canapeaua unde, tolănită, asculta istorisirea, şi a mers în pas alergător până la intrare. Werner a auzit-o deschizând uşa, vorbind cu o voce masculină, după care fetiţa a reapărut.

— Te caută un nene bătrân.

— Ţi-a dat un nume?

— Nu, voia să-l ştie pe-al meu.

În acel moment, Jochen a trecut pragul salonului.

— Mi-ai cerut să trec pe aici, a mormăit el, aşa că iată-mă.

Werner s-a înfiorat.

— Aşază-te, mă-ntorc.

S-a ridicat, a prins-o pe Daphné de mână, şi-a cerut scuze că întrerupe lectura, a coborât în grădină, a ajutat-o pe fetiţă să sară zidul despărţitor în dreptul cireşului în floare şi i-a

promis că va fluiera de trei ori la sfârşitul întâlnirii.

— E cam supărat nenea. Cine e?

— Băiatul meu.

— Nu-i amuzant să-mi răspunzi aiurea, a bolborosit Daphné dispărând în spatele zidului.

Werner i s-a alăturat lui Jochen, care îl aştepta, zburlit, scrobit, pe terasa ce domina grădina.

— Acum îţi plac copiii!

— Poftim? a murmurat Werner.

— Nu remarcasem mai demult că-ţi plac copiii. N-ai petrecut niciodată timp cu mine, iar cu nepoţii tăi nici atât.

Werner şi-a dat seama că Jochen spune adevărul. Daphné îl captiva. Chiar dacă nu ştia dacă „iubeşte copiii”, pe ea o iubea cu siguranţă. Ghicind cât ar fi suferit Jochen dacă i-ar fi destăinuit un asemenea gând, a rămas tăcut până ce au intrat în salon.

Uitându-se la el cu dispreţ, Jochen l-a luat peste picior pe bătrân:

— Hotărât lucru, mă surprinzi. Atât în bine, cât şi în rău.

— Nu...

— M-aş fi lipsit de vizita asta, crede-mă!

Werner a simţit că fiul său se lasă dus de un nou val de durere şi s-a străduit să se justifice:

— Jochen, îţi datorez nişte explicaţii. De când am fost bolnav, nu ne-am mai revăzut fiindcă ţi-ai delegat nevasta să mă îngrijească şi să-ţi aducă veşti. Îţi mulţumesc. Asta mi-a arătat şi că mă condamni până la a fugi de mine.

— Te evit. Îmi închipuiam că am un tată şi descopăr că am altul.

— Jochen, nu aparţin acelui partid neonazist.

— Corespondenţa pe care am primit-o îţi atestă adeziunea. Din 1952, le plăteşti o cotizaţie. Aşa ţi-am aflat secretul murdar: cum n-ai achitat-o pe ultima, secretarul general a venit să mă întrebe dacă ai murit. Imaginează-ţi ce şoc am avut!

— Îi condamn. Nu le împărtăşesc nici nostalgia, nici aşteptările. Urăsc nazismul, şi cu atât mai mult neonazismul.

— Negi ce pretind ei? Adeziunea? Cotizaţiile?

— Nu.
— Atunci ce?
— Din cauza avionului.
Jochen a rămas uluit.
— Avionul?
— Avionul meu.
Au tăcut. Jochen se schimba la faţă. Deşi încă nu pricepuse, începea să întrevadă o speranţă şi se lăsa înghiţit de această perspectivă. Încrederea renăştea în el; poate că urma să se reapropie de tatăl pe care îl venera. Zdruncinat, Werner şi-a dat seama cât de mult contează pentru fiul său.
— Pe timpul războiului, după ce folosisem un Messerschmitt Bf 110, pilotam un Focke-Wulf Fw 190, un avion de vânătoare-bombardier monoloc şi monomotor, o bijuterie tehnologică. Oficial, s-a prăbuşit în Marea Baltică în timp ce eu am sărit *in extremis* cu paraşuta pe plajă. În realitate, avionul n-a dispărut, l-am...
— Da, tată?
— L-am ascuns.
Cum avea să îşi justifice actul? Cum să-şi descrie nişte sentimente ce vizau un amalgam de fier, aluminiu și cabluri? Focke-Wulf-ul său Fw 190 constituise calul său de luptă vreme de trei ani. Dacă putem concepe ataşamentul unui cavaler faţă de calul său, îl înţelegem greu pe cel al unui pilot faţă de vehiculul său, acesta neavând nici sensibilitate, nici suflet, nici măcar un grăunte de inteligenţă. Tabla asta se dovedise totuşi neînfricată pentru el, fusese rănită pentru el, îl apărase de gloanţe. Nervoasă, furioasă, fidelă, îşi purta cicatricile. Fusese tovarăşul lui de singurătate, ajutorul lui, forma vizibilă a vitejiei lui, norocul, talismanul lui.
— La sfârşitul războiului, atunci când amiralul Dönitz, succesorul lui Hitler, a semnat la Reims capitularea Germaniei, luptam pe frontul de est, împotriva sovieticilor, în acel început de mai 1945, mi-am dat seama de două lucruri: ţara mea pierduse, iar eu supravieţuisem. În dimineaţa aceea, pe 9 mai, mi-am privit avionul: învingătorii aveau să distrugă tot, aveau să șteargă urmele calvarului lor din timpul conflictului, mai ales ruşii. Aşa că mi-am făurit planul şi l-am

înfăptuit în câteva ore. Am trişat.

— Tu?

— Mi-am camuflat avionul într-o pădure, aproape de Rostock, lângă un câmp unde putusem ateriza. L-am pus la adăpost într-un staul, i-am plătit fermierului şi m-am dus pe faleză, un loc sălbatic, departe de martori. Acolo, mi-am scos paraşuta, am întins-o pe iarbă ca şi cum as fi folosit-o, mi-am ars şi sfâşiat hainele, mi-am scrântit glezna și, alungit, am dormit pe timpul nopţii sub stele. A doua zi dimineaţa, m-a văzut un ţăran şi am povestit pretinsul accident: avionul lovit de ruşi, prăbuşit în valuri, eu sărind pe ţărm. Pe-atunci, nu se căutau epavele pe fundul apei, existau alte lucruri mai importante.

— Avionul de vânătoare-bombardier nu îţi aparţinea.

— Era avionul meu... Pentru Germania, pentru Aliaţi, un avion în plus ori în minus nu conta! Pentru mine, da.

Jochen a dat din cap, mişcat de inocenţa tatălui său.

— Care-i legătura cu neonaziștii, tată?

Werner a oftat.

— Anii au trecut. În fiecare lună, îi trimiteam bani fermierului complice, îi plăteam pentru adăpost, ca să zic asa... Din nefericire, într-o zi m-a anunțat că îşi vinde terenul şi trebuie să-mi găsesc altă ascunzătoare. Îmi rămânea puţin timp să acţionez. Aici intră neonaziştii în poveste.

Şi-a luat un pahar cu apă minerală, deoarece amintirile îi uscaseră gâtul.

— Aflasem că nişte exaltaţi revanşarzi trăiau în cultul celui de-al Treilea Reich. Urmăreau să salveze de la uitare doctrina hitleristă şi obiectele grandorii sale. Unii colecţionau arme. M-am apropiat de unul dintre ei, Martin Müller, fost ofiţer SS la Buchenwald, şi i-am vorbit despre avionul meu.

A băut din nou.

— A acceptat imediat şi mi-a promis că pune la cale transportul, discret, pe timp de noapte. Primeam asigurări că avionul meu va supravieţui, îngrijit, dichisit, idolatrizat, verificat periodic de către un mecanic ce aparţinea micului grup. În realitate, nu le-am jurat credinţă: după ei, în mod evident gândeam asemenea lor. Aşa că, de dragul avionului şi

din lașitate, i-am lăsat să creadă ce vor. Ca să contribui la costuri, m-am înscris în partid și mi-am plătit cotizația. În mintea mea, achitam doar pentru locul de adăpost.

Werner l-a privit pe Jochen. Dezvăluindu-și secretul, se socotea mai jalnic ca oricând. Câtă dreptate avea fiul său să-l respingă! Să se compromită, să-i ajute pe nebunii ăia, să îi justifice și să-i sprijine, totul pentru un morman de fier vechi!

Jochen s-a aruncat în brațele tatălui său.

— Mulțumesc! Te-am regăsit, tată: ești cine credeam că ești.

Rușinat, Werner tremura.

— Am făcut o prostie.

— O prostie, dar nu una nazistă.

*

Toată după-masa, Daphné și Werner au vorbit despre vulpe. Nu despre o vulpe adevărată cu dinți ascuțiți, urât mirositoare, dăunătoare, care să fi dat iama prin grădină devorând păsările, ci despre vulpea din minunata carte a lui Saint-Exupéry.

Daphné credea că vulpea greșise când îl îmblânzise pe copil.

— O să plângă când micul prinț va pleca. Se va simți singură. Dacă n-ar fi ținut să devină prietenă cu micul prinț, vulpea nu s-ar fi mâhnit.

Werner i-a întors:

— A fi nefericit e o formă de a iubi.

— Glumești?

— Am pierdut-o pe Eva, nevasta mea, acum treizeci de ani, și încă mă încearcă tristețea. Tristețea de a ști că nu se mai bucură de viață. Tristețea de a constata cât de mult îmi lipsește.

— Nu ți-a trecut?

— Din fericire, nu.

— Ce?

— Îmi place durerea asta.

— Ce?

— Îmi alint tristețea, țin la ea. Dacă ar păli, aș fi nefericit.

— Dar eşti deja nefericit!

— Nu în acelaşi fel. Există o nefericire caldă şi o nefericire rece. Cea caldă e când iubeşti. Cea rece, când nu iubeşti. În cea caldă, există cineva. În cea rece, nimeni. A suferi din cauza absenței Evei o face să-mi fie alături.

A nu mai suferi ar însemna ca ea să moară a doua oară, şi să dispară cu totul.

— Oricum... Ar fi mai bine cu ea mereu alături.

— Bineînţeles. Numai că nimeni nu e „mereu alături".

— Ba da! Tu şi cu mine.

A mângâiat obrazul copilei, mai catifelat decât o piersică.

— Am nouăzeci şi doi de ani, Daphné: nu voi fi „mereu alături".

— Nu?

— Desigur! N-ar fi trebuit să mă îmblânzeşti... Daphné a devenit serioasă şi s-a uitat în pământ.

— Când vei fi plecat, voi privi grădina şi mă voi gândi la tine; voi privi cerul şi mă voi gândi la tine. Nu vei mai fi alături, vizibil, însă vei fi peste tot, invizibil.

Werner a tras-o pe Daphné lângă el şi au rămas aşa, sub teiul parfumat, aşezaţi în iarbă, abandonaţi fericirii pure de-a exista. Cât i-ar fi plăcut să o însoţească încă mult timp pe mica făptură! Numai în asta consta perversitatea bătrâneţii, în acea piedică, întrerupere, fisură ce avea să se facă una-două simțită.

Şi-a alungat melancolia şi i-a spus:

— Pe seară o să asist la o conferinţă despre tovarăşul micului prinţ.

— Aviatorul?

— Antoine de Saint-Exupéry. Nu ştiu nimic despre el. În centru, la Casa Literaturii, un scriitor din Berlin ne va retrasa existența lui. Am văzut anunţul în ziar.

— Mă duci?

— Începe la ora nouă.

— Când dorm? Ce păcat...

— O să mă concentrez ca să-ţi pot repeta mâine tot. Impresionată, Daphné l-a aprobat.

Werner era şi el impresionat de acest demers: niciodată nu

mai pusese piciorul într-un lăcaş cultural. Casa Literaturii aparţinea altei lumi decât alei sale. Dacă nu ar fi descoperit cartea asta, *Micul prinţ,* niciodată nu i-ar fi trecut pragul.

În seara aceea, aşezat în primul rând într-o sală ticsită, l-a ascultat pe conferenţiar relatând existenţa gloriosului scriitor. Fermecat, s-a mirat de unele similitudini cu acesta: Antoine de Saint-Exupéry provenea dintr-o familie nobilă şi îşi pierduse tatăl în copilărie. S-a mândrit pe urmă cu faptul că reuşise ceea ce Antoine de Saint-Exupéry ratase: şcoala militară. Apoi, a împărtăşit frăţeşte cu el pasiunea pentru aviaţie şi s-a entuziasmat în legătură cu începuturile profesionale ale celui care a lucrat în Compania Aeropoştală. Având grijă să îşi ilustreze afirmaţiile, conferenţiarul cita extrase din *Zbor de noapte* şi *Curierul de sud,* primele romane, şi, de fiecare dată, în rezonanţă intimă cu ceea ce descria scriitorul aventurier, Werner şi-a promis să le cumpere.

În cele din urmă, s-a ajuns la război. Şi aici, Werner a remarcat diferenţe între Saint-Exupéry şi el. Francezul nu zburase decât câteva ore într-o escadrilă franceză în 1940, înainte de semnarea armistiţiului cu Germania victorioasă. Plecat la New York, încercase să obţină vreme de mai mulți ani intervenţia americană în conflict şi nu zburase înapoi decât în primăvara lui 1944, împreună cu cei din Rezistenţă, în Sardinia, apoi în Corsica.

Werner a zâmbit la evocarea acelor momente. Cunoştea scena ostilităţilor fiindcă pe-atunci era în rodaj. Când oratorul a precizat că Saint-Exupéry conducea un Lockheed P-38 Lightning, şi-a adus aminte că îi întâlnise pe acei formidabili vânători americani pe care germanii îi numeau „diavoli cu coada despicată”.

Conferenţiarul a sfârşit evocând „misterul morţii sale”. Saint-Exupéry dispăruse în mare, cu avion cu tot, un Lockheed P-38 Lightning, în timpul unei misiuni de recunoaştere fotografică între Bastia şi Chambéry, pe 31 iulie 1944. Mult timp, nu se ştiuse nici unde, nici cum, dar, în anul 2000, nişte scufundători îi recuperaseră lanţul de la ceas şi nişte bucăţi din carlingă în largul Marsiliei.

Werner a pălit.

— În largul Marsiliei? a strigat el.

Conferenţiarul s-a aplecat asupra fişelor lui şi a răspuns:

— Înspre insula Riou, în faţa golfului cu maluri abrupte.

Corpul îi tremura, însă Werner s-a mai sforţat să întrebe:

— Oare ce avion l-a atins?

— O mărturie a unui locuitor vecin culeasă în 1950 vorbeşte despre un Focke-Wulf Fw 190.

Werner îşi amintea foarte bine: nu departe de Marsilia, doborâse un P-38 Lightning pe 31 iulie 1944, de ziua de naştere a Evei. Înainte să îşi piardă cunoştinţa, nu a mai avut timp decât să geamă:

— Nu...

*

Zăcuse la pat o săptămână. Fiul său Jochen îi aducea mâncare gătită de soţia lui, iar Daphné îşi făcea apariţia în fiecare după-amiază pentru a-i ţine companie. Din cauza stării de sănătate, nu putuse refuza menajera pe care i-o recomandase familia; aşa că suporta acum în casa lui o Maria-Magdalena, şvabă, distrugătoare de obiecte, zgomotoasă, a cărei trecere răspândea un iz de lapte acru. Ea îi era şi infirmieră.

I se părea că îmbătrâneşte.

Să vorbească despre asta? Cu cine?

Să scrie o confesiune pentru presă?

Să-i mărturisească fiului său că îl spulberase pe unul dintre marii scriitori ai secolului?

Să-i destăinuie lui Daphné că îl lichidase pe autorul ei preferat? Pe autorul lor preferat?

Se întorcea fără încetare la ziua aceea, la misiunea lui, la survolarea coastei, atunci când zărise, dedesubt, un avion de vânătoare american. Trăsese imediat, cu o precizie desăvârşită, după care P-38 Lightning-ul căzuse în picaj direct în apă. Totul durase nu mai mult de câteva secunde. O execuţie impecabilă. O clipă mai târziu, Werner nici nu se mai gândea la asta...

Mii de avioane patrulau pe atunci deasupra teritoriului francez, aşadar fusese ca o picătură în ocean: de ce se

încrucişase tocmai cu acela?

La cererea lui, Jochen îi cumpărase cartea despre Saint-Exupéry a conferenţiarului. În peroraţia lui, berlinezul specula pe larg asupra morţii aviatorului. Detaliile pe care le prezentase în timpul cuvântării sale nu îi potoleau curiozitatea, fiindcă omul se încăpăţâna să propună cât mai multe ipoteze... Aducea în discuţie o oprire accidentală a aparatului – atât de comună pe-atunci, Antoine de Saint-Exupéry suferind mai multe. Sugera o stare de rău a pilotului. Mai rău, mergea până la a susţine ipoteza unei sinucideri: Saint-Exupéry, cu o sănătate precară, lipsit de forţă, nefiind în stare să închidă singur geamul aparatului de zbor, îngrijorat până la vertij de viitorul apropiat al Europei, pesimist, disperat, ar fi ales, precum Stefan Zweig, să părăsească lumea aceasta. Nu i-a scris el unui amic în ajunul morţii? „Dacă sunt doborât, nu voi regreta nimic, absolut nimic. Furnicarul de mâine mă îngrozeşte. Şi urăsc însuşirile lor de roboți. Eu am fost făcut să fiu grădinar.”

Werner îi recitea şi cântărea cuvintele. Departe de un anunţ suicidar, găsea în ele nişte circumstanţe atenuante pentru el însuşi: pregătit pentru moarte, Saint-Exupéry pierise împăcat. Aşadar el, Werner, nici nu întrerupsese vreun proiect măreţ, nici nu tăiase elanul unei vieţi.

Totuşi, cu cât Werner von Breslau medita mai mult la acele cuvinte, cu atât îşi înţelegea mai mult apropierea faţă de inamicul pe care îl nimicise. În timpul războiului îmbrăţişase înţelepciunea de a accepta moartea. Cât despre frica zilei de mâine, o resimţise atât de mult încât, de frică, îşi ascunsese avionul după înfrângere. Iar această ultimă reflecţie, „am fost făcut să fiu grădinar”, nu rezuma oare privilegiul lui Werner, care se dedicase plantelor după pensionare?

Soluţie: să redacteze o scrisoare în atenția conferenţiarului, una care să rezolve enigma!

Din păcate însă, autorul dădea dovadă de imaturitate. Berlinezul nu ţinea cont de fapte, scoţând la iveală un apetit pentru mister, şi nu unul pentru adevăr. Îl interesa să creeze o „legendă Saint-Exupéry”, una care, la fel ca toate legendele, se hrănea mai mult din ce nu se ştia decât din ce se ştia. Chiar

dacă Werner i-ar fi expediat conferenţiarului prin poştă mărturisirile lui, acesta s-ar fi încăpăţânat să le minimalizeze pentru a cultiva mitul.

— Hai!

Daphné l-a luat pe Werner de mână şi, ca şi cum ar fi avut forţa unui atlet, l-a îmbiat să se dea jos din pat. El a rămas moale. Fetița a insistat:

— Hai, azi-mâine o să uiţi.

— Ce să uit?

— Să uiţi ce e frumos.

Pe chipul lui Werner s-a desenat o grimasă nedumerită. Daphné i-a explicat, dezamăgită că trebuie să formuleze ceva atât de bătător la ochi:

— Azi-mâine o să uiţi lumina, florile, cântecele păsărilor. Nu te mai mişti. Încremeneşti.

— Încremenesc?

— Mereu în casă, între patru pereţi. Mă îngrijorezi.

Bătrânul şi-a adunat puterile şi s-a ridicat. Pentru a-l îmbărbăta, ea a adăugat:

— Grădina are nevoie de tine.

Cei doi au coborât de pe terasă, iar grădina l-a orbit pe Werner. Iunie aducea trandafiri cu miile, cei înfloriţi mai demult cu petale stufoase, cei noi cu boboci aprinşi, cei sălbatici cu tulpini mlădioase. Îl emoţiona că natura lucrase atât de mult cât el fusese bolnav, ca şi cum i-ar fi dovedit că îi duce munca mai departe.

— Vezi, ici-colo trebuie tăiat.

Werner a înşfăcat foarfecele de grădină pe care i-l întindea fetiţa şi a început întreţinerea arbuştilor.

— Te urmăresc, a spus Daphné aşezându-se pe o buturugă. Îmi place când te ocupi de grădină.

În acel moment, lui Werner i s-a făcut rău. Încă o stare de slăbiciune? Zgomotul s-a amplificat, iar Werner şi-a dat seama că fusese deranjat de sunetul scos de un avion plutind pe deasupra lor, un bimotor ce zbura la altitudine joasă şi îl trimitea înapoi în război, la Saint-Exupéry... A simţit o durere ascuţită în piept.

— Te rog, desenează-mi un avion.

— Poftim?

Daphné a părut surprinsă de cuvintele bătrânului. Acesta a insistat:

— Du-te, ia-ţi carnetul, creioanele şi, te rog, desenează-mi un avion.

După tonul hotărât, fetiţa şi-a dat seama că era ceva important. S-a făcut nevăzută şi s-a întors cu materialul.

În timp ce bătrânul vedea de trandafiri, ea a muşcat o vreme creionul în căutarea inspiraţiei, după care s-a apucat să mâzgălească o formă geometrică.

— Uite!

I-a întins desenul unei cutii.

— Ce-i asta?

— Un hangar.

— Unde-i avionul?

— Înăuntru.

Văzând că bătrânul se încruntă, şi-a întărit spusele:

— E obligatoriu să ai un hangar. Protejează avionul. Dacă te gândeşti bine, un avion stă mai mult în hangar decât pe cer. Şi cerul mai face şi urât, cu furtunile lui, norii, fulgerele şi restul avioanelor. De fapt, pentru avion cel mai important e să descopere un hangar bun în care să se odihnească; ar putea chiar rămâne acolo după ce iese la pensie.

Tulburat de analogia dintre viaţa lui şi ceea ce spunea copila, Werner von Breslau s-a pregătit să îi destăinuie adevărul: îl omorâse într-o zi pe tatăl *Micului prinţ.* Dar a simţit cât de mult ar fi întristat-o şi până la urmă s-a abținut.

— Ce faţă ai... a exclamat ea. Ce nu e-n regulă?

— Nu prea sunt mândru de mine acum.

— De tine?

— Am făcut ceva rău, mai demult.

— Şi?

— Nu mă pot ierta.

Ea a ridicat din umeri.

— Eşti un prost!

Bătrânul a tresărit.

— Poftim?

— Îmi spui că nu te poţi ierta pentru c-ai făcut ceva rău

mai demult. Aşa că-ţi răspund: eşti un prost!

— De ce?

— Ceva nu înseamnă cineva.

Jochen von Breslau răsfoia ziarul regional în faţa tatălui său, pe terasa umbrită de vie.

Werner se uita lung la fiul său şi, derutat, se întreba cum dăduse naştere acelui bătrân. Ce se întâmplase? Cine îi jucase o asemenea festă? Odată, însoţit de Eva, care radia de fericire, ţinea un bebeluş drăgălaş şi dolofan în braţe, şi acum îndura prezenţa unui personaj de vază greoi, cu ochelari de baga, îmbrăcat fără gust şi graţie, buhăit şi roşu la faţă de la prea mult vin şi prea multă odihnă, ce mai, un bărbat pe cât de urât, pe atât de banal, pe care nu l-ar fi frecventat nici din greşeală dacă nu i-ar fi purtat numele.

Din când în când, Maria-Magdalena, şvaba, aducea de băut sau venea cu uscăţele. „Uscăţele? se gândea Werner. De ce uscăţele? Altceva nu mănâncă? Rosteşte «uscăţele» cu o gură uscată, iar asta îţi taie numaidecât cheful să te hrăneşti ca ea!” Werner se împăcase cu prezenţa ei ca în faţa unei fatalităţi, aşa cum se resemnase să sufere din cauza încheieturilor sau să se deplaseze mai încet decât un arici.

Inima lui nu mai era decât un clopoţel firav în coşul pieptului. Werner leşina mai mereu. Stările de rău îi cadenţau săptămâna. Bănuia că zilele îi sunt numărate, poate pe degetele de la o mână.

— Uite, dacă tot te interesează Saint-Exupéry, citeşte aici!

Jochen i-a întins ziarul.

Werner a consultat titlul scris cu litere mari: „L-a doborât pe autorul *Micului prinţ.*”

A pălit.

— Tată, nu te simţi bine?

Jochen s-a repezit spre tatăl său livid, care clipea respirând greu. S-a uitat fix la el şi i-a vorbit foarte tare:

— Tată! Tată! Rămâi cu mine! Tată!

Werner a înghiţit şi s-a forţat să expire încet.

— O să fie bine... e bine.

A aruncat un ochi peste ziar: fotografia înfăţişa un individ

care nu îi semăna.

— Ce zice acolo? a bodogănit el către Jochen, arătând pagina.

— Nimic important! Nimic! Nu mi-am închipuit c-o să te răscolească. E vorba de-un pilot din timpul războiului care-şi aminteşte c-ar fi doborât avionul lui Saint-Exupéry.

Regăsindu-şi puterile, Werner a înşfăcat foile. Mario Schulz, fost combatant, îşi dezvăluia secretul: îl mitraliase pe celebrul scriitor aviator.

Werner era cât pe ce să se sufoce... Mario Schulz! Cel mai desăvârşit cretin alături de care deschisese focul! Un netrebnic, bun doar să răcnească serile şi să se abţiguiască! Mario Schulz, cel care strângea alibiuri ce îl împiedicau să-şi îndeplinească misiunile. Mario Schulz, cel bănuit că nu înfruntă inamicul, ci fuge de el. Mario Schulz, cel consemnat până la urmă la sol. Mario Schulz, cel care nu distrusese avionul lui Saint-Exupéry, deoarece, pe-atunci, fusese expediat în permisie la familia lui – îşi aducea bine aminte fiindcă Mario însuşi îi adusese Evei cadoul de ziua de naştere ales de Werner. Mario Schulz, fanfaronul ăla, rămas fidel mediocrităţii sale, încă şi mai viclean la optzeci de ani decât la douăzeci, înşiruia mărturisiri mincinoase pentru a atrage atenţia şi a intra în Istorie.

— Vorbe-n vânt! Nimic altceva decât vorbe-n vânt!

— Ce zici, tată?

— Ziarele scriu numai nimicuri.

Liniştindu-se, Jochen a încuviinţat cu îngăduinţă:

— Mă tem că ai dreptate.

A venit şvaba şi Werner a fost ajutat să se întindă în salon pentru siestă.

Odată rămas singur în încăperea cu lambriuri de nuc închise la culoare, Werner s-a gândit la pilot, la Mario Schulz, care căuta faima, în timp ce el, Werner, căuta adevărul.

De fapt, nu îl mai căuta. Îndura adevărul. Nu ştia cum să îl îmblânzească. Îl deranja.

Până atunci, nu îşi regretase niciodată conduita din timpul războiului. Nu ucidea oameni, ucidea inamici. Adversarul nu afişa nici un detaliu. Cel asupra căruia se năpustea beneficia

de pe urma unei abstracţiuni stimulante. Francezul. Rusul. Englezul. Americanul. Nu tu trăsături, nu tu corp, nu tu biografie. Tot ce ştia Werner era că şi combatantul deţine dreptul de a-l elimina. Domnea o simetrie perfectă. Ba chiar o egalitate, aceea a morţii. Războiul se rezuma la nişte reguli în care nu aveau ce să caute cazurile individuale. Niciodată nu s-a gândit că doboară un soldat concret cu nevastă şi copii concreţi, întrucât, la rândul său, nu reprezenta un soldat concret pentru oponenţii săi. În ochii lui, nu comisese niciodată nici cea mai mică dintre cruzimi. Ucidea în general, nu în particular...

De câteva săptămâni însă, inamicul căpătase un chip, cel al lui Antoine de Saint-Exupéry. Era insuportabil! Adversarul nu ar trebui să aibă niciodată față. Werner descoperea că eliminase un om deosebit, un om unic, un om pe care îl iubea, da, pe care îl iubea fiindcă scrisese acea poveste sublimă, pe care îl iubea fiindcă măsurase existenţa cu entuziasme şi griji asemănătoare alor sale. Şaizeci de ani mai târziu, îşi găsea un frate în Saint-Exupéry, un frate ieşit din comun, un frate admirabil. Pe care îl omorâse. Ce ruşine! El, un individ fără geniu, luase viaţa unui geniu... Cum să îşi ierte așa ceva?

Prin minte i-au trecut cuvintele lui Daphné: „Ceva nu înseamnă cineva”.

S-a ridicat. Daphné avea gură de aur. Nu trebuia confundată fapta cu persoana. Werner nu se rezuma la acea singură clipă, cea care a torpilat avionul lui Saint-Exupéry. Werner însemna mii de fapte, unele bune, altele excelente, unele mediocre, altele nesatisfăcătoare. Werner însemna mii de sentimente, patriotism, mândrie germană, furia rece a asaltului, dar în egală măsură dragoste pentru ai lui, părinţi, Eva, familie, prieteni, colegi; dragoste pentru natură, copaci, pentru milioanele de flori de care se ocupase de la înflorire până la veştejire; dragoste pentru animalele pe care le adăpostise, hrănise, îngrijise; bucuria de a asculta Mozart; plăcerea de a o ţine pe Eva în braţe. Daphné avea dreptate: nu iertăm ceva, iertăm pe cineva. Fapta rămâne rea, însă persoana nu devine așa. Nu poate fi redusă la gestul său dăunător. Să ierţi constă în a considera individul în totalitatea

lui, în a-i reda respectul şi încrederea pe care le merită.

Werner a dat la o parte pătura aruncată peste picioare şi s-a dat jos din pat. Bineînţeles, îi era ruşine de anumite fapte, nu însă şi de el. Cu toate că îl omorâse pe Antoine de Saint-Exupéry, n-ar fi vrut niciodată s-o facă. De altminteri, dacă i s-ar fi propus, ar fi refuzat cu indignare.

Inima îi bătea atât de tare încât s-a temut că i se va face din nou rău. îşi auzea sângele izbind în tâmple. „Nu acum. Vă rog." Prin geam, a fixat cu privirea grădina unde, pe sub crengile luminate de soare, Daphné se juca imitând un avion.

A surâs. Sângele i-a încetinit. Pieptul a încetat să-i mai salte spasmodic. Şi-a recăpătat controlul asupra plămânilor.

Nu avea să fie limitat la acea faptă, doborârea aparatului P-38 Lightning al lui Saint-Exupéry: mai putea înfăptui multe alte lucruri. Chiar şi în ziua aceea, ştia încă să aleagă binele.

De cine ascultase în acel deceniu fatal? De Hitler. De o clică de barbari ce cuceriseră Germania, la început în mod legitim prin alegeri, pe urmă ilegitim prin teroare. După care, germanii, siliţi de război, condamnaţi să îşi susţină poporul, fie şi dement cum devenise, fuseseră obligaţi să meargă până la capătul unor bătălii nejustificabile. Servise mult răul, în fond. Umanitatea se ridică arareori la înălţimea ei înseşi. Pe cei mai buni îi pune în încurcătură. Poate c-ar fi trebuit să se opună, să nu asculte, să..

Atunci i-a venit ideea!

— Desigur...

*

Daphné sporovăia cu broaştele din bazinul de bronz, când Werner s-a apropiat arătându-i un pachet.

— Un cadou pentru tine, Daphné.

Ea a primit obiectul şi l-a dus la ureche.

— O carte!

— Exact.

— Care?

— Cele mai frumoase poveşti ale lui Saint-Exupéry.

Ea a căscat ochii, deja ispitită.

— Altele decât *Micul prinţ?.*

— Bineînţeles.

A desfăcut ambalajul şi a descoperit un volum gros, cu coperta din piele caramel, având cel puţin cinci sute de pagini.

— O, o, a exclamat ea cu poftă.

L-a deschis şi a tresărit. Bănuind că e vorba de o greşeală, a examinat paginile, faţă, verso, tot mai repede cu fiecare secundă, după care, trasă la chip, a ridicat capul către Werner.

— Dar... nu-i nimic aici.

— Nicidecum.

— Ba nu! Paginile sunt goale.

— Ah, recunoşti, ceva tot e.

— Nu pricep.

Werner s-a apropiat de ea, s-a aplecat atât de jos cât îi permitea ceafa lui înţepenită, a îngenuncheat în ciuda durerilor care îi rodeau articulaţiile şi a mângâiat-o pe mână.

— Adu-ţi aminte, Daphné. Ţi-am povestit că Antoine de Saint-Exupéry a murit la patruzeci şi patru de ani, la scurt timp după ce scrisese *Micul prinţ,* fiindcă avionul său s-a prăbuşit pe fundul mării. Patruzeci şi patru de ani, în floarea vârstei! Ar fi creat multe capodopere. Ei bine, în cartea asta, vei citi poveştile pe care Saint-Exupéry le-ar fi putut scrie dacă ar fi trăit. Sunt adunate toate în ea. Unele te vor încânta.

Lui Daphné i s-au luminat ochii. Fetiţa înţelesese propunerea lui Werner şi, întorcându-se la volum, a început să răsfoiască, metodică, paginile neatinse acordându-le atenţie şi preţuire. Părea să descifreze ceva în ele.

— Frumos, nu? a întrebat Werner.

— Frumos.

L-a privit pe Werner cu gravitate.

— Crezi că, într-o zi, le voi vedea... cu adevărat?

— Cu imaginaţia ta, fără nici o îndoială. Pentru că imaginaţie ai din belşug. Adu-ţi aminte: „Esenţialul e invizibil pentru ochi. Nu vedem bine decât cu inima.”

Candidă, fetiţa a încuviinţat. Apoi l-a scrutat, i-a urmărit trăsăturile adâncite, cearcănele, buza de jos groasă scuturată de ticuri.

— Arăţi un pic ciudat...

— Chiar acum, nu prea mă iubesc.

— Dacă nu te iubeşti, o să te iubesc eu pentru amândoi.

Daphné pronunţase cuvintele dintr-o suflare, cu putere şi sinceritate. Werner a fost cuprins de încântare în faţa fetiţei, cu buzele ei strălucitoare, cu coama pufoasă a părului aproape alb.

— Daphné!

O voce de femeie se auzea din spatele zidului:

— Daphné!

— Trebuie să mă-ntorc, a şoptit Daphné, ca şi cum ar fi fost prinsă cu mâţa în sac. Mă aşteaptă mama.

— Du-te!

Werner a îmbrăţişat-o şi s-a răsucit pe călcâie. A mers până la terasă atât de repede cât îi permiteau şoldurile, fără să se întoarcă, pentru ca ea să nu îi zărească lacrimile. Daphné nu trebuia să ştie că nu va mai vorbi niciodată cu el.

*

În dimineaţa aceea, lumea avea claritatea unei acuarele. O lumină orbitoare scălda marea, pământul, cerul, estompând orice delimitare. Nu mai exista nici o linie, nici o frontieră, nimic altceva decât gradaţii infime. Orizonturile vaporoase nu mai conteneau şi, din cabina lui, Werner von Breslau înota printre aburi.

Ca în tinereţe, Focke-Wulf-ul Fw 190 spinteca aerul cu repeziciune, agil. Ba mai mult, motorul fremăta, năvalnic, fericit să recucerească pistele cerului, păşunile de nori, uitătura soarelui palid. Werner râdea, bucurându-se de constrângerile pe care i le impunea avionul, încântat să îşi regăsească sarcinile care îi lipsiseră, excitat să vibreze la unison cu carlinga. Deşi în ham, îmbrăcat într-o piele aspră, se simţea liber pentru prima dată. În ziua aceea, hotărâse să îşi ia zborul, îşi definise traseul, se ridicase de la sol la ora dorită, fără vreun ajutor şi fără să înştiinţeze pe nimeni; de altfel, făcuse totul ca un hoţ: spărsese uşa hangarului noaptea, şterpelise carburant, dusese avionul pe pistă, aşteptase zorii, decolase neanunţând nici un turn de control.

Werner von Breslau, omul datoriei, nu mai asculta decât

de el însuşi. îşi stabilise misiunea singur. Când paznicul avea să descopere că forţase portalul şi plecase cu avionul, va fi prea târziu să îl oprească. şi pe cine ar fi alertat angajatul? Pe şefi, nişte nazişti în ilegalitate... Nici poliţia terestră, nici poliţia aeriană. Werner avea aşadar o oră bună la dispoziţie.

A survolat pădurile întunecate de conifere, dese, dense, compacte, apoi câmpurile care, din cauza brazdelor trase de tractoare, ofereau vederii o pânză liniară. Ţinându-se după fluviul leneş, nu avea să se înşele: îi era de-ajuns să numere oraşele pentru a se orienta.

Îi clănţăneau dinţii. În ciuda numeroaselor straturi de haine în care se înfofolise, suferea de pe urma frigului mai abitir ca în tinereţe; în schimb, remarca o îmbunătăţire: casca îi strivea mai puţin tâmplele la altitudine să i se fi micşorat cutia craniană odată cu vârsta?

Se năpustea cu cinci sute de kilometri pe oră spre ţintă. Ultimele două zile nu semănaseră cu nici un episod din viata lui. Sâmbătă dimineaţa, se întâlnise la Wims cu nepotul lui Martin Müller, Heinrich Müller, care conducea acum grupul neonazist. Bărbatul, măcelar de meserie, îl condusese la Arsenal, mândria lor, opera mai multor decenii. Chiar la capătul unui domeniu împădurit, lângă o fabrică de cherestea, în prelungirea depozitelor, ascunsă parţial de nişte stejari uriaşi, o clădire adăpostea nişte comori.

Fuseseră instalate uşi blindate, închizători electrice, numeroase alarme pentru a-i descuraja pe intruşi.

Heinrich Müller îi explicase lui Werner, uluit de atâtea precauţii:

— După război, trebuia să ne ascundem de autorităţi pentru a păstra amintirea celui de-al Treilea Reich. Acum, trebuie să ne apărăm de hoţi. Piaţa capătă contur. Colecţionarii finanţează spargeri. O uniformă completă de soldat SS se pune în vânzare cu 10 000 de euro, în timp ce una de infanterist britanic nu se apropie nici măcar la 1 000 de euro. Timpul restabileşte valorile autentice. Amintirea învingătorilor se depreciază, ca şi ideile lor... Uitaţi, de exemplu, o pânză pictată de Hitler costă de o sută de ori mai mult decât una de Churchill! Se face dreptate, până la urmă...

După ce a deblocat sistemele de securitate, Heinrich l-a condus pe Werner în Arsenal, care constituia un vast şi impresionant muzeu al celui de-al Treilea Reich, unde relicve şi vestigii alcătuiau un labirint de monede, insigne, drapele, uniforme, canistre de oţel – invenţie germană din epocă – motociclete, ataşe, automobile Volkswagen, tancuri. Într-un loc, torţe pentru ştafeta flăcării olimpice datând din 1936. Într-altul, un calculator Zuse 4, la fel de impunător ca o orgă. Câteva vitrine conţineau vesela lui Hitler, tacâmurile de argint ale lui Himmler, paharele lui Goebbels.

Werner von Breslau arătase cu degetul în partea dreaptă, înspre o ușă acoperită cu oţel.

— Şi aici?

— Obiecte provenite din lagăre de concentrare. Comercializarea lor este interzisă. Cu timpul, vor avea cea mai mare valoare. Vreţi să...

— Nu, mulţumesc. Şi acolo?

Indicase altă ieşire.

— Minunea minunilor. Lăsați-mă să vă arăt.

Au trecut de un sas şi au pătruns într-o încăpere subterană gigantică. Werner nu îşi credea ochilor: o rachetă cu rază lungă de acţiune, faimoasa V-2 care îi convinsese pe americani că naziştii deţin bomba atomică, era aşezată acolo. În jur, în colţuri, îngrămădite, lăzi cu grenade, cu arme, cu muniţie.

— Locul e periculos, bâiguise Werner.

— Viaţa e periculoasă, încheiase Heinrich Müller.

Plecaseră împreună, Werner von Breslau pe gânduri, Heinrich Müller cu chef de vorbă. Se plângea că interesul pentru tezaurul Arsenalului s-a deplasat. Din sentimental şi politic, devenise financiar. Piesele acelea valorau o avere. Unii se aruncau asupra lor din raţiuni strict băneşti, fără convingerile necesare.

— La licitaţii, am văzut fii de-ai celor din Rezistența franceză cumpărând obiecte care ne privesc pe noi. Ba chiar şi un evreu, o dată. Dezgustător! Aşa ceva ar trebui interzis. Ar trebui să ai un certificat de național-socialism pentru a achiziţiona trofeele naziste. Altfel, totul o să se dilueze, totul se

va pierde. Ce vremuri de căcat!

Werner încuviinţase, fără să spună mai mult.

Duminică dimineaţa, secretarul partidului neonazist, Gunter Schneck, îl condusese pe Werner cu maşina două sute de kilometri mai departe, în hangarul unde îi era depozitat avionul. Clădirea aparţinea unui aerodrom particular, ce nu mai era folosit, decât pentru un festival anual de planoare, şi ale cărui piste lăsau acum să încolţească smocuri de iarbă.

Cu emoţie, lângă două Messerschmitturi istorice, Werner îşi regăsise Focke-Wulf-ul Fw 190 intact, strălucitor, mai curat ca niciodată, întreţinut cu gelozie de către un mecanic pasionat care, de când ieşise la pensie, se dedicase pieselor din colecţie.

— Se pare că pot zbura toate, a mai spus Gunter Schneck. Mecanicul le-a verificat fără să atragă atenţia, împreună cu un fost ofiţer din Wehrmacht, în urmă cu doi ani.

Werner era încântat că destinul îi dă atâta ajutor: îşi putea pune planul în aplicare.

În dimineaţa aceea, îşi pilota aşadar bolidul, al cărui zgomot intens, insuportabil şi adorat îi oferea o senzaţie de siguranţă precară, gustul de sânge pe care ţi-l lasă pericolul.

Zbura...

Brusc, a zărit reperul pe care îl pândea: două râuri se vărsau în fluviu, iar cursul de apă străbătea pădurea. La al patrulea cot, chiar înaintea tumulului, aştepta fabrica de cherestea şi...

— Uite-l!

Sub ramurile stejarilor, parţial vizibil, Arsenalul îşi scotea la iveală acoperişul de metal.

Werner l-a depăşit, s-a întors, l-a înconjurat şi s-a hotărât pentru un traseu accesibil. Era în culmea fericirii. Din acel unghi, îşi asigura lovitura.

A declanşat manevra. Cu ținta ochită, cu comenzile blocate, avionul nu avea să mai devieze, urma să se prăbuşească peste Arsenal. Chiar dacă lui Werner i s-ar fi făcut rău, Arsenalul avea să fie spintecat, să ia foc, să explodeze.

Liniştit, întărit, Werner s-a relaxat şi a zâmbit zenitului.

Deşi se îndoia că trăise cu folos, ştia că moartea lui va fi utilă.

Patru sute de metri perpendicular...

Trei sute de metri...

Două sute...

O sută...

Atingând uşor tabla cenuşie, a zărit în treacăt, la liziera pădurii, un iaz de culoarea smaraldului de-a lungul căruia se întindeau nişte flori violet, şi a mai avut timp să îşi spună „Am fost făcut să fiu grădinar” înaintea şocului final.